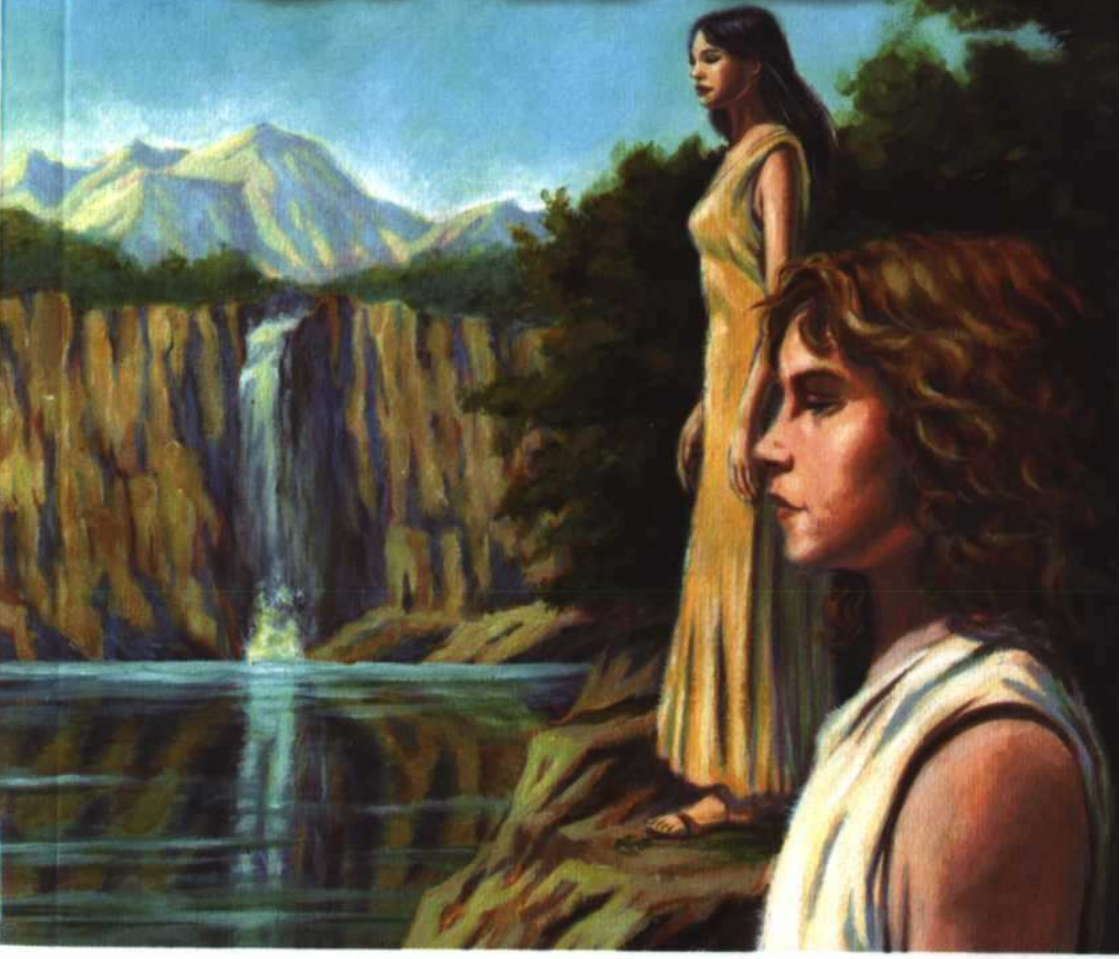
MISTROVSKÁ DÍLA SF

ORSON SCOTT

CARD

MISTR PÍSNÍ

Ansset byl v dětství unesen a vychován v odosobněném, mystickém místě nazývaném Dům písní. Skutečnými přáteli tak pro něj byly právě jen jeho písně a díky tomu se chlapcovo pěvecké nadání rozvinulo v neobvyklé míře. Síla takového hlasu však může být nejen požehnáním, ale i prokletím. Mladý Pěvec totiž dokáže vycítit pocity posluchačů a zesílit je tak, aby jejich prostřednictvím uzdravoval nebo ničil. A protože na tento hlas čekal císař celé desítky let, jsou Anssetovy schopnosti žádány v paláci na staré Zemi. Tam projdou tvrdou zkouškou: buď vládce ukolébají a uklidní jeho kruté touhy, nebo ho zavedou – a s ním i celý svět – za brány šílenství…

Rané dílo Orsona Scotta Carda znovu přesvědčí všechny čtenáře o autorově neopakovatelném umění vytvořit příběh, jenž dokáže současně dojmout i zcela ohromit.

ISBN 978-80-7193-238-3

9 788071 932383

Cena 239 Kč

Edice MISTROVSKÁ DÍLA SF

vyšlo:
1. Frederik Pohl: Gateway
2. Frederik Pohl: Za modrým horizontem událostí
3. Greg Bear: Hudba krve
4. Frederik Pohl: Setkání s Heechee
5. Frederik Pohl: Anály Heechee
6. Stanislaw Lem: Nepřemožitelný
7. Pohl & Kornbluth: Obchodníci s vesmírem
8. Frederik Pohl: Cesta na Gateway
9. Bruce Sterling: Schismatrix Plus
10. Brian W. Aldiss: Skleník
11. Walter M. Miler Jr.: Chvalozpěv na Leibowitze
12. Orson S. Card: Mistr písní

připravujeme:
13. Brian W. Aldiss: Nonstop
14. Frederik Pohl: Chlapec, který chtěl žít věčně

ORSON SCOTT

CARD

MISTR PÍSNÍ

Laser

Název originálu: **Songmaster**

Obálka: **Alois Křesala**

Grafická úprava obálky: **Dagmar Krásná**

Překlad: **Alena Švomová**

Redakce: **Helena Šebestová**

Copyright © 1978, 1979, 1980, 1987 by Orson Scott Card
All Rights Reserved
Copyright © 2007 for the Czech translation by A. Švomová
Copyright © 2007 for Cover by A. Křesala
Copyright © 2007 for the Czech edition by Laser-books s. r. o

ISBN 978-80-7193-238-3

Benu Bovovi,
Mistru písní, který věnuje stejně tolik péče
výuce mladých hlasů
jako zpěvu svých vlastních písní

Prolog

Nniv se nevydal Mikalově vesmírné lodi naproti. Místo toho čekal v rozlehlých kamenných zdech Domu písní, naslouchal písni zdí, šepotu stovky mladých hlasů z Cel a sálů, chladnému rytmu pěveckých cvičení. V celé Galaxii bylo jen málo těch, kdo by se odvážili donutit Mikala, aby k nim přišel. Avšak Nniv nebyl odvážný. Pouze se mu nezdálo, že by měl Mistr písní zapotřebí jít komukoli naproti.

Za zdmi Domu písní ostatní obyvatelé planety Tew tak klidní nebyli. Když Mikalova vesmírná loď vyslala divoké energetické pulzy na přistávací plochu a lehce, majestátně dosedla na zem, čekaly tam už tisíce lidí, aby se na něj mohly podívat. Host mohl být milovaný vůdce, vítaný orchestry a jásajícími davy, které zaplnily přistávací plochu, jakmile byla dost chladná, aby se po ní dalo zase chodit. Mohl být národní hrdina, kterému zasypávají cestu kvítím, jemuž salutují a před nímž se sklánějí hodnostáři, pro které je těžké vypořádat se se situací, jakou nepředvídal žádný diplomatický protokol vytvořený na Tew.

Avšak motivem stojícím za oslavami a veřejným uctíváním nebyla láska. Byla to nepříjemná připomínka skutečnosti, že Tew se jen pomalu podrobuje Freyovu řádu. Tewští velvyslanci na jiných světech kuli spiknutí a uzavírali aliance, které tvořily poslední žalostné bašty odporu proti nejmocnějšímu a neporazitelnému dobyvateli v historii. Žádná intrika ale nic nezmohla. Padlo příliš mnoho větších paktů a národů a teď, když se objevily Mikalovy lodě, žádný vnitřní svět už nekladl odpor; nedocházelo k sebemenším projevům nepřátelství.

Je nepochybné, že ani v srdcích funkcionářů, kteří neohrabaně tápali v té slávě spíchnuté horkou jehlou, nevládlo zrovna velké zděšení. Časy ničivého dobývání planet už minuly. Teď, když už se

nikdo nepokoušel bojovat, Mikal dokázal, že je schopen vládnout moudře, tvrdě a spravedlivě a upevňovat říši, z níž může dosáhnout hlouběji do Galaxie, ke vzdáleným světům a konfederacím, kde jeho jméno bylo pouhou legendou. Dokud budou hodnostáři opatrní, Mikalova vláda na Tewu bude přiměřeně spravedlivá, jen lehce represivní, a přímo odporně čestná.

Našli se i tací, kdo se divili, proč by se Mikal měl s Tewem vůbec obtěžovat. Když kráčel po cestě poseté kvítím a jeho stráže a služebníci udržovali dav v bezpečné vzdálenosti, vypadal znuděně. Nedíval se nalevo ani napravo a brzy zmizel ve vozidle, která ho rychle dopravilo do vládních budov. A nebyl to Mikal, ale jeho asistenti, kdo vyslýchal a propouštěl a najímal, kdo ustavoval a vysvětloval nové zákony a nový pořádek, kdo rychle revidoval politický systém planety, aby zapadal do schématu Mikalova mírového, dobře spravovaného impéria. Proč tedy přiletěl sám Mikal?

Odpověď ale měla být jasná, a brzy také jasná *byla*, alespoň těm, kdo byli dostatečně informováni a dozvěděli se, že zmizel z budovy, v níž měl být ubytován. Mikal se ve skutečnosti nijak nelišil od jiných turistů, kteří navštívili Tew. Planeta byla v podstatě pěkný zapadákov a nehrála důležitou roli v žádném imperiálním plánu. Až na Dům písní. Mikal přiletěl navštívit Dům písní. A pro muže, který vládne bohatstvím a mocí, existoval jen jeden opravdový důvod takové návštěvy.

Samozřejmě – chtěl Pěvce.

# # #

„Vy nemůžete dostat Pěvce, pane," namítla rozpačitě mladá žena v čekárně.

„Nepřišel jsem se sem dohadovat s vrátnými."

„S kým byste se chtěl dohadovat? Naléhat vám nebude nic platné."

„S Mistrem písní. S Nnivem."

„Vy mi nerozumíte," vysvětlovala. „Pěvce dostávají jen ti, kdo je mohou doopravdy ocenit. Sami vybízíme lidi, aby je přijali. Žádostem nevyhovujeme."

Mikal se na ni chladně podíval. „Já nežádám.“

„Co tady potom děláte?“

Mikal už nic víc neřekl. Jen stál a čekal. Mladá žena se s ním pokusila diskutovat, ale neodpověděl jí. Zkoušela si ho nevšímat a věnovat se své práci, ale on čekal déle než hodinu, až už to nemohla vydržet. Vstala a beze slova odešla.

„Jaký je?“ zazpíval Nniv hlubokým, uklidňujícím hlasem.

„Netrpělivý,“ řekla.

„A přesto na tebe čekal.“ Uvedl věc na pravou míru, přesto se mu do hlasu nevloudil kritický tón. Je to laskavý mistr, pomyslela si dívka, ale nahlas to neřekla.

„Je příkrý,“ navázala. „Je to vládce a nikdy neuvěří, že existuje něco, co nedostane, někdo, koho neovládne, místo, které nezaplní svou přítomností.“

„Každý člověk, který cestuje vesmírem,“ odpověděl mírně Nniv, „musí vědět, že jsou místa, která nemůže vyplnit.“

Uklonila se. „Co mu mám říct?“

„Pověz mu, že ho přijmu.“

Byla zaskočená. Byla zmatená. Chyběla jí slova, tak svůj zmatek vyzpívala. Píseň zněla slabě a nejistě, protože dívka se nikdy neměla stát mistryní, dokonce ani učitelkou; beze slov se ptala, proč vůbec souhlasil s rozmluvou s takovým člověkem, proč by měl riskovat, že si zbytek lidstva pomyslí ‘v Domě písní se se všemi zachází stejně, soudí se tam podle podstaty člověka, ne podle moci – až na Mikala.’

„Nedám se zkorumpovat,“ zazpíval vlídně.

„Pošli ho pryč,“ prosila.

„Přiveď ho ke mně.“

Ztratila Sebeovládání a rozplakala se, pak prohlásila, že něco takového nemůže udělat.

Nniv si povzdechl. „Tak mi sem pošli Esste. Pošli mi sem Esste a tebe zbavuji služby, dokud Mikal neodejde.“

# # #

O hodinu později Mikal pořád ještě stál v čekárně, když se dveře znovu otevřely. Tentokrát to nebyla vrátná. Vešla jiná žena, zralejší, s načerněnýma očima, vyzařovala sílu. „Mikal?“ zeptala se.

„Ty jsi Mistr písní?“ zeptal se Mikal.

„Já ne,“ zavrtěla hlavou a Mikala se na chvíli zmocnily velké rozpaky, že se tak zmýlil. Proč bych ale měl být na rozpacích, podivil se, a nepříjemné pocity setřásl. Prostí lidé z Tewu říkali, že v Domě písní se spřádají kouzla, a to Mikala zneklidňovalo. Žena si to namířila ven z místnosti a něco si pobrukovala. Nevybídla jej, ale melodie Mikalovi napovídala, aby ji následoval, a tak kráčel studenými kamennými síněmi, veden nitkou melodie. Tu a tam byly otevřené dveře; jediné světlo pronikalo dovnitř okny (a byl to odlesk ponurého zimního nebe); za celou dobu cesty Domem písní nepotkali ani živáčka a nezaslechli ani hlásku.

Nakonec, po překonání mnoha schodů, vstoupili do vysoké síně. Opravdu se jmenovala Vysoká síň, i když se o tom nikdo nezmínil. Na jedné straně, na kamenné lavici, nechráněn před studeným větrem z otevřených okenic, seděl Nniv. Byl starý, měl omšelý spíše obličej než osobnost a Mikal se vyděsil. Stařec. Připomněl Mikalovi smrtelnost, kterou si právě ve věku čtyřiceti let začínal uvědomovat. Měl před sebou ještě šedesát let, ale nebyl už mladý a věděl, že čas pracuje proti němu.

„Nniv?“ zeptal se.

Mistr přikývl a jeho hlas zaduněl hlubokým *mmmmm.*

Mikal se obrátil k ženě, která ho přivedla. Pořád si ještě broukala. „Nech nás,“ přikázal.

Žena stála na místě a dívala se na něj, jako by mu nerozuměla. Mikal pocítil vztek, neřekl ale nic, protože melodie její písně najednou vyžadovala ticho, trvala na tichu, a tak se Mikal obrátil k Nnivovi. „Ať přestane s tím broukáním,“ žádal. „Odmítám se nechat manipulovat.“

„Potom,“ řekl Nniv (a zdálo se, že jeho píseň křičí smíchy, i když hlas zůstal klidný), „potom odmítáš žít.“

„Vyhrožuješ mi?“

„Ale kdepak, Mikale,“ usmál se Nniv. „Jen pozoruji, že všechny živé bytosti se nechají manipulovat. Vůle každého člověka podléhá neustálým tlakům a omezením. Jen mrtví si mohou dopřát přepych svobody, a to jen proto, že nic nechtějí a nic jim není možné vzít.“

Mikalovy oči v tu chvíli zchladly; promluvil odměřeným hlasem, který zněl po hudbě Nnivovy řeči neharmonicky a nepříjemně. „Mohl jsem sem proniknout násilím, Nnive, Mistře písní. Mohl jsem tu nechat přistát velké armády se zbraněmi, které by samotný Dům písní držely v zajetí a donutily by ho vykonávat mou vůli. Kdybych měl v úmyslu vás k něčemu nutit, zastrašovat vás nebo Dům jakýmkoli způsobem zneužít, nepřišel bych sám, nechráněn před vrahy, žádat o to, co chci. Přišel jsem za tebou s úctou a s úctou budeš jednat i ty se mnou.“

Jedinou Nnivovou odpovědí bylo, že se zadíval na ženu a řekl: „Esste.“

Ztichla. Její broukání bylo tak pronikavé, že stěny přímo zvonily náhlým tichem.

Nniv čekal.

„Chci Pěvce,“ řekl Mikal. Nniv mlčel.

„Nnive, Mistře písní, podmanil jsem si planetu jménem Déšť, a na té planetě žil jeden velmi bohatý muž, který měl Pěvce. Pozval mě poslechnout si zpěv toho dítěte.“

A při té vzpomínce se Mikal nedokázal ovládnout. Plakal.

# # #

Jeho pláč Esste a Nniva zaskočil. Tohle nebyl Mikal Hrozný. Nemohl být. Protože Pěvce, ačkoli dělali dojem na každého, mohli doopravdy ocenit jen někteří lidé – ti, jejichž nejhlubší nitro souznělo s tou nejmocnější hudbou. V celé Galaxii bylo známo, že Pěvec by nikdy nešel k tomu, kdo zabil, k člověku chamtivému a chtivému, k tomu, kdo miluje moc. Takoví lidé nedokázali doopravdy slyšet hudbu Pěvců. Nebylo ale pochyb o tom, že Mikal Pěvci porozuměl. Oba, Nniv i Esste, uslyšeli jeho bezděčné písně příliš snadno na to, aby se mýlili.

„Poškodil jsi nás,“ řekl Nniv hlasem plným lítosti.

Mikal se snažil uklidnit, jak to jen v té chvíli dokázal. „Já a poškodit vás? Jen pouhá vzpomínka na vašeho Pěvce mě ničí.“

„Povznáší tě.“

„Ničí mé sebeovládání, které je pro mě klíčem k přežití. Jak jsem vás poškodil?“

„Tím, žes nám dokázal, že si Pěvce doopravdy zasloužíš. Víš, co to způsobí, tím jsem si jistý. Každý ví, že Dům písní se nesklání před mocnými, pokud jde o Pěvce. A přece – jednoho dáme právě *tobě*. Jako bych je slyšel: ‘Už i Dům písní se zaprodává Mikalovi’.“ Nniv mluvil chraplavým hlasem a skvěle napodoboval řeč obyčejných lidí, i když žádný takový tvor v Galaxii samozřejmě neexistoval. Mikal se zasmál.

„Myslíš, že je to k smíchu?“ zeptala se Esste a ostří jejího hlasu se zabodlo do Mikala tak hluboko, až se zachvěl.

„Ne,“ odpověděl.

Nniv zazpíval mírným tónem a uklidnil Esste i Mikala.

„Ale Mikale, jistě víš, že nestanovíme žádné datum, kdy ti ho pošleme. Musíme ti najít odpovídajícího Pěvce, a pokud ho nenajdeme za tvého života, nesmí to být důvod ke stížnostem.“

Mikal pokýval hlavou. „Ale pospěšte si. Pospěšte si, jestli můžete.“

Esste zazpívala hlasem, který zvonil jistotou. „Nikdy nespěcháme. Nikdy nespěcháme. Nikdy nespěcháme.“ Ta píseň dala Mikalovi na vědomí, že je propuštěn. Odešel a sám si našel cestu ven – vedla ho myšlenka, že všechny dveře, kromě těch správných, jsou pro něj zamčené.

# # #

„Nerozumím,“ obrátil se Nniv k Esste, když Mikal odešel.

„Já ano,“ kývla.

Nniv zašeptal své překvapení jakýmsi ostře stoupajícím sykotem, který se ozvěnou odrážel od kamenných zdí a rozptýlil se ve větru.

„Je to muž s velkou osobní silou a mocí,“ vysvětlila. „Ale nenechal se zkazit. Věří, že může svou moc využít k dobrým účelům. Touží po tom.“

„Altruista?“ Nniv tomu nemohl uvěřit.

„Altruista. A tohle,“ dodala Esste, „je jeho píseň.“ Pak zazpívala, jen za občasné pomoci slov, ale častěji tvořila jen slabiky bez významu nebo zpívala podivné samohlásky, a dokonce využila ticho, vítr a tvar vlastních úst k vyjádření, jak Mikalovi rozumí.

Konečně píseň skončila a Nniv vyzpíval svoji reakci hlasem ztěžklým emocemi. A pak i on umlkl a po chvíli řekl: „Jestli je skutečně takový, jak jsi ho vyzpívala, tak ho miluji.“

„I já.“

„Kdo jiný než ty by mu mohl najít Pěvce?“

„Najdu Mikalovi Pěvce.“

„A budeš ho učit?“

„Budu.“

„Pak to bude tvoje životní dílo.“

A Esste, která právě přijala obrovskou výzvu (a možná nezměrnou slávu), vyzpívala svou poslušnost a oddanost, a nechala Nniva samotného ve Vysoké síni naslouchat písni větru a odpovídat, jak nejlépe dovede.

# # #

Mikal neměl Pěvce po sedmdesát devět let. Za celý ten čas si podmanil Galaxii, celému lidstvu vštípil Freyův řád a vybudoval Mikalův mír, takže se všechny děti rodily s reálnou nadějí, že se dožijí dospělosti; ustavil i nejlepší vládu pro každou planetu, pro každou oblast, pro každou provincii a každé město.

Pořád čekal. Každé dva nebo tři roky posílal na Tew posla a pokládal Mistrovi písní jedinou otázku: „Kdy?“

A pokaždé se mu vrátila odpověď: „Ještě ne.“

Esste zestárla všemi těmi roky i tíhou svého úkolu. Díky jejímu hledání bylo objeveno mnoho Pěvců, ale žádný z nich nezpíval v harmonii s Mikalovou písní.

Dokud nenašla Ansseta.

ESSTE

1

Dítě se mohlo ocitnout na dětském trhu v Doblay-Me z mnoha důvodů. Mnoho dětí byli samozřejmě opravdoví sirotci, ačkoli teď, když s Mikalovým mírem skončily války, stala se siroba sociální pozicí, ve které se už děti neocitaly zdaleka tak často. Jiné prodali zoufalí rodiče, kteří potřebovali získat peníze – nebo se potřebovali dítěte zbavit a neměli to srdce spáchat vraždu. Většina z nich byly nemanželské děti ze světů a národů, kde náboženství nebo zvyky zakazovaly kontrolu porodnosti. A ostatní prostě proklouzli zadními dvířky.

A právě k nim patřil Ansset, když ho našel hledač z Domu písní. Stal se obětí únosu a únosci ztratili hlavu, takže zvolili rychlejší zisk na trhu s dětmi místo mnohem riskantnější výměny za výkupné. Kdo byli jeho rodiče? Pravděpodobně bohatí lidé, jinak by nestálo za to unášet jejich dítě. Byli bílí, protože Ansset měl mimořádně světlou pleť i vlasy. Takovému popisu ale odpovídaly miliardy lidí a žádný vládní úřad nebyl natolik bláhový, aby na sebe vzal odpovědnost za to, že se pokusí vrátit dítě jeho rodině.

Tak se Ansset, jehož věk se nedal přesně určit, ale jemuž nemohlo být víc než tři roky, stal jedním z hloučku tuctu dětí, které hledač odvezl na Tew. Všechny děti měly dobré výsledky v několika jednoduchých testech – v rozeznávání výšky tónu, opakování melodie a emocionální reakci. Dost dobré na to, aby je bylo možné pokládat za potenciální hudební talenty. A Dům písní je koupil – ne, ne, na dětském trhu se lidé *nekupují* – Dům písní je všechny *adoptoval*. Ať už se z nich měli stát Pěvci nebo obyčejní zpěváci, mistři nebo učitelé nebo nakonec s hudbou nic společného mít neměli, Dům písní je všechny vychová, zaopatří, postará se o ně do konce života. *In loco parentis*, říkal zákon. Dům písní byl matkou,

otcem, chůvou, sourozenci, potomky a dokud děti nedosáhly určitého stupně znalostí, i Bohem.

„Noví," zazpívala stovka malých dětí ve Společné místnosti, když byli Ansset s ostatními dětmi z trhu přivedeni dovnitř. Ansset mezi ostatními nijak nevynikal. Pravda, byl vyděšený – ale to byli všichni. A i když ho nordická pleť a vlasy zařazovaly na samotný konec rasového spektra, takové věci se tu okázale ignorovaly a nikdo se mu kvůli tomu neposmíval víc, než by se posmívali albínovi.

Rutinně ho představili ostatním dětem: jako obvykle všechny jeho jméno zapomněly, sotva je vyslechly; jako obvykle zazpívaly uvítání, jehož tón a melodie byly tak zmatené, že to Anssetův strach vůbec nezmírnilo; jako obvykle byl Ansset dán na starost pětileté sirotě jménem Rruk, obeznámené s tím, jak to v Domě chodí.

„Dneska v noci můžeš spát u mě," nabídla Rruk a Ansset němě přikývl. „Jsem *starší*," pokračovala Rruk. „Možná za pár měsíců nebo někdy brzo dostanu vlastní celu." Tohle pro Ansseta nic neznamenalo. „Mimochodem, ne aby ses vyčůral do postele, protože tady nikdy nespíme dvě noci po sobě ve stejné."

Tříletý Ansset měl v sobě tolik pýchy, aby se tím cítil uražený. „Nečůrám do postele." Neznělo to ale rozzlobeně – jen bojácně.

„Dobře. Někteří se tolik bojí, že se počůrají." Byl už skoro čas jít spát – nové děti přiváděli vždycky chvíli před spaním. Ansset se na nic neptal. Když viděl, že se ostatní děti svlékají, svlékl se i on. Když viděl, že si berou zpod dek noční košile, našel i on noční košili a oblékl si ji, i když nešikovně. Rruk mu chtěla pomoci, ale Ansset nabízenou pomoc odmítl. Rruk se chvilku tvářila uraženě a pak mu zazpívala píseň lásky.

Nikdy ti neublížím,
pomůžu vždycky rád,
dám ti jíst,
když máš hlad.
Jsem s tebou,
když se bojíš
a mezi námi dvěma
láska konec nemá.

Slova a pojmy byly nad Anssetovo chápání, ale tón hlasu ne. Když ho Rruk objala kolem ramen, bylo to ještě jasnější a Ansset se o ni opřel, ačkoli ještě pořád nic neřekl a nezačal plakat.

„Záchod?“ zeptala se Rruk.

Ansset přikývl a Rruk ho vedla do velké místnosti sousedící se Společnou, kde ve stružkách rychle protékala voda. Právě tam zjistil, že Rruk je děvče. „Nezírej na mě,“ řekla. „Bez dovolení se nezírá.“ Ansset zase nerozuměl slovům, ale tón hlasu byl jasný. Tónu hlasu rozuměl instinktivně, jako tomu bylo vždycky – byl to jeho největší dar, porozumět emocím ještě lépe než ten, kdo je cítil.

„Jak to, že mluvíš, jen když se naštveš?“ zeptala se Rruk, když si lehali do sousedících postelí (současně uléhala stovka ostatních dětí).

V tu chvíli se Ansset přestal ovládat. Potřásl hlavou, pak se odvrátil, přetáhl si deku přes hlavu a plakal, dokud neusnul. Neviděl ostatní děti kolem, které se na něj znechuceně dívaly. Nevěděl, že Rruk si brouká melodii, která znamená „Nechat na pokoji, nechat být, nechat žít“.

Věděl ale o tom, že mu poklepala na záda, a poznal, že je to přátelské gesto. To byl i důvod, proč nikdy nezapomněl na svou první noc v Domě písní a proč už nikdy nemohl k Rruk cítit nic jiného než lásku, i když měl brzy sám mnohonásobně překonat její poněkud omezené schopnosti.

„Proč necháváš Rruk, aby se kolem tebe pořád motala, když není ani Vánek?“ zeptal se Ansseta jednou jeden z jeho spolustudentů, když mu bylo šest let. Ansset neodpověděl slovy. Odpověděl písní, která zrušila tazateli Sebeovládání, k jeho velké potupě, a upřímně ho rozplakala. Nikdo jiný se už nikdy nepokusil zpochybňovat Rrukčiny nároky na Ansseta. Neměl přátele, žádné opravdové, ale jeho píseň pro Rruk byla příliš silná, než aby vztah mezi nimi někdo zpochybňoval.

2

Ansset si v paměti uchovával dvě vzpomínky na rodiče, ačkoli nevěděl, zda lidé ze snu opravdu jsou rodiče. Byli to Bílá Dáma a Obr, pokud se je vůbec pokoušel nějak pojmenovat. Nikdy o nich s nikým nemluvil a myslel na ně jen tehdy, když se mu o nich předešlou noc zdálo.

První vzpomínka přinesla Bílou Dámu, ležela na posteli s velikými polštáři a naříkala. Hleděla do prázdna a nevšimla si Ansseta, který nejistým krokem vešel do pokoje. Nevěděl, jestli ji nerozzlobí, že vstoupil. Ale její měkký, rozechvělý vzlykot ho nutil jít dál, protože to byl zvuk, kterému nedokázal odolat – proto vešel a zastavil se u lůžka, na kterém s hlavou položenou na ruce odpočívala. Natáhl se a pohladil ji. Dokonce i ve snu cítil kůži rozpálenou horečkou. Podívala se na něj a oči jí plavaly v slzách. Ansset vztáhl ruku, dotkl se jejího obočí, nechal své malé prstíky sklouznout dolů a zavřel jí oči; pohladil víčka tak jemně, že se Bílá Dáma ani nezachvěla. Místo toho vzdychla a on jí hladil celý obličej, dokud se nářek nezměnil v jemné pobrukování.

Od této chvíle se sen stával podivným a končil ještě divněji. Pokaždé vešel Obr, ale co dělal, zůstávalo tajemstvím burácejícího hlasu, objetí a výkřiků. Někdy ležel i on na lůžku s Bílou Dámou. Někdy Ansseta zvedl a sdíleli podivné zážitky, které končily probuzením. Někdy ho Bílá Dáma políbila na rozloučenou. Někdy si ho nevšímala, dokud Obr nevešel do místnosti. Ale sen začínal pokaždé stejně, a ta část, co se nikdy neměnila, byla vzpomínka.

Druhou vzpomínkou byl moment únosu. Ansset byl na nějakém velice rozlehlém místě s vysokou střechou pomalovanou podivnými zvířaty a zkroucenými postavami lidí. Z nějakého osvětleného místa, kde byli pořád všichni v pohybu, zaznívala hudba. Pak se ozval jakýsi ohlušivý zvuk a všude bylo najednou plno světla, hluku a

hlasů lidí, kteří spolu mluvili, a davem procházeli Bílá Dáma s Obrem. Lidé v davu se strkali a tlačili, pak někdo vstoupil mezi Bílou Dámu a Ansseta a rozdělil ruce, za které se drželi. Bílá Dáma se obrátila k tomu cizímu člověku, ale v tutéž chvíli Ansset pocítil, že ho chytila něčí silná paže. Někdo ho táhl pryč, nelítostně ho vlekl davem. Pak ho ta paže zvedla, až to zabolelo, a na chvíli ho zdvihla nad hlavy davu. Ansset naposledy uviděl Bílou Dámu a Obra – oba se prodírali k němu a ve tvářích měli strach, ústa otevřená a připravená vykřiknout. Ansset si ale nikdy nedokázal vzpomenout, že by je slyšel. Pocítil prudký závan horkého vzduchu, dveře se zavřely a on se ocitl venku v teplem sálající noci a pak pokaždé, pokaždé když se probudil, třásl se, ale neplakal, protože slyšel jakýsi hlas, který mu nařizoval ‘tiše, tiše, tiše’ – tónem, který znamenal strach, pád, oheň a hanbu.

# # #

„Ty nepláčeš,“ oslovil ho učitel, muž s hlasem příjemnějším než sluneční světlo.

Ansset zavrtěl hlavou. „Někdy.“

„To bylo dřív,“ odpověděl učitel. „Teď se ale naučíš Sebeovládání. Když pláčeš, plýtváš písněmi. Spaluješ své písně. Topíš je.“

„Písně?“ zeptal se Ansset.

„Jsi jako malý kotlík plný písní. A když pláčeš, kotlík praskne, písně se vylijí a pokazí se. Sebeovládání znamená, že písně zůstanou v kotlíku a ven pustíš vždycky v určitou chvíli jen jednu.“

Kotlíky Ansset znal. Z kotlíků se rozděluje jídlo. Přemýšlel pak o písních jako o jídle, přestože věděl, že jsou hudbou.

„Znáš nějaké písně?“ zeptal se učitel. Ansset zavrtěl hlavou. „Žádné? Vůbec žádné písně?“ Ansset se zadíval do země.

„Anssete, písně. Ne slova. Jen nějakou píseň, která slova nemá, ale kterou prostě zazpíváš, takhle – áá –“ a učitel zazpíval krátký úsek melodie, který k Anssetovi promluvil a říkal ‘věř, věř, věř’.

Ansset se usmál. Odpověděl učiteli tím, že mu zazpíval stejnou melodii. Učitel se chvíli usmíval, pak se zatvářil překvapeně, pohlédl na Ansseta udivenýma očima a dotkl se jeho vlasů. Bylo to vlídné

gesto. A tak Ansset zazpíval učiteli píseň lásky. Beze slov, protože na slova ještě neměl dobrou paměť. Zazpíval ale melodii tak, jak ji předtím slyšel od Rruk, a učitel se rozplakal. Byla to první hodina, kterou Ansset absolvoval svůj první den v Domě písní, a učitel se rozplakal. Teprve později Ansset pochopil, že to znamenalo, že učitel ztratil Sebeovládání a celé týdny by se pak styděl – pokud by nebyl Anssetův talent ceněn tak vysoce. Chápal jen to, že když zpívá píseň lásky, někdo mu rozumí.

3

„Culle, je to něco, co tě přesahuje,“ soudila Esste. V jejím hlase zněly zármutek, účast i výčitka. „Jsi dobrý učitel, to byl důvod, proč jsme ti věřili, pokud jde o ty nové.“

„Já vím,“ řekl Cull. „Ale Esste –“

„Plakal jsi celé minuty. Minuty ti trvalo, než jsi znovu nabyl Sebeovládání. Culle, nejsi nemocný?“

„Jsem zdravý.“

„Jsi nešťastný?“

„Nebyl jsem, dokud – dokud… Neplakal jsem ze žalu, Matko Esste. Plakal jsem –“

„Proč?“

„Z radosti.“

Esste zabroukala podrážděnost a neporozumění.

„To dítě, Esste, to dítě.“

„Myslíš Ansset? Ten blonďáček?“

„Ano. Zazpíval jsem mu Věř, a on mi odpověděl stejnou písní.“

„Pak se zdá slibný, a tys před ním ztratil Sebeovládání.“

„Jsi netrpělivá.“

Esste sklonila hlavu. „Jsem.“

Její postoj vyjadřoval stud. Její hlas říkal, že je pořád netrpělivá a přece jen se trochu stydí. Učitelům nemohla lhát.

„Vyslechni mě,“ prosil Cull.

Poslouchám, odpovědělo Essteino uklidňující vydechnutí.

„Ansset mi odzpíval důvěru, notu za notou, přesně. Téměř minuta zpěvu, a ne právě jednoduchého. A nezopakoval jen melodii. Zopakoval tóninu. Zopakoval nuance. Zopakoval každou emoci, kterou jsem mu sděloval, až na to, že byla silnější. Bylo to jako zpívat v nějakém dlouhém sálu, z jehož druhého konce se vrátí zvuk silnější, než jaký člověk zazpíval.“

Nepřeháníš? zabroukala Esste.

„Byl jsem vyděšený. Přesto mě to potěšilo. Protože v tu chvíli jsem jasně věděl, že před sebou máme opravdové zázračné dítě. Někoho, kdo by se mohl stát Pěvcem –“

Opatrně, opatrně, varovalo syknutí Essteiných úst.

„Vím, že rozhodnutí nespočívá na mně, ale tys jeho odpověď neslyšela. Je tu první den, měli jsme první hodinu – a mimochodem, tohle bylo nic, úplné nic proti tomu, *co* přišlo pak. Esste, on mi zazpíval píseň lásky. Rruk mu ji zazpívala jen jednou, včera. Ale on to zazpíval celé –“

„Slova?“

„Jsou mu teprve tři. Zpíval tu melodii a lásku – a Esste, Matko Esste, mně nikdy nikdo takovou lásku nezazpíval. Spontánně, naprosto otevřeně, dával mi všechno a já to nedokázal obsáhnout. Nedokázal jsem to, Esste, a ty víš, že mé Sebeovládání ještě nikdy neselhalo.“

Esste vyslechla Cullovu píseň a bylo zřejmé, že učitel na svou obhajobu nelže.

To dítě bylo pozoruhodné. To dítě bylo mocné. Rozhodla se, že ho chce poznat.

Po krátkém setkání, které se odehrálo při snídani na Galerii, rozhodla, že se sama stane jeho učitelkou. Pokud jde o Culla, měla jeho ztráta Sebeovládání mnohem mírnější následky, než tomu obvykle bývalo. Zatímco Esste den po dni učila Ansseta, přimluvila se za Culla, aby byl rychle postupně povyšován, takže za pár týdnů z něj byl opět učitel nových dětí. A o té záležitosti prohlásila, aby Culla nikdo nepomlouval: „S tímto dítětem by ztratil Sebeovládání každý učitel.“

Taneční lehkost její chůze a vřelost v hlase dávala všem učitelům, mistrům i samotnému Mistrovi písní ve Vysoké síni najevo, že doufá, nebo alespoň sama věří, že má splnění svého celoživotního úkolu na dosah ruky. „Mikalův Pěvec?“ odhodlal se jí jednoho dne zeptat jiný Mistr písní, ačkoli jí melodie jeho hlasu říkala, že nemusí odpovídat, pokud nechce.

Jen zabroukala vysoko posazený tón, opřela se hlavou o kámen a položila si ruku na tvář, až se Mistr písní rozesmál. Přesto ale dostal

odpověď. Mohla dělat bláznivé kousky a hrát si, aby se pokusila skrýt své naděje, ale samotné to bláznění a hraní bylo dostatečným sdělením. Esste byla šťastná. Bylo to tak neobvyklé, že to překvapilo dokonce i děti.

4

Bylo neslýchané, aby Mistr písní učil nováčky. Noví žáci to samozřejmě nevěděli, ne dříve, dokud se nenaučili dost ze základů, aby se z nich jako ze třídy stala Písklata. Existovala jiná Písklata, některým bylo už pět nebo šest let, a i ona měla jako všechny děti svou vlastní společnost s vlastními pravidly, vlastními zvyky a vlastními legendami. Anssetova třída Písklat se brzy naučila, že je na místě chovat se bojovně a tvrdě ke Krkounům, ale nikdy k Vánkům; že nic neznamená, kde spíte, ale u stolu je důležité sedět s přáteli; že když vám kolega Pískle zazpívá melodii, musíte ji schválně zopakovat s chybou, aby si dotyčný nemyslel, že se vytahujete.

Ansset se všechna ta pravidla naučil rychle, protože byl bystrý, a každý spolužák ho pokládal za přítele, protože byl milý. Nikdo kromě Esste si nevšiml, že si s ostatními na záchodech nesděluje svá tajemství, že se nezapojil do žádného z těch malých kroužků, které mezi dětmi pořád vznikají a zase mizí. Místo toho tvrdě pracoval na vylepšení svého hlasu. Skoro pořád si něco broukal. Nastavoval uši, když mistři a učitelé rozmlouvali beze slov, dorozumívali se pouze pomocí melodie. Nesoustředil se na děti, které ho nemohly nic naučit, ale na dospělé.

I když si žádné z dětí neuvědomovalo, jak se od nich drží stranou, podvědomě to braly na vědomí. S Anssetem všichni jednali s úctou. Ústrky Krkounů (ne, tak se jim před učiteli neříká – před nimi je oslovovali *Křiklouni*), které obvykle spočívaly v počůrání nějakého Písklete, aby se muselo znovu osprchovat, nebo v každodenním rozlévání polévky, aby mělo potíže s kuchaři – šly mimo Ansseta.

A velmi rychle vstoupil do mýtů Písklat. Existovaly další legendární postavy – Jaffa, která se tak dopálila na svého učitele, že jednoho dne vtrhla do Sálu a zazpívala sólo, a místo toho, aby byla

potrestána, stala se Vánkem, aniž by předtím musela být Krkounem; Moom, který zůstal mezi Písklaty až do devíti let, a pak najednou přišel všemu na kloub a Křiklouny i Vánky absolvoval za jediný týden, proletěl Cely a sály a stal se z něj zpěvák dřív, než mu bylo deset let. Potom Dway, která byla nadaná a měla se stát Pěvcem, ale nedokázala si odepřít věčné rebelantství a nakonec utíkala z Domu písní tak často, že byla vyloučena a přešla do obyčejné internátní školy, kde už nikdy nezazpívala ani notu. Ansset tak nápadný nebyl. Jeho jméno ale přecházelo ze třídy do třídy a z ročníku do ročníku, a třebaže byl Pískle sotva měsíc, věděli o něm dokonce i zpěváci z Cel a sálů, obdivovali ho – a tajně nenáviděli.

Stane se z něj Pěvec, letěly o něm zvěsti. A děti jeho věku mu to neměly za zlé, protože i když všechny doufaly, že se stanou zpěváky, věděly, že Pěvci se objeví jen jednou za několik let a některé děti přecházely ze Společných místností do Cel a sálů, aniž by vůbec poznaly nějakého Pěvce. Teď vlastně v Domě písní vůbec Pěvec nebyl – poslední z nich, Wymmyss, opustil Dům jen několik týdnů předtím, než přišel Ansset, takže nikdo z jeho třídy nikdy neslyšel Pěvce zpívat.

Samozřejmě, mezi učiteli a mistry byli bývalí Pěvci, ale to nic neznamenalo, protože jejich hlasy se už změnily. Jak se stanete Pěvcem? Písklata se ptají Krkounů, Krkouni se ptají Vánků a nikdo nezná odpověď, a jen málokterý se odvažuje doufat, že toho postavení někdy dosáhne.

„Jak se staneš Pěvcem?“ zazpíval jednoho dne Ansset Esste, která nedokázala úplně skrýt překvapení, ne kvůli té otázce, ačkoli bylo nezvyklé, aby se dítě tak otevřeně zeptalo, ale kvůli písni, která sama byla otázkou: byla jsi Pěvcem, Esste?

„Ano, byla jsem Pěvcem,“ odpověděla, a Ansset, který si ještě neosvojil Sebeovládání, jí odhalil, že právě na *to* se chtěl zeptat. Chlapec se učil písňovou řeč a Esste by si měla dát pozor a varovat učitele a mistry, aby ji před ním nepoužívali, pokud by jim ovšem nevadilo, že jim rozumí.

„Co jsi dělala?“ zeptal se Ansset.

„Zpívala jsem.“

„Zpěváci zpívají. Proč jsou Pěvci jiní?“

Esste se na něj podívala zpříma. „Proč chceš být Pěvcem?“

„Protože jsou dokonalí.“

„Jsi jenom Pískle, Anssete. Máš před sebou ještě roky.“ Věděla, že plýtvá slovy. Uměl zpívat, uměl naslouchat písni, ale byl pořád ještě skoro nemluvně, které nechápe plynutí času.

„Proč mě máš ráda?“ zeptal se jí Ansset, tentokrát před třídou.

„Mám vás ráda všechny,“ zazpívala Esste a všechny děti se usmály, protože vnímaly lásku v jejím hlase.

„Tak proč mi potom zpíváš víc než ostatním?“ dožadoval se Ansset odpovědi a Esste slyšela v té písni jiné sdělení: ostatní se mnou nekamarádí, protože mě vyčleňuješ z jejich společnosti.

„Nezpívám nikomu víc než ostatním,“ odpověděla Esste a v písňové řeči řekla – budu si dávat větší pozor. Rozuměl jí? Přinejmenším se zdál s odpovědí spokojený a dál už se nevyptával.

Ansset se ale stal jednou z těch velkých legend, když byl přeřazen z Písklat do Krkounů dřív, než zbytek jeho třídy – a místo toho, aby Esste zůstala se třídou, odešla za Anssetem. Právě tehdy zjistil, že je nejen neobvyklé, aby se Mistr písní věnoval vyučování, ale i to, že Esste neučí třídu, ale jeho. Ansseta. Esste učila Ansseta.

Ostatní děti to postřehly stejně rychle jako Ansset, který si uvědomil, že i když jsou ostatní na něj milí, váží si ho a všichni vyhledávají příležitosti, aby mu mohli být nablízku, jíst s ním a mluvit s ním, tak mu nikdo z nich nezpívá píseň lásky. A nikdo nebyl jeho přítel, protože měli strach.

5

Hodina.

Esste vzala svou třídu Křiklounů na výlet. Letěli ve vznášedle, aby všichni mohli sledovat krajinu. Bylo to pro ně pokaždé jako zázrak, opustit studené kamenné zdi Domu písní. Písklata nikdy nikdo ven nebral, Vánky často, a Křiklouni věděli, že výlety ve vznášedle jsou jen předzvěstí věcí, které měly teprve přijít.

Jeli hlubokými lesy, otírali se o podrost, jak směřovali úzkou cestou vysekanou mezi vysokými stromy. Ptáci s nimi drželi tempo a zvířata se po nich překvapeně otáčela.

Avšak pro děti, které se učí zpěvu, pravý zázrak nastával, když ze vznášedla vystoupily. Esste řekla řidiči, kterému bylo teprve osmnáct – a právě se vrátil ze služby mimo Dům –, aby jim zastavil u malého vodopádu. Zavedla děti na břeh říčky a nařídila jim, aby byly zticha, a protože Křiklouni už mají zažité základy Sebeovládání, byli schopní vydržet v naprostém tichu a poslouchat. Slyšeli ptačí zpěv, na který toužili odpovídat, zurčení říčky, která se přelévala přes kamení a zákruty u břehu, šepotání vánku mezi listím a stébly trávy.

Seděli patnáct minut, což byla téměř hranice jejich Sebeovládání, a pak je Esste odvedla blíž k vodopádu. Nebyla to dlouhá procházka, ale jak se přiblížili mlze stoupající u paty vodopádu, bylo kolem kluzko a mokro. Před mnoha lety tu došlo k sesuvu půdy a vodní kaskáda, místo aby se řítila do jezírka, které si vyhloubila ve skále, padala na skalisko a rozstřikovala se na všechny strany. Děti seděly jen pár metrů od něj, takže je vodní tříšť promáčela.

Znovu ticho. Znovu Sebeovládání. Tentokrát ale neslyšely nic než vodu narážející na skálu. Viděly létat ptáky, viděly lístky pohybovat se ve větru, ale nic z toho neslyšely.

Už po několika minutách je Esste propustila.

„Co máme dělat?“ zeptalo se jedno z dětí.

„Co chcete," odpověděla.

S velkou opatrností se tedy brodily na kraji jezírka, zatímco řidič je sledoval a dával pozor, aby se nikdo neutopil. Jen málokteré postřehly, že Esste odešla; šel za ní jen Ansset.

Vedla ho, i když nedávala najevo, že by o něm věděla, po strmém svahu až na vrchol vodopádů. Ansset pečlivě sledoval, kam jde. Začala šplhat. Šplhal za ní. Nebylo to pro něj jednoduché. Ruce i nohy měl ještě dětsky neohrabané a rychle se unavil. Byla tam obtížná místa, kam Esste stačilo jen udělat krok, zatímco Ansset musel překonávat výšku zpoloviny tak velkou, jako byl sám. Nedovolil ale, aby mu zmizela z dohledu a ona zase nešla tak rychle, aby jí nestačil. Při tom výstupu si vykasala šaty a Ansset se jí zvědavě díval na nohy. Byly bílé a dlouhé a zdálo se, že má kotníky příliš útlé, než aby ji udržely. Přesto ale šplhala dost hbitě. Ansseta nikdy předtím nenapadlo, že by měla mít nějaké nohy. Děti nohy měly, ale učitelé a mistři chodili oblečení do rouch, která se dotýkala podlahy. To, že viděl její nohy, přimělo Ansseta k úvahám, jestli je Esste stejná jako děvčata ve sprchách a na záchodech. Představil si ji, jak dřepí nad žlábkem. Byl to pohled, o kterém věděl, že je zakázaný, ale v duchu porušil dobré mravy a zíral a zíral.

A najednou stál na vrcholu kopce, tváří v tvář Esste.

Byl zaskočený a dal to najevo. Zamumlala jen několik uklidňujících tónů. Je to úmysl, abys tu byl, říkala její píseň. Potom se zadívala dál do krajiny a Ansset sledoval její pohled. Za zády měli zvlněné zalesněné pahorky, ale před nimi se rozprostíralo jezero, jehož vlny olizovaly okraje kotliny mezi kopci. Bylo obklopené stromy, s výjimkou několika mýtin. Nebylo to velké jezero, jako některá jezera bývají, ale pro Ansseta to byla všechna voda světa. Jen o pár set metrů dál se jezero přelévalo přes okraj skály a tvořilo vodopád. Ale tady nic neprozrazovalo blízkost hučící kaskády, jíž voda padá dolů. Jezero tu bylo klidné, vodní ptáci létali těsně nad hladinou, smáčeli se ve vodě, plavali a potápěli se a čas od času zakřičeli.

Esste mu melodií položila otázku a Ansset odpověděl: „Je veliké. Veliké jako nebe."

„To není všechno, co bys měl vidět, Anssete, můj synu. Měl bys vidět hory kolem jezera, které ho obepínají.“

„Z čeho vzniká jezero?“

„Do tohoto údolí přitéká řeka, která ho plní vodou. Jinam téci nemůže, tak je naplní. Dokud se nevylije z údolí vodopádem. Údolí se nemůže plnit hlouběji, než leží nejnižší místo. Anssete, to je Sebeovládání.“

To je Sebeovládání. Anssetův mladý rozum se pral s metaforou.

„Proč je to Sebeovládání, Anssete?“

„Protože je to hluboké,“ odpověděl.

„Ty hádáš, nepřemýšlíš.“

„Protože,“ snažil se, „se voda drží všude, kromě jednoho místa, takže najednou se toho vždycky uvolní jen trocha.“

„Jsi blíž,“ kývla Esste. To znamenalo, že odpověděl špatně. Ansset se zadíval na jezero a pokoušel se najít nápovědu. Ale viděl pouze vodní plochu.

„Přestaň se dívat na jezero, Anssete, když ti nic neříká.“

Tak se zadíval na stromy, na ptáky, na kopce. Rozhlížel se daleko po pahorcích. A věděl, že Esste chce, aby to pochopil. „Voda se vylévá z nejnižšího místa.“

„A?“ Ještě to nestačilo?

„Kdyby nejnižší místo bylo výš, bylo by jezero hlubší.“

„A kdyby to místo bylo níž?“

„Nebylo by žádné jezero.“

Esste přerušila rozhovor. Přesněji řečeno změnila jazyk, protože teď zpívala, a píseň byla trochu jásavá. Zpívala tiše a tlumeně, ale mluvila beze slov – o radosti, o nalezení po dlouhém hledání, o předání daru, který nesla velmi dlouho, o uspokojení hladu, když si myslela, že už nikdy nebude jíst. Prahla jsem po tobě, a ty jsi tady, sdělovala ta píseň.

A Ansset rozuměl každému tónu písně i všemu, co se za těmi tóny skrývalo, a také se dal do zpěvu. Křiklouny nikdo neučil harmonii, ale Ansset ji zazpíval. Byla to pouze protimelodie, plná chyb, a s Essteinou melodií nesouzněla, přesto odrážela a rozvíjela její radost, a tam, kde by pouhý učitel s menším Sebeovládáním mohl podlehnout Anssetově ozvěně nejhlubších pasáží své písně, tam měla

Esste Sebeovládání dost na to, aby zvládala extázi jeho písně. Píseň se stala tak silnou a Ansset byl na ni tak mimořádně citlivý, že jí podlehl, začal vzlykat, přimkl se k Esste, ale i přes slzy se snažil zpívat dál.

Klekla si vedle něj, objala ho a šeptala mu, takže brzy usnul. Ve spánku k němu mluvila, říkala mu věci, které zdaleka překračovaly dětské chápání, ale prošlapávala v jeho mysli stezky. Budovala tam tajná místa a na jednom z nich zpívala píseň lásky – zpívala ji tak, aby se mu ozvala ve chvíli velké potřeby, aby si na ni vzpomněl a pocítil naplnění.

Když se probudil, nepamatoval si nic o ztrátě Sebeovládání; nepamatoval si ani, jak na něj Esste mluvila. Natáhl ale paži a vzal ji za ruku a ona ho vedla z kopce dolů. Zdálo se mu správné držet ji za ruku – ačkoli podobné důvěrnosti mezi dětmi a učiteli byly zakázané – zčásti proto, že si jeho tělo uchovávalo mlhavou vzpominku, jak se držel za ruku ženy, které bezvýhradně věřil, a zčásti proto, že podvědomě chápal, že Esste proti tomu nic nemá.

6

Kya-Kya byla Hluchá. Ve věku osmi let se nedostala výš než na úroveň Písklat. Měla slabé Sebeovládání a ohraničený rozsah hlasu. Nebylo to nedostatkem vrozených schopností – hledač, který ji objevil, se nezmýlil. Jednoduše nedokázala dávat pořádně pozor. Nezáleželo jí na tom.

Nebo se to alespoň tvrdilo. Jí na tom ale velmi záleželo. Nebylo jí jedno, že ji předbíhají děti jejího věku nebo o rok či dva mladší. Všichni k ní byli milí a málokdo kvůli ní propadal zoufalství, protože bylo dobře známo, že někteří začínají zpívat později než ostatní. Záleželo jí na tom ještě víc, když jí šetrně sdělili, že nemá smysl snažit se postupovat dál. Byla Hluchá – ne proto, že by neslyšela, ale proto, jak jí řekl učitel: „Naslouchajíc neslyšíš“. A bylo to. Jiný učitel, jiné povinnosti, jiné děti. Hluchých nebylo mnoho, ale bylo jich dost na to, aby vytvořili třídu. Učili je nejlepší učitelé, které bylo možné na planetě Tew najít. Neučili se ale hudbě.

Dům písní se stará o všechny své děti, říkala si často, někdy vděčně, někdy s hořkostí. Je o mě postaráno. Učím se pracovat tak, že mi přidělují povinnosti v Domě písní. Učím se přírodním vědám, historii a jazykům a jsem v tom zatraceně dobrá. Venku, tam venku by o mně řekli, že mám nadání. Ale tady jsem Hluchá. A čím dřív odejdu, tím lépe.

Měla odejít brzy. Bylo jí čtrnáct. Scházelo jen několik měsíců. V patnácti bude venku, se stipendiem, ze kterého bude moci pohodlně žít, a s dveřmi otevřenými na tucty univerzit. Peníze bude dostávat až do dvaadvaceti. I déle, pokud bude třeba.

Dům písní se o své děti stará.

Pořád ale zbývalo pár měsíců a její povinnosti byly dostatečně zajímavé. Pracovala u ochranky, kontrolovala varovná a bezpečnostní zařízení, díky kterým byl Dům písní izolovaný od

zbytku Tewu. Taková zařízení nebývala za starých časů zapotřebí. Bývaly dokonce doby, kdy Mistr písní ve Vysoké síni vládl celé planetě. Ale nebylo to ještě ani sto let, kdy se lidé zvenčí pokusili vzít Dům písní útokem. Šlo o nemoudrou smlouvu s jedním pirátem, který zatoužil po vyhlášeném bohatství Domu. A teď tedy byla v provozu všechna ta důležitá bezpečnostní zařízení, jejichž kontrola trvala rok. Ta služba Kya-Kyu provedla kolem celých hranic, což byla cesta delší než kolem světa, a to všechno na skútru, takže bývala sama v lesích, v pouštích a na mořských pobřežích, která patřila Domu písní.

Dnes kontrolovala monitorovací zařízení v samotném Domě písní. Jistým způsobem jí to poskytovalo pocit nadřazenosti, když věděla, co nevědělo žádné z dětí a jen málokdo z mistrů a učitelů – že kámen Domu není neproniknutelný, že je ve skutečnosti hustě protkaný dráty a trubkami, takže to, co se zdálo být nedokonalým, primitivním kamenným přežitkem, bylo ve skutečnosti jedním z nejmodernějších obydlí na Tewu. Fakt, že měla přístup k nákresům schémat, jí dával informace, které by překvapily každého z hůře informovaných zpěváků. Ale kdykoli cítila, že je pyšná na svoje ukryté znalosti, nutilo ji to myslet i na skutečnost, že se ke svým vědomostem dostala tak mladá jen proto, že byla vyvázána z řádu a studia Domu písní. Byla Hluchá – směla znát tajemství, protože nikdy nebude zpívat a proto nepředstavuje žádné nebezpečí.

Takové myšlenky se jí honily hlavou, když vešla do Vysoké síně. Zprudka zaklepala, protože cítila rozrušení. Nikdo neodpověděl. Dobrá, to znamená, že starý Mistr písní, Nniv, není uvnitř. Opřela se do dveří a otevřela je. Ve Vysoké síni bylo mrazivě chladno, všechny okenice otevřené dokořán zimnímu větru. Bylo šílené nechávat síň takhle nechráněnou – kdo by v ní pak mohl pracovat? Místo aby přešla k panelům, kde byly skryté monitory, namířila si to k nejbližšímu oknu a vyklonila se ven, aby uchopila okenici. Uvědomila si, že hledí dolů, možná celou věčnost, na střechy pod sebou. Nenapadlo ji, jak vysoko opravdu je. Na východní straně byl Dům písní samozřejmě vyšší, takže schody do Vysoké síně nebyly tak strašně dlouhé. Teď ale byla vysoko a ta výška ji fascinovala. Jaké by to bylo spadnout? Cítila by za letu stejné potěšení, jaké

zažívá při jízdě na skútru, když se žene dolů po úbočí kopce? Nebo by se doopravdy bála?

Ztuhla s jednou nohou za parapetem a s rukama zapřenýma v rámu. Co to dělám? Šok, který utrpěla, skoro stačil, aby vypadla. Vzpamatovala se, sevřela rám a přinutila se pomalu vtáhnout nohu dovnitř, odstoupit od okna a nakonec si kleknout a opřít hlavu o kamennou obrubu pod oknem. Proč jsem to udělala? Co jsem chtěla?

Odejít z Domu písní.

Při té myšlence se zachvěla. Takhle ne. Takto odtud neodejdu. Odchod z Domu nebude znamenat konec mého života.

Nevěřila tomu. A jak nevěřila, pevně sevřela kámen a toužila ho už nikdy nepustit.

V místnosti byla opravdu zima. Celá prokřehla, jak klečela bez hnutí, a kvílení větru doléhající otvory ve střeše a poryvy proudící dovnitř okny jí naháněly strach jinak. Jako kdyby ji někdo sledoval.

Otočila se. Nikdo v síni nebyl. Jen rance oblečení, knihy a kamenné lavičky a pak nějaká noha, která z jednoho rance vyčnívala – byla modrá a Kya-Kya šla k ní a zjistila, že ten ranec šatů je stočené, neuvěřitelně hubené Nnivovo tělo. Byl mrtvý, zmrzlý zimním větrem, který vál Vysokou síní. Měl otevřené oči a zíral na kámen před sebou. Kya-Kya zanaříkala, ale pak se sklonila a zatřásla mu bokem, jako by ho chtěla probudit. Převrátil se na záda, ale ruka mu zůstala trčet ve vzduchu a noha se pohnula jen málo, takže věděla, že je mrtvý, a že byl mrtvý po celou tu dobu, kdy byla v místnosti.

Jen zřídka se stávalo, že by Mistr písní ve Vysoké síni zemřel. Nikdy vlastně nepoznala žádného jiného. Byl to Nniv, kdo nakonec rozhodl o jejím osudu. To on ji prohlásil za Hluchou a rozhodl, že opustí Dům písní bez písní. Nenáviděla ho celým srdcem, ačkoli s ním od doby, kdy jí bylo osm, mluvila jen několikrát. Ale teď cítila pouze odpor k mrtvole, a co víc, byla znechucena způsobem, jímž zemřel. Je v této místnosti vždycky tak strašná zima? Jak se mohl dožít tak vysokého věku? Bylo součástí Sebeovládání, že vládce Domu písní žil v takové zanedbanosti a bídě?

Pokud tahle vyzáblá, zmrzlá mrtvola představovala vrchol možností Domu, neudělalo to na Kya-Kyu moc velký dojem. Rty

měl Mistr rozevřené a vyčníval z nich jazyk, modrý a děsivý. Tenhle jazyk, říkala si, byl kdysi součástí písně. Písně, která měla pověst nejmistrovštější písně v Galaxii, možná v celém vesmíru. Čím ale ta píseň byla, když ne hrdlem a rty, zuby a plícemi, které jsou teď studené, když ne mozkem, který už nepracuje?

Ona zpívat nemohla; důvodem byly rty, zuby, hrdlo a plíce a skutečnost, že duševně nebyla tak soustředěná, aby se mohla stát tím, co Dům písní vyžadoval. Ale záleželo na tom?

Nepocítila ani žádnou triumfální radost, že je Nniv mrtvý. Byla už dost stará, aby věděla, že jednou zemře i ona, a pokud měla před sebou ještě sto let, znamenalo to jen čas, ve kterém sama může nečekaně skončit stejně krutě jako Nniv. Kya-Kya se nepovažovala za zvlášť šlechetnou osobu. Pouze neobyčejně cennou, ale to neviděl nikdo jiný než ona. A připadalo jí, že Nnivova neschopnost rozeznat, kým a čím je (nebo to přece jen rozeznal?) ji *nezměnila*.

Nechala ho ležet a odešla dolů najít Slepého, který se staral o údržbu, stařík jménem Hrrai, který jen zřídka opouštěl svou kancelář. „Nniv je mrtvý," sdělila mu a byla zvědavá, jestli v jejím hlase pozná, že má radost (věděla ale, že Hrrai nebude úplně schopný to poznat, protože je Slepý). Nemůžu dopustit, aby každý slyšel, že jsem šťastná, myslela si. Protože se neraduju z jeho smrti. Jen ze svého života.

„Mrtvý?" Nevzrušený Hrrai byl jen lehce překvapený. „Pak to tedy musíš jít říct jeho nástupci."

Hrrai se sklonil nad stolem a začal něco škrábat perem na list papíru.

„Ale Hrrai…"

„Ale co?"

„Kdo je Nnivův nástupce?"

„Další Mistr písní ve Vysoké síni," odvětil. „Samozřejmě."

„Samozřejmě nic! Jak bych mohla vědět, kdo to je? Jak si to mám domyslet, když mi k tomu nic neřekneš?"

Hrrai vzhlédl a zdál se těmi slovy překvapený víc než zprávou o Nnivově smrti. „Ty nevíš, jak se to dělá?"

„Jak bych mohla? Jsem Hluchá. Nikdy jsem se nedostala přes Písklata."

„No, nemusíš se tolik rozčilovat. Víš, není to žádné tajemství. Každý, kdo najde tělo, to prostě pozná, to je celé. Každý, kdo zjistí, že Mistr písní ve Vysoké síni je mrtvý, to pozná.“

„Jak to poznám?“

„Bude ti to jasné. Prostě jdi a pověz mu nebo jí, že se od něj nebo od ní očekává, že se postará o záležitost spojené s pohřbem. Tak jednoduché to je. Měla bys ale opravdu jednat rychle. Dům by neměl zůstat dlouho bez Mistra písní ve Vysoké síni.“

Vrátil se ke své práci s takovou soustředěností, že Kya-Kya jasně poznala, že musí odejít, starat se o své a jeho už rozhodně neobtěžovat. Odešla. A bloumala síněmi. Říkala si, že její odchod z Domu písní bude otázkou několika málo měsíců, jako odchod nejméně důležité osoby, která tam kdy žila, a najednou se od ní očekávalo, že vybere nového vůdce tohoto místa. Co je to za bláznivý systém? A jaké zatracené štěstí to padlo zrovna na mě, vzal to ďas!

Nebylo to ale zatracené štěstí, a jak tak bloudila kamennými chodbami, které zima zuřící venku vymrazila, uvědomila si, že do Vysoké síně nikdo nepřichází bez pozvání, kromě lidí z údržby, a ti všichni byli Hluší nebo Slepí, kteří se nedostali do nejvyšších zpěváckých sfér. Nemohli zpívat, nemohli učit – a tak to bylo na jednom z nich, aby zakopl o mrtvé tělo a jako nestranná osoba, která nepatří ke skupině vyvolených, spravedlivě vybral nejlepšího kandidáta na Mistra písní ve Vysoké síni.

Koho?

Šla do Společných místností, dívala se na učitele, jak přecházejí z hodiny do hodiny, a bylo jí jasné, že nemůže jen tak z ničeho nic povýšit nějakého učitele nad postavení, které měl; bylo by snadné podlehnout pokušení vybrat někoho bezmyšlenkovitě, pomstít se Domu písní ustavením nekompetentního vůdce, ale vůči němu by to bylo kruté, takovým způsobem nesmí nikoho zničit. Věděla dost, aby jí bylo jasné, že je stejně kruté povýšit někoho nad jeho úroveň jako držet někoho níž, než je jeho pravé místo. Nebudu příčinou utrpení.

Ale z Mistrů písní, což byla skupina, odkud by logicky měla vybírat, neznala nikoho – jen podle pověsti, jakou kdo měl. Onn byl nadaný učitel a zpěvák, zůstal ale navěky odsouzen k roli

konzultanta, protože nedokázal žít s takovými nutnostmi, jako je dodržování pevného rozvrhu, jednání s protivnými lidmi, a – což bylo ze všeho nejdůležitější – rozhodování. Mnohem lépe udílel rady. Ne, Onn nebyl odpovídajícím kandidátem, ačkoli byl zdaleka nejsympatičtějším. A Chuffyun byl příliš starý, až příliš starý. Zanedlouho následuje Nniva.

Skutečně, jak řekl Hrrai, výběr byl jasný. Nebyl to ale výběr, ze kterého by měla radost, to v žádném případě. Esste, která se chovala příliš chladně ke každému s výjimkou toho malého chlapce, kterého prosazovala na post Mikalova Pěvce. Esste, která se snížila až na úroveň Společných místností a k tomu, aby byla učitelkou, když už předtím zastávala místo správce poloviny Domu písní, a to všechno pro malého kluka. Pro mě se nikdy nikdo tolik neobětoval, pomyslela si Kya-Kya hořce. Esste ale byla velká pěvkyně, dokázala v srdci všech obyvatel Domu zažehnout oheň – nebo jej uhasit, pokud chtěla. A byla povznesená nad malicherné žárlení a soupeření, které bylo Domu písní vlastní. Byla nad ně povznesená svými postoji, a teď se nad ně povznese i díky své hodnosti.

Kya-Kya zastavila prvního Mistra (byla to žena, velmi překvapená tím, že ji vyrušuje nějaká Hluchá), a zeptala se, kde by mohla najít Esste.

„Je s Anssetem. S tím chlapcem."

„A ten je kde?"

„Ve své cele."

V cele. Chlapec povýšil. Nemohlo mu být víc než šest let a už byl v Celách a sálech. Kya-Kya protáhla obličej a udělalo se jí špatně od žaludku. Za chviličku se ale znovu rozzářila. Toho chlapce protlačila Esste, to je celé. On stráví v Domě písní celý život, kromě pár let, kdy bude vystupovat. Zatímco ona bude volná, uvidí celý Tew – a ještě víc, uvidí jiné planety, bude se moci nejspíš podívat i na samotnou Zemi, odkud Mikal ve své nepopsatelné slávě vládne vesmíru!

Pár otázek. Párkrát změnit směr. Našla Anssetovu celu, která se ničím nelišila od ostatních, kromě čísla na dveřích. Zevnitř bylo slyšet zpěv. Byl to rozhovor – poznala, kdy jde o písňovou řeč. Esste byla uvnitř, a Kya-Kya zaklepala.

„Kdo je tam?“ ozvalo se – byl to chlapcův hlas, ne hlas Mistra písní.

„Kya-Kya. Mám zprávu pro Mistra písní Esste.“

Dveře se otevřely. Chlapec, který byl mnohem menší než ona, ji pustil do cely. Esste seděla na stoličce u okna. Místnost vypadala bezútěšně – holé dřevěné zdi ze tří stran, dětská postel, stolička, stůl a kamenná zeď rámující jediné okno do dvora. Každá cela byla zaměnitelná s jakoukoli jinou. Ale Kya-Kya by kdysi bývala upsala vlastní duši za to, aby měla celu – se vším, co k tomu patřilo. A chlapci bylo šest let.

„Co je to za zprávu?“

Esste byla stejně chladná jako vždycky; roucho se jí vlnilo u nohou a na stoličce seděla naprosto vzpřímeně. „Esste, přicházím z Vysoké síně.“

„Chce se mnou mluvit?“

„Je mrtvý.“ Na Esstein tváři se nepohnul ani sval. Má Sebeovládání. „Je mrtvý,“ opakovala Kya-Kya. „A doufám, že se postaráš o záležitosti spojené s pohřbem.“

Esste chvíli tiše seděla, než odpověděla.

„Tys našla tělo?“

„Ano.“

„Neprokázalas mi žádnou laskavost,“ prohodila Esste, vstala a odešla.

A co teď? ptala se v duchu Kya-Kya, zatímco stála u dveří Anssetovy cely. Neuvažovala, co bude dál, až to Esste oznámí. Očekávala nějakou reakci; přinejmenším, že se dozví, co má dělat. Místo toho stála v cele s chlapcem, který byl jejím opakem; byl ztělesněním úspěchu tam, kde ji potkala jen selhání.

Tázavě se na ni podíval. „Co to znamená?“

„To znamená,“ odvětila Kya-Kya, „že Esste je Mistrem písní ve Vysoké síni.“

Chlapec na sobě nedal nic znát. Sebeovládání, myslela si Kya-Kya. To zatracené Sebeovládání.

„Pro tebe to nic neznamená?“ zeptala se naléhavě.

„Co by to mělo znamenat?“ opáčil Ansset, a jeho hlas byl nevinnost sama.

„Mělo by to znamenat aspoň trochu zadostiučinění,“ odpověděla Kya-Kya s opovržením, jaké si člověk občas může dovolit vůči lepšímu, než je sám, když je bezmocný. „Esste tě rozmazluje na každém kroku, který tu uděláš. Vede tě nahoru, aniž bys zakusil bolest, jakou zakouší každý druhý. A teď má v rukách všechnu moc, kterou potřebuje. Ty budeš Pěvcem, chlapečku. Budeš zpívat největším lidem v Galaxii. A pak se vrátíš domů a tvá Esste už se postará, aby ses nikdy nemusel obtěžovat být opatrovníkem nebo vychovatelem, prostě se rovnou vrhneš do učení, nebo se staneš Mistrem, nebo možná – proč vlastně ne? – Velmistrem, od samého začátku, a než ti bude dvacet, budeš Mistrem písní. Tak proč nezapomeneš na Sebeovládání a nedáš to na sobě znát? Tohle je to nejlepší, co tě kdy potkalo!“ Měla v hlase hořkost a vztek, ani stopy po hudbě, dokonce ani po temné hudbě zuřivosti.

Ansset ji klidně sledoval, pak otevřel ústa – ne aby promluvil, ale aby zazpíval. Nejdřív se rozhodla okamžitě odejít; brzy nebyla schopná se rozhodnout absolutně pro nic.

Kya-Kya už slyšela mnoho zpěváků, ale takhle jí ještě nikdy nikdo nezazpíval. Zpíval slovy, ale ona je neslyšela. Místo nich slyšela laskavost, porozumění a povzbuzení. V Anssetově písni nebyla někým, kdo neuspěl. Ve skutečnosti byla moudrou ženou, která prokázala Domu písní mnoho dobra, která si zasloužila lásku všech budoucích generací. Cítila pýchu. Cítila, že ji Dům pošle do světa – ne s hanbou, ale jako posla na ostatní světy. Povím jim o té hudbě, pomyslela si, a díky mně budou všichni, kdo ho znají, chovat Dům písní v ještě větší vážnosti. Protože já jsem plodem Domu písní stejně jako každý zpěvák nebo Pěvec. Dmula se radostí a pýchou. Už léta nebyla tak šťastná. Nikdy v životě. Objala chlapce a několik minut plakala.

Pokud Ansset dokáže něco takového, zaslouží si veškerou chválu a péči, které se mu dostává, říkala si. Vždyť je plný lásky, dokonce i ke mně. Dokonce i ke mně. Vzhlédla, aby se mu podívala do očí a uviděla –

Nic.

Díval se na ni stejně klidně jako předtím. Sebeovládání. Zazpíval píseň, a to bylo všechno. Nebylo na něm nic lidského, když nezpíval.

Věděl, co chtěla slyšet, a dal jí to, a to bylo jediné, co potřeboval udělat.

„Hýbou ti žlučí?“ zeptala se s pohledem do té prázdné tváře.

„Hýbou žlučí?“

„Jsi možná zpěvák,“ křikla vztekle, „ale nejsi člověk!“

Začal znovu zpívat, už sama melodie byla uklidňující, ale Kya-Kya vyskočila a ustoupila. „Už ne! Znovu mě nenapálíš! Zpívej kamenům a rozplač je, ale nedovolím, aby sis ze mě opět dělal blázny!“ Vyběhla z místnosti, zabouchla dveře za jeho písní, za tou prázdnou tváří. Tohle dítě je netvor, není opravdovým člověkem, a ona ho nenávidí.

Ale také si pamatovala jeho píseň, milovala ho a toužila se vrátit do jeho cely a poslouchat ten zpěv navěky.

Ještě téhož dne poprosila Esste, aby ji nechala odejít dřív. Aby jí dovolila odejít dřív, než by musela slyšet Ansseta zpívat. Esste vypadala zamyšleně a dožadovala se vysvětlení. Kya-Kya jen trvala na tom, že když ji nenechají jít, zabije se.

„Pak můžeš odejít zítra,“ povolil jí nový Mistr písní ve Vysoké síni.

„Před pohřbem?“

„Proč před pohřbem?“

„Protože tam bude zpívat, ne?“

Esste přikývla. „Jeho píseň bude krásná.“

„Já vím,“ souhlasila Kya-Kya a při vzpomínce na Anssetův hlas se jí oči zalily slzami. „Ale nebude to člověk, kdo bude zpívat. Sbohem.“

„Budeš nám chybět,“ řekla měkce Esste, a ta slova byla láskyplná.

Kya-Kya byla na odchodu, ale otočila se, aby se podívala Esste do očí. „Zní to tak sladce. Už vím, kde se to Ansset naučil. Stroj učí stroj.“

„Chápeš to špatně,“ bránila se Esste. „To bolest učí bolest. K čemu jinému myslíš, že je Sebeovládání?“

Ale Kya-Kya byla pryč. Neviděla už Esste ani Ansseta, dokud ji tramvaj se všemi zavazadly a první měsíční rentou neodvezla z

Domu písní. „Jsem volná,“ pronesla tiše, když prošla bránou na Tew a otevřely se před ní farmy.

Lhářko, lhářko, odpovídal jí rytmus motoru.

7

Stroj učí stroj. Hořká vzpomínka na ta slova provázela Esste po celou dobu příprav pohřbu. Stroj. Ano, z jistého pohledu to bylo poměrně výstižné, a z jiného pohledu to vůbec nebyla pravda. Stroje byli lidé, kteří neměli Sebeovládání, jejichž hlas prozrazoval všechna jejich tajemství a nic z jejich záměrů. Já ale sama sebe ovládám, a toho nikdy žádný stroj schopen nebude.

Chápala však i to, co měla Kya-Kya na mysli. Samozřejmě, věděla a děsilo ji, jak dokonale a v jak útlém věku si Ansset osvojil Sebeovládání. Sledovala ho, když zpíval na Nnivově pohřbu. Nebyl jediným zpěvákem, byl ale nejmladší a byla to pro něj nesmírná pocta, téměř neslýchaná. Když předstoupil, aby zazpíval, zavládlo mezi přítomnými vzrušení. Ale když skončil, neměl nikdo pochybnosti, že ta pocta byla zasloužená. Jen ti noví, Písklata a několik Křiklounů, plakali – nebylo správné chtít na pohřbu Mistra písní porušit něčí Sebeovládání. Ta píseň ale vyjadřovala současně bolest, lásku a touhu, respekt všech přítomných – nejen k Nnivovi, který zemřel, ale k Domu písní, který pomáhal udržovat při životě. Ach Anssete, ty jsi mistr, myslela si Esste, všimla si ale i věcí, které většina lidí nepostřehla. Jak nezúčastněný měl výraz tváře předtím i potom, co zpíval, jak strnule stál a pozici svého těla přizpůsoboval jen tomu, aby dosáhl přesně požadovaného tónu. Manipuluje s námi, pomyslela si Esste; manipuluje s námi, ale ani z poloviny tak dokonale, jak manipuluje sám se sebou. Všimla si, jak vnímal každou reakci, každý pohled v publiku, jak je vstřebával a stonásobně vracel zpátky. Je zvětšovací zrcadlo, myslela si Esste. Jsi zvětšovací zrcadlo, které vezme lásku, jíž se ti dostalo, a odrazí ji silnější, ale nepřidá k ní nic ze své vlastní. Nejsi celý.

Přišel k Esste a posadil se vedle ní. Měl na to právo, protože byla jeho Mistrem. Nepromluvila slovy, ale jen povzdechla – tak, aby to

pro Anssetův citlivý sluch znamenalo „Hezké, ale s chybami.“ Nečekaná a nezasloužená kritika mu nezměnila výraz obličeje. Reagoval jen odfrknutím, které znamenalo „*Mně* jsi to sotva musela říkat, já to vím.“

Sebeovládání, myslela si Esste. Rozhodně ses naučil Sebeovládání.

8

Ansset už víckrát veřejně v Domě písní nezpíval. Zprvu to ani nepostřehl. Jednoduše na něm nebyla řada, aby zpíval v Sále sólo, duo, trio nebo kvarteto. Když měl ale každý z jeho Cel a sálů za sebou dvě nebo tři vystoupení a po Anssetovi pořád nikdo nechtěl, aby zazpíval, byl tím nejprve rozčarovaný, později znepokojený. Sám o vystoupení nežádal, neptal se, protože v Domě dobrovolníky neuznávali. Čekal. A čekal. A jeho příležitost stále nepřicházela.

Neuplynulo příliš času, než postřehl, že se o tom ostatní v Sále baví, nejdřív mezi sebou, pak i s ním. „Udělal jsi něco špatného?“ ptali se ho, jeden po druhém, při obědě, na chodbách nebo na záchodech. „Proč tě trestají?“

Ansset odpovídal jen pokrčením ramen nebo zvukem, který říkal: jak to mám vědět? Když ale zákaz nebyl odvolán, začal otázky chladně odrážet; tím rychle tazatele naučil, že tohle téma je tabu. Pro Ansseta bylo cvičením v Sebeovládání, aby sám sobě nedovolil stát se součástí spekulací o tom tajemném zákazu. Jeho Sebeovládání mu ani nedovolilo se ptát. Esste jej mohla trestat, jak dlouho chtěla. Ať to mělo znamenat cokoli, ať se snažila dosáhnout čehokoli, snese to bez ptaní.

Přicházela do jeho cely jako dřív denně, pochopitelně. Být Mistrem písní ve Vysoké síni znamenalo další povinnosti, ne úlevu od všech předchozích. Najít a vyškolit Mikalova Pěvce bylo její životní dílo, které si dobrovolně zvolila před desítkami let. Neskončí, neodvrhne to břemeno jen proto, že Nniv zemřel a že ta zatracená bláznivá Kya-Kya byla tak troufalá, že ji označila za nástupce. To všechno Esste Anssetovi řekla a chtěla ho tak ujistit, že ji neztratí. Přijal ale její sdělení bez jediné známky, že by ho to v jakémkoli ohledu zajímalo, a pokračoval v každodenní výuce, jako by se nic nestalo.

A proč by také měl dělat něco jiného? Dokud Kya-Kya nevyslovila před odchodem svůj postřeh, Esste si nedělala žádné starosti. Jestliže Ansset vynikal v Sebeovládání, vynikal i ve všem ostatním, a tak celá záležitost nestála za řeč. Teď si ale Esste uvědomila jeho Sebeovládání, jako kdyby každý případ Anssetova okázalého nezájmu byl útokem na ni.

Pokud jde o Ansseta, neměl nejmenší tušení, co se odehrává Esste v hlavě, protože její Sebeovládání bylo také vynikající a nic ze svých obav nebo úvah nedávala znát. Tak to má být, ujišťoval se Ansset. Já jsem jezero, myslel si, a všechny mé břehy jsou vysoké. Nemám žádné nízko položené místo. Každý den jsem hlubší a hlubší.

Nenapadlo ho, že by se mohl utopit.

9

Hodina.

Esste zavedla Ansseta do prázdné místnosti bez oken. Jen kámen, tucet čtverečních metrů, a silné dveře, přes něž nedoléhal žádný zvuk. Usedli na kamennou podlahu, a protože všechny podlahy v Domě byly kamenné, zdála se jim tahle pohodlná nebo alespoň důvěrně známá, takže se Ansset mohl uvolnit.

„Zpívej," vyzvala ho Esste a Ansset zpíval. Jako vždy měl tělo strnulé a ve tváři ani jedinou emoci; jako vždy píseň vyjadřovala intenzivní emoce. Tentokrát zpíval o temnotě a uzavřených prostorech a znělo to truchlivě. Esste často překvapovalo, jak hluboce chápe věci, které jistě – ve svém věku – nemohl znát z vlastní zkušenosti.

Píseň rezonovala a ozvěnou se odrážela od zdí.

„Zvoní," vytkla mu Esste.

„Mmmm," odpověděl.

„Zpívej tak, aby nezvonila."

Zazpíval znovu, tentokrát píseň beze slov a v podstatě i beze smyslu, která lehce tančila kolem nejnižších poloh jeho hlasu (nijak zvlášť nízké nebyly) a z úst vycházela spíše jako dech než jako tón. Píseň nevyvolala ozvěnu.

„Zpívej," žádala, „tak hlasitě, abych ji tady u zdi slyšela stejně dobře, jako kdybych byla přímo vedle tebe, ale aby nezazněla žádná ozvěna."

„Neumím."

„Umíš."

„Ty umíš?"

Esste zazpívala a píseň vyplnila místnost, ale ozvěnu slyšet nebylo.

A tak Ansset zpíval. Hodinu, další hodinu, pokoušel se najít správný hlas pro tuto místnost. Konečně se mu to na konci druhé hodiny podařilo.

„Udělej to znovu.“

Poslechl. A pak se zeptal: „Proč?“

„Nezpíváš jen v tichu. Zpíváš i v prostoru. Musíš zpívat přesně tomu prostoru, který je ti k dispozici. Musíš ho vyplnit tak, aby tě všichni slyšeli, a navíc udržet tón tak čistý a bez ozvěny, aby všichni slyšeli přesně to, co ti plyne z hrdla.“

„Musím to dělat pokaždé?“

„Za chvíli to budeš provádět podvědomě, Anssete.“

Chvíli seděli tiše. A potom nesměle požádal: „Chtěl bych takhle zkusit vyplnit Sál.“

Esste věděla, co chce, a odmítla odpovědět na jeho skutečnou otázku. „Řekla bych, že Sál je zrovna teď prázdný. Mohli bychom tam jít.“

Ansset chvíli bojoval sám se sebou – to si Esste domýšlela, protože ačkoli byl chvíli zticha, výraz tváře se mu nezměnil. „Matko Esste,“ odhodlal se nakonec, „nevím, proč jsem trestán.“

„Tys trestán?“

Mírně: „Ty víš, že ano.“

Bylo to malé vítězství. Vlastně ho donutila položit otázku. Bylo to ale prázdné vítězství. Neztratil Sebeovládání; jednoduše usoudil, že je neproduktivní o tom nemluvit. Esste se opřela zády o kamennou zeď, aniž si uvědomila, že hledá uvolnění v reakci na jeho nehybnost.

„Anssete, jaká je tvá píseň?“

Bezvýrazně se na ni podíval. Čekal. Očividně jí nerozuměl.

„Můj synu, pořád po nás opakuješ naše písně. Pořád si bereš to, co cítí jiní, zesiluješ to a dokážeš tak pohnout s našimi city, ale dítě, jaká píseň je tvoje?“

„Všechny.“

„Žádná. Ještě jsem tě neslyšela zpívat píseň, o které bych věděla, že je jen Anssetova.“

Neztratil Sebeovládání. Jistě, měl by se rozčílit. Ale jen se na ni podíval prázdnýma očima a řekl: „Mýlíš se.“ Tomu dítěti bylo šest let a řeklo *mýlíš se.*

„Nezazpíváš si před publikem, dokud mně nezazpíváš svoji píseň.“

„Jak to poznáš?“

„Nevím, Anssete. Ale poznám to.“

Upřeně se na ni díval a ona, díky vlastnímu Sebeovládání, pohledem neuhnula. Některé děti se se Sebeovládáním vypořádaly špatně a skončily většinou mezi Hluchými. Naučit se Sebeovládání nebylo pro nikoho snadné, pro písně mělo ale zásadní význam. Esste však před sebou měla dítě, které, jako většina opravdu dobrých zpěváků a Pěvců, si Sebeovládání osvojilo rychle a dokázalo s ním přirozeně žít. Až *příliš* přirozeně. Předmětem Sebeovládání nebylo izolovat zpěváka od všech kontaktů s lidmi, ale udržet ten kontakt jasný a čistý. Místo aby ho používal jako jakýsi kanál, sloužilo Anssetovi Sebeovládání jako neproniknutelná a nepřekonatelná zeď.

Dostanu se přes tvé zdi, Anssete, slibovala mu tiše. Ty mi zazpíváš svou vlastní píseň.

Ale chlapcova prázdná, bezvýrazná tvář říkala: *to se ti nepodaří.*

10

Riktors Ashen přišel do Vysoké síně a byl velmi rozčilený. „Poslouchejte, dámo, víte, co je tohle?“

„Ne,“ odpověděla Esste hlasem vyladěným na uklidnění.

„Je to příkaz ke vstupu. Od císaře.“

„A vy jste vstoupil. Proč se rozčilujete?“

„Vstoupil jsem po čtyřech *dnech!* Jsem císařův osobní vyslanec a mám na starosti velmi důležitou záležitost –“

„Riktorsi Ashene,“ přerušila ho Esste (tiše a klidně), „máte na starosti velmi důležitou záležitost, ale tohle to není. Tohle je pro vás jen zastávka po cestě –“

„To je zatraceně pravda,“ vpadl Riktors, „a tahle malichernost mě zdržela oproti plánu o čtyři dny.“

„Nejspíš jste měl *požádat* o setkání se mnou, Riktorsi Ashene.“

„Já nemusím žádat. Mám císařské povolení ke vstupu.“

„I císař žádá o povolení, než sem vejde.“

„O tom pochybuji.“

„Je to historický fakt, příteli. Já sama jsem ho do téhle místnosti uvedla.“

Riktorsův hněv opadal. Vlastně se cítil poněkud na rozpacích z toho, jak vybuchl. Ne že by na to neměl právo – tohle byl muž, jak Esste věděla, který dokáže svůj vztek využít k dobrému. Nezískal vysoký post ve flotile jen tak bez důvodu. Byl na rozpacích, protože se doopravdy rozčílil a šlo o věc hrdosti. Byl to mladý muž, který se stále ještě učí. Esste se líbil. I přesto, že to byl i mladý muž připravený zabíjet, aby získal to, co sám chce. V jeho klidných rukou a za chlapeckým obličejem čekala smrt.

„Historie je hovno,“ prohlásil mírně. „Jsem tu, abych se zeptal na Mikalova Pěvce.“

„Císař žádného Pěvce nemá.“

„A to,“ opáčil Riktors, nikoli bez náznaku pobavení, „je právě ten problém. Uvědomujete si, kolik uplynulo let od doby, kdy jste mu Pěvce slíbila? Mikalovi bude letos sto osmnáct let. Přirozeně velmi upřímně předpokládáme, že císař bude žít věčně, ale sám Mikal mě požádal, abych vám řekl, že si je vědom své smrtelnosti a že doufá, že nezemře, aniž by slyšel zpívat svého Pěvce.“

„Víte, že Pěvci se pro hostitele vybírají velmi pečlivě. Obvykle *máme* Pěvce a snažíme se ji nebo jej správně umístit. Tohle byl neobvyklý případ, a do této chvíle jsme správného Pěvce neměli.“

„Do této chvíle?“

„Věřím, že máme Pěvce, který bude Mikalův.“

„Setkám se s ním hned teď.“

Esste se rozhodla usmát. Riktors Ashen úsměv opětoval. „S vaším dovolením, samozřejmě,“ dodal.

„Tomu dítěti je teprve šest let,“ odpověděla Esste. „Jeho výcvik zdaleka neskončil.“

„Chci ho vidět, abych věděl, že existuje.“

„Zavedu vás k němu.“

Kráčeli po schodech, mnoha průchody a chodbami. „Je tu tolik chodeb,“ podotkl Riktors, „že nechápu, jak tu může zbývat prostor na místnosti.“ Esste neřekla nic, dokud nedošli k chodbám mířícím k celám, kde se na okamžik zastavila a zazpívala dlouhý, vysoký tón. V dáli se otevřely dveře. Pak vedla císařova osobního vyslance k Anssetovým dveřím a před nimi zazpívala několik tónů beze slov.

Dveře se otevřely a Riktors Ashen zalapal po dechu. Ansset byl hubený, ale jeho světlá pleť a blond vlasy budily dojem průsvitnosti, jako by jím sluneční světlo procházelo. A rysy měl krásné, nejen souměrné – při spatření tohoto typu tváře roztávají srdce mužů právě tak snadno jako srdce žen. Snadněji.

„Vybrali jste ho podle hlasu, nebo podle tváře?“ zeptal se císařův vyslanec.

„U tříletého dítěte,“ odpověděla Esste, „je budoucí vzhled tajemstvím. Hlas se pozná snáz. Anssete, přivedla jsem tohoto muže, aby si tě poslechl.“

Ansset se prázdným pohledem podíval na Esste, jako by nechápal, ale odmítal se ptát po vysvětlení. Esste okamžitě

pochopila, co zamýšlí. Riktors ne. „Myslí tím, že mi máš zazpívat," snažil se vysvětlit.

„Tomuto dítěti se nic opakovat nemusí. Slyšel, co po něm chci, a rozhodl se, že zpívat nebude."

Anssetova tvář neprozrazovala nic.

„Je hluchý?" zeptal se Riktors.

„Teď půjdeme," rozhodla. Otočili se k odchodu, ale Riktors otálel a do poslední chvíle se díval na Ansseta.

„Krásný," opakoval znovu a znovu, když kráčeli dalšími chodbami k bráně.

„Stane se císařovým Pěvcem, Riktorsi Ashene, ne jeho chlapečkem pro potěšení."

„Mikal má mnoho potomků. Jeho choutky nejsou tak eklektické, aby se zaměřoval na malé hochy. Proč ten chlapec nechtěl zpívat?"

„Protože se rozhodl, že nechce."

„Je vždycky tak tvrdohlavý?"

„Často."

„Hypnoterapie by si s tím poradila. Dobrý praktik dokáže položit mentální blok, který nedovolí odporovat –"

Esste zazpívala melodii, která Riktorse prudce zarazila. Pohlédl na ni a nechápal, proč se najednou té ženy bojí.

„Riktorsi Ashene, já vám neradím, jak proplout s flotilami vesmírných lodí mezi planetami."

„Jistě. Jen jsem navrhoval –"

„Žijete ve světě, kde od lidí očekáváte jen poslušnost, a tak vaši hypnoterapeuti a mentální bloky stačí vašim cílům. Ale tady, v Domě písní, vytváříme krásu. Nemůžete dítě nutit, aby našlo svůj hlas."

Znovu nabyl rovnováhy. „V tom jste dobří. Já mám práci trochu těžší, když chci, aby mě lidé poslouchali."

Esste otevřela dveře čekárny.

„Mistře písní Esste," oslovil ji. „Povím císaři, že jsem viděl Pěvce, a že to dítě je krásné. Ale kdy mohu říct, že mu je pošlete?"

„Pošleme je, až budu hotová."

„Nejspíš by bylo lepší dítě poslat, až bude připravené *ono*."

„Až budu hotová *já*," zopakovala hlasem prostoupeným radostí a půvabem.

„Císař dostane svého Pěvce dřív, než zemře.“

Tiše sykla, takže přistoupil až k ní a naklonil obličej tak blízko, že jen on mohl zaslechnout, co dodala:

„Je toho ještě hodně, co *oba* musíme udělat před smrtí císaře Mikala, nemám pravdu?“

Riktors Ashen pak rychle odešel, aby dokončil úkol, kterým ho císař pověřil.

11

Brew bere rozum
Bay zase žití
peníze Bog
a Wood ženu chytí
na Wateru horko je
na Stivess studeně
Overlook chce tě
A Norumm ne.

„Co je to za písničku?“ zeptal se Ansset.

„Je to takový průvodce. Učívaly se ji děti ze Stepi a dělaly si jí legraci z jiných velkých měst na Tewu. Stel už není velké město. Ale ta, ze kterých si dělali legraci jimi pořád jsou.“

„Kam pojedeme?“

„Je ti osm, Anssete,“ odpověděla Esste. „Pamatuješ si na jiný život, jiné lidi mimo Dům písní?“

„Ne.“

„Po tomhle výletu si vzpomeneš.“

„Co ta písnička znamená?“ zeptal se znovu. V tu chvili se vznášedlo zastavilo na přestupním ostrůvku, kde vozidla Domu písní pokaždé zastavovala, a dál pokračovaly komerční vozy. Esste vedla Ansseta za ruku a jeho otázku pro tu chvíli pominula. Bylo třeba zajít k pokladně pro lístky, zavazadla, ačkoli měli jen malá, musela projít prohlídkou, být označena a uložena do počítače, aby nikdo nemohl uplatňovat falešné pojistné nároky. Esste podle vlastní zkušenosti ze své první cesty mimo území Domu písní věděla, že Ansset nechápe skoro nic z toho, co se děje. Pokusila se mu několik věcí vysvětlit a zdálo se, že je pochopil alespoň natolik, aby se s tím spokojil. Peníze a samu ideu peněz vstřebal vmžiku. Oblečení mu připadalo

nepohodlné; boty si pořád zouval – tak dlouho, dokud mu Esste nezdůraznila, že je bezpodmínečně nutné, aby si je nechal. Nepřipravila ho předem na změnu jídla; pár dní trpěl průjmy – v Domě písní si nikdy nezvykl na chuť cukru a nevypěstoval si schopnost ho snášet.

Nebyla překvapená, jak klidně všechno přijímá. Ten výlet znamenal, že už za rok ho pošlou na přidělené místo, ale neprojevoval žádné vzrušení ani zájem o to, kam nakonec pojede. Za poslední dva roky se mu ve tváři konečně začaly objevovat náznaky emocí, ale Esste, která ho znala líp než kdokoli jiný, se nedala ošálit. Používal masku emocí, aby se vyhýbal podezřívavým komentářům publika. Nebyly opravdové. Nepředvedl nic víc a nic méně než to, co se očekávalo a co bylo v té chvíli správné. A Esste si zoufala. Sama umístila do Anssetovy mysli tajné cestičky a skrytá místa, ale teď k němu nemohla proniknout. Nedokázala ho přimět, aby mluvil o sobě; nedokázala ho přimět, aby dal najevo alespoň stín prožívané emoce, a pokud jde o blízkost, kterou k sobě pocítili tehdy na kopci nad jezerem, nikdy tuto vzpomínku nezradil, ale současně Esste nikdy nedovolil, aby postoupila jen o pár kroků dál po stezce, jíž by ho mohla vést k lehkému tranzu, ve kterém by mohla něčeho dosáhnout nebo alespoň něco objevit.

Když byly vyřízeny záležitosti spojené s přestupem, sedli si a čekali na autobus, na vznášedlo, kterým mohl jet za poplatek každý. Teprve tehdy Esste využila volnou chvilku a odpověděla mu na otázku. Jestli byl překvapený nebo měl radost, že si to pamatuje, nedal to na sobě znát.

„Brew je jedno z měst u Moře – jsou to města Homefall, Chop, Brine a Brew – a všechna jsou známa pivem a porterem. Jsou známa i tím, že vyvážejí jen velmi málo toho, co vyrobí, protože v nich žijí opravdu nesmírní pijáci. V pivu je obsažen alkohol. Ten je nepřítelem Sebeovládání, a když ho piješ, nejsi schopen zpívat.“

„Bay je zase nepřítelem žití?“ optal se pohotově Ansset, který si jako obvykle píseň zapamatoval.

„V Bay mívali nešťastný zvyk konat každou sobotu veřejné popravy, ať už byl někdo odsouzený k smrti nebo ne. Aby neztráceli příliš mnoho vlastních občanů, využívali k téhle zábavě cizince. Tato

praxe už v posledních letech vzala za své. Wood zase míval jakýsi povinný trh s manželkami. Moc podivné věci. Tew je velmi divná planeta. Což je důvod, proč tu mohl vzniknout Dům písní. Byli jsme normálnější než většina měst, a proto nás nechávali na pokoji.“

„Měst?“

„Dům písní začínal jako město. Vznikl jako město lidí, kteří milovali zpěv. To je celé. Tím to vše začalo.“

„Ostatní města?“

„Stivess je velmi daleko na severu. Water je právě tak daleko na jihu. Overlook je místo, které nemá co nabídnout, kromě krásné přírodní scenérie, a žije z bohatých lidí, kteří tam přicházejí završit své dny. Norumm má čtyři miliony lidí. Míval devět milionů. Ale pořád si tam připadají přelidnění a nedovolí, aby se tam přijelo podívat víc než pár lidí za rok.“

„My tam jedeme?“

„Nejedeme.“

„‘Peníze Bog’. To znamená co?“

„Na to přijdeš sám. Tam jedeme.“

Autobus přijel, nasedli a odjeli. Poprvé, pokud si vzpomínal, viděl Ansset lidi jinde než v Domě písní. Autobusem moc lidí necestovalo. Ačkoli byli na hlavní cestě z Hlídky do Bogu, většina lidí cestovala expresem, který na přestupní stanici u Domu písní vůbec nestavěl – a většinou dokonce ani ve Stepu. Tohle byl obyčejný autobus – zastavoval všude.

Přímo před nimi seděli matka, otec a jejich syn, kterému muselo být nejméně o rok víc než Anssetovi. Dítě mělo za sebou už příliš dlouhou cestu a nedokázalo chvilku posedět.

„Mami, potřebuju jít na záchod.“

„Byl jsi před chvílí. Seď klidně.“

Ale dítě se vrtělo a klekalo si na sedadle, aby se mohlo dívat na Esste a Ansseta. Ansset se na chlapce podíval a ani trochu pohledem neuhnul. Chlapec mu pohled opětoval a neposedně přitom vrtěl zadečkem. Natáhl se, aby rukou dosáhl Anssetovi na obličej. Bylo to snad míněno jako přátelské gesto, ale Ansset pronikavě zazpíval, až chlapec rychle sjel ze sedadla. Když matka vedla chlapce na záchod

do zadní části autobusu, díval se na Ansseta vyděšeně a držel se od něj co nejdál.

Esste překvapilo, jak moc se vyděsil. Pravda, ta melodie byla pokáráním. Ale reakce dítěte byla na míle vzdálená rozsahu Anssetovy písně. V Domě písní by byl Anssetovu zpěvu porozuměl každý, tento hoch mu ale měl porozumět jen částečně – ostatně účelem celého výletu bylo naučit se přizpůsobovat lidem zvenčí. Ansset s chlapcem ale nějak navázal kontakt a podařilo se mu to lépe než s Esste.

Dokáže Ansset opravdu *zaměřit* svou píseň na jednu určitou osobu? uvažovala. Bylo to nad rámec písňořeči. Ne, ne. Muselo to být způsobeno jen tím, že chlapec věnoval Anssetovi větší pozornost než ona, takže ho píseň zasáhla větší silou.

A namísto znepokojení jí příhoda dodala více jistoty. Při prvním setkání s cizím člověkem si Ansset vedl mnohem lépe, než by měl. Byl tím pravým na post Mikalova Pěvce. A nejenom to.

Ačkoli les nebyl tak bujný jako hluboké hvozdy v Údolí písní, kam zavedly Ansseta všechny jeho předchozí výpravy, stromy tu rostly dost vysoké, aby dělaly velký dojem, a protože pod nimi nebyl podrost, dodávalo to lesu jinou krásu – krásu jakéhosi prostého chrámu s kmeny, ubíhajícími do nekonečné dálky, a s listy, tvořícími hustou chrámovou loď. Ansset si všímal stromů víc než lidí. Esste uvažovala, co se asi odehrává v chlapcově neproniknutelné mysli. Je to záměr, že se vyhýbá pohledu na ostatní? Nejspíš má potřebu vyhnout se jejich cizosti, dokud ji nedokáže vstřebat. Nebo byl opravdu bez zájmu o jiné lidské bytosti a přitahoval ho více les?

Nejspíš jsem se mýlila, říkala si. Nejspíš mě intuice vedla špatně a měla jsem nechat Ansseta vystupovat. Po dva roky neměl jiné publikum než mě. Jestli od něj dřívější výjimečné zacházení odehnalo ostatní děti, tak pozdější zákaz z něj udělal vyděděnce. Nikdo nevěděl, jaké chyby se dopustil, ale po té triumfální písni, kterou zazpíval na Nnivově pohřbu, už Anssetův hlas víckrát neslyšeli a všichni byli přesvědčeni, že se v nemilosti ocitl za trest, že spáchal nějaký strašný čin. Někteří o tom dokonce zpívali v Sále. Jedno dítě, Ller, bylo tak smělé, že protestovalo, rozzlobeně zpívalo, že je špatné udělit Anssetovi tak dlouhý a nespravedlivý zákaz. Ale i

Ller se Anssetovi vyhýbal, jako by utrpení budoucího Pěvce mohlo být nakažlivé.

Pokud jsem se zmýlila, usoudila, škoda se už stala. Do roka půjde Ansset k Mikalovi, ať už bude připravený nebo ne. Bude tam vyslán jako ten nejlepší, nejdokonalejší hlas, který jsme v Domě písní měli, kam až paměť sahá. Půjde tam ale jako nelidské stvoření, které není schopné sdílet s ostatními lidskými bytostmi jejich pocity. Zpívající stroj.

Mám ještě rok, myslela si. Jeden rok na to, abych zbořila zdi, za kterými se skrývá, a nerozbila i jeho srdce. Les přecházel v prérii, pustou zemi, kde se stále ozýval řev divokých zvířat. Na Tewu nikdy nebylo tak husté osídlení, aby na tuhle náhorní planinu, kde byly zimy nelidsky studené a léta nesnesitelně horká, vyhnala nutnost osadníky. Byli teď asi hodinu cesty od Rimu, velkého útesu dlouhého tisíce kilometrů a skoro kilometr vysokého. Tady jej ale trhlina rozdělovala na dvě části, mezi kterými pozvolněji klesaly další útesy. Město Step vyrostlo v podhůří propletence skal, kde končila říční doprava a dál vedly jen silnice. Jen málo farmářů si mohlo dovolit vznášedla. Ačkoli už Step nebyl hlavním městem, stále si udržel značný místní význam.

Autobus sledoval serpentiny silnice vysekané ve skalách před stovkami let. Povrch měla hrubý, ale v autobusu to nebylo znát – kromě chvil, když při prudkém klesání náhle padal. Ansset se celou cestu díval na krajinu a teď se i Esste zadívala na rozsáhlou plochu zemědělské půdy na svazích. To, co nahoře na plošině padalo jako sníh, se dole u Rimu snášelo jako déšť, a zdejší farmáři krmili svět, jak sami rádi říkávali.

Samotný Step byl nudný. Všechny budovy byly staré a rozklad bylo nejvýmluvnější poselství, jaké se vznášelo nad omšelými domovními štíty a téměř prázdnými ulicemi. Ale i tady se bylo co učit. Esste zavedla Ansseta do jedné poněkud ponuře vyhlížející restaurace, objednala večeři a zaplatila ji. „Dokonce i ceny jsou tady depresivní,“ podotkla. Ansset si jí nevšímal.

V restauraci nebylo o nic víc lidí než na ulicích. Ať už ti lidé byli kdekoli, tady určitě ne. A jídlo přinesli rychle. Nebylo špatné, ale někde mezi farmou a stolem ztratilo chuť. Ansset snědl málo, Esste

ještě méně. Místo toho se rozhlížela po lidech. Nejdřív měla pocit, že jsou všichni staří, ale protože pocitům nevěřila, začala počítat. Jen šest jich mělo šedivé nebo prořídlé vlasy, tucet dalších bylo ve středních letech nebo mladých. Někteří byli zticha, ale většina si povídala. Přesto restaurace působila staře, hlasy hostů zněly unaveně. Esste zalil nepochopitelný smutek.

Písně z tohoto místa odešly, pokud tu vůbec někdy zněly. Teď už zůstaly jen nářky.

A sotva si to Esste pomyslela, uslyšela, že Ansset naříká. Zvuk byl tichý, ale pronikavý, téměř jako tlumený hukot kuchyňských zařízení při přípravě jídla. Díky Sebeovládání se Esste udržela a na Ansseta nezírala, ale jen naslouchala. Píseň dokonale odrážela náladu místa, dokonale vystihovala ne snad bídu, to ne, ale únavu všech těch lidí. Ansset ale postupně vplétal do melodie stoupavý tón, podivný, překvapivý prvek, který budil zájem, nebo přinejmenším pobízel posluchače k zájmu o cokoli. Esste okamžitě pochopila, co dělá. Porušuje zákaz. Vystupuje. A znovu píseň nebyla jeho vlastní – byla tím, co si každý z přítomných v restauraci, včetně jí samé, přál slyšet, co si přál cítit.

Rytmus písně zazněl výrazněji. Lidé, kteří dosud mlčeli, si začali povídat; rozhovory rázem ožily. Lidé se usmívali. Ošklivá mladá žena u pultu začala mluvit s číšníkem. Dokonce žertovala. Jako by si nikdo ani nevšiml, že Ansset zpívá.

Chlapec ztišil hlas, dovolil, aby melodie usnula v půlce tónu, takže se zdálo, že pokračuje tichem. Ani Esste si vlastně nebyla jistá, kdy píseň skončila, ačkoli ona jediná ji poslouchala pozorně. Působení písně však trvalo. Esste úmyslně čekala a sledovala, jak dlouho ještě lidem vydrží dobrá nálada. Odcházeli z restaurace s úsměvem na rtech.

„Blahopřeju ti," obrátila se ke svému svěřenci, „ke skvělému vystoupení."

Anssetova tvář se ani nezachvěla, když odosobněným hlasem řekl: „Je složitější změnit tyto lidi než obyvatele Domu písní."

„Jako když zkoušíš projít vodou, že?" zeptala se.

„Nebo bahnem. Já to ale dovedu."

Ani stopa nafoukanosti. Jen konstatování faktu. Ale já tě znám, chlapče, myslela si. V duchu skáčeš radostí. Skvěle si užíváš, když mě můžeš převézt a zároveň mi dokázat, že si poradíš v každé situaci. Pokud se tě nedotkne osobně.

Autobus je vezl nocí zpátky nahoru na Rim, tentokrát ale na západ, a když dojeli do Bogu, byla ještě tma. Tedy, tmavá byla obloha. Světla města sahala až ke břehu moře. Místy se slévala, jako by město bylo kobercem čirého světla, úlomkem slunce. Oblaka nad ním jasně zářila. Zdálo se, že září snad i moře.

Ulice byly tak zaplněné lidmi, dokonce i v posledních hodinách před úsvitem, že autobusy, vznášedla a dokonce i skútry musely využívat viadukty, které se vinuly mezi budovami. Bylo to úchvatné. Bylo to vzrušující. Byla to zběsilá lidská tlačenice, zoufalá, radostná, dokonce i na pohled z autobusu. Ansset ji prospal – vzbudil se pouze na chvíli, když mu Esste chtěla ukázat město. „Světla," řekl tónem, který sděloval „radši bych spal".

„Měl by jít nahoru a spát," radil recepční v hotelu. „Tady se ve dne nic neděje. Ani se neuzavírají obchody. Nikde nedostanete pořádné jídlo, pokud nepočítám ta nevalná nonstop bistra."

Ale sotva po pár hodinách spánku trval Ansset na tom, aby šli ven.

„Teď se chci podívat na město."

„Při umělém světle vypadá líp," vymlouvala mu to Esste.

„Tak." Tak proto ho chci vidět.

„Tak?" Já bych radši odpočívala.

„Postele tady mají moc měkké," stěžoval si, „bolí mě záda. Z toho jídla, které jsme si dali ve Stepu, jsem musel čtyřikrát na záchod a tam vypadalo líp než na stole. Chci se podívat ven. Chci město vidět, než se převleče, aby ohlupovalo lidi."

Je ti osm let, řekla Esste v duchu. Ale chováš se jako osmdesátiletý starý bručoun.

Spatřili Bog v denním světle.

„Město leží při ústí řeky Salway. Většina země je jen několik centimetrů nad hladinou moře a pořád se snaží do toho moře potopit." Ukazovala mu, jak se zdejší architektura přizpůsobila podmínkám. Všechny budovy měly v jednotlivých patrech hlavní

vchod vedoucí nikam. Jak se budova potápěla, začalo se jednoduše chodit vchodem v následujícím poschodí. Byly tu budovy, jejichž horní části byly jen pár stop nad mořskou hladinou – většinou už na nich stály další, nově postavené domy.

Světelné nápisy byly ve dne vypnuté a v ulicích bylo jen velmi málo lidí. „Stejně ponuré jako Step," prohodil Ansset.

„Kromě noci, kdy město ožije."

„Ožije?"

Odpad na ulici tvořil vrstvy místy vysoké několik palců. Čisticí vozy jezdily po městě a s hlasitým burácením polykaly hromady odpadků. Těch pár lidí v ulicích vypadalo, jako by za sebou měli těžkou noc – nebo vstávali příliš brzy. V noci se konal karneval; dnes se město změnilo ve hřbitov.

Park. Sedli si na lavičku z massitu, který se sám za chviličku přizpůsobil tvarům jejich těl. Nedaleko seděla stará žena a šplouchala nohama v jezeru. Držela v ruce vlasec, který končil ve vodě. Vedle ní sebou občas škubl ošklivý úhoř. Pohvizdovala si.

Melodie byla primitivní, neharmonická, plná opakovaných motivů. Ansset začal zpívat stejnou píseň, ve stejné tónině – vysoko, váhavě a nejistě. Následoval ji – jedno zaváhání k druhému, jeden nepříjemný tón k dalšímu. A pak z ničeho nic zazpíval disonanci, která zaskřípala, až to bolelo v uších. Stará žena se otočila a zvedla přitom z klína veliké břicho. Zasmála se, až se jí prsa zhoupla. „Ty tu píseň znáš?" zavolala.

„Znám ji!" vykřikl Ansset. „Napsal jsem ji!"

Znovu se rozesmála. Ansset se smál s ní, ale jeho smích byl jen nápodobou ženina, ovšem ve vyšší tónině; hodně dlouhé nádechy a krátké, hlasité výbuchy zvuku. Poslouchala ho nadšeně, stejně jako svůj – protože to vlastně byl její smích. „Pojď sem!" zavolala.

Ansset k ní došel a Esste šla za ním; nebyla si jistá úmysly té stařeny. Nevěděla, na čem je, dokud žena znovu nepromluvila.

„Nový," řekla. „Já poznám, kdo je tu nový. Tvoje matka? Krásný chlapec. Dneska večer ho nepouštěj samotného. Je dost hezký na zneužití. Pokud to ovšem nemáš v úmyslu, a pokud jo, tak doufám, že se proměníš v úhoře, a když už o nich mluvíme, nekoupila bys tohohle?"

Úhoř, jako by chtěl předvést své půvaby, se obscénně svíjel.

„Není ještě mrtvý," komentoval Ansset.

„Trvá jim hodiny, než umřou. To se mi hodí. Čím víc se kroutí, tím víc chčijou a tím líp chutnají. Tohle jezero je jich plné. Je napojené přímo na kanalizaci. Oni v kanalizaci žijou. Spolu s ještě horšími věcmi. V Bogu vzniká víc hoven než čehokoli jiného, dost na to, aby na nich přežil milión těchhle potvor. A dokud žijou, neumřu hladem." Znovu se zasmála a Ansset se smál s ní, pak rychle předělal její smích v šílenou písničku, která ji nutila smát se ještě víc. Esste musela použít Sebeovládání, aby se také nesmála.

„Ten chlapec je zpěvák."

„Ano, má hodně nadání."

„Dům písní?" zeptala se stařena.

Je lepší lhát. „Nechtěli ho vzít. Říkala jsem jim, že má talent, že je dokonce geniální, ale z těch jejich pitomých testů by jako génius nevyšel, ani kdyby zazpíval árii."

„To vůbec nevadí. Je tady velká poptávka po zpěvácích, ale jiného druhu než z Domu písní, chápeš. Pokud bude ochotný svléknout si šaty, může vydělat celé jmění."

„Jen tudy projíždíme."

„No, jsou dokonce místa, kde by mohl vydělat jmění tím, že si je oblékne. Tady je možné všechno. Vy ale *nejste* z města. Všichni vědí, že do parku se ve dne nechodí. Není dost policajtů na hlídání. Dokonce ani monitory příliš nepomůžou – sleduje je jen pár lidí, a ti jsou po noci stejně ospalí. Noc žije, ale den zabíjí. Tak se to říká."

Zpěvavý tón v jejím hlase prozradil trochu víc. Ansset ale očividně nemohl odolat. Chopil se slov a několikrát je zazpíval, pokaždé o něco legračněji než předtím. „Noc žije, ale den zabíjí."

Zasmála se, ale oči jí rychle zvážněly. „Tady na břehu je to dobré. Nikdy mě neotravují. Ale vy si dávejte pozor."

Ansset zvedl úhoře a chladně se na něj díval. V očích úhoře bylo zoufalství.

Zeptal se: „Jak chutná?"

„Jak asi? Živí se hovnama. Chutná jako hovno."

„A ty ho jíš?"

„Koření, sůl, cukr – umím dát úhoři takovou chuť, jakou chci. Pořád hroznou, ale už to nebude úhoř. Úhoř má pružné maso. Můžeš ho ohýbat a tvarovat dle libosti.“

„Aha.“

Pro tu starou ženu neznamenalo jeho *aha* nic. Pro Esste znamenalo: jsem pro tebe úhoř. Znamenalo: můžeš mě tvarovat, ale já ti budu klást odpor.

„Pojďme,“ vybídla Ansseta.

„Dobrý nápad,“ kývla ta stará žena. „Tady není bezpečno.“

„Sbohem,“ loučil se Ansset. „Jsem rád, že jsem tě poznal.“ Z hlasu mu zněla tak opravdová radost, až ji to překvapilo, a když odcházeli, usmála se na něj něčím víc *než* jen úsměvem.

12

„Tady je nuda," mumlal Ansset. „Musí tady být k vidění víc než jen tohle."

Esste se na něj překvapeně podívala. Když sem přijela jako začínající Pěvec, byly pro ni ty přehlídky s tancem a zpěvem, plné smíchu, úžasným překvapením. Nemyslela si, že se jich Ansset tak brzy přesytí.

„Tak kam půjdeme?"

„Dozadu."

„Kam dozadu?"

Neodpověděl. Už vstal a proplétal se mezi řadami sedadel. Jedna žena natáhla ruku a poklepala ho po rameni. Vůbec si jí nevšímal a šel dál. Esste se ho pokusila dohonit, ale on se kypícím davem, v průchodu neustále vřícím, proplétal mnohem rychleji. Viděla ho rychle vstupovat do dveří, kterými přicházeli a odcházeli číšníci. Esste, která neměla na vybranou, spěchala za ním. Kde zůstal strach a ostych před cizími lidmi, jaký obvykle udržoval děti z Domu písní ukázněné?

Našla ho u kuchařů. Smáli se a žertovali s ním, on odrážel jejich smích i náladu a ještě víc je rozesmával, když vyprávěl v podstatě samé nesmysly. Byli nadšení. „Váš syn, paní?"

„Můj syn."

„Hodný kluk. Krásný chlapec."

Ansset se díval, jak kuchaři vaří; v kuchyni bylo nesnesitelné horko. Kuchař mu při práci všechno vysvětloval. „Většina lokálů vaří v rychlých troubách. Tady si ale potrpíme na staré dobré chuti. Staré dobré způsoby vaření. Je to naše specialita." Anssetovi kapal z brady pot, vlasy se mu ve zpocených kadeřích lepily na čelo a na krk. Nezdálo se, že to postřehl, ale postřehla to Esste a tóny, které jasně vyžadovaly poslušnost, nařídila: „Jdeme."

Ansset neodporoval, ale když ho chtěla odvést ke dveřím, kterými přišli, zcela neomylně zamířil k jinému východu. Vedl na nákladovou rampu. Nosiči se na ně zvědavě dívali, ale Ansset si zabroukal nějakou nesmyslnou, melodii a oni ho nechali být.

Na druhé straně za rampou byla vnitřní obslužná ulička pro všechny budovy v oblasti. Bylo to město ve městě: všechny fasády se pro hosty, hráče a turisty třpytily, zatímco za nimi, ve vnitrobloku, chodili sem a tam nosiči, kuchaři, číšníci, sluhové, ředitelé i baviči, jezdili v ošuntělých taxících, vysypávali smetí. Byla to ošklivost, která vznikala ze všech těch radostí Bogu, skrytá před platícími návštěvníky za zdmi a dveřmi s nápisem Pouze pro personál.

Esste Anssetovi sotva stačila. Nepředstírala, že ho vede. Tohle místo si našel a jeho hudba držela v šachu ty, kteří by je mohli zastavit. Musela zůstat s ním; chtěla zůstat s ním, protože byla rozrušená jeho objevy mnohem víc než on, alespoň na první pohled.

Místo zpracování odpadu; bordel; obrněné auto, do kterého se nakládaly zisky z herny za poslední hodinu; zubař specializovaný na opravy chrupu lidem, kteří se musí usmívat a nemohou opustit práci na dobu delší než pár minut; zkušebna pro žongléry; a tisícovka nosičů: dovnitř nosili jídlo a ven odpadky.

A márnice.

„Sem nesmíte," zastavil je balzamovač, ale Ansset se jen usmál a řekl: „Ano, smíme," a zazpíval neotřesitelnou sebedůvěru. Balzamovač pokrčil rameny a vrátil se k práci.

A brzy začal mluvit. „Já je čistím," vysvětloval. Těla přijížděla na dopravníku. Převaloval je na stůl, rozřízl břicho a vyňal střeva. „Boháči, chudáci, vítězové, poražení, hráči, dělníci, za noc jich v tomhle městě umře stovka, a tady je pěkně vyčistíme, aby vydrželi. Všechny střeva jsou stejný. A všichni stejně smrdí. Nahatí jak mimina." Střeva dával do pytle. Dutinu vyplnil tvrdou umělou vlnou a kůži sešil zahnutou jehlou. Jedno tělo mu zabralo jen deset minut. „Další udělá oči a další zase rány, co jsou vidět. Já jsem specialista."

Esste chtěla odejít. Zatahala Ansseta za ruku, ale ani se nehnul. Díval se na čtyři těla, která se právě objevila. Čtvrté tělo byla ta stará žena, kterou potkali v parku. Balzamovači právě došla řeč. Rozřízl velké břicho. Zápach byl horší. „Tlustý nesnáším," řekl. „Vždycky

musím držet to sádlo mimo. Zpomaluje mě to. Brzdí.“ Musel se natáhnout přes hory masa, aby se dostal k vnitřnostem, a zaklel, když do nich nechtě řízl. „S tlustejma to neumím.“

Ženě zůstal v obličeji výraz, který byl původně možná úsměškem. Měla podříznuté hrdlo.

„Kdo ji zabil?“ zeptal se Ansset a ani tváří ani hlasem neprozradil jinou emoci než zvědavost.

„Prostě někdo. Jak to mám vědět? Zabiják. Mohl ji zabít za cokoliv. Ale byla chudá, to jo. Ten smrad znám. Jí úhoře. Pokud by ji nedostali zabijáci, dostala by ji rakovina. Vidíš?“ Vytáhl žaludek, roztažený a znetvořený velikým nádorem. „Byla tak tlustá, že o něm nevěděla. To by ji stejně brzo zabilo.“

Balzamovače to stálo několik pokusů a silnější nit, než se mu podařilo břicho zase sešít. Mezitím přijelo po dopravníku další tělo. „Sakra,“ zaklel. „Dneska večer si budou stěžovat, to je jasný. Další nedodržená norma. Nesnáším ty tlustý.“

„Teď už pojď,“ naléhala Esste a schválně povolila své Sebeovládání natolik, aby ho to překvapilo a konečně se hnul. Nechal se zavést do vnitřní uličky.

„Stačí,“ řekla. „Jdeme.“

„Spletla se,“ odpověděl Ansset.

„Kdo?“

„Ta žena. Spletla se. Nenechali ji na pokoji.“

„Anssete.“

„To byl prima výlet,“ prohlásil. „Hodně jsem se naučil.“

„Opravdu?“

„Radost je jako pečení chleba. Spousta těžké, tvrdé práce v kuchyni jen kvůli pár soustům u stolu.“

„Velmi dobře.“ Pokusila se ho odvést.

„Ne, Esste. Můžeš mě kárat v Domě písní, ale tady ne.“ Vytrhl se jí a utíkal k zadnímu vchodu divadla. Běžela za ním, ale nebyla už mladá a ačkoli se snažila udržet si kondici, žena jejího věku si už nemohla dělat naděje, že dohoní dítě, které se rozhodlo utéct. Měla štěstí, že mu dokázala zůstat tak blízko, aby viděla, kam vběhl.

V zaplněném sále hrál orchestr a na jevišti tančila nahá žena. Muž, také nahý, čekal po straně v kulisách. Ansset stál za jednou

dekorací, celý strnulý, a zpíval. Čistě a hlasitě, žena ho uslyšela a přestala tančit. Pak ho zaslechli i členové orchestru a přestali hrát. Ansset prošel dekoracemi, a zatímco zpíval, vstoupil na jeviště.

Zpíval jim to, co cítili a co se orchestr snažil s žalostnou neschopností zahrát. Zpíval jim o touze, ačkoli ji sám nikdy nezažil, a v nich rostla vášeň a ztráceli sebeovládání – publikum, orchestr i nahá žena a muž. Esste na to hleděla se smutkem v duši. Dává jim všechno, co chtějí.

Ale vtom Ansset svou píseň změnil. Stále beze slov jim začal vyprávět o zpocených kuchařích v kuchyni, o nosičích, o zubaři, o ošuntělosti skryté za domy. Umožnil jim porozumět bolesti z únavy, bolesti ze služby nevděčníkům. A nakonec zpíval o staré ženě, zpíval její smích, zpíval její samotu i víru a zazpíval i její smrt, studené balzamování na lesklém stole. Bylo to utrpení a publikum plakalo, ječelo a rozprchlo se po hledišti – tedy ti, kdo se ovládali natolik, aby se udrželi na nohou.

Anssetův hlas vyplňoval každý kout sálu, ale nevyvolával ozvěnu.

Když byl parter prázdný, Esste vešla na jeviště. Ansset na ni pohlédl očima stejně prázdnýma jako divadlo.

„Tys to snědl," obvinila ho Esste. „A zvracíš to ještě odpornější, než to bylo předtím."

„Zazpíval jsem to, co ve mně bylo."

„V tobě? Nic se do tebe nedostalo. Dorazilo to ke zdem a tys to odrazil zpátky."

Ansset neuhnul pohledem. „Věděl jsem, že nepoznáš, až budu zpívat sám ze sebe."

„Byls to ty, kdo nic nepoznal. Vracíme se domů."

„Měl jsem tu být měsíc."

„Nepotřebuješ tu být měsíc. Nic tě tady nezmění."

„Jsem úhoř?"

„Jsi kámen?"

„Jsem dítě."

„Je na čase, aby sis to uvědomil."

Neodporoval. Odvedla ho do hotelu, sbalili si věci a ještě před rozedněním z Bogu odjeli. Všechno zklamalo, myslela si Esste.

Myslela jsem si, že ten lidský kotel ho otevře. Ale našel jen to, co už dávno měl. Nelidskost. Neproniknutelnou zeď. A důkaz, že si může s lidmi dělat, cokoli se mu zlíbí.

Publikum cizinců přečetl až příliš dobře. Něco takového se ještě nikdy v Domě písní nestalo. Ansset nebyl jen vynikající zpěvák. Slyšel písně v srdcích lidí, dokonce i když mlčeli; naslouchal jim, zesiloval je, vracel je jako pomstu. Násilím byl hozen do formy Domu písní, nebyl ale z tak poddajného těsta jako ostatní. Forma mu neseděla.

Co se rozpadne? uvažovala zvědavě Esste. Co se rozpadne první?

Ani chvíli nevěřila, že by to mohl být Dům písní. Ansset byl přes všechnu svou zdánlivou sílu mnohem křehčí než Dům. Jestli teď odejde k Mikalovi, uvědomila si Esste, způsobí tam přesný opak toho, co jsem s ním měla v plánu. Mikal je silný, nejspíš dost silný, aby odolal zvrácenosti, s níž Ansset nakládá se svým darem. Ale ostatní – Ansset by je zničil. Nechtěně, samozřejmě. Přicházeli by znovu a znovu pít z jeho studny, aniž by věděli, že pijí sami sebe, dokud by nevyschli.

V autobusu usnul. Esste ho objala, přivinula k sobě a ve spánku mu znovu a znovu zpívala píseň lásky.

13

„Na tohle nemám čas,“ Esste neskrývala podrážděnost.

„Ani já ne,“ odsekla Kya-Kya drze.

„Školy na Tewu jsou vynikající. Tvé stipendium je víc než adekvátní.“

„Přijali mě na Princetonský vládní institut.“

„Podporovat tě na Zemi bude desetkrát dražší. A to nemluvím o nákladech na cestu. A o tom, jak bude složité dát ti celou částku najednou.“

„Dostáváte desetkrát tolik peněz z jedné roční platby za Pěvce.“

V podstatě pravda. Esste si v duchu povzdechla. Dneska už toho bylo moc. Nebyla jsem na setkání s touhle dívkou připravená. Síly, které ze mě nevyždímal Ansset, ze mě vyždímá únava. „Proč Země?“ zeptala se a přitom věděla, že Kya-Kya tu otázku pochopí jako poslední záchvěv odporu.

„Země proto, že ve svém oboru jsem Pěvec. Vím, jak je pro tebe těžké přiznat, že někdo může dělat něco výborně a není to zpěv, ale – “

„Můžeš jet. Zaplatíme to.“

Tónem hlasu dívku propustila. To, že souhlasila tak nečekaně a s takovým nezájmem, proměnilo Kyin vítězný pocit skoro ve zklamání. Chvíli čekala, pak šla ke dveřím. Zastavila se. Otočila se a chtěla vědět: „Kdy?“

„Zítra. Pošli mi sem kvestora.“

Esste se vrátila k papírům na stole. Kya-Kya využila její nepozornosti a rozhlédla se po Vysoké síni. Já tě zvolila na tohle místo, myslela si a pokoušela se v sobě probudit pocit nadřazenosti. Nedařilo se jí to. Bylo to tak, jak říkal Hrrai – provedla zcela jasnou volbu. Každý, kdo znal Dům písní, by vybral Esste.

V místnosti byla zima, ale alespoň okenice byly zavřené. Vanul zde průvan, ale ne vítr. Esste očividně neměla v úmyslu v nejbližší době umřít. Kya-Kya se podívala na okno, ze kterého tehdy málem vypadla. Se zavřenými okenicemi to bylo jen další okno nebo jen část zdi. Místnost nebyla kilometry nad zemí; byla stejně nízko jako každá jiná v budově; Dům písní byl jen dům: bylo jí jedno, jestli ho ještě někdy uvidí, k těm kamenným zdem necítila žádnou nevadnoucí lásku. Odmítala o něm snít, dokonce se ani nesníží natolik, aby ho shazovala před přáteli na univerzitě.

Jak odcházela, přejela prsty po kamenné zdi.

Esste ten zvuk Kyina odchodu uslyšela a vzhlédla. Konečně je pryč. Sebrala papír, který se jí týkal mnohem víc než potřeby jedné Hluché, která se pokoušela pomstít za vlastní neschopnost.

Mistr písní Esste
Mikal mne volá na Zemi, do služby palácové gardy. Také mi nařídil, abych mu přivezl jeho Pěvce. Myslím, že chlapci je teď devět. Nemohu odmítnout splnit rozkaz. Avšak naplánoval jsem trasu cesty tak, že Tew bude mojí poslední zastávkou. Máte dvacet dva dny od data této zprávy. Lituji, že to přišlo tak náhle, ale musím plnit rozkazy.

Riktors Ashen

Zpráva přišla dnes ráno. Dvacet dva dny. A co hůř, Ansset je připravený. Připravený. Připravený.

Já nejsem připravená.

Dvacet dva dny. Stiskla knoflík pod stolem. „Pošlete sem Ansseta.“

14

Rruk právě vstoupila do Cel a sálů, přesně podle harmonogramu. Neměla v hlase sílu, zpívala ale sladce a potěšila každého, kdo ji slyšel. Přesto se bála. Nastoupit do Cel a sálů byl větší krok než mezi Pískletem a Křiklounem a mezi Křiklounem a Vánkem. Byla tady jednou z nejmladších a ve svém Sále byla vůbec nejmladší. Jen jedna věc jí pomáhala zapomenout na strach – tohle byl sedmý Sál. Anssetův Sál.

„Přijde Ansset?“ zeptala se Rruk poblíž sedícího chlapce.

„Dneska ne.“

Nedala na sobě znát zklamání; zazpívala ho.

„Já vím,“ kývl chlapec. „Ale na tom sotva záleží. Tady stejně nikdy nezpívá.“

Rruk už o tom nějaké řeči zaslechla, ale nevěřila jim. Nenechat Ansseta zpívat? Ale zřejmě to byla pravda. Zabroukala píseň o nespravedlnosti toho zákazu.

„Jako bych to nevěděl,“ přitakal chlapec. „Jednou jsem zpíval právě takovou píseň v Sále. Jmenuju se Ller.“

„Rruk.“

„Slyšel jsem o tobě. Ty jsi první, kdo zazpíval Anssetovi píseň lásky.“

Bylo to určité pouto – oba dva něco dali, či spíše opovážili se něco udělat pro Ansseta. V tu chvíli začal Sál a museli si přestat povídat. Ller ten den vystupoval v triu.

Zpíval sopránový part – tenkým, vysokým, monotónním hlasem, téměř jen jeden tón. Přesto trio vedl, tvořil dominantní hlas, byl středem, ke kterému se druhé dva hlasy neustále vracely. Tím, že jim podřídil vlastní virtuozitu, dosáhl toho, že výstup byl mimořádně dobrý. Rruk ho teď měla ještě radši, i kvůli němu samému, nejen kvůli Anssetovi.

Po Sále, aniž by se k tomu přímo rozhodli, šli do Anssetovy cely. „Těsně před Sálem ho zavolali k Mistrovi písní do Vysoké síně. Teď už bude nejspíš zpátky. Esste za ním obvykle chodívá jako mistr; možná, že si ho k sobě nahoru zavolala, aby odvolala ten zákaz.“

„To doufám,“ řekla Rruk.

Zaklepali na Anssetovy dveře. Otevřely se, stál v nich Ansset a nepřítomně na ně hleděl.

„Anssete,“ začal Ller a pak ztichl. Každého jiného dítěte by se zeptal přímo. Ale Anssetova dlouhá izolace, jeho naprosto nedětský výraz a zjevný nedostatek zájmu představovaly překážky, které bylo těžké překonat.

Když už ticho trvalo příliš dlouho, Rruk vyhrkla: „Slyšeli jsme, žes byl ve Vysoké síni.“

„Byl.“

„A odvolali zákaz?“

Znovu se na ně beze slova podíval.

„Ach,“ vydechla Rruk. „To mě mrzí.“ Její hlas jasně říkal, jak moc ho lituje.

V tu chvíli si Ller všiml, že Ansset má sbalené přikrývky.

„Odcházíš?“ zeptal se.

„Ano.“

„Kam?“ vyzvídal Ller.

Ansset šel k posteli, vzal přikrývku a vrátil se ke dveřím. „Do Vysoké síně,“ odpověděl. Pak kolem nich prošel a zamířil do chodby.

„Budeš tam bydlet?“ zeptal se Ller.

Ansset neodpověděl.

15

„Tohle nebyla práce pro hledače,“ řekl hledač.

„Já vím,“ odpověděla Esste a zazpívala mu omluvu, která vysvětlovala, že to bylo nutné.

Uklidněný hledač podal hlášení o tom, co potřebovala vědět. „Utratil jsem příjem, jaký vynese zpěvákům deset let, abych se dostal do tajných materiálů dětského trhu. Na Doblay-me se obchody uzavírají snadno. Pokud máš dost peněz a víš, komu je dát, můžeš zařídit cokoli.“

„Cos zjistil?“

„Ansset byl unesen. Jeho rodiče jsou naživu a zaplatili by téměř jakoukoli sumu, aby ho dostali zpátky. A když ho unesli, byl už dost starý, aby si je pamatoval. Aby věděl, že ho nechtěli ztratit. Unesli ho v divadle. Ten únosce, se kterým jsem mluvil, je teď nevýznamný vládní úředníček. Daně nebo něco podobného. Musel jsem najmout několik známých zabijáků, aby ho vystrašili a přinutili se mnou mluvit. Nepříjemná práce. Několik týdnů už kvůli tomu nemůžu zpívat.“

„Jeho rodiče?“

„Velice bohatí. Matka je žena plná lásky. Otec… má dvojznačnější písně. Nedokážu moc dobře posuzovat dospělé, jak sama víš. Nikdy jsem to nepotřeboval. Ale nemám pocit, že v sobě ukrývá provinění, kterých se bojí. Pravděpodobně mohl udělat víc, aby se k nim Ansset vrátil. Nebo se spíš ta provinění týkají něčeho docela jiného.

Něčeho, co s Anssetem vůbec nesouvisí. Podle zákona, když teď ty a já tohle víme, je závažným přečinem nevydat chlapce rodině.“

Esste se na něj podívala, zazpívala pár tónů a oba se zasmáli. „Já vím,“ přikývl. „Jak jsi jednou v Domě písní, nemáš matku a otce, nemáš rodinu.“

„Rodiče nemají podezření?“

„Pro ně je jejich synem Byrwyn. Řekl jsem jim, že psychotické dítě v naší nemocnici v Murrain má jinou krevní skupinu než jejich syn.“

Zaklepání na dveře.

„Kdo je to?“

„Ansset,“ ozvalo se.

„Mohl bych ho vidět?“ zeptal se hledač.

„Vidět ho můžeš. Ale nemluv na něj. A až odejdeš, zajisti dveře zvenčí. Řekni Slepému, že jídlo si budu brát z automatů. Nikdo sem nesmí chodit. Zprávy posílat přes počítač.“

Hledač byl zaskočený. „Proč taková izolace?“

„Připravuju Pěvce Mikalovi.“

Pak vstala, šla ke dveřím a otevřela je. Vešel Ansset a v ruce držel nedbale srolovanou přikrývku. Podíval se na hledače bez známky zvědavosti. I hledač se na něj podíval, ale nikoli nezúčastněně. Dva roky hledání minulosti dodaly chlapci v hledačových očích zvláštní důležitost. Když ale teď na něj hleděl a viděl prázdnotu v jeho tváři, dovolil si dát najevo bolest a krátce zazpíval svůj smutek Esste. Přikázala mu nemluvit. Někdy to ale nejde. A některé věci není možné zamlčet.

Hledač odešel. Na druhé straně dveří zapadla závora. Ansset a Esste zůstali sami.

Ansset dlouho stál před Esste a čekal. Tentokrát ale neměla co říct. Jednoduše na něj hleděla s tváří stejně prázdnou, jako byla ta jeho, ačkoli díky věku měla některé věci vepsány napořád a nesmazatelně a nemohla ani od pohledu zapřít svou osobnost, jak to dovedl Ansset. To čekání připadalo Esste nekonečné. Chlapcova trpělivost byla větší než většiny dospělých. Nakonec mu ale došla. Pořád beze slova došel ke kamenné lavičce pod jednou zavřenou okenicí a posadil se.

První vítězství.

Esste se konečně mohla vrátit k práci. Z počítače se na ni hrnuly papíry; ručně si psala poznámky; zprávy zadávala přímo do počítače. Jak pracovala, seděl Ansset na lavičce potichu, dokud se jeho tělo neunavilo a nepocítilo zimu. Potom vstal a prošel se po místnosti.

Nezkoušel otevřít dveře ani okenice. Jako by už pochopil skutečnost, že tohle bude zkouška vůle dvou lidí, test síly jeho Sebeovládání a Essteina. Dveře ani okna by mu k útěku nepomohly. Jediným útěkem bylo vítězství.

Venku se setmělo a denní svit, který prosvítal škvírami v okenicích, zmizel. Jediné světlo planulo nad stolem, ačkoli je téměř nikdo neviděl svítit – pečlivě udržovaná iluze primitivnosti; jen zaměstnanci a Mistři písní věděli, že Vysoká síň není ve skutečnosti tak holá a prostá místnost, jak se zdá. Jejím účelem ale ve skutečnosti nebylo budit nějaké zdání. Mistrem písní ve Vysoké síni býval s neměnnou pravidelností volen ten, kdo vyrostl ve studených kamenných prostorách Společných místností a později Cel a sálů v Domě. Náhle získaný luxus by neznamenal žádné pohodlí; působil by spíše rušivě. Tak se Vysoká síň zdála prázdná, kromě nemnoha případů, kdy bylo nutné využít moderní zařízení.

Ansset seděl v přítmí rohu Vysoké síně, dokud Esste konečně neskončila s prací a nerozložila si na podlahu vlastní přikrývky. Její činnost dala i jemu právo k pohybu. Ve vzdáleném koutě si rozprostřel svoje přikrývky, zabalil se do nich a usnul ještě dřív než Esste.

V úplném tichu minul druhý den stejně jako třetí – Esste strávila většinu dne prací u počítače, Ansset stál, procházel se nebo seděl, jak se mu chtělo, a Sebeovládání mu nedovolovalo pustit přes rty jediný zvuk. Za naprostého ticha jedli jídlo z automatu, tiše chodili na záchod v rohu místnosti, kde jejich výměšky mizely v útrobách neuvěřitelně drahého konvertoru zabudovaného ve zdech a v podlaze.

Přesto se Esste soustřeďovala na práci jen obtížně. V životě ještě nikdy nestrávila tak dlouhou dobu bez hudby. Nikdy nebyla tak dlouho bez zpěvu. A za posledních několik let neminul den bez Anssetova hlasu. Byl to tak trochu přečin, jak si uvědomovala, protože zatímco Ansset měl zákaz zpívat před ostatními obyvateli Domu písní, v cele se jeho hlas ozýval stále a mnohokrát strávili v rozhovoru a zpěvu celé hodiny. Ze vzpomínek na ty rozhovory ale jasně vyplývalo, co si předsevzala. Intelekt, absolutně neodpovídající věku, skvělá schopnost vnímání lidských myslí, ale ani stopy po

vlastních emocích, které by vycházely ze srdce. Musí se to stát, řekla si. Jen tohle může zbořit jeho zdi. A já musím být natolik silná, abych ho potřebovala méně, než on potřebuje mě, abych ho zachránila, vykřikla v duchu tiše.

Zachránila?

Jen proto, aby ho poslala do hlavního města lidstva, k vládci veškerého člověčenstva. Pokud Ansset do té doby nenajde způsob, jak čerpat ze svých hlubokých studnic, nikdy neunikne. Tam by právě jeho uzavřenost sklízela ovace, pocty a obdiv. Udělá kariéru, ale až se v patnácti vrátí do Domu písní, nebude v něm nic. Nikdy nebude schopen vyučovat; jen zpívat. A stane se Slepcem. To ho zabije.

To zabije i mě.

A tak Esste zachovávala mlčení tři dny a čtvrté noci ji ze spánku probudil Anssetův hlas. Nebyl bdělý. Hlas ale z hrdla unikl. Ze spaní chlapec zpíval nesmyslné, náhodné popěvky, z nichž polovina byly dětské písničky, které se učily nově příchozí děti a Písklata. Ale ve spánku jeho Sebeovládání povolilo, aspoň trochu.

Čtvrtý den začal zase naprostým tichem, jako kdyby se to tak mělo opakovat donekonečna. Ale během dne se Ansset rozhodl a když bylo odpoledne ve Vysoké síni nejtepleji, promluvil.

„Musíš mít důvod, proč mlčíš, *já* ale důvod mlčet nemám, kromě toho, že mlčíš ty. Pokud ses tedy jen snažila dosáhnout toho, abych přestal být umíněný a mluvil, už mluvím."

Hlas měl dokonale pod kontrolou, nuance v něm vnucovaly kapitulaci *pro forma*, ale nikoli opravdové uznání porážky. Malé vítězství, ale opravdu jen malé. Esste nedala najevo, že by si všimla, že Ansset promluvil. Přesto za to byla vděčná – ne ani tak proto, že to byl další krok vpřed, jako spíš že znovu slyšela Anssetův hlas. Ansset, který mluví a dokonale se ovládá, byl jejímu záměru o trochu přístupnější než Ansset, který mlčí a dokonale se ovládá.

Protože neodpověděla, zase ztichl, kromě občasných cvičení, jaká předváděl už předtím, a několik hodin nepromluvil. Ale s příchodem noci, když si Esste rozložila přikrývku a Ansset také, začal zpívat. Tentokrát to nebylo ze spaní. Písně vybíral cíleně, jemné melodie, které dokázaly Esste opravdu potěšit. Dodávaly jí

jistotu, že všechno dobře dopadne, že její obavy nejsou opodstatněné, že chlapec bude v pořádku. Po chvíli dokonce způsobily, že cítila, že Ansset už v pořádku je a že ona své starosti zveličuje, protože má starost o jeho budoucnost na novém, děsivém a neznámém místě.

Vylekala se. Její Sebeovládání nedalo navenek nic znát, ale uvnitř zuřila. Působil na ni hlasem, užíval svůj dar proti ní. Postřehl její starostlivost a touhu po klidu a hrál na tyto city, snažil se ukolébat její pozornost.

Přerůstá mne o několik tříd, pomyslela si. Jsem jako Pískle, které se pokouší zpívat duet s Pěvcem. Jak se mé mlčení může jako zbraň v téhle bitvě měřit s jeho zpěvem?

Té noci zpíval celé hodiny, ona ležela a bděla a odolávala mu jen tak, že se soustřeďovala na problémy a záležitosti Domu písní. Tlaky ze strany Stivessu na otevření severovýchodního sektoru, který Dům písní téměř nikdy nevyužíval, k průzkumu těžby ropy. Stížnosti z Woodu na piráty, kteří využívají pusté ostrovy na jihozápadě jako základny, z nichž vyrážejí drancovat lodě do zálivu. Otázka, jak investovat to neuvěřitelné množství peněz, které císař každoročně vydá za Pěvce. Škoda, která vznikne, když Mikal Hrozný Pěvce získá – zbytek lidstva, kterému Dům písní připadal jako jediná nedotknutelná instituce, která v Galaxii ještě zbyla, ztratí víru a usoudí, že i Dům písní pro peníze nebo pod nátlakem snížil své standardy.

Za normálních podmínek by tyto myšlenky Esste zaměstnaly na celé dny a týdny. Síní ale vířily Anssetovy písně a i když už nebyla v jejich zajetí, nemohla jim úplně uniknout. Ansset už to dávno vzdal a usnul, a ona stále ležela bdělá, s obavou očekávala nadcházející den. A to jsem se bála, jaký vliv to na něj bude mít, myslela si ironicky. To já ztrácím Sebeovládání, ne on.

Dalšího dne jí Ansset zpíval jen tu a tam a tak zjistila, že pokud je soustředěná, dokáže mu vzdorovat lépe než při večerní únavě. Odpor ji ale stál značné úsilí a když přišel večer, byla tak unavená, že jen stěží vydržela další zkoušku.

Ale Sebeovládání jí vydrželo, a třebaže Ansset dokázal vycítit emoce, které díky kázni skrývala před ostatními, zjevně nepostřehl, jak těsně se přiblížil k úspěchu. Šestého dne opět ztichl, k Essteině

velké úlevě. A začal sám jevit známky napětí. Častěji cvičil. Častěji se na ni díval. A dvakrát se dotkl dveří.

16

Je šílená? Ansset si tuto otázku kladl nejednou. Nedokázal si představit jediný důvod, proč ho tady drží v naprostém tichu. Ani ticho, ani zpěv nepomohly. Co tedy chce?

Nenávidí mě? Často o tom v posledních několika letech přemýšlel. Když nesměl vystupovat, zdál se mu tlak téměř nesnesitelný. Ale důvěřoval jí – komu jinému mohl důvěřovat? Bylo hrozné cítit, že se všichni diví, co provedl tak strašného, zatímco přesně věděl, ale nemohl nikomu vysvětlit, že *neprovedl* špatného nic. A ty její šílené nápady ohledně jeho psychiky – často nemohl pochopit, co má Esste na mysli, ale někdy cítil, že se dostal blíž. Obvinila ho, že nezpívá ze sebe. A on přece ví, že zpěv je mu potěšením, jediná velká životní radost. Dívat se na lidi, chápat je a zpívat jim a měnit je; téměř je znovu vytvářel, téměř cítil, že je může uchopit a předělat, udělat je lepší, než byli. Jak by to mohlo znamenat, že není empatický?

A teď ticho. Ticho, ze kterého bolela hlava. V celém svém životě takové ticho dosud nezažil a nevěděl, co má dělat. Proč ses mi stala tak blízkou, když mě teď chceš od sebe odstrčit? Ale ona ho přece neodstrkovala, že? Byl tady, ve Vysoké síni, a každičkou chvíli trávil s ní. Ne, ona se ho nepokoušela jen ranit. Mělo to účel. Nějaký šílený účel.

Asi mě špatně pochopila. Ansset byl smutný, že ho všichni tak urputně nechápou. Od dětí se to čekat nedalo, mistři a učitelé ho sotva znali, kromě Esste. Esste ho znala tak dokonale jako nikdo jiný. Zazpíval jsem jí už všechny své písně, a všechny odmítla. Ukázal jsem jí, že dokážu zazpívat v divadle plném cizích lidí a změnit je a ona mi řekla, že jsem selhal. Nechce připustit, že dokážu něco udělat dobře.

Žárlí? Sama byla Pěvcem. Vidí snad, že jsem lepší než ona, a chce mi kvůli tomu ublížit? K téhle myšlence se upnul, protože představovala jakési racionální vysvětlení. *Mohla* by to být pravda, zatímco šílenství jasně nepřicházelo v úvahu, i když se tomu snažil uvěřit. Žárlivost.

Kdyby si to uvědomila, už by ho nepronásledovala. Mohli by znovu být přáteli, jako toho dne na hoře u jezera, když ho učila Sebeovládání. Pochopil ho teprve teď. Ale jezero – to bylo jasné, to vysvětlilo *důvod* Sebeovládání. Nešlo jen o to neplakat, nesmát se, zůstat na povel v klidu, o všechny ty bezvýznamné věci, se kterými se pral, nenáviděl je a cítil k nim odpor, když studoval ve Společných místnostech. Sebeovládání ho nemělo svazovat, ale naplňovat. Onen den u jezera se uvolnil, začal akceptovat Sebeovládání ne jako něco mimo, co ho vtahuje do sebe, ale jako něco uvnitř, co ho ochraňuje. Nikdy jsem nebyl šťastnější. Život nikdy nebyl snazší, myslel si tenkrát. Bylo to, jako kdyby vztek a strach, které ho dřív neustále sužovaly, zmizely. Stal jsem se jezerem, říkal si, a jen když zpívám, dostává se něco ven. I potom je zpěv snadný, přichází lehce a přirozeně. Díky Sebeovládání vidím smutek a znám jeho píseň. Už z něj nemám strach tak jako předtím – dává mi hudbu. Smrt je hudba a bolest, radost, každý lidský pocit – to vše je hudba. Já to všechno přijímám, naplňuje mě to a ven vychází jen hudba.

Čeho se snaží dosáhnout? Sama to neví.

Musím jí pomoct. Pomohl jsem hudbou cizím lidem ve Stepu, vzbudil jsem jí spící duše v Bogu. Ale nikdy jsem ji nepoužil, abych pomohl Esste. Trápí se a neví proč a myslí si, že je to moje vina. Ukážu jí, čeho se doopravdy bojí, a pak mi snad porozumí.

Když jsem zpíval dřív, pokoušel jsem se uklidnit její strach. Tentokrát jí ho ukážu tak jasně, jak ho ještě nikdy neviděla.

A s tím rozhodnutím Ansset usnul osmou noc svého pobytu ve Vysoké síni. Samozřejmě ani náznakem neprozradil své myšlenky. Tělo měl ve spánku stejně strnulé jako při zpěvu.

17

Ansset už nesedával v rohu místnosti ani pravidelně necvičil, jako to dělával minulé dny. Osmý den vězení seděl uprostřed podlahy přímo před stolem a díval se na Esste, jak pracuje. Dnes zaútočí, vyvodila z toho okamžitě a v duchu sbírala síly. Nebyla ale připravená. Neexistovalo nic, co by ji mohlo připravit na to, co jí Ansset dnes provedl.

Jeho zpěv zněl sladce, ale neuklidňoval. Místo toho neúprosně přivolával vzpomínky. Objevil melodii nostalgie. Esste (navenek klidná), se snažila soustředit na práci. Když si ale procházela zprávy o kácení stromů v Bílém lese, necítila se už jako Esste, stárnoucí Mistr písní z Vysoké síně. Cítila se jako Esste, Pěvkyně Polweeho, a koutky očí viděla místo kamenných zdí křišťál.

Křišťál paláce, který Polwee postavil pro svou rodinu na úbočí sněhem pokryté žulové hory, paláce, který víc připomínal dílo přírody než okolní hory. Jakmile jednou spatřila Polweeho domov, zdál se jí celý svět umělý. Ala pamatovala se na něj lépe zevnitř než zvenčí. Slunce osvětlovalo každý pokoj tisícem fazet, stovka měsíců vycházela, kamkoli se v noci podívala; podlahy téměř neviditelné, proporce místností byly všechny nesprávné a přece naprosto dokonalé, a nad krásou paláce dominovala krása lidí.

Polwee znamenal nejjednodušší umístění, jaké kdo pamatoval. Přišel do Domu písní požádat o Pěvce nebo o zpěváka jen krátce předtím, než byla Esste připravena. Promluvil si s Mistrem písní Blunne a ta hned v první minutě rozhovoru řekla: „Mohl bys mít Pěvce.“ Nikdy se neptal na cenu a když přišel čas zaplatit, nikdy si nestěžoval, že tvořila polovinu jeho bohatství. „I všechno mé bohatství by za to stálo,“ řekl jí, když se v patnácti vracela do Domu písní. Přicházeli jen dobří lidé, hodní lidé a v Polweeho paláci vždycky panovala láska a radost, o které se dalo zpívat.

Láska a radost, a Greff, Polweeho syn.

(Tohle si nemůžu pamatovat, tvrdilo cosi v Essteině mysli a snažila se pokračovat v práci, ale teď se jí Vysoká síň ocitla na okraji zorného pole a křišťál a světlo se staly skutečností. Seděla strnule za stolem, Sebeovládání jí pomáhalo neprozradit ani náznak emocí, ale naprosto nemohla pracovat nebo práci předstírat, protože Anssetova píseň ji zanesla příliš daleko, příliš hluboko do vlastního nitra.)

Greff byl vpravdě synem svého otce. Od chvíle, kdy přijela, se staral víc o její štěstí než o své. Bylo mu deset a jí devět; v posledním roce začaly účinky léků vyprchávat a Esste dosáhla puberty jen pár měsíců před plánem. Nemělo to však vliv na hlas a tělo se jí změnilo jen nepatrně. Greffovi ale začalo růst pod nosem chmýří a choval se ještě starostlivěji než obyčejně; jeho doteky provázela nesmělost, která ji naplňovala nezměrnou láskou, a docela náhodou se pomilovali, když jedné zimy zapadal křišťál sněhem.

Nebylo to zakázané, nebylo to vlastně ani selhání Sebeovládání – ona po celou dobu zpívala a naučila se přitom nové melodie. Ale nechtěla ho opustit. Uvědomila si, že Greff je pro ni důležitější než kdokoli v Domě písní. Kdo ji kdy tolik miloval? Koho kdy milovala ona? Pokoušela se zachovat si zdravý rozum, přesvědčit samu sebe, že strávila téměř sedm let, skoro polovinu života, s Greffem jako nejbližším přítelem, a že bez ohledu na to, co k němu cítí, je ona bytostí z Domu písní a jinde by nemohla žít šťastně.

Nepomáhalo to. Mistr písní přijel, aby ji odvedl domů, a ona odmítla.

Mistr písní byl trpělivý. Byl dosud ve středním věku – ještě celá léta ho dělila od chvíle jmenování Mistrem písní ve Vysoké síni a tak se ještě nenaučil příkrosti, která umožňuje nést větší tíži odpovědnosti. Místo aby se přeli, Nniv prostě požádal Polweeho, jestli může chvíli zůstat. Polwee byl znepokojen. „Nic jsem o tom nevěděl," opakoval, ale – jak Nniv později zazpíval Esste – „co by zmohl, i kdyby věděl, že?" Samozřejmě že nic. Esste se do Greffa zamilovala v první chvíli dětského skotačení mezi křišťály.

Čím déle Nniv v křišťálovém paláci pobýval, čím trpělivěji čekal, tím se pro ni vzpomínka na Dům písní stávala důležitější. Začala vzpomínat na učitele, na svého mistra, na zpívání v Sále.

Začala trávit více času s Nnivem. Jednoho dne zazpívali v duetu. Následujícího dne se vrátila domů.

(Anssetova píseň netichla. Esste si na ten den nevzpomněla celá léta. A nikdy si ho nevybavila tak jasně. Nedokázala mu ale odolat a prožívala si ho znovu.)

„Odcházím, Greffe."

A Greff se na ni překvapeně podíval a zeptal se s bolestí v hlase: „Proč? Já tě miluju."

Co mu mohla vysvětlovat? Že děti Domu písní potřebují ostatní zpěváky stejně, jako potřebují zpívat? To by nikdy nepochopil. I přesto se mu to pokusila vysvětlit.

„Esste, Esste, to *já* tě potřebuju! Bez tvých písní –"

To byla další věc. Písně – musela by pořád vystupovat, navěky, pokud by zůstala s Greffem. Nemohla odmítnout zpívat, ale už po pouhých sedmi letech zpívání lidem, jejichž jediné písně jen neohrabaně odrážely myšlenky a pocity nebo (což bylo ještě horší) lži, byla unavená.

„Nemusíš zpívat, pokud nechceš!" vykřikl Greff zoufale a po tváři se mu kutálely slzy. „Esste, co ti ten Mistr písní udělal? Byla jsi odhodlaná porazit celou armádu, abys mohla zůstat se mnou, a dneska je ti to najednou všechno jedno a chceš mě opustit, aniž bys na mě jen chvilku myslela."

Vybavila si jeho objetí, polibky, prosby, ale dokonce i teď Sebeovládání zvítězilo a on to konečně vzdal, nevyslovitelně raněn skutečností, že její tělo k němu zůstalo chladné. Trpělivě mu vysvětlovala jediný důvod, který mohl pochopit. Pověděla mu o léku, který oddaluje pubertu o celá léta, o tom, že tento lék nemá žádné vedlejší účinky kromě jednoho, ale ten je opravdu důležitý: zpěváci a Pěvci zůstávají na celý život neplodní. „Proč myslíš, že k nám přivádíme děti zvenčí? V Domě písní se děti nesmějí rodit. Snažili bychom se být víc rodiči než zpěváky. Nemůžu si tě vzít. Neměli bychom děti."

On ale naléhal, dožadoval se. Nezáleželo mu na dětech, záleželo mu jen na ní, až konečně pochopila, že láska neznamená jen dávat, ale také –

(Na tohle vzpomínat nechci! Ale Anssetova píseň stále zněla –)

Také to je majetek, vlastnictví, závislost, zřeknutí se sebe sama. Otočila se a vyšla z místnosti, šla za Nnivem a řekla mu, že se vrací do Domu písní. Greff vpadl do místnosti, v ruce lahvičku s léky, a vyhrožoval, že se zabije, když odejde. Neměla mu co říct, jen si přála, aby se se ztrátou dokázal vypořádat se ctí, přála si, aby se i lidé vně Domu písní naučili Sebeovládání, tišícímu bolest tak, jak to nic v životě nedokázalo. Proto mu řekla: „Greffe, odcházím, protože Nniv a já jsme včera večer zpívali duet. Ty se mnou nikdy nebudeš moci zpívat, Greffe. Proto s tebou nemůžu zůstat.“

Otočila se a odešla. Nniv jí později pověděl, že Greff ten jed spolkl. Samozřejmě ho zachránili – je těžké dokonat sebevraždu v domě plném služebnictva a Greff ve skutečnosti nechtěl zemřít, jen ji chtěl přimět, aby ho neopouštěla.

Esste to však stálo veškeré Sebeovládání, aby se neohlédla, aby si to u vchodu do hvězdné lodi nerozmyslela a neprosila o možnost zůstat s Greffem.

Sebeovládání ji zachránilo. A Anssetova píseň naléhala:

Nech mi Sebeovládání. Nenič je.

Byla noc. Seděla za stolem, nad hlavou elektrické světlo. Ansset spal ve svém koutku. Nevěděla, jak je to dlouho, co šel spát, jak je to dlouho, co přestal zpívat, ani jak dlouho strnule sedí u stolu. Bolely ji ruce i záda a slzy, sotva zadržované Sebeovládáním, se jí hrnuly do očí; věděla, že dnešní vítězství patřilo Anssetovi. Nemohl zjistit, jaká období minulosti pro ni byla nejbolestnější – jeho zpěv však přesto probudil vzpomínky a ona se bála rána. Bála se rána a písní, které bude Ansset zpívat, ale navzdory tomu si lehla, okamžitě usnula, nic se jí nezdálo a noc utekla jako krátká chvíle.

18

Riktors Ashen přijel bez ohlášení na planetu Garibali, svou předposlední zastávku před Tewem. Za záležitostmi spojenými s Mikalem se vydával raději neohlášený. Nic ale nenasvědčovalo tomu, že by někoho zneklidnil; když se na celnici prokázal pověřovacími listinami, nevyvolalo to žádnou paniku. Tamní úředníci se prostě uklonili, zeptali se, jakému hotelu by dal přednost a zařídili mu tam odvoz soukromým autem. Riktorse to znepokojilo, protože to znamenalo, že všechno je ještě horší, než naznačovaly zprávy. Problémy se mohly týkat jen národu Scala, kde přistál, nebo celé planety, oni ale imperiálního posla očekávali a na formálně svobodném světě to znamenalo, že vědí, že existuje důvod, proč by se měl imperiální posel objevit.

Někdo si dal tu práci telefonovat. Když přijel, hotelový personál už na něj čekal. Riktors pobaveně sledoval, jak přehnaná zdvořilost tu a tam ustupuje strachu – alespoň v hotelu Mikalova vyslance nikdo nečekal.

V pokoji na něj čekala žena.

Riktors zavřel dveře. „Jsi úřednice nebo děvka?“ zeptal se.

Pokrčila rameny. „Úřední děvka, nejspíš?“ Usmála se. Byla nahá.

Na Riktorse to neudělalo žádný dojem. Jakkoli byli ve Scale schopní, rozhodně neměli žádný vkus.

„Talaso,“ pronesl.

„Ano?“ zeptala se překvapeně.

„Chci se s ním setkat.“

„To ne,“ řekla bezmocně. „*To* udělat nemůžu.“

„Myslím, že můžeš. Myslím, že to uděláš.“

„Ale nikdo se s ním nemůže sejít bez domluvené schů –“

„Já mám domluvenou schůzku.“ Natáhl ruku a téměř láskyplně jí stiskl krk. V ruce měl ale malou šipku, a ačkoli sebou náhle trhla, zasažena ostrým žihadlem, droga zaúčinkovala rychle.

„Talaso?“ zeptala se ospale.

„Okamžitě.“

„Já nevím.“

„Ale víš, kdo *ví*.“

Vedla ho ven z hotelu. Neobtěžoval se ji oblékat; pod vlivem drogy necítila stud a Riktorsovi se to zdálo přiměřené. Snad to bylo i symbolické – celý svět před ním stál nahý.

Než stanul přede dveřmi Talasovy kanceláře, vyžádalo si to zdrogování ještě dalšího zmateného úředníka. Talasova recepční pochopitelně přivolala stráže a než Riktorsovi dovolili vstoupit, stáli u něj tři vojáci s namířenými zbraněmi. Pak se ale dveře otevřely a stál v nich sám Talaso, plný klidu a sebejistoty.

„Ať pan Ashen vstoupí, prosím. Měl jsem v úmyslu setkat se s ním zítra, ale protože je tak netrpělivý, přijmu ho ihned.“

Stráže ho váhavě pustily dál a Riktors vstoupil do místnosti. Okamžitě začal s formálním obviněním. „Je známo, že budujete kosmické lodě, schopné vojenských aktivit. Je známo, že příliš zvyšujete daně. Jste podezřelý, že vaše policejní jednotky jsou třikrát početnější, než je zákonné maximum, a jste obviněn z útisku a vyžadování poplatků od nejméně čtyř dalších národů z Garibali. Tato fakta, podezření a obvinění stačí, abyste stanul před soudem za přítomnosti císaře. Pokud budete klást odpor zatčení, jsem oprávněn vynechat soud a sám vykonat rozsudek. Obvinění zní velezrada. Jste zatčen.“

Talasovi nezmizel ze rtů úsměv. Možná, myslel si Riktors, možná si hrozící nebezpečí neuvědomuje. Nebo si myslí, že když mluvím tak věcným tónem, mohl by trestu ujít, soud zdržet nebo se se mnou přít.

„Pane Ashene, to jsou závažná obvinění.“

„Půjdete okamžitě se mnou,“ nařídil Riktors.

„Samozřejmě ctím císaře, ale –“

„Tohle není soud, jemuž byste předsedal, nemám čas poslouchat vaše protesty a nijak vám neprospějí. Pojďte, Talaso.“

„Pane Ashene, mám tu jistou zodpovědnost. Nemohu jen tak narychlo opustit své úkoly.“

Riktors se podíval na hodinky. „Každé další zdržení nebo pokus o zdržení bude vykládán jako součást zločinu velezrady neuposlechnutím císařského příkazu k zatčení, a to se trestá smrtí.“

„Zapomínáte,“ upozornil Talaso, „že za vámi stojí tři členové mé stráže a udělal jste tu hloupou chybu, že jste přišel na mé území, do mého města, sám.“

„Jak jste přišel na to, že jsem sám?“ zeptal se klidně Riktors.

Talaso vypadal popuzeně; tohle, jak Riktors věděl, je první zjištění skutečnosti, že si možná byl příliš jistý sám sebou. „Jste jediný pasažér, který se vylodil z registrované osobní lodi.“

„Císařští vojáci už získali naprostou kontrolu nad kosmoportem, Talaso.“

„Je to osobní loď!“ zvolal vztekle Talaso. „Nemůžete mě napálit. Zapečetěný identifikátor prokazuje, že je to osobní lod! Identifikátory se absolutně nedají zfalšovat –“

„Z rozhodnutí samotného císaře,“ řekl Riktors.

„Zastřelte ho,“ poručil Talaso strážím, které tam stály s lasery v rukou. Už ale omdlévaly pod vlivem drogy, kterou Riktors uvolnil pevným sevřením hýžďových svalů a současným šoupnutím botou po podlaze. Talasa najednou ovládla hrůza, třásl se, volal o pomoc a přitom šátral po stole po nějaké zbrani.

„Talaso, jste vinen velezradou a odsouzen k smrti; podívejte se na mě.“

Talaso se pokusil schovat za stolem, na Riktorse se ale podíval, třebaže jen krátce. To Riktorsově šipce stačilo, aby ho zasáhla do oka.

Talaso se chytil za obličej, vzápětí jed zaúčinkoval. Začal silně zvracet, tak silně, že si vykloubil čelist. Padl na stůl, dokud ho nezachvátily křeče. Svaly se mu prudce stahovaly. Škubal sebou a zmítal se jako ryba vytažená na vzduch, dokud ho jedna vlna křečí nezkroutila tak silně, že si zlomil vaz. Zůstal nehybně ležet, zvratky v rozcuchaných vlasech, tvář vytočenou v takovém úhlu, že by se mu to zaživa nikdy nemohlo podařit.

Riktors se zašklebil. Byla to nepříjemná služba, dělat Mikalova vyslance. Přesto ji ale v posledních letech vykonával opravdu dobře a nakonec byl povýšen do palácové stráže. Mohl také postoupit na místo nájemného vraha, dělat ošklivou práci v utajení, plnou dobře nastrojených ‘přirozených’ úmrtí, doživotní poslání. Riktors si byl jist, že by z něj byl dobrý nájemný vrah a mezi členy té exkluzivní skupiny měl dobré přátele – ale mnohem raději sám něco řídil. To na své práci miloval a děkoval Bohu, že ho císař nasměroval právě na tuto dráhu.

Otočil se a otevřel dveře. Právě dorazily další stráže. Riktors je všechny pozabíjel, stejně jako Talasovu recepční a úřednickou děvku, i toho zmateného úředníka, který ho sem uvedl.

Potom zavolal další byrokraty z okolních místností. Pustil je do Talasovy kanceláře a ukázal jim mrtvolu. „Soudím, že je zapnuté holografické nahrávací zařízení,“ řekl. Bylo. „Pořiďte kopii a ihned ji odvysílejte na Scale a po celé planetě.“ Úředník, na kterého se podíval, vypadal zmateně. „Příteli,“ oslovil ho Riktors. „Nijak zvlášť mě nezajímá, jakou funkci jste vykonával dřív. Já teď představuji scaleskou vládu ve jménu císaře Mikala, a vy uděláte, co přikážu, nebo zemřete.“

Mrtvoly, které se kolem něj povalovaly, byly dostatečným důkazem moci. Úředník rychle odešel a Riktors pokračoval v udílení rozkazů; už uváděl do chodu změny, které se měly uskutečnit do týdne; tak dlouho tu podle plánu měl setrvat, aby v nejbližších stoletích na Garibali žádný nový diktátor nevyrostl. Zvedl telefon a spojil se s kosmoportem. Zástupce už čekal na zavolání.

„Pokračujte,“ nařídil Riktors. „Mám tu Talasa, samozřejmě mrtvého, a vedeme si dobře.“

„A já pro vás mám zprávu od císaře. Agenti na Clike zjistili, že řeči byly nepodložené, a vaše návštěva tam byla zrušena. Nařizuje vám pokračovat na Tew ihned po dokončení této práce.“

Tew. Dům písní a Mikalův Pěvec. „Pak prosím oznamte Domu písní, že přijedeme o týden dřív, než jsme předpokládali.“ Nemělo by se zapomínat na zdvořilost, pokud má vládní mašinérie pracovat hladce. Dům písní. Ta ledová děsivá žena, Esste, a to krásné dítě, které mu nechtělo zazpívat. Bezvýznamní politici a dobrodruzi jako

Talaso byli jednoduchou záležitostí. Jak ale bojovat se zpěváky, jak získat dar, který se dává jen ze svobodné vůle – na tyto otázky nenalézal odpovědi. Byl to úkol, na který běžné postupy nestačí a pokud uspěje, bude to proto, že mu dovolí uspět, a pokud neuspěje, bude to znamenat konec kariéry, žalostný konec ambicí, protože jednou byl hloupou náhodou vojákem nejbližším Tewu, kterému Mikal důvěřoval.

Zatracená smůla.

Posadil se za stůl v recepci a začal reorganizovat scaleskou vládu, zatímco se jeho vojáci zmocňovali všech ostatních vlád na Garibali, jedné po druhé, a skládali životy dvou miliard lidí do Riktorsových rukou. Jak si vychutnával potěšení z moci, zasunul brzy císařův vyslanec Dům písní do nejvzdálenějších zákoutí mysli, kde si s ním nedělal starosti. Tedy alespoň prozatím.

19

Ansset trápil Esste už čtvrtý den. Venku se skoro setmělo a ve Vysoké síni se pomalu ochlazovalo. Před hodinou přestal zpívat, ale nemohl se pohnout. Seděl uprostřed podlahy, díval se na Esste a bál se.

Seděla klidně, oči otevřené, dívala se před sebe, ale neviděla nic. Ruce měla položené na stole. Nezměnila pozici od rána, co Ansset začal zpívat.

Teď byl plný pochyb. Nechápal, co se s ní děje. Poprvé byl rozrušený, protože ji vlastně změnil. Ačkoli ji drželo Sebeovládání a zachovávala mlčení, přestala pracovat, nemohla se na počítač soustředit. Myslel si, že konec utrpení přijde druhého dne. Příští den to ale vydržela, i další, a dnes si uvědomil, že ani tentokrát nepovolí. Věděl, že zpívá písně, které v ní probouzejí strach. Neměl ale ani tušení, jaké běsy vlastně vyvolal.

Každou noc, když šel spát, seděla strnule u stolu; každé ráno, když se probudil, našel ji spící pod pokrývkou. Když se probudila, nepromluvila, sotva se na něj podívala, jen vstala, najedla se, šla ke stolu a dala se do práce. Každý den začal zpívat a Esste, pokaždé o něco dřív, přestala pracovat a zaujala pozici strojeného nezájmu, která jí vydržela celý den.

Co se děje za její tváří, a mojí vinou?

Ansset cítil neklid, cítil potřebu pohybu. Otálel s tím (Sebeovládání) a když vstával, vstával pomalu (Sebeovládání) a nepřecházel z místa na místo – raději zamířil přímo k okenici. Pokusil se ji otevřít a uvědomil si, že podobný pokus znamená oslabení Sebeovládání. Při té myšlence si stále uvědomoval kamenné zdi uvnitř sebe, to hluboké a klidné jezero, které se mezi nimi ještě prohlubovalo. Na dně jezera se ale něco hýbalo.

Dotkl se studené kamenné zdi mezi okny a zvenčí zaslechl kvílení větru. Nejspíš se blíží první podzimní bouřka. Proč ho sem vzala? O co se snaží?

Co jsem jí udělal?

Zadíval se do jezera, zadíval se hluboko a začínal chápat, co se s ním děje. Po jedenácti dnech ve Vysoké síni se začínal bát. Věci se mu vymkly. Nemohl odejít. Nemohl donutit Esste, aby s ním mluvila, ani aby plakala nebo dala najevo jakoukoli známku citu. (Proč je tak důležité, aby projevila známky citu?) A teď cítil za zdmi vlastního Sebeovládání věci, které tam nepatřily. Na dně jeho klidu se převaloval strach. Strach nejen z toho, co se s ním ve Vysoké síni stane, ale i z toho, co mohl udělat Esste. Nedokázal to vyjádřit slovy, ale pochopil, že pokud se jí něco stane, stane se něco i jemu. Existovalo spojení. Byli spojeni, tím si byl jist. Tím, že probudil její strach, probudil i svůj. Strach číhal. Čekal. Schovával se za zdmi uvnitř a Ansset nevěděl, zda ho dokáže ovládnout.

Mluv na mě, Esste, prosil neslyšně. Mluv na mě a měj na mě vztek a vyžaduj, abych se změnil, urážej mě nebo mě chval nebo mi zpívej pitomé písničky o městech na Tewu, ale přestaň se přede mnou schovávat!

Nevypadala živá ani jako lidská bytost, tvář měla úplně prázdnou, tělo nehybné. Lidské bytosti se pohybují, jejich obličeje něco vyjadřují.

Neporuším Sebeovládání.

„Neporuším Sebeovládání,“ pronesl měkce. Ale ve chvíli, kdy zpíval, věděl, že to není pravda a líně se v něm pohnul strach.

20

Byla vězněm vlastní dětské noční můry. Řev v uších a obrovská neviditelná koule, která rostla a rostla a valila se proti ní, aby ji mohla rozmačkat pohltit naplnit vyprázdnit…

A ta koule ji dostihla a řvala jako mořská bouře. Ona byla malá holčička a držela si deku přitaženou až ke krku, ležela na zádech se široce otevřenýma očima, strop ve Společné místnosti viděla a neviděla, stejně jako slyšela a neslyšela hlasitý řev vyplňující halu. Rozpřáhla ruce, aby se na kouli mohla přitisknout, ale byla příliš těžká a rukama takovou tíhu zvednout nedokázala. Sevřela ruce do pěstí, ale materiál koule se nepoddával tak lehce, proklouzl jí mezi prsty do dlaně, takže místo aby kouli odstrkovala, přidržovala ji. Kdyby otevřela pusu, vlezlo by to do ní, naplnilo by ji to. Kdyby zavřela oči, mohlo by se to bez jejího vědomí změnit. A tak tam ležela hodinu za hodinou, dokud ji nepřemohl spánek nebo dokud nezačala ječet a pak ječela a ječela.

Ale nikdy nikdo nepřišel, protože nevydala ani hlásku.

Ze stínů se vynořila kamenná zeď. Byla temná noc a světlo, které jindy prosvítalo mezerami mezi okenicemi, bylo pryč. Ansset už nebyl uprostřed pokoje. Viděla ho, jak vsedě spí v rohu místnosti, přikrývku ovinutou kolem těla. Venku hvízdal vítr; byla zima. Dotkla se ztuhlými a rozbolavělými prsty počítače a trochu v místnosti přitopila. Byla na zimu zvyklá, ale Ansset byl ještě mladý. Kdyby zmrzl, ničeho by nedosáhla.

Pomalu vstala, aby si tělo mohlo zvyknout na změnu polohy. Záda protestovala. Ale fyzická bolest nic neznamená. Dnešek byl nejhorší – nešlo vůbec o vzpomínky z minulosti, ale vrátily se hrůzy dětství, jako neukojená pomsta. Tohle už další den nevydržím.

Totéž si v duchu říkala už včera, a přece vydržela.

V čem jsem jiná než on, uvažovala. I já se ukrývám za Sebeovládání. Nedostupná, nikomu nedávám nic znát, pokud nechci. Možná kdybych trochu povolila, kdybych jen trochu uvolnila Sebeovládání, vyšel by zpoza zdí i on a stal by se znovu lidskou bytostí.

Věděla ale, že se o takový experiment nepokusí. Ansset se musí otevřít první. Pokud by ustoupila, přišlo by všechno vniveč a až by to zkusila příště, byl by silnější a ona slabší. Pokud nějaké příště nastane. Dvaadvacet dní. Tohle je dvanáctá noc, zítra nadejde dvanáctý den, mají za sebou víc než polovinu určeného času a nedosáhla ničeho významného, pouze vyčerpala vlastní síly a nevěděla, zda vydrží další den.

Došla na místo, kde spala, rozprostřela si přikrývky na podlahu a chtěla si lehnout. Když se ale sklonila, padl jí pohled do rohu, kde spal Ansset, rychle zase vzhlédla, zadívala se na něj a zjistila, že nespí, jako spával jiné noci. Měl otevřené oči. Díval se na ni.

Nezpívej! vykřikla bezhlesně. Dovol mi si odpočinout!

Nezazpíval. Jen se díval. A pak se vyrovnaným tichým hlasem bez jakýchkoli emocí zeptal: „Nemůžeme už přestat?“

Nemůžeme už přestat? Nebýt Sebeovládání, vybuchla by hysterickým smíchem. *On* ji *prosí* o milost? Hlas měl pořád jako led; boj pořád trval, ale chtěl jej skončit, a to jí do jisté míry dodalo pocit určitého pokroku. Ne. *Ona* nedosáhla žádného pokroku. To *on.* Bylo to znamení, že tohle utrpení nakonec možná skončí.

Té noci spala o něco lépe.

Ráno ji na počítači čekala zpráva. Riktors Ashen jí s lítostí oznamoval, že císař zrušil několik jeho schůzek a že tedy přijede oproti plánu na Tew o týden dříve. Císař se vyjádřil velmi jasně. Dům písní mu přislíbil Pěvce. Potřebuje Pěvce ihned. Pokud Riktors Ashen Pěvce nepřiveze, bude Mikalovi jasné, že Dům písní nemá v úmyslu dodržet slib daný Mistrem Nnivem.

O týden dříve. Ode dneška za tři dny.

Nasnídala se s Anssetem, v tichosti, a uvažovala, jestli je nějaká naděje ukončit celé utrpení hned.

Zasedla ke stolu k celodenní práci a obrnila se vůlí v očekávání, že Ansset usedne uprostřed místnosti na podlahu a začne ji ničit

písní. Dnes se to nestalo. Dnes jen bezcílně kroužil po síni, rukama hladil kámen, sedal si a zase téměř okamžitě vstával, zkoušel otevřít dveře, zkoušel otevřít okenice. Něco si pobrukoval, to pobrukování ale nevyjadřovalo skoro nic, pouze lehkou netrpělivost, pod kterou se ukrýval slabý náznak strachu. Ale nepokoušel se ji hlasem manipulovat. Nejprve se jí nepopsatelně ulevilo, ale brzy, když se začala věnovat práci nahromaděné za tři dny, si začala o Ansseta znovu dělat starosti. Teď, když už si mohla odpočinout, když se nemusela bát o sebe, mohla si dělat starosti o něj.

Napětí se mu začínalo odrážet ve tváři. Oči neměl prázdné. Těkaly sem a tam, na ničem nedokázaly nadlouho spočinout. Čas od času se kousl do tváře. Sebeovládání sláblo. Proč teď? Co se mu *stalo?*

Musím ho sledovat velmi pozorně. Zahrávám si s ohněm, balancuju na hraně jeho zkázy, musím poznat chvíli, kdy bych na něj měla promluvit. Nesmím dovolit, aby upadl do beznaděje.

Tři dny.

Odpoledne se Anssetovo nesmyslné pobrukování proměnilo ve slova. Zpočátku ho sotva slyšela a nebyla si jistá, jestli vůbec mluví na ni. Slova se ale brzy stala zřetelnější a Esste si všimla, že Ansset hlasem přesně vyplňuje Vysokou síň a nemluví hlasitěji, než je třeba. Hlas pořád řídilo Sebeovládání; něco jím vyjadřoval, ale jen to, co vyjádřit chtěl. „Prosím prosím prosím," říkal ten pečlivě kontrolovaný, úzkostlivý hlas. „Prosím prosím prosím už mám dost můžu už prosím jít nebo prosím něco řekni já nevím čeho se snažíš dosáhnout vůbec ničemu nerozumím ale prosím už to nemůžu vydržet prosím prosím prosím…"

Monotónně pokračoval a na Esste se ani nepodíval; hleděl na zdi, okna, na podlahu a na vlastní ruku, která se netřásla, když se na ni zadíval, ale když očima uhnul, pokaždé se slabě zachvěla. Za celá léta ho při zpěvu nikdy neviděla hnout ani brvou. Tenhle pohyb nebyl záměrný, ale byl to *pohyb* a samotná jeho bezděčnost vypovídala o strašných věcech odehrávajících se v Anssetově hlavě. Chtěla k němu natáhnout ruku a uklidnit ho; zastavit třas svalů. Ale neudělala to. Zůstala u počítače a pracovala – přitom poslouchala, jak omílá pořád dokola totéž.

„Mrzí mě že ses kvůli mně bála mrzí mě to mrzí mě to mrzí mě to prosím mohlo by to už skončit já se tě bojím bojím se téhle místnosti promluv ať slyším tvůj hlas Esste Esste Esste prosím…“

Hlas se nakonec rozplynul v tichu a Ansset se posadil ke dveřím, tvář přitiskl na tvrdé dřevo.

21

Prosil jsem a ona neodpověděla. Hluboko ve mně plavou velryby a ona mi nepomáhá. Potřebuju pomoc. Všechny příšery světa jsou ve mně, místo aby byly mimo mě, napálily mě a chytily do pasti a jsou v mých zdech, místo aby byly mimo ně, jsou uvnitř spolu se mnou, a ona mi nepomůže. Svaly se mi chvějí, když na ně nemyslím. Strachy na mě útočí, když na ně nemyslím. Topím se a to jezero je pořád hlubší a hlubší a hlubší a nevím, jak se dostat ven z těch zdí, jak se navěky vynořit nahoru, a nedokážu je přelézt a neumím je prolomit a ona se mnou nechce mluvit.

Ansset pevně přitlačil tvář na dřevěné dveře, až to strašně zabolelo, a ta bolest pomohla.

Vzpomněl si. Vzpomněl si na zpěv. Slyšel všechny hlasy. Slyšel hlas Esste, jak kritizuje jeho písně. Slyšel ostatní děti ze Sálu. Slyšel svoji třídu Písklat a Vánků a Křiklounů. Hlasy při jídle. Hlasy na záchodě. Hlasy cizinců na Stepu a Bogu. Hlas Rruk, když ho seznamovala se vším; jak se v Domě písní co dělá. Všechny ty hlasy mu zpívaly najednou, ale pouze jeden hlas nedokázal rozeznat, neslyšel ho dost jasně – tlumený a vzdálený hlas, kterému nerozuměl.

Ale ten hlas nepatřil k Domu písní. Byl drsný a hrubý a zpíval nesmyslnou a prázdnou píseň. Ve skutečnosti ale prázdná nebyla, byla plná. Nebyla nesmyslná, protože věděl, že kdyby alespoň jednou mohl ten hlas slyšet, opravdu slyšet přes hřmot ostatních, pochopil by, co ta píseň pro něj znamená. A i když je drsný a hrubý, tak vůbec nepůsobí zle. Způsobuje mu takové příjemné věci jako spánek, jako jídlo, jako uspokojení všech ubohých potřeb. S námahou naslouchal, tlačil tvář do dřeva, ale hlas nezněl výrazněji.

Nebyl jasnější celé hodiny a tak si znovu a znovu odíral tvář o dřevo a vrhal se na kamennou podlahu, aby mu bolest odvedla z

mysli všechny ostatní hlasy a dovolila mu slyšet ten jediný, který hledal, protože to byl hlas, který ho mohl zachránit od hrůzy, která každou chvíli připlouvala blíž a blíž k hladině, kde ji bezmocně sledoval a čekal.

22

Bděli celou noc. Esste se dívala, jak si Ansset zadírá do nosu, čela a tváří třísky ze dveří, dokud mu nezačala téct krev. Sledovala, jak se pokoušel svírat a odírat rukama kámen, dokud si nepolámal nehty. Dívala se, jak vráží hlavou do kamenných zdí, dokud nezačal krvácet a ona se nevylekala; bála se, aby si neublížil natrvalo. Vypadalo to, že nikdy neusne. A v přestávkách sebemrzačení, s tělem tak pevným, jak ho při třasu, který jím zmítal, dokázal udržet, říkal strnulým, dobře ovládaným hlasem: „Prosím teď. Prosím teď. Pomoz mi.“ Bylo v tom Sebeovládání, ale to bylo všechno. Žádná hudba. Jeho písně zmizely.

Jen pro tuto chvíli, říkala si pro sebe. Jen proteď. Písně, jeho dobré písně se vrátí, když jen počkám, až tohle skončí, přirozeně, jako horečka, která musí pominout.

Přišlo ráno a Ansset byl pořád vzhůru. Přestal tlouct hlavou do zdi a Esste šla k automatům pro jídlo. Položila ho před něj, ale nejedl. Podala mu sousto až k ústům, ale místo aby ho snědl, kousl ji, vší silou se jí zuby zahryzl do prstů. Bolest byla nesnesitelná, její Sebeovládání tím ale nepodstoupilo sebemenší zkoušku – v jejím věku byla fyzická bolest tím nejmenším. Trpělivě čekala a mlčela. Krev z prstů tekla Anssetovi z úst celé minuty, zatímco se beze slova dívali jeden na druhého. A byl to Ansset, kdo vydal první zvuk, zasténání, které znělo jako pomalé odlamování kusu skály, píseň, která mluvila jen o bolesti a o nenávisti k sobě samému. Pomalu otevřel ústa. Bolest jí běžela paží.

Anssetovy oči ztratily výraz. Přestal ji vidět.

Šla k automatům a nanesla si na prsty balzám. Po noci beze spánku se cítila vyčerpaná a Anssetův zvířecí útok jí otřásl mnohem víc než sama bolest. Nechám toho. Zašlo to příliš daleko, usoudila. Ruka se jí třásla navzdory Sebeovládání, navzdory klidu, který se

sama v sobě pokoušela vyvolat. Tohle už dál nemůžu dělat, řekla si tiše.

Ale po dvanáct dní nepromluvila a slova se jí hrdlem prodírala jen s obtížemi. Dostávala se tam tak těžce, že při pohledu na Anssetovu prázdnou tvář nemohla ve skutečnosti vůbec mluvit. Místo toho se položila na pokrývku, té noci nepoužitou, a usnula.

Vzbudilo ji vytí větru, který se prohánět Vysokou síní. Byla zima, dokonce i pod pokrývkou. Teprve po chvíli si uvědomila, co to znamená. Vyskočila. Bylo odpoledne, větrné, zamračené a pochmurné. Mraky se ploužily tak nízko, že se do Vysoké síně s každým poryvem větru doplazila trocha mlhy, a zem nebylo vůbec vidět. U všech oken byly okenice otevřené a narážely zvenku do kamenných zdí.

Skočil z věže. Myšlenka jí v hlavě vykřikla a Esste hlasitě zalapala po dechu.

Odpovědělo jí zasténání. Prudce se otočila a uviděla Ansseta ležet na stole, stočeného, s palcem a malíčkem pravé ruky v puse, ostatní prsty vmáčknuté do čela a do očí ve fetální pozici. Projela jí taková úleva, až se musela opřít o stůl a zhluboka se několikrát nadechnout. Jakákoli iluze Sebeovládání byla tatam. Ansset zvítězil, přinutil ji ustoupit, aniž byl úkol dokončen.

Chlad ji přiměl znovu jednat. Šla k oknům a všechna je pozavírala; vykláněla se přitom přes parapety, aby dosáhla na úchyty okenic. Mlha byla tak hustá, že se zdálo, že polyká její ruce, když je do ní natáhla. V duchu ale zpívala. Ansset nevyskočil.

Když byla okna zavřená, vrátila se ke stolu a až v tu chvíli si uvědomila, že Ansset spí. Třásl se zimou a pravděpodobně i vysílením, ale Essteinu paniku neviděl, ani její úlevu, a neslyšel, jak se nadechuje. V první chvíli pocítila vděčnost, ale pak si uvědomila, že pro něj možná mohlo být dobré vidět, že strach o jeho bezpečí může překonat i její železnou rezervu. Co se stalo, stalo se, řekla si a hledala v jeho levé ruce klíček k okenicím. Našla ho, obešla místnost a všechny pozamykala, pak vrátila klíč na řetízek, který spadl na podlahu, když jí ho ve spánku stáhl z krku.

Šla k počítači a zapnula topení Vysoké síně. Kameny pod nohama se okamžitě začaly ohřívat.

Pak vzala svou i Anssetovu přikrývku a přikryla chlapce tak, jak ležel na stole. Trochu se zavrtěl, zasténal a zafňukal, ale nevzbudil se.

23

Když se Ansset probudil, měl ztuhlou tvář. Ale zima už mu nebyla. Hlava ho bolela a tvář nesnesitelně pálila všude, kde v ní měl třísky. Cítil ale, jak se jeho obličeje dotýká něco chladivého a ať už to bylo cokoli, bolest ustupovala. Podíval se zpod přivřených víček. Skláněla se nad ním Esste a nanášela mu na obličej hojivou mast. Pro tu chvíli Ansset zapomněl na všechno špatné a opatrně jí řekl: „Nevyskočil jsem. Řekli mi, abych vyskočil, a já to neudělal."

Neodpověděla mu. Neřekla vůbec nic, absolutně nic, a její mlčení ho udeřilo jako rána, vrhlo ho zpátky dovnitř duše – boj se rozpoutal znovu. Voda mu spěchala vstříc, veliký vír dosahující výš a výš, Ansset byl až nahoře a neměl už kam uniknout. Podíval se do svého nitra a žádnou možnost utéct tam neviděl, voda ho už zalila, podrazila mu nohy a nesla ho v rychlých kruzích, točil se stále rychleji, až mu šla hlava kolem, až začal křičet. Jeho křik naplnil Vysokou síň a odrážel se ode zdí a tříštil mlhavé ticho venku.

Už nebyl ve Vysoké síni. Vodní vír ho vtahoval, nad hlavou se mu zavřela hladina. Točil se rychleji a rychleji, potápěl se hlouběji a hlouběji, vstříc tlamě hrůz čekajících dole. Jedna po druhé ho polykaly. Cítil, jak je polykán, jak, ho mohutné peristaltické pohyby unášejí z jícnu do jícnu, do horkých těsných míst, kde se nedalo dýchat.

A vcházel do místnosti. Šel a šel, ale nemohl se dostat na vzdálenější místo, než kde byl předtím. A byl úplně sám, nikde ani hlásku, a najednou uslyšel hlas, který hledal. Uslyšel píseň a uviděl zpěváka, ale ve skutečnosti neslyšel a neviděl nic, protože zpěvák neměl tvář, kterou by mohl rozeznat, a píseň, bez ohledu na to, jak pozorně naslouchal, mu pořád unikala; i ve chvílích, kdy už ji měl. V paměti tu melodii neslyšel, jen v tu chvíli, a jak se zadíval na jedno

oko, druhé oko zmizelo, a když hledal ústa, zmizelo oko, které předtím viděl.

Už nekráčel, ačkoli si nepamatoval, jak došel k ženě ležící na lůžku. Natáhl ruku. Dotýkal se jí. Jemně jí hladil tvář, zkoumal její rysy, oči, ústa, a hlas zpíval: „Bi-lo-bye. Bi-lo-bye," ale ve chvíli, kdy těm slovům porozuměl, je zase ztratil. Ztratil je, objevila se mlha a obličej spolkla. Popadl ho, držel ho, držel ho vší silou; nesměl mu zmizet v mlze, která se skládala ze samých bílých neviditelných obličejů, které jej polykaly. Tentokrát držel pevně a byl odhodlaný nepustit, nic ho nemohlo zlomit.

Znovu uslyšel píseň; uslyšel píseň a byla přesně stejná a slova tentokrát zněla:

Nikdy ti neublížím,
pomůžu vždycky rád,
dám ti jíst,
když máš hlad.
Jsem s tebou,
když se bojíš
a mezi námi dvěma
láska konec nemá.

Věděl, kde je. Někdo ho vytáhl z jezera. Ležel na břehu, byl v suchu a v bezpečí a konečně nalezl píseň, kterou hledal. Pořád pevně svíral tu tvář, přitahoval ji za vlasy tak, aby ji měl těsně u své vlastní, až ji konečně poznal a plakal radostí.

24

Ansset ležel Esste na klíně, rukama ji křečovitě držel za vlasy, až nakonec divoké chvění ustalo, čelisti se mu lehce otevřely, oči se zaostřily a uviděl ji.

„Mami," zaplakal a v hlase neměl žádnou píseň, jen dětství.

Esste otevřela ústa a když se letmo podívala na Anssetovy tváře, z očí jí vytryskly slzy a začaly téct proudem. Z nejskrytější hloubi srdce mu zpívala: „Anssete, můj jediný synu."

Zavzlykal a přitulil se k ní, ona mu broukala slova beze smyslu, zpívala mu nejkonejšivější písně a pevně ho držela. Leželi na pokrývkách ve vytopené Vysoké síni a venku zatím zuřila bouře. Esste také vzlykala, když hladila Anssetovu pořezanou tvář plnou modřin; podařilo se jí odhalit dvě skrytá místa a nevěděla ani nechtěla vědět, které z nich znamenalo větší úspěch. Zamkla ho v tichu Vysoké síně, aby ho vyléčila; on jí tu laskavost oplatil a uzdravena byla i ona.

25

Bylo odpoledne čtrnáctého dne. Mezerami v okenicích na západní straně proudilo dovnitř sluneční světlo. Ansset a Esste seděli na podlaze Vysoké síně a jeden druhému zpívali.

Jeho píseň zněla váhavě, ačkoli melodie byla vysoko posazená a něžná, a slova vyjadřovala všechny hrůzy pramenící ze ztráty a osamělosti v době, kdy vyrůstal; hrůza se změnila, měnila se už samotným zpěvem, harmonií a druhým hlasem bezeslovné Essteiny písně, která radila nebát se, nebát se, nebát se. Ruce Anssetovi při zpěvu tančily, něžně si hrály s pažemi Esste, bloudily jí po tváři, ve vlasech a na ramenou, pořád ji chytaly za prsty a zase je pouštěly. Tvář mu celá zářila, oči měl živé a tělo vyjadřovalo při zpěvu tolik, co hlas. Protože zatímco hlasem zpíval o vzpomínce na strach, tělem mluvil o přítomnosti lásky.

26

Riktors Ashen si nebyl jist, co má dělat. Mikal se vyjádřil důrazně. Pěvec se má dostavit společně s ním. Přesto si ale uvědomoval, že vztekem a výhrůžkami ničeho nedosáhne. Tohle nebyla národní rada nebo bezvýznamný diktátor na provinciální planetě, kde pouhé jméno císaře budilo hrůzu. Tohle byl Dům písní, a ten byl starší než říše, starší než mnohé světy, starší než všechny vlády v Galaxii. Neuznával žádnou národnost, žádnou vládu, žádný účel kromě svých písní. Riktors mohl jen čekat – a vědět, že zdržení dožene Mikala k zuřivosti a že se spěchem v Domě písní ničeho nedosáhne.

Dům ho alespoň bral natolik vážně, že mu přidělili průvodce, plnohodnotného Mistra písní jménem Onn, jehož každé slovo bylo ujištěním, ačkoli ve skutečnosti vůbec nic nesliboval.

„Jsme poctěni vaší návštěvou," řekl Onn.

„Věřím," odpověděl Riktors pobaveně. „Už to říkáte potřetí."

„No, však víte, jak to chodí," opáčil Onn bodře. „Setkám se s tak málo lidmi zvenčí, že sotva vím, co povídat. Pochybuji, že by vás zajímaly klepy z Domu písní, a to je asi tak všechno, o čem dokážu mluvit."

„Divil byste se, jak moc mě klepy zajímají."

„Ale ne. Máme tu mimořádně nudné klepy," uklouzl Onn a pak téma hovoru stočil na počasí, které bylo už celé dny střídavě deštivé a slunečné. Riktorsova netrpělivost rostla. Počasí bylo hodně důležité, jak usuzoval, pro lidi spjaté s planetou. Pro Riktorse Ashena znamenalo počasí – ať už jakékoli – jen další důvod, proč setrvávat ve vesmíru.

Otevřely se dveře a vešla sama Esste, doprovázená chlapcem. Světlovlasým a krásným. Riktors ho okamžitě poznal jako Ansseta,

Mikalova pěvce, a málem to řekl. Potom zaváhal. Chlapec vypadal jinak. Podíval se pozorněji. Měl na obličeji škrábance a modřiny.

„Co jste s ním prováděli?“ zeptal se, zděšený představou, že dítě možná někdo bil.

Odpověděl mu sám Ansset, tóny, které vzbuzovaly naprostou důvěru. Ten chlapec neumí lhát, říkal jeho hlas: „Spadl jsem na hranici dříví. Nenapadlo mě nic lepšího než si tam hrát. Měl jsem štěstí, že jsem si nic nezlomil.“

Riktors se uklidnil a pak zjistil druhý, důležitější důvod, proč chlapec vypadá jinak. Usmíval se. Tvář měl živou, oči hleděly vřele a přátelsky. Držel se Esste za ruku.

„Jsi připravený se mnou odejít?“ zeptal se ho Riktors.

Ansset se usmál a vzdychl a to obojí přímo rozpustilo odstup, který si Riktors normálně udržoval. Chlapec se mu okamžitě zalíbil. „Přál bych si odejít,“ potvrdil. „Ale jsem Pěvec, a to znamená, že než odejdu, musím zazpívat před celým Domem písní.“ Obrátil se k Esste. „Smím ho pozvat?“

Esste se usmála, a to Riktorse překvapilo víc než změna, patrná na Anssetovi. Nebyl by si pomyslel, že tahle žena dokáže vypadat jinak než přísně.

„Půjdeš?“ zeptal se Ansset.

„Teď?“

„Ano, jestli chceš.“ Ansset a Esste se otočili a odcházeli. Riktors, nejistý sám sebou, se podíval na Onna, který mu jen mírně opětoval pohled. Byl jsem pozván, usoudil Riktors, a tak můžu jít za nimi.

Zavedli ho do velikého sálu naplněného stovkami a stovkami dětí, které seděly na tvrdých lavičkách a byly úplně tiché. Dokonce ani jejich bosá chodidla nenadělala moc hluku, když poslední z nich rychle utíkaly na místa. Bylo mezi nimi rozptýleno mnoho dospívajících a dospělých lidí a na kamenném pódiu v přední části haly seděl ten nejstarší ze všech. Všichni nosili podobné oblečení, nevýrazné hábity, dlouhé až na zem, ačkoli se zdálo, že ani jedno dítě nemá oblečení odpovídající velikosti. Budilo to dojem chudoby, dokud se jim nepodíval do tváří, plných nadšení.

Esste a Ansset ho vedli do zadní části sálu, na konec prostřední uličky. Riktorse překvapilo, že mu nabízejí tak špatné místo;

nevěděl, a nikdo v Domě písní mu neřekl, že je za celá staletí prvním člověkem zvenčí, přítomným obřadu ve velkém sálu Domu písní.

Nevěděl ani, že je to obřad. Ansset a Esste prostě ruku v ruce kráčeli do přední části místnosti. Esste vystoupila na pódium a pak natáhla ruku, aby pomohla nahoru Anssetovi. Pak se jako Mistr písní usadila v křesle, zatímco Ansset stál sám na pódiu před uličkou, kde na něj Riktors mohl dobře vidět.

A zazpíval.

Jeho hlas vyplnil celý sál, každý kout, ale žádná ozvěna nezkreslila tón. Slova téměř nepoužíval, a ta, která zpíval, nedávala Riktorsovi smysl. Přesto císařův vyslanec naslouchal jako očarovaný. Anssetovy ruce se ve vzduchu pohybovaly, stoupaly, klesaly a udržovaly rytmus podle zvláštního rytmu hudby. A s písní mluvila i tvář, takže i Riktors mohl na tu dálku poznat, že píseň vychází z chlapcovy duše.

Nikdo v sálu se nerozplakal, ani nejmladší Písklata s nejmenším Sebeovládáním. Sebeovládání Anssetova píseň neohrozila a neodrážela pocity publika. Vlastně rozdělovala publikum na jednotlivé posluchače, protože byla něčím tak hluboce soukromým, že ji žádní dva lidé nedokázali vnímat stejně. Riktorsovi se spojila se vzpomínkou, jak se vrhá mezi planety, ačkoli zpěvák prokazatelně nemohl mít žádnou zkušenost s hrůzou, jakou zažívá ve své závrati pilot. A když Ansset konečně přestal zpívat, píseň stále zněla ve vzduchu a Riktors věděl, že ji nikdy nezapomene. Neprolil slzy, necítil ohromné emoce. Přesto píseň byla jedním z nejmocnějších zážitků jeho života.

Na tohle čekal Mikal celý život, myslel si Riktors.

Všechny děti i dospělí v sále povstali, ačkoli si nevšiml žádného pokynu. A všichni začali zpívat, jeden po druhém, pak všichni dohromady, až samotná hmotnost zvuku zahustila a provoněla vzduch v sále melodií. Loučili se s Anssetem, který jako jediný mlčel, stál na pódiu a neplakal.

Pořád zpívali, zatímco Ansset sestoupil z pódia, a aniž by se podíval nalevo nebo napravo, kráčel uličkou k místu, kde čekal Riktors. Ansset natáhl ruku, Riktors ho za ni uchopil.

„Vezmi mě s sebou," požádal chlapec. „Jsem připravený odejít."

A Riktorsovi se třásla ruka, když vedl Ansseta ven ze sálu, když ho posadil do vznášedla, které čekalo venku, aby je oba zavezlo k Riktorsově hvězdné lodi. Riktors viděl bohatství, viděl okázalost Mikalova paláce v Susquehanně, viděl tisíc nejkrásnějších věcí, které lidé vyráběli, kupovali a prodávali. Nic z toho se nemohlo rovnat kráse, která mu kráčela po boku, držela ho za ruku a usmála se na něj, když se za nimi zavřely dveře Domu písní.

MIKAL

1

Susquehanna nebyla největším městem na Zemi; existovala stovka větších. Možná i víc. Byla ale městem nejvýznamnějším. Bylo to Mikalovo město, které vybudoval na soutoku řek Susquehanna a Západní Susquehanna. Sestávalo z paláce a pozemků, které ho obklopovaly, z příbytků všech lidí, kteří v paláci pracovali, a z infrastruktury pro obsluhu milionů návštěvníků, kteří rok co rok přicházeli do paláce. Stálých obyvatel nebylo víc než sto tisíc.

Většina vládních úřadů sídlila jinde, po celé Zemi, takže ani jedno místo by se nedalo nazvat centrem planety. Díky bleskové komunikaci neměla vzdálenost význam. A tak Susquehanna připomínala normální subměstskou komunitu – o něco bohatší než většina ostatních, trochu lépe položenou, lépe vydlážděnou, nejspíš i lépe osvětlenou, naprosto nezatíženou průmyslovým znečištěním, bez slumů, beze stop chudoby nebo dokonce úpadku.

Bylo to teprve třetí velké město, které Ansset v životě viděl. Postrádalo divoký, opojný ruch Bogu, ale nebylo ani unavené jako Step. A vegetace byla zelenější než kdekoli jinde na Tewu, a třebaže les nedosahoval závratné výšky a nízké hory vypadaly ospale, celek působil dojmem svěžesti. Jako by svět, který zrodil lidstvo, toužil dokázat, že je stále plodný, že z něj stále ještě prýští život a hodně ho zbývá v zásobě, že lidstvo nebylo jediné překvapení, které přichystal, jediný trik, který vesmíru předvedl.

„Je to pyšné místo," řekl Ansset.

„Co? Země?" zeptal se Riktors Ashen.

„Co jsem viděl ze Země?"

„Celá planeta je taková. Tohle město nenavrhl Mikal, víš. Bylo mu darováno."

„Celá planeta je taková? Nádherná?"

„Ne. Říkal bych tomu spíš úpravnost. A pýcha. Lidé na Zemi jsou na svou domovinu velmi pyšní a pokládají ji za ‘srdce lidstva’. K čertu, srdce. Periferie, to leda, a řekl bych dokonce šílená periferie, pokud se ptáš. Lpí na své malicherné národní identitě, jako by to bylo náboženství. Což myslím i je. Strašlivé místo pro hlavní město – tahle planeta je roztříštěnější než zbytek Galaxie. Existují tady dokonce hnutí za nezávislost.“

„Nezávislost na čem?“

„Na Mikalovi. Země je jeho sídelní planeta, a oni si myslí, že část by na něm měla být nezávislá.“ Riktors se zasmál.

Ansset byl doopravdy zmatený. „Jak ji ale můžou rozdělit? Můžou jen tak kus světa zvednout nahoru a vystrčit do vesmíru? Jak mohou získat nezávislost?“

„Ústy neviňátek.“

Jeli samozřejmě ve vznášedle – celém průhledném až na podlahu, která zakrývala pohled na cestu, která jim ubíhala pod nohama, protože z toho pohledu by se jim dělalo špatně. Z kosmoportu do města to trvalo hodinu, ale teď už byl na dohled palác, jakási směsice něčeho, co vypadalo jako kámen uspořádaný v podivném, složitém stylu připomínajícím jemné krajky, ale zároveň bytelném a pevném jako celá planeta.

„Větší část je v podzemí, pochopitelně,“ upřesnil Riktors.

Ansset sledoval, jak se blíží ke komplexu, a neodpověděl. Riktorsovi se zdálo, že chlapec je zřejmě nervózní a bojí se nadcházejícího setkání. „Chceš vědět, jaký je?“

Ansset přikývl.

„Starý. Jen málo mužů v Mikalově postavení se dožívá podobného věku. Už se uskutečnilo víc než osm tisíc spiknutí, která císaři usilovala o život. A to jen od té doby, co se usadil na Zemi.“

Ansset nedal najevo žádné pocity; teprve po chvíli je vyjádřil písní – krátkou písní beze slov plnou úžasu. Pak řekl, aby Riktors rozuměl: „Muž, jehož smrt si přeje tolik lidí – to musí být netvor!“

„Nebo světec.“

„Osm tisíc.“

„Ve skutečnosti se jich bezprostředně k němu dostalo padesát. Dvěma se podařilo císaře zranit. Seznámíš se s bezpečnostními

opatřeními, která ho obklopují. Lidé se ho pokoušejí zabít z velkých vzdáleností. Proto ho my musíme na velké vzdálenosti chránit.“

„Jak,“ zeptal se Ansset, „si takový muž vysloužil právo mít Pěvce?“

Otázka Riktorse překvapila. Cožpak Ansset opravdu chápe svou vlastní jedinečnost ve světě? Nebo je tak pyšný na to, že je Pěvcem, až je mu divné, že by císař měl jednoho mít? Ne, usoudil Riktors. Vždyť Pěvcem se teprve stal, na začátku cesty, před příletem na Zemi. Pořád přemýšlí o Pěvcích jako o jiných lidech, o lidech mimo něj. Nebo snad ne?

„Vysloužil právo?“ opakoval Riktors zamyšleně. „Přišel před mnoha a mnoha lety do Domu písní a požádal o něj. Podle příběhu, jejž jsem slyšel, žádal cokoli – Pěvce, zpěváka, prostě kohokoli. Protože jednou Pěvce slyšel a nemohl žít bez krásy této hudby. Mluvil se starým Mistrem písní Nnivem. A s novým Mistrem písní Esste. A oni mu slíbili Pěvce.“

„Rád bych věděl proč.“

„Většinu zabíjení měl už za sebou. Pověst ho předcházela. Pochybuji, že by je to ovlivnilo. Nejspíš v něm něco viděli.“

„Samozřejmě, že viděli,“ potvrdil Ansset tónem jemné výčitky, takže se Riktors najednou cítil mladý a divně podřízený dítěti po svém boku. „Esste nedělá chyby.“

„Opravdu?“ Ďáblův advokát, myslel si Riktors. Proč vždycky hraju roli oponenta? „Víš, říše se přímo otřásá fámami, že se Dům písní zaprodal, když tě vyslal k Mikalovi.“

„Zaprodal? Za jakou cenu?“ zeptal se mírně Ansset. A opovržení v jeho hlase se Riktorse dotklo.

„Všechno má svou cenu. Mikal za tebe platí víc než za tucty lodí flotily. Nepřijel jsi sem zadarmo.“

„Přišel jsem zpívat,“ pokrčil rameny Ansset. „A kdyby byl Mikal chudý a Dům písní by přesto rozhodl, že by měl mít Pěvce, zaplatil by mu, aby si mě vzal.“

Riktors zvedl obočí.

„Už se to stalo,“ dodal Ansset.

„Nejsi trochu mladý, aby ses vyznal v historii?“ zeptal se pobaveně Riktors.

„Která rodina by neznala vlastní historii?“

Riktors si poprvé uvědomil, že izolace Domu písní není jen rozmarem nebo pozlátkem určeným ke vzbuzování respektu. Ansset, a vlastně ani ostatní zpěváci, necítili pokrevní spřízněnost se zbytkem lidstva. Alespoň ne blízkou spřízněnost. „Jsou ti vším, že?“ zeptal se Riktors.

„Kdo?“ odpověděl Ansset otázkou. Byli na místě. To stačilo. Anssetovo *kdo* znělo mrazivě a Riktors by se nemohl ptát dál, i kdyby chtěl. Dítě bylo překrásné, obzvlášť teď, když se mu všechny šrámy a modřiny dokonale zahojily. Nebylo ale normální. Nedovolovalo takové důvěrnosti jako jiné děti. Riktors byl na sebe pyšný, že se dokáže snadno s dětmi spřátelit. Ale Ansset, usoudil, není dítě. Za letu spolu strávili celé dny a jediné, co jejich vztah Riktorsovi odhalil, byla skutečnost, že žádný vztah nemají. Riktors viděl Ansseta s Esste, viděl lásku hlasitou jako řev motorů v atmosféře. Očividně si ale takovou lásku musel zasloužit. A on si ji nezasloužil.

Riktorse nenávidělo mnoho lidí, ale dosud ho to nikdy netrápilo. Věděl ale, že – víc než cokoli jiného – chce, aby ho ten chlapec miloval. Tak jako miloval Esste.

Nemožné. Co si to přeju? ptal se Riktors sám sebe. Ale právě když si tu otázku kladl, Ansset ho uchopil za ruku a společně vystoupili ze vznášedla, prošli branou a Riktors pocítil, jak se náznaky blízkosti, které k sobě snad cítili, rozplývají. Mohl stejně dobře zůstat na Tewu, říkal si Riktors. Je mi vzdálený celé světelné roky, i když mě drží za ruku. Dům písní nad ním má moc, které se nikdy nezbaví.

Proč k čertu žárlím?

A Riktors se v duchu otřásl a začal si vyčítat, že se nechal Domem písní a jeho Pěvcem omotat kouzly. Pěvec se učí vzbuzovat lásku. Proto ho nebudu milovat. A k čemu se rozhodl, to bylo téměř pravdou.

2

Komoří byl zaneprázdněný člověk. To bylo nejzjevnější, čeho si na něm člověk mohl všimnout. Když stál, zlehka se pohupoval na bříškách prstů; při chůzi se nakláněl; tak netrpělivě se snažil dojít na určené místo, že nohy nestačily zbytku těla. A zatímco při ceremoniích vykonával svoji funkci uhlazeně a nekonečně pomalu, v civilu mluvil rychle a slova mu z úst plynula takovým tempem, že jste se neodvážili ani na chvíli polevit v pozornosti, aby vám něco neuteklo a nemuseli jste ho žádat o zopakování – ach, to se pak rozzuřil a s podporou v následujícím roce jste se mohli rozloučit.

Proto i muži Komořího byli rychlí. Nebo se spíše rychlí zdáli. Protože všichni Komořího podřízení se velmi rychle přesvědčili, že jeho rychlost je pouze iluzorní. Mluvil rychle, ale myslel pomalu, a potřeboval pět nebo šest rozhovorů, aby konečně dospěl k tomu, co bylo možné říct jednou větou. Bylo to nesnesitelné a podřízené to dohánělo k šílenství, takže vynakládali značné úsilí, jen aby se rozhovoru s ním vyhnuli.

A přesně o to mu šlo.

„Já jsem Komoří," řekl Anssetovi, sotva osaměli.

Ansset se na něj podíval prázdným pohledem. To Komořího trochu překvapilo. Obyčejně se objevil záblesk uznání, pokus o úsměv, který prozrazoval, že dotyčný si je vědom jeho moci a postavení. A tenhle chlapec? Nic.

„Jak je ti známo," pokračoval dál, aniž by čekal na odpověď, „jsem správcem tohoto paláce a do jisté míry i tohoto města. Nic víc. Dál moje moc nedosahuje. Teď se ale v mé moci nacházíš i ty. Naprosto, bezvýhradně, bez výjimky. Uděláš, co řeknu."

Ansset se na něj díval bez mrknutí oka.

K čertu, jak já nenávidím hovory s dětmi, myslel si Komoří. Ony ani nejsou stejný živočišný druh.

„Jsi Pěvec. Neuvěřitelně cenný. Proto nebudeš chodit ven bez dovolení. *Mého* dovolení. Budou tě vždy doprovázet dva moji muži. Budeš se řídit rozvrhem, který jsem ti připravil a do něhož je zahrnuta i jistá možnost odpočinku. Nesmím z tebe spustit oči ani na chvilku. Za cenu, kterou jsme za tebe zaplatili, bychom mohli postavit další takový palác, a ještě by nám zbylo dost na to, abychom vyzbrojili celou armádu.“

Nic. Vůbec žádné emoce.

„Ty nemáš co říct?“

Ansset se pousmál. „Komoří, já mám své vlastní rozvrhy. Ty budu dodržovat. Jinak nebudu moci zpívat.“

To bylo neslýchané. Komoří téměř oněměl, zatímco chlapec se na něj usmíval.

„A pokud jde o tvou moc, Riktors Ashen mi už všechno vysvětlil.“

„Vysvětlil? Co všechno vysvětlil?“

„Neřídíš všechno, Komoří. Neřídíš palácovou stráž, ta má vlastního Kapitána jmenovaného Mikalem. Neřídíš v žádném ohledu vládu říše, kromě palácové administrativy a protokolu. A nikdo, Komoří, neřídí mě. Jen já sám.“

Očekával ledacos. Ne ale to, že devítiletý chlapec, jakkoli krásný, bude mluvit panovačnějším tónem než admirál flotily. Chlapcův hlas byl však obdivuhodnou ukázkou síly. Komoří, který se nikdy nenechal vyvést z rovnováhy, byl z rovnováhy vyveden.

„O tom mě Dům písní neinformoval.“

„Dům písní neinformuje, Komoří. Musím žít určitým způsobem, abych mohl zpívat. Pokud nebudu moci žít tak, jak musím, pak se vrátím domů.“

„To je nemožné! Existují rozvrhy, které se musí dodržovat!“

Ansset ho ignoroval. „Kdy se setkám s Mikalem?“

„To určí rozvrh!“

„A to bude kdy?“

„Až řeknu *já*. Rozvrh sestavuji já. To já umožňuji přístup k Mikalovi – nebo ho znemožňuji!“

Ansset se jen usmíval a něco si konejšivě pobrukoval. Komoří pocítil ohromnou úlevu. Později se to snažil pochopit, ale marně.

„To už je lepší,“ řekl. Vlastně se mu ulevilo natolik, že se posadil – křeslo se plynule uzpůsobilo jeho postavě. „Anssete, ty nemáš ani ponětí, jak neuvěřitelné břemeno představuje úřad Komořího.“

„Máš toho hodně na práci. Riktors mi to pověděl.“

Komoří se dokázal výborně ovládat. Byl proto na sebe hrdý. Velmi by ho zarmoutilo, kdyby věděl, že Ansset přečetl záchvěvy emocí z jeho hlasu a věděl, že má Riktorse Ashena pramálo v lásce.

„Rád bych věděl,“ napadlo Komořího, „rád bych věděl, jestli bys teď mohl prostě jen tak něco zazpívat. Hudba léčí a uklidňuje, jak víš.“

„Moc rád bych vám zazpíval.“

Komoří chvíli čekal, pak se na Ansseta tázavě podíval.

„Ale Komoří,“ namítl Ansset, „já jsem Mikalův Pěvec. Nesmím zpívat nikomu, dokud se s ním nesetkám a on mi k tomu nedá svolení.“

V Pěvcově hlasu bylo dost posměchu, aby Komořího zevnitř polilo horko; cítil se trapně, jako kdyby se pokoušel vyspat se s manželkou svého pána a zjistil, že je jí jen pro smích. To dítě bude noční můra.

„Promluvím o tobě s Mikalem.“

„On ví, že jsem tady. Slyšel jsem, že můj příjezd očekává dost netrpělivě.“

„Řekl jsem, že promluvím s Mikalem!“

Komoří se otočil na patě a vyletěl z pokoje jako bouře, ale dramatický odchod pokazil klidný Anssetův hlas, který ho lehce dohonil a byl přesně tak hlasitý, jako by mu zašeptal do ucha. „Děkuji.“ A to *děkuji* bylo plné respektu a vděčnosti, takže se Komoří nemohl zlobit, nemohl ani najít důvod, proč se vztekat. Očividně se chlapec snažil být poslušný. Očividně.

Komoří šel rovnou k Mikalovi; privilegium dostupné jen několika vyvoleným – a oznámil mu, že Pěvec je tu a přeje si setkat se s ním, a že je to rozhodně okouzlující chlapec, ačkoli trochu umíněný, a Mikal prohlásil: „Dnes v noci ve dvacet dvě hodiny,“ a Komoří odešel, přikázal svým mužům, co mají dělat a kdy to mají udělat a upravil rozvrhy tak, aby odpovídaly té schůzce, přičemž zjistil, že:

Udělal přesně to, co ten chlapec chtěl. Změnil všechno tak, aby to vyhovovalo Anssetovi.

Je o třídu lepší než já, napověděl mu nepříjemný pocit hluboko v žaludku.

Já toho malého zmetka nenávidím, řekla v následující chvíli horká červeň jeho tváří.

Ve smlouvě stojí, že tu bude šest let. Komoří si představil šest let a byla to dlouhá doba. Strašlivě, strašlivě dlouhá.

3

V paláci nezněla hudba.

Konečně to Ansset s úlevou zjistil. Od příjezdu na něj dotíral jakýsi divný pocit. Nebylo to kvůli neosobnímu přístupu bezpečnostních stráží, když ho prohlížely, ani kvůli zacházení tak necitlivému, jako by spadl do soukolí nějakého stroje. Očekával odlišnost a protože v porovnání s životem v Domě písní bylo všechno zvláštní, nic z toho se mu nemělo zdát „špatně“. Ke kosmopolitnímu pohledu měl daleko, ale v Domě písní mu nikdy nebylo dovoleno si myslet, že chování po vzoru Domu je „dobré“ a všechno ostatní „špatné“. Dům písní pro něj spíš představoval domov, a tohle bylo prostě jiné místo.

Až na tu chybějící hudbu. Dokonce i na Bogu byla hudba, dokonce i lenivý Step měl vlastní písně. Zdejší umělý kámen, tvrdší než ocel, přenášel jen málo zvuku; nábytek se bezzvučně uzpůsoboval tělům; služebnictvo si šlo tiše po své práci, stejně jako stráže; jediné zvuky tu vydávaly stroje, a i ty byly tlumené.

Při návštěvě Stepu a Bogu měl s sebou Esste. Někoho, komu mohl zazpívat a kdo chápal význam jeho písní. Někoho, jehož hlas měl bohatou, pečlivě ovládanou modulaci. Tady všechny hlasy znějí tak nedbale, hrubě, surově.

A když přejížděl prsty po teplém kameni, tak nepodobném studeným kamenným zdem v Domě písní, stýskalo se mu. Pobrukoval si, ale tyhle stěny zvuk vstřebaly a nic neodrážely. Navíc mu bylo horko. To bylo špatné. Od tří let žil ve studených místnostech. Tady bylo tak teplo, že se mohl svléknout a přesto by se pořád trochu potil. Jak se mohou cítit dobře?

Jeho neklid nezmírnilo ani to, že byl pořád sám – od chvíle, kdy ho servilní sluha odvedl do pokoje a řekl: „Tenhle je tvůj.“ Žádné okno a na dveřích nic, co by mohlo sloužit k otevírání. Tak čekal a

nezpíval, protože si nebyl jist, zda ho někdo neposlouchá – Riktors Ashen ho varoval. Seděl sám v tichu a naslouchal naprosté nepřítomnosti hudby v paláci, aniž by si přál vytvářet nějakou vlastní dřív, než se setká s Mikalem, a nevěděl, kdy k tomu dojde, nebo jestli k tomu vůbec kdy dojde, nebo jestli ho navěky nechají na místě, kde by stejně dobře mohl být hluchý.

Ne.

I to bylo špatně.

Je tu hudba, uvědomil si Ansset. Je ale nelibozvučná, neharmonická, a proto ji nerozeznal. Na Stepu a Bogu byla nálada měst jednotná. Třebaže jednotlivci měli své vlastní písně, šlo jen o variace na určité téma a všichni se společně podíleli na specifickém pocitu města. Tady taková harmonie neexistovala. Jen strach a nedůvěra, v takové míře, že žádné dva hlasy nezněly společně. Jako by samotné odkrytí vzorců řeči, vzorců myšlení a výrazových prostředků mohlo kohokoli nebezpečně zkompromitovat, přivést ke smrti nebo k ještě horšímu osudu. To byla hudba paláce, pokud se vůbec hudbou dala nazvat.

Jaký temný palác si to Mikal postavil! Jak může někdo žít v tak ohlušujícím tichu a v bolesti?

Pro ně to ale nejspíš žádná bolest není, myslel si Ansset. Nejspíš je to tak na všech světech. Nejspíš jen na Tewu, který má Dům písní, se hlasy naučily vycházet si vstříc a harmonicky se mísit.

Myslel na miliardy vzdálených hvězd – každá s vlastními planetami a na nich žijí lidé, z nichž nikdo neumí ani zpívat, ani naslouchat písni někoho jiného.

Hotová noční můra. Zahnal ty myšlenky. Raději myslel na Esste, a při vzpomínce na ni znovu užasl nad tím, co v sobě skrýval a co díky ní nakonec našel. Když na ni vzpomínal, nevybavoval si přesně její obličej – odloučil se od ní před příliš krátkou dobou, než aby si ji dokázal vyvolat jako ducha. Místo toho slyšel její hlas, hlas, který je po ránu zastřený, slyšel sílu jejího běžného výrazu. Ona by se nenechala znepokojit. Nikdy by tomu přihlouplému Komořímu nedovolila dostat z ní víc, než bylo nutné. A kdyby tu byla, myslel si, necítil bych se tak –

Kdyby tu byla, nedovolila by si podobné emoce. Mnozí Pěvci měli nelehkou službu. Esste, kterou miloval a jíž důvěřoval, ho poslala sem. Proto sem patří. Musí tedy najít způsoby jak přežít, jak přizpůsobit palác svým písním, místo aby si přál být v Domě. K tomu mě vychovali. Abych odvedl dobrou práci a pak, až přijde čas, se vrátil.

Dveře se otevřely a dovnitř vešli čtyři strážci z ochranky. Měli jiné uniformy než muži, kteří ho předtím prohledávali. Moc nemluvili, jen mu nařídili svléknout se. „Proč?“ zeptal se, ale oni jen čekali a čekali, až se nakonec otočil a svlékl. Jak jiná byla nahota mezi ostatními dětmi na záchodech a ve sprchách, než muset stát bez šatů před dospělými muži, kteří nemají na práci nic lepšího než se dívat. Prohlédli mu každou skulinku na těle a prohlídka, ačkoli nebyla nijak zvlášť hrubá, rozhodně nebyla příjemná. Dostali se k němu do takové intimní blízkosti, v jaké se ještě nikdy nikdo neocitl, a muž, který se dotýkal jeho genitálií a hledal jakési nepochopitelné, tajemné věci – Ansset nemohl přijít na nic, co by tam mohl schovat – se jich dotýkal o trochu déle, o trochu jemněji, než musel. Ansset nevěděl, co to znamená, ale věděl, že to není dobré. Muž měl navenek klidnou tvář, ale když mluvil s ostatními, Ansset poznal onen třas, to skryté potlačované vzrušení unikající skulinami z mužovy strohé řeči, a dostal strach.

Ta chvíle ale uplynula, strážci mu vrátili šaty a pak ho vyvedli z pokoje. Byli vysocí; tyčili se nad ním a on se cítil nesvůj, nemohl s nimi udržet krok a bál se, že se jim dostane pod nohy, že se jim mezi ně připlete. Mnohem víc se bál jejich vzteku, kdyby přes něj klopýtli, než případného zranění. Bylo mu pořád moc horko, teď ještě víc, dík rychlé chůzi a napětí. V Domě písní bylo jeho Sebeovládání neotřesitelné, mohla ho zlomit jen Esste. Tam ale všechno znal a dokázal se vypořádat se změnami, protože všechny věci kromě té změny byly takové, jaké je znal celý život. Tady si začal uvědomovat, že lidé se nějak chovají z různých důvodů, že se řídí určitými schématy nebo naopak vůbec žádnými, a mnoho dalších věcí.

Uměl ovládat Komořího. Zatím trochu neobratně, ale šlo to. Lidské bytosti budou pořád jenom lidské bytosti. I když to jsou

obrovští vojáci, kteří se třesou, když se dotknou malého nahého chlapce.

Stráže sahaly na okraje dveří a dveře se otevíraly. Ansseta to zaujalo, přemýšlel, jestli by i jeho prsty dokázaly dveře otevřít. Pak stráže došly ke dveřím, které otevřít nedokázaly, nebo se je alespoň otevřít nepokusily. Byl za nimi Mikal?

Ne. Byl tam Komoří a Kapitán stráže a ještě několik dalších lidí, z nichž nikdo nevypadal jako císař. Ne že by měl Ansset jasnou představu o tom, jak by měl takový císař vypadat, ale téměř okamžitě věděl, že nikdo z nich nemá tolik moci a vůle, aby vládl silou vlastní autority. Ansset se vlastně setkal jen s jedním člověkem zvenčí, který toho byl schopen – s Riktorsem Ashenem. A to zřejmě proto, že Riktors byl velitelem hvězdné flotily, který dokázal téměř bez prolití krve potlačit povstání. Věděl, čeho je schopen. Tihle lidé spjatí s palácem o sobě nevěděli nic.

Pokládali otázky. Očividně náhodné otázky. O jeho výuce v Domě písní, o výchově, než se dostal na Tew, a tucty dalších, které Ansset nemohl ani zčásti pochopit, natož zodpovědět.

Co si myslíš o čtyřech typech svobody?

Učili tě v Domě písní o Freyově řádu?

A co hrdinové Mořské hlídky? Liga mořských měst?

A nakonec: „To tě v tom Domě písní *nenaučili* nic?“

„Učili mě,“ odpověděl Ansset, „zpívat.“

Tazatelé si vyměnili pohledy. Kapitán stráže nakonec pokrčil rameny. „K ďasu, je to děcko a je mu devět. Kolik devítiletých dětí ví něco z historie? A kolik z nich má politický názor?“

„Dělám si starosti o Dům písní,“ prohodil muž, v jehož hlase Ansset uslyšel smrt.

„Možná, ale jen možná,“ z Kapitánova hlasu přímo kapal sarkasmus, „je Dům písní přesně tak apolitická instituce, jak tvrdí.“

„Nikdo není apolitický.“

„Dali Mikalovi Pěvce,“ připomněl Kapitán. „To je velmi nepopulární krok ve vztahu k celé říši. Slyšel jsem, že nějaký nabubřelý hňup z Prowku jim na protest vrací svého zpěváka.“

Komoří zvedl prst. „Oni Mikalovi Pěvce *nedali.* Naúčtovali si pěknou sumu.“

„Kterou nepotřebují,“ upřesnil muž, jehož hlas zpíval o smrti. „Mají víc peněz než jakákoli jiná instituce v říši, kromě říše samotné. Otázkou tedy zůstává: proč toho chlapce Mikalovi poslali? Nevěřím jim. Je to spiknutí.“

Tichý muž s velkýma očima s těžkými víčky se přestal držet při zdi místnosti a dotkl se ramene Komořího. „Mikal čeká,“ řekl měkce, ale zdálo se, že z jeho sdělení doléhá na všechny smutek.

„Už jsem začal doufat, že se Dům písní zdrží natolik, aby –“

„Aby co?“ zeptal se Kapitán stráže a provokoval Komořího k pronesení vlastizrádného výroku.

„Abychom se nemuseli potýkat s tímhle zmatkem.“

Muž, jehož hlas zpíval o smrti, došel k Anssetovi, který seděl s bezvýraznou tváří a díval se na něj. Chladně pohlédl Anssetovi do očí. „Soudím,“ řekl nakonec, „že bys mohl být prostě takový, jaký se zdáš být.“

„Jaký se zdám být?“ otázal se Ansset nevinně.

Než muž odpověděl, odmlčel se.

„Krásný,“ řekl konečně a hlas se mu chvěl lítostí. Odvrátil se, otočil se a vyšel dveřmi, kterými předtím Ansset vešel. Zdálo se, že se všem ulevilo. „Tak to bychom měli,“ řekl Komoří a Kapitán stráže se zjevně uvolnil. „Očekává se ode mě, že budu velet jedné každé vesmírné lodi ve flotile, a strávím hodinu tím, že se pokouším dostat nějakému dítěti do hlavy.“ Zasmál se.

„Kdo byl ten muž, který odešel?“ zeptal se Ansset. Než Komoří odpověděl, podíval se na Kapitána stráže. „Jmenuje se Fretka. Je to odborník zvenčí.“

„Zvenčí čeho?“

„Paláce,“ odpověděl Kapitán.

„Proč jste byli všichni tak rádi, že odešel?“

„Dost otázek,“ požádal muž s velkýma očima hlasem jemným a důvěryhodným. „Mikal na tebe čeká.“

Ansset ho následoval ke dveřím, které vedly do malého pokojíku, kde jim stráže přejížděly po tělech nějakými hůlkami a odebraly jim vzorky krve, pak dalšími dveřmi do malé čekárny. A nakonec se z reproduktoru ozval starý skřípavý hlas a zavelel: „Teď.“

Dveře vyjely nahoru v místě, které vypadalo jako část zdi a vešli ze světa umělého kamene do světa pravého dřeva. Ansset ještě netušil, že právě tohle je nejviditelnější známkou Mikalova bohatství a moci. Na Tewu byly lesy všude a sehnat dřevo bylo snadné. Na Zemi existoval zákon, který pod trestem smrti zakazoval krást z lesů dřevo, zákon, který byl nejspíš vytvořen před dvaceti tisíci lety, kdy lesy málem vymizely. Dřevo směli kácet jen ti nejchudší – rolníci na Sibiři, – a Mikal. Mikal směl mít dřevo. Mikal dostal, cokoli si přál. Dokonce i Pěvce.

V místnosti byl krb, a v něm planul oheň (*hořící* dřevo!). U něj na podlaze ležel Mikal. Byl starý, ale tělo měl ohebné. Tvář měl sice sešlou, ale až po ramena obnažené ruce pevné, a nebylo na nich ani stopy po úbytku svalů.

Hluboké oči si klidně Ansseta prohlížely. Sluha zavedl chlapce hlouběji do místnosti a pak odešel.

„Ansset," řekl císař.

Ansset sklonil hlavu na znamení úcty.

Mikal se zvedl, aby se mohl posadit. V místnosti byl nábytek, ale byl rozestaven podél zdí a u krbu byla podlaha holá.

„Pojď," vyzval jej Mikal.

Poslechl, pak se zastavil a zůstal tiše stát, když byl od císaře jen asi metr daleko. Oheň hřál. Ale, jak si Ansset všiml, jinak bylo v místnosti chladno. Mikal dosud pronesl jen dvě slova a Ansset neznal jeho písně – ne z tak malého množství slov. Byla v nich ale laskavost a pocit úcty.

Úcty, kterou císař lidstva chová vůči malému chlapci.

„Chtěl by ses posadit?" vyzval ho Mikal.

Sedl si. Podlaha, která se mu pod nohama zdála tvrdá, změkla, když svou váhu rozložil na větší části, a najednou byla pohodlná. Příliš pohodlná – Ansset nebyl na měkké věci zvyklý.

„Zacházeli s tebou dobře?"

Ansset chvíli neodpovídal. Poslouchal Mikalovy písně a nepostřehl, že mu položil otázku, alespoň ne do chvíle, kdy začínal trochu chápat důvod, proč byl Pěvec poslán k muži, který zabil tolik milionů lidských bytostí.

„Bojíš se odpovědět?“ zeptal se Mikal. „Ujišťuji tě, že pokud s tebou v jakémkoli smyslu zacházeli špatně –“

„Nevím,“ odpověděl Ansset. „Nevím, co je tady považováno za dobré zacházení.“

Mikala to pobavilo, ale snažil se to nedat najevo. Ansset obdivoval císařovo sebeovládání. Nebylo to Sebeovládání, pochopitelně, ale něco příbuzného, něco, co způsobovalo, že nebylo snadné ho poslouchat.

„Co se považuje za dobré zacházení v Domě písní?“

„V Domě písní mě nikdo neprohledával,“ prohlásil Ansset. „Nikdo mě tam nedržel za penis, jako by si ho chtěl přivlastnit.“

Mikal chvíli neodpovídal, ačkoli ta odmlka byla jediným znakem emocí, který si dovolil ukázat. „Kdo to byl?“ zeptal se nakonec klidně.

„Byl to ten vysoký, měl stříbrnou frčku.“ Ansset pocítil zvláštní rozčilení, když toho muže dokázal určit. Co Mikal udělá?

Císař se obrátil k nízkému stolku a někde ho zmáčkl. „Mezi těmi, kdo prohledávali chlapce, byl vysoký strážce, seržant.“

Chvíle ticha, pak se ozval měkký hlas – Kapitánův hlas, uvědomil si Ansset, ale tlumený, jako by ho někdo obral o všechnu tvrdost a změkčil ho. Bylo to tím aparátem? Nebo Kapitán mluvil s Mikalem tak opatrně? „Callowick,“ určil Kapitán. „Co provedl?“

„Chlapec ho nějakým způsobem lákal,“ řekl Mikal. „Degradujte ho a vyhostěte z planety.“ Mikal stáhl ruku ze stolu.

Ansset chvíli cítil vzrušení z potěšení. Nechápal úplně, co strážce jménem Callowick udělal, až na to, že se mu to nelíbilo. Mikal ale odmítal dopustit, aby se to stalo znovu, Mikal potrestá všechny, kdo by mu chtěli ublížit, u Mikala bude v takovém bezpečí, jako by byl v Domě písní. Bezpečněji, protože v Domě písní mu ubližovali, a tady si to nikdo nedovolí. Tak Ansset poprvé ochutnal moc nad životem a smrtí, a chutnala skvěle.

„Máš moc,“ řekl Ansset nahlas.

„Ano?“ zeptal se Mikal a upřeně se na něj zadíval.

„Každý to ví.“

„A ty?“ zeptal se Mikal.

„Jistého druhu," odpověděl pomalu Ansset, ale v Mikalově otázce bylo něco navíc, cosi jako prosba, a Ansset pátral v paměti spojené s tímhle novým zvláštním hlasem, a snažil se zaslechnout, na co se doopravdy ptá. „I já mám nějakou moc, ale je vidět, kde končí. Způsobuje ti obavy."

Mikal neodpověděl. Jen se pozorně díval na Anssetův obličej. Ansset se chvíli opravdu bál. Tohle rozhodně nebylo chování, k jakému ho nabádala Esste. To *ty* se musíš spřátelit, řekla mu, protože ty rozumíš o tolik lépe. Rozumím? ptal se teď Ansset sám sebe. Některým věcem rozumím, ale tenhle muž má skrytá místa. Tenhle muž je i nebezpečný; není jen mým ochráncem.

„Teď musíš něco říct," odhodlal se, navenek klidný, „nemůžu tě poznat, pokud neuslyším tvůj hlas."

Mikal se usmál, ale v očích měl ostražitost a v hlase zrovna tak. „Pak by nejspíš bylo moudré, abych mlčel."

Tolik z Mikalova hlasu a emocí v něm obsažených stačilo, aby Ansset mohl pokročit o kousek dál. „Nemyslím, že se obáváš ztráty moci," řekl. „Myslím – myslím –" a pak mu došla slova, protože nerozuměl tomu, co v Mikalovi viděl a slyšel, ne tak, aby to byl schopen vyjádřit slovy. Tak zazpíval. Za pomoci slov, tu a tam, zbytek ale byly melodie a rytmy, které mluvily o Mikalově lásce k moci. Nemiluješ moc tak, jako hladový člověk miluje jídlo, zdála se říkat ta píseň. Miluješ moc tak, jako otec miluje syna. Ansset zpíval o moci, která byla vytvořena, ne nalezena; vytvořena a zvětšována, dokud nenaplnila vesmír. A pak zpíval o komnatě, kde Mikal žije, zaplnil ji hlasem až k dřevěným stěnám a nechal ho znít ve dřevě ozvěnou, nechával ho tančit a ožívat a – ačkoli to zkreslovalo tóny – nechával ho, aby se vracel a dodával písni hloubku.

A jak zpíval písně, které se právě naučil od Mikala, narůstala v něm odvaha a zpíval o naději na přátelství, o nabídce důvěry. Zpíval píseň lásky.

A když skončil, Mikal se na něj stále díval svýma ostražitýma očima. Ansset na okamžik zapochyboval, jestli píseň vůbec zaúčinkovala. Pak Mikal napřáhl ruku – třásla se, a nebylo to věkem. Napřáhl ruku, a Ansset také natáhl ruku a položil ji starému muži do dlaně. Mikal měl ruku velkou a silnou a Ansset cítil, že by ho císař

mohl pohltit, zmocnit se ho a celého ho vzít jen tak do pěsti, a už nikdy by ho nenašli. Když ale Mikal sevřel chlapcovu ruku palcem, byl to jemný dotyk, pevné, ale přátelské sevření, a pak promluvil, hlasem ztěžklým emocemi: „Splnil jsi mé naděje."

Ansset se k němu lehce naklonil. „Prosím, ještě to s tou spokojeností nepřeháněj. Tvé písně se zpívají těžko, a všechny jsem se je ještě nenaučil."

„*Mé* písně? Já žádné písně nemám."

„Ano, máš. Zpíval jsem ti je."

Mikal vypadal znepokojeně. „Jak jsi přišel na to, že jsou to –"

„Slyšel jsem je ve tvém hlase."

Ta myšlenka Mikala překvapila a přestal být ostražitý „V tom, co jsi zpíval, ale bylo tolik krásy –"

„Občas," přikývl Ansset.

„Ano. A tolik – nevím čeho. Nejspíš jsi takové písně ve mně našel." Zdálo se, že pochybuje. Jeho hlas zněl zklamaně. „Je to nějaký trik, který na mě zkoušíš? To je všechno?!"

„Trik?"

„Slyšet, co se tvému patronovi děje v hlavě a zazpívat mu to? Není divu, že se mi ta píseň líbila. Ale nemáš svoje vlastní písně?"

Teď byla řada na Anssetovi, aby byl překvapený. „Ale co jsem já?"

„Dobrá otázka," kývl Mikal. „Krásný devítiletý chlapec. Na tohle jsme čekali? Tělo, které by přimělo polygamistu litovat, že kdy miloval ženy, tvář, za kterou by matky a otcové v touze šli míle a míle, zapomínajíce na své děti. Chtěl jsem chlapečka na milostné hrátky? Myslím, že ne. Chtěl jsem zrcadlo? Když jsem se před mnoha lety setkal s Pánem písní, nebyl možná tak moudrý, jak jsem si myslel. Nebo jsem se od té doby možná změnil."

„Je mi líto, že jsem tě zklamal." Ansset dovolil, aby mu v hlase zazněl opravdový strach. Znovu se řídil tím, co mu řekla Esste: před svým patronem nic neskrývej. Po tom martyriu, které zakusil ve Vysoké síni, bylo snadné otevřít Esste celé srdce. Ale tady, teď, s tím podivným mužem, kterému se píseň nelíbila, ačkoli jej hluboce dojala – stálo to opravdu mnoho úsilí, neuzavřít se před ním. Ansset se cítil stejně zranitelný, jako když ho hladil ten voják, a stejně

netušil, čeho se to bojí. Svůj strach ale ukázal, protože právě tohle mu Esste radila udělat, a věděl, že by se nemýlila.

Mikalova tvář ztvrdla. „Samozřejmě jsi mě nezklamal. Jak jsem řekl. Ta píseň byla tím, v co jsem doufal. Chci ale slyšet tvou vlastní píseň. Jistě máš nějaké vlastní písně."

„Mám," potvrdil Ansset.

„Zazpíváš mi je?"

„Zazpívám."

A tak zpíval – zpočátku nesměle, protože tyhle písně nezpíval nikdy nikomu kromě lidí, kteří ho už milovali, kteří byli také bytostmi Domu písní a nepotřebovali tedy žádné vysvětlení. Mikal ale o Domě písní nevěděl nic, a tak Ansset sestoupil ve své melodii hlouběji do minulosti a pokoušel se najít způsob, jak Mikalovi sdělit, kým je, až nakonec zjistil, že to nedokáže, že všechno, co je mu schopen sdělit, je význam Domu písní, dotyk studeného kamene pod prsty, dobrota Rruk, když strachem a nejistotou plakal a ona mu zpívala odvahu, ačkoli sama byla jen dítě.

Jsem dítě, říkala Anssetova píseň, slabé jako lístek ve větru, a přece, spolu s tisíci dalšími lístky, mám kořeny, které sahají hluboko do skály, do studeného, živého kamene Domu písní. Jsem dítě a mými otci je tisíc jiných dětí a mou matkou je žena, která mě zlomila, abych se otevřel, přiměla mě, abych odhalil své nitro a zahřála mě ve studené bouři, kde jsem stál nahý, a najednou jsem nebyl sám. Jsem dar, stvořený svýma vlastníma rukama, darovaný tobě jinými, a nevím, jestli budu přijat.

A jak zpíval, zjistil, že neúprosně směřuje vstříc té jediné písni, o které si nikdy nepomyslel, že ji bude zpívat. K písni dnů ve Vysoké síni. K písni svého zrození. Nemůžu, říkal si, když mu melodie proudily do krku a ven mezi zuby. Nemůžu to snést, křičel v duchu, jak přicházely emoce, ne v slzách, ale v divokých tónech, které stoupaly z těch nejněžnějších míst, která v sobě nesl. Nemůžu snést pomyšlení, že bych přestal, myslel si, když zpíval o Essteině lásce k němu a o svém zoufalství způsobeném tím, že ji musel opustit tak brzy poté, co se o ni naučil opírat.

Ve své písni slyšel také něco, co ho překvapilo. Slyšel, přes všechny emoce svých vzpomínek, jakousi linii disonance, která

mluvila o tom, že v duši skrývá temnotu. Hledal ten nápěv, ale ztratil se mu. A postupně ho hledání cizosti ve vlastní písni vyvedlo ven a přivedlo znovu k sobě. Zpíval a oheň uhasl, až konečně uhasla i píseň.

V tu chvíli si všiml, že Mikal leží stočený kolem něj, jednou rukou jej objímá, druhou si zakrývá tvář a pláče, tiše vzlyká. Když Ansset dozpíval, byly jedinou písní v místnosti jiskry, když se s posledním praskáním plamene pokoušely oživit oheň.

Co jsem to jen udělal? vykřikl Ansset neslyšně, když viděl, jak si císař lidstva, Mikal Hrozný, rukou zakrývá uplakanou tvář.

„Anssete," vzdychl Mikal. „Cos to udělal?"

A po chvíli přestal plakat, otočil se na záda a vleže řekl: „Bože, je to příliš milé, je to příliš kruté. Je mi sto jednadvacet let a smrt na mě číhá v každém koutu, aby mě v nestřeženou chvíli chytila. Proč jsi nemohl přijít, když mi bylo čtyřicet?"

Ansset nevěděl, jestli se od něj očekává odpověď. „Tehdy jsem nebyl na světě," odhodlal se nakonec a Mikal se zasmál.

„To je pravda. Nebyl jsi na světě. Devět let. Co s tebou v Domě písní dělali, Anssete? Jak strašné metody musí používat, aby z tebe dostali takové písně?"

„Tentokrát se ti mé písně líbily?"

„Líbily?" Mikal si nebyl jist, jestli si z něj chlapec nedělá legraci. „Líbily?" A dlouho se smál a položil hlavu Anssetovi na klín. Ti dva tam té noci spali a od toho okamžiku už nebylo žádné prohledávání a žádné otázky. Ansset směl k Mikalovi přijít kdykoli, protože nebyla chvíle, kdy by ho císař netoužil mít u sebe.

4

„Máte štěstí," řekl jim průvodce a Kya-Kya si povzdechla. Doufala, že budou mít tolik štěstí, aby se ze Susquehanny dostali jen po obyčejné pětihodinové prohlídce. Byla si ale jistá, že tohle nemá průvodce na mysli. „Císař," navázal průvodce, „se s vámi chce setkat. To je obrovská čest. Ale, jak mi řekl jen před několika málo okamžiky Komoří, vy, studenti Princetonského vládního institutu, jste budoucími administrátory téhle veliké říše. Je správné, aby Mikal poznal své budoucí spolupracovníky a pomocníky."

Spolupracovníky a pomocníky, k čertu, myslela si Kya-Kya. Ten stařík umře, než dostanu diplom, a pak budeme spolupracovat s někým jiným a pomáhat mu – nejspíš zmetkovi, který ho zabije.

Měla hodně práce. Některé výlety a cesty stály za to – čtyři dny strávené v počítačovém středisku v Tegucigalpě, týden pozorování chodu veřejně prospěšných služeb v Rouenu. Ale tady, v Susquehanně, jim neukázali nic důležitého, ani formálně. Město existovalo, aby se Mikal udržel naživu a v bezpečí – skutečná vládní práce se odehrávala někde jinde. Co hůř, palác navrhoval zřejmě šílenec (nejspíš sám Mikal, pomyslela si), takže chodby byly labyrintem a neustále se vracely, stoupaly a klesaly na nesmyslných plošinách a schodištích. Budova připomínala jednu velkou barikádu a ji už bolely nohy z toho dlouhého přecházení mezi jednotlivými exponáty. Několikrát by byla ochotná přísahat, že jdou chodbou lemovanou z levé strany dveřmi, pak se otočili o 180 stupňů a jdou dolů souběžnou chodbou lemovanou z levé strany dveřmi, které vedly přesně do té chodby, kterou procházeli předtím. K zešílení. Únavné.

„A co víc," zdůraznil průvodce, „Komoří dokonce naznačil něco v tom smyslu, že byste mohli mít šanci, jaké se obyčejně dostává jen

nejvzácnějším návštěvám z jiných světů. Možná uslyšíte Mikalova Pěvce.“

Hloučkem studentů proběhla vlna vzrušeného zájmu. O Mikalovu Pěvci samozřejmě všichni slyšeli, nejdříve skandální zvěsti, že Mikal přiměl i Dům písní sklonit se před jeho vůlí, a pak novinky od těch několika málo privilegovaných, jimž se poštěstilo slyšet toho chlapce zpívat: řeči v tom smyslu, že Mikalův Pěvec je největší Pěvec vůbec a že lidský hlas nikdy nedokázal to, co dokáže ten jeho.

Kya-Kya ale cítila něco úplně jiného. Nikdo z jejích kolegů mezi studenty nevěděl, že přišla z Domu písní, dokonce ani to, že pochází z Tewu. Byla diskrétní, téměř chladná. A netoužila se znovu setkat s Anssetem, s chlapcem, který byl Essteiným oblíbencem, s chlapcem, který byl jejím opakem.

Ze skupiny se ale nedalo utéct. Kya-Kya systematicky budovala svoji pozici vzorné studentky – tvořivé, ale zároveň disciplinované. Občas si myslela, že ji to zabije, ale chtěla mít jistotu, že od každého profesora dostane jen to nejlepší doporučení a její úspěchy budou řádně zaznamenány. Pro ženu bylo těžké vůbec dostat práci v Mikalově vládě. A postavení, o které usilovala, dosahovaly ženy zpravidla až v závěru kariéry, ne na začátku.

Proto mlčela, když zabírali křesla uspořádaná do půlkruhu, jehož otevřená strana rámovala Mikalův trůn. Vybrala si místo poblíž jednoho konce, aby se na Mikala dívala z profilu – ráda si prohlížela lidi, aniž se jim musela dívat zpříma do očí. Při pohledu do očí mohli lhát.

„Měli byste povstat,“ ozval se původce uctivě a všichni na ten návrh samozřejmě přistoupili a vstali. Do haly vešel tucet uniformovaných strážců a rozestavili se na místa podél zdí. Pak vešel Komoří a pomalým, obřadným tónem ohlásil: „Přichází k vám císař Mikal.“ A vešel Mikal.

Vypadal staře, měl vrásčitou, pomačkanou a povadlou tvář, šel ale lehkým, rychlým krokem s úsměvem, který působil, že plyne přímo ze srdce. Kya-Kya na první dojem pochopitelně nedala, protože to zjevně byl obličej určený pro styk s veřejností, kterým

císař dělal dojem na návštěvníky. Přestože to vypadalo, že se nepochybně těší dobrému zdraví.

Mikal došel k trůnu a usedl; teprve v tu chvíli si Kya-Kya uvědomila, že ho doprovází Ansset. Císařova přítomnost byla tak ohromující, že zastiňovala i krásného Pěvce. Teď ale vzal Mikal chlapce za ruku a jemně ho postrčil kupředu, poslal ho pár krůčků před trůn, kde stanul sám a díval se na nepočetné publikum.

Avšak Kya-Kya se na Ansseta nedívala. Pozorovala ostatní studenty, jak na něj hledí. Všichni samozřejmě uvažovali, jestli si tak krásný chlapec našel cestu do Mikalovy postele. Kya-Kya to věděla přesně. To by Dům písní nikdy nedovolil. Nikdy by neposlal Pěvce někomu, kdo by se o něco podobného třeba jen pokusil.

Ansset přejel pohledem celou řadou křesel a setkal se s Kya-Kyiným pohledem. Pokud ji poznal, nedal to na sobě znát. Kya-Kya ale věděla dost o Sebeovládání, aby jí bylo jasné, že ji klidně poznat mohl – vlastně ji nejspíš opravdu poznal.

A pak zazpíval.

Píseň byla skutečně silná. Byly v ní všechny naděje a ambice přítomných studentů, píseň o službě lidstvu a o úctě, kterou se za ni člověku dostává. Slova byla prostá, ale melodie způsobila, že všichni měli chuť křičet, vzrušení představou vlastní budoucnosti. Všichni, kromě Kya-Kyi, která si pamatovala shromáždění ve velkém sálu Domu písní. Pamatovala si, jak tam zpívali druzí a jak se cítila, když ji prohlásili za Hluchou. V té písni pro ni nebyla žádná naděje. A svým způsobem byla její hořkost v Anssetově písni radostí. Očividně zpíval to, co si studenti nejvíc přáli slyšet; pokoušel se zasáhnout každého jedince v publiku. Ji ale nezasáhne nikdy.

Když skončil, studenti vestoje tleskali a projevovali nadšení. Ansset se plaše uklonil, pak z místa před trůnem odešel a postavil se ke stěně. Ani ne dva metry od Kya-Kyi. Dlouze se na něj dívala. Zabolelo ji, když zblízka viděla, jak je krásný, jak mile a šťastně vypadá jeho tvář v klidu. Zdálo se, že se na ni nedívá, stočila tedy pohled jinam.

Začal mluvit Mikal: obvyklé věty o tom, jak je pro ně důležité, aby pilně studovali a učili se řešit všechny známé problémy, ale zároveň se rozvíjeli tak, aby získali dostatek vnitřních zdrojů, které

jim pomohou poradit si i s nečekaným. A tak dále, pomyslela si Kya-Kya, a tak dále a tak dále.

„Poslouchej," zazněl jí v uchu nějaký hlas. Prudce se otočila a viděla jen Ansseta, stále vzdáleného několik metrů, který se na ni stále nedíval. Hlas ji ale vytrhl ze snění; uslyšela Mikala:

„Pochopitelně rychle získáte významné pozice a budete mít pod sebou mnoho lidí. Často budou pomalí, a vy začnete ztrácet trpělivost. Kvůli malicherným byrokratům, kteří budí dojem, že milují svou moc nad každým kouskem papíru, který se jim dostane na stůl, a proto jej tam zdržují co nejdelší dobu, než ho pustí dál. Zdá se, že jsou úzkoprsí, nemají ambice, žádnou představu o tom, co by měla dělat vláda. Budete toužit po pořádném koštěti, kterým byste ty neřády prostě vymetli. Bůh ví, že já jsem po něm toužil často."

Studenti se zasmáli, ne tomu, co říkal, ale proto, že byli nesmírně polichoceni, že s nimi císař Mikal mluví tak neformálně, tak otevřeně.

„Ale nedělejte to. Nedělejte to – kromě případů, kdy naprosto není zbytí. Byrokrati jsou náš poklad, to nejcennější z naší vlády. Vy, kteří máte velké schopnosti, postoupíte výš, změníte se, propadnete nudě, budete měnit jednu práci za druhou. Kdybyste měli jiného císaře, někteří z vás by byli čas od času odvoláni a posláni na – no, nemám dost představivosti, abych si vybavil typ místa, kam by se dali posílat špatní úředníci." Znovu se ozval smích. Kya-Kya byla znechucená.

„Poslouchej," nabádal ji znovu ten hlas, a když se otočila, tentokrát na ni Ansset hleděl.

„Vím, že je velezrada o tom mluvit, ale pochybuji, že by pozornosti někoho z vás uniklo, že jsem starý. Vládnu už dlouho. Žiju už déle, než je obvyklé. Jednoho dne, jak mám dobrý důvod věřit, umřu."

Studenti zaraženě seděli a nebyli si jistí, co s tím mají společného, ale jistě si přáli, aby takové věci nemuseli poslouchat.

„Až se to stane, na moje místo nastoupí někdo jiný. Nepocházím ze žádné obzvlášť staré dynastie a mohou vyvstat určité spory ohledně otázky, kdo je mým právoplatným dědicem. Ta otázka může způsobit hodně nepříjemností. Někteří z vás budou vystaveni

pokušení přidat se na určitou stranu. A ti, kdo se rozhodnou špatně, za omyl zaplatí. Ale zatímco zuří bouře, naše byrokratické kancelářské krysy budou dál pracovat svým fádním, nemožným způsobem, a vláda bude fungovat. Jsou už tak neteční, že bych je nedokázal změnit, ani kdybych chtěl. Tu a tam nějaká malá změna. Tu a tam vylepšení nebo výborný byrokrat, který si zaslouží povýšení, ba co víc, dokonce se mu ho dostane. Většina z nich ale bude pracovat pořád tím svým nekonečně pomalým způsobem, a v tom, moji mladí přátelé, bude spása a zachování této říše. Spoléhejte se na byrokracii. Opírejte se o byrokracii. Mějte ji, pokud to dokážete, pod kontrolou. Ale nikdy ji neoslabujte. Zachrání lidstvo, až selžou všichni vizionáři, až se zhroutí všechny utopie. Byrokracie je jediná věčná věc, vytvořená lidstvem.“

A pak se Mikal usmál a studenti se znovu rozesmáli, protože pochopili, že si byl vědom, jak přehání. Věděli ale zároveň, že v jádru měl pravdu, a rozuměli jeho vizi budoucnosti. Že nezáleží na tom, kdo je u kormidla, pokud posádka ví, jak řídit loď.

Nikdo mu ale nerozuměl tak dobře jako Kya-Kya. Neexistoval žádný tradicí osvědčený systém nástupnictví, jaký byl v Domě písní, kde výběr Mistra písní ve Vysoké síni přenechali Hluché a proti její volbě nikdy nikdo neprotestoval. Naproti tomu vládu nad říší převezme ten, kdo bude v době Mikalovy smrti nejsilnější a nejodhodlanější. V dějinách se už objevilo příliš mnoho panovníků, kteří přivedli říši do záhuby, když se pokusili jako svého nástupce dosadit na trůn oblíbence nebo příbuzného. Mikal takové úmysly neměl. Studentům z Princetonského vládního institutu oznámil, že se chystá nástupnictví přenechat zákonu přirozeného výběru, a mezitím se snaží vybudovat instituce, které ten zmatek přežijí.

Prvních několik let po Mikalově smrti bude zajímavých, usoudila Kya-Kya, a ptala se sama sebe proč – když bylo zřejmé, že to budou léta zákonitě bídná a plná krveprolití –, ji potěšilo zjištění, že ona bude naživu a bude v té době pracovat pro vládu.

Mikal vstal, vstali tedy všichni, a když odešel, rozproudily se tucty rozhovorů. Kya-Kyu pobavilo, jak spolehlivě si všechny získal svou vřelostí a nenuceností. Zapomněli, že ten muž zabil miliardy lidí a jejich světy vypálil, že ho k moci přivedla jen hrubá síla a

naprostá bezohlednost? A přesto i ona musela obdivovat skutečnost, že po takovém životě, jaký vedl, je schopen svou krutost skrývat tak dobře, že na všechny přítomné kromě ní – ne, upřímně řečeno, na všechny – působil jako hodný dědeček. Přívětivý. Gentleman a mírný člověk. A moudrý.

No, budiž to tomu starému šmejdovi přáno. Je dost mazaný, aby přežil, ačkoli byl po dlouhá léta v celé Galaxii terčem číslo jedna. Nejspíš umře v posteli.

„Pohrdat někým je tak snadné," ozval se Anssetův hlas vedle ní.

Otočila se, aby na něj viděla. „Myslela jsem, že už jsi pryč. Cos tím myslel, přikazovat mi poslouchat?" Samotnou ji překvapil vlastní hněv.

„Protože jsi neposlouchala." Chlapcův hlas byl jemný, ale slyšela v něm spodní tóny písňové řeči.

„Nezkoušej to na mě. Já se nenechám zbláznit."

„Jen blázen ze sebe nenechá dělat blázna," odpověděl Ansset. Všimla si, že vyrostl. „Předstíráš, že nemáš Mikala ráda. Ale ze všech lidí tady jsi mu nejvíc podobná."

Co tím chce říct? Rozzuřilo ji to. Polichotilo jí to. „Vypadám jako zabijácký typ?" zeptala se.

„Dostaneš, co chceš," odpověděl Ansset. „A budeš zabíjet, abys to dostala, pokud to bude nutné."

„Nejen písně, ale i psychologie. Jak všestranný trénink jsi musel prodělat!"

„Znám tvoje písně, Kya-Kyo. Slyšel jsem tě zpívat, když jsi onen den přišla za Esste do mé cely."

„Nikdy jsem nezpívala."

„Ne, Kya-Kyo. Zpívala jsi vždycky. Jen jsi svou píseň nikdy neslyšela."

Ansset se otočil a chystal se odejít. Ale jeho sebejistý výraz a dojem nadřazenosti Kya-Kyu rozčilil. „Anssete!" vykřikla. Zastavil se a podíval se na ni. „Využívají tě," zaútočila. „Myslíš si, že jim na tobě záleží, ale oni tě jen využívají. Nástroj. Hloupý, nevědomý nástroj!" Nemluvila hlasitě, ale když se ohlédla, zpozorovala, že mnoho studentů se střídavě dívá na ni a na Ansseta. Odešla od něj a proplétala se davem studentů, kteří věděli dost na to, aby mlčeli, ale

zároveň je bezpochyby udivilo, že se bavila s Mikalovým Pěvcem, a bezpochyby i žasli, že se na něj rozzlobila.

Studentům to vystačí jako námět ke klepům na celé dny. Než ale došla ke dveřím, slyšela, že veškerý hovor utichá a nad vytrácející se brebentění se vznesl Anssetův hlas, aby zazpíval píseň beze slov, o které ona jediná věděla, že je to píseň o naději a přátelství a upřímných přáních všeho dobrého. Uzavřela mysl před triky, přísný odchovanec Domu písní, vyšla z místnosti a venku tiše čekala se strážným, než přijde průvodce a všechny je vyvede z paláce.

Autobusy, všechny vznášedla z Institutu, je zavezly domů s jedinou zastávkou po cestě ve starobylém městě jménem Filadelfie, kde byl jeden ze starších studentů unesen a později ho našli, strašlivě zohaveného, u řeky Delaware. Byl to patnáctý únos zakončený vraždou, které sužovaly Filadelfii a mnoho jiných měst v té oblasti. Zbytek studentů se ve velmi ponuré náladě vrátil do Princetonu, kde pokračoval ve studiu. Kya-Kya ale nezapomněla na Ansseta. Nemohla na něj zapomenout. Ve vzduchu se vznášela smrt, a třebaže Mikal nemohl nést zodpovědnost za šílené vraždy ve Filadelfii, Kya-Kya nemohla zahnat pocit, že Ansset zemře také zohavený. Ale jeho zohavování bude trvat léta. Pomyslela na Ansseta, trpícího a zmrzačeného, a třebaže jí vůbec nezáleželo na Domu písní a ještě méně na Mikalově Pěvci, nemohla než doufat, že krásný chlapec, který si ji po všech těch letech pamatoval, se ze Susquehanny vrátí domů do Domu písní bez poskvrny.

A rozčilovalo ji, že je stále ve škole, zatímco svět se rychle žene vstříc velkým událostem, jejichž součástí zatím nemůže být, pokud si nepospíší nebo pokud na ni svět aspoň chvilku nepočká. Bylo jí dvacet, byla velmi nadaná, netrpělivá a přímo neuvěřitelně znechucená. Jednou v noci, když šla spát obzvlášť unavená, plakala steskem po Domě písní.

5

Ansset se procházel v zahradě u řeky. V Domě písní znamenala zahrada záhonek květin na dvoře nebo zeleniny v zahrádce za posledním sálem. Tady byla zahrada rozsáhlý pruh trávníku, keřů a vysokých stromů, který se táhl podél obou ramen Susquehanny až k místu, kde se řeky spojovaly. Na protější straně obou toků byl hustý, bujně rostoucí les, a ze stromů se často vynořovali ptáci a zvířata, aby se napili z řeky nebo si v ní hledali potravu. Komoří Ansseta žádal, aby se v zahradě neprocházel. Byl to příliš velký prostor, kilometry na všechny strany, a divočina natolik neprostupná, že to znemožňovalo ostrahu.

Ale za ty dva roky, co žil v Mikalově paláci, si Ansset vyzkoušel hranice svého života a posunul je dál, než jak se to Komořímu líbilo. Byly věci, které Ansset nedělal – ne kvůli pravidlům a rozvrhům, ale proto, že by to nepotěšilo Mikala, a zarmoutit Otce si rozhodně nepřál. Nemohl doprovázet Mikala na schůzky, pokud tam nebyl zvlášť pozván. A také nastávaly chvíle, kdy císař potřeboval být sám – Anssetovi to nikdy nebylo třeba říkat; vycítil Mikalovu náladu a nechal ho o samotě.

Existovaly však věci, o kterých zjistil, že je dělat *může.* Směl vejít do Mikalova soukromého pokoje, aniž by žádal o dovolení. Objevil, metodou pokusů a omylů, že jen málo palácových dveří jeho prsty neotevřou. Prošel si palácový labyrint a znal ho lépe než kdokoli jiný; občas se bavil tím, že stál poblíž nějakého posla, když ho vysílali do jiné části paláce, a pak si našel cestu, která ho dovedla na určené místo mnohem dříve. Posly to pochopitelně zlobilo, ale brzy se nakazili duchem hry a závodili s ním – občas se jim podařilo být na místě dřív než Ansset.

Také se směl procházet v zahradě, kdykoli chtěl. Komoří se o tom pokusil dohadovat s Mikalem, ale císař se podíval Anssetovi do očí a zeptal se: „Jsou ty procházky zahradou pro tebe důležité?“

„Ano, Otče Mikale.“

„A musíš se procházet sám?“

„Pokud možno.“

„Pak se budeš procházet sám.“ A tím diskuse skončila. Pochopitelně Komořího lidé z dálky dohlíželi a tu a tam se mu nad hlavou mihlo vznášedlo, ale většinou měl Ansset pocit samoty.

Až na zvířata. Volně žijící tvorové byli něco, s čím z Domu písní příliš velké zkušenosti neměl. Příležitostné výlety do přírody, k jezeru, do pouště. Tam ale nebylo tolik zvířectva a ani tolik písní. Brebentění veverek, křik hus, sojek a vran, šplouchání ryb vyskakujících z vody. Jak mohli lidé opustit tenhle svět? Ansset nemohl pochopit podnět, který jeho dávné předky přiměl nasednout do studených lodí a vydat se na jiné planety – které je většinou zabíjely. V klidu ptačího zpěvu a plynoucí vody bylo nemožné si představit, že někdo chce odejít z tohoto místa, které je domovem.

Anssetův domov to však nebyl. Ačkoli miloval Mikala tak, jak kromě Esste nemiloval nikdy nikoho, a ačkoli rozuměl důvodům, proč sem byl poslán jako Mikalův Pěvec, přesto se otočil zády k řece a hleděl na palác z mrtvého umělého kamene, a toužil být zase doma.

A jak se díval na palác, uslyšel v řece za sebou nějaký zvuk, který ho zamrazil jako ledový vítr; chtěl se otočit, aby se nebezpečí postavil, ale plyn byl rychlejší. Ansset upadl a z únosu si nic nepamatoval.

6

K žádnému vzájemnému obviňování nedošlo. Komoří se neodvážil bránit „já jsem to říkal“ a Mikal, ačkoli svůj zármutek dobře skrýval, byl příliš nešťastný a dělal si příliš velké starosti, než aby vinil někoho jiného než sebe.

„Najděte ho,“ řekl. Nic víc. Řekl to Kapitánovi stráže, Komořímu a tomu muži jménem Fretka. „Najděte ho.“

Tak hledali. Novinka, že Mikalův Pěvec byl unesen, se samozřejmě šířila rychle a lidé, kteří se zajímali o vše kolem císařského dvora a četli o tom, si také dělali starosti, aby se krásný Pěvec nestal obětí vraha, po kterém stále pátrali ve Filadelfii, Manamu a Hisperu. Avšak jeho oběti lidé nacházeli každý den, roztrhané na kusy, a žádné ze zohavených těl nepatřilo Anssetovi.

Všechny přístavy byly zavřené a flotila kroužící kolem Země dostala rozkaz zajmout každou loď, která by se pokusila opustit planetu, a zastavit každou loď, která by se pokusila přistát. Cestování mezi oblastmi a okrsky bylo na Zemi zakázáno a tisíce vrtulníků, vznášedel a skočků bylo zastaveno a prohledáno. Po Anssetovi ale nikde ani stopy. A přestože se Mikal věnoval obvyklým záležitostem, nedokázal skrýt kruhy pod očima, shrbená záda a skutečnost, že se mu z kroku vytratila pružnost. Někteří soudili, že Ansseta unesli kvůli výkupnému, nebo že se stal obětí vraha-zohavitele a tělo se jednoduše ještě nenašlo. Ale ti, kdo viděli, co únos udělal s Mikalem, věděli, že pokud někdo chtěl oslabit říši, ranit císaře tak hluboce, jak to jen bylo možné, neexistoval lepší způsob než unést Pěvce.

7

Kulatá klika ve dveřích se otočila. To bude večeře.

Ansset se na tvrdé posteli pohnul a pocítil bolest ve svalech. Jako vždy se pokoušel nevnímat palčivý pocit viny, který cítil v žaludku. Jako vždy se pokusil vzpomenout si, co se stalo během dne, protože brzy poté, co se probudil, poslední hřejivé paprsky vždy ustoupily nočnímu chladu. A jako vždy se mu nepodařilo ani vysvětlit pocit viny, ani si vybavit, co se stalo přes den.

Tentokrát to nebyl Husk s jídlem na tácu. Tentokrát to byl muž, co si říkal Mistr, ačkoli Ansset byl přesvědčen, že to není jeho pravé jméno. Mistr byl stále na pokraji zuřivosti a měl děsivou sílu; Ansset se v životě potkal s pár takovými lidmi. Vzbuzovali v něm pocit bezmocnosti – jako v jedenáctiletém dítěti, kterým přece byl.

„Vstávej, Pěvče."

Ansset pomalu vstal. Drželi ho ve vězení nahého a jen pýcha mu bránila uhnout těm tvrdým pronikavým očím, které si ho měřily od hlavy k patě. Jen Sebeovládání mu chránilo tváře před zrudnutím hanbou.

„Uspořádali jsme pro tebe večírek na rozloučenou, Zpěváčku, a ty nám hezky zacvrlikáš."

Ansset zavrtěl hlavou.

„Když jsi moh zpívat pro toho neřáda Mikala, můžeš zazpívat i pro vážené svobodné občany."

Ansset nechal oči zaplanout. Hlasem, který přímo hořel, řekl: „Dávej si pozor, jak o něm mluvíš, zrádče!"

Mistr udělal krok a vztekle zvedl ruku. „Dostal jsem rozkaz nepoznamenat tě, Zpěváčku, ale můžu ti způsobit bolest, po který ti nezůstane jizva, když si nedáš pozor, jak máš mluvit se svobodným občanem. Teď budeš zpívat."

Ansseta ještě nikdy v životě nikdo neudeřil. Ale spíš než hrozba násilí to byl vztek v mužově hlase, co ho přimělo kývnout. Stále ale otálel. „Můžete mi prosím dát šaty?“

„Tam, kam jdeme, není zima.“

„Nikdy jsem nezpíval takhle,“ namítl. „Nikdy jsem nevystupoval bez oblečení.“

Mistr se na něj potměšile podíval. „A co teda bez oblečení *děláš?* Mikalův klučík na mazlení nemá tajemství, které bychom neviděli.“

Tomu slovu Ansset nerozuměl, rozuměl ale pohledu a když následoval Mistra ven ze dveří a pak dolů tmavou chodbou, tak mu srdce vyplnila ještě temnější hanba. Přemýšlel, proč by pro něj měli pořádat „večírek na rozloučenou“. Měli ho snad pustit na svobodu? Zaplatil za něj Mikal nějaké nepředstavitelně vysoké výkupné? Nebo se ho chystají zabít?

Myslel na Mikala a uvažoval, čím asi prochází. Nebyla to marnost, ale poznání pravdy, co mu posté potvrdilo, že císař bude zoufalý, ale svázaný pýchou a vládními povinnostmi nedá na sobě vůbec nic znát. Určitě, naprosto jistě nepromeškápříležitost pátrat po něm. Mikal přijde a vezme si ho zpátky.

Jak kráčeli dřevěnou chodbou, podlaha se jemně pohupovala. Ansset už dávno došel k závěru, že ho vězní na lodi, ačkoli dosud nikdy nebyl na člunu větším než kanoe, na které se učil pádlovat na jezeře u paláce. Množství pravého dřeva, které na ni bylo použito, by v domě někoho bohatého vypadalo nápadně a okázale. Tady však svědčilo pouze o chudobě. Práva pro sedláky, toť vše.

Vysoko nad sebou zaslechl vzdálený křik ptáka a stálý zpěvný zvuk, který si vysvětloval jako hvízdání větru, co se prohání mezi provazy a lany. Někdy si tu melodii zpíval a často s ní ladil svůj hlas.

Pak Mistr otevřel dveře a s hranou úklonou naznačil, že by měl Ansset vejít první. Chlapec se na prahu zastavil. Kolem dlouhého stolu sedělo asi dvacet mužů, z nichž některé už předtím viděl, a všichni měli na sobě jeden z těch podivných národních krojů uctívačů minulosti Země. Ansset se neubránil vzpomínce, jak si Mikal dělával z takových lidí legraci, když přišli ke dvoru, aby vznesli nějaké požadavky nebo se domáhali podpory. „Všechny tyhle dávné kroje,“ říkával, když leželi s Anssetem na podlaze a dívali se

do ohně, „všechny tyhle dávné kroje neznamenají nic. Jejich předkové nebyli sedláci, alespoň ne většina. Jejich předkové byli dekadentní boháči z nudných světů, kteří se vrátili na Zemi při hledání smyslu života. Zmocnili se těch několika málo selských krojů, které tu zůstaly, a provedli jakýsi zfušovaný výzkum, aby objevili něco víc, a mysleli si, že našli pravdu. Jako kdyby vykadit se do trávy bylo vznešenější, než když to člověk udělá do konvertoru.“

Velké civilizace, za jejichž dědice se tihle lidé prohlašovali, byly v galaktickém kontextu malicherné a nevýznamné. Ale tady, kde se Ansset mohl zblízka podívat do jejich hrubých obličejů a očí bez úsměvu, si uvědomil, že ať už byli předkové těchto lidí čímkoli, zanechali jim sílu primitivismu, až mu připomínali energii Domu písní. Kromě toho měli svaly narostlé prací, která by zpěváka uvedla v úžas. A Ansset před nimi stál hebký, bílý a krásný, zranitelný, a navzdory Sebeovládání měl strach.

Dívali se na něj stejným zvědavým, zasvěceným a potměšilým pohledem, který už znal od Mistra.

Ansset věděl, že kdyby dal najevo sebemenší náznak strachu, dodalo by jim to odvahy. Vstoupil tedy do místnosti a nic v jeho pohybu neprozrazovalo rozpaky a strach, které cítil. Zdálo se, že se ho to netýká a tvář měl prázdnou, jako by nikdy v životě nepocítil žádnou emoci.

„Na stůl!“ zařval za ním Mistr a nějaké ruce ho zvedly nahoru na dřevo vlhké rozlitým vínem a hrubé drobky a zbytky jídla. „Zpívej, ty malej šmejde.“

A tak zavřel oči, nabral vzduch do hrudníku a volně vypustil z hrdla nízký tón. Po dva roky nezazpíval nic bez Mikalovy žádosti. Teď zpíval Mikalovým nepřátelům a nejspíš se na ně měl hlasem přímo sápat, aby se zděsili jeho nenávisti. V Anssetovi se ale žádná nenávist nezrodila, ani ji v něm nevzbudil život, a proto zazpíval něco úplně jiného. Zpíval tiše beze slov a zadržoval tón tak, aby sotva dolehl k jejich uším.

„Víc nahlas,“ žádal někdo, ale Ansset ho ignoroval, a tak brzy ustaly vtipy i smích, jak muži napínali uši a poslouchali.

Melodie jako by se toulala, procházela snadno tóny i čtvrttóny, s grácií, pořád ztišeně, ale s rytmickým stoupáním a klesáním. Ansset

podvědomě pohyboval rukama v podivných gestech, která doprovázela všechny jeho písně od doby, kdy otevřel Esste své srdce ve Vysoké síni. Nikdy si ty pohyby neuvědomoval – proto ho zmátla zmínka v jedněch filadelfských novinách, kterou si přečetl v knihovně paláce: „Slyšet Mikalova Pěvce je božský pocit, ale sledovat tanec jeho rukou při zpěvu je nirvána.“ Bylo moudré napsat něco takového v hlavním městě Východní Ameriky, ani ne dvě stě kilometrů od Mikalova paláce. Byla to ale vize všech lidí, kteří si ho pamatovali, a Ansset nechápal, nedokázal si představit, co viděli.

Věděl jen, co zpívá, a teď začal zpívat slova. Nebyla to slova obvinění, ale spíše slova zajetí, a melodie stoupala v měkkých horních tónech, které mu otvíraly hrdlo a zatínaly svaly vzadu na hlavě a napínaly svaly na přední straně stehen. Tóny byly pronikavé, a jak klouzal nahoru a dolů ve stále se vracejících terciích, slova mluvila o tmě, o záhadné vině, kterou cítil po večerech ve svém špinavém, obskurním vězení. Slova mluvila o touze po Otci Mikalovi (ačkoli nikdy nevyslovil jeho jméno, ne před těmihle muži), o snech o zahradách podél řeky Susquehanna a o ztracených, zapomenutých dnech, které mu mizely z paměti, než se probudil.

Nejvíce ze všeho však zpíval o své vině.

Konečně se unavil a píseň vyprchala v šepotavé dórské stupnici, která končila falešnou notou, disonantním tónem, který se rozplýval do ticha znějícího jako součást písně.

Nakonec otevřel oči. I když zpíval pro publikum, které se mu nelíbilo a zpívat mu nechtěl, nemohl jinak než dát mu to, co si přálo. Všichni muži, kteří neplakali, na něj hleděli. Zdálo se, že nikdo nechce pokazit tu atmosféru, dokud jeden mladší muž z konce stolu neřekl s těžkým přízvukem: „No, to bylo lepší než šunka a holoubata.“ Jeho poznámku potvrzovaly povzdechy a souhlasné pochechtávání a pohledy, které teď mířily k Anssetovým očím, už nebyly lascivní a chlípné, ale spíše měkké a přívětivé. Ansset by si nikdy nepomyslel, že v těch hrubých tvářích uvidí takové výrazy.

„Dáš si trochu vína, kluku?“ ozval se mu za zády Mistrův hlas a Husk mu nalil. Ansset usrkl, namočil do něj prst a nechal kapku skanout volně do vzduchu – uhlazeným gestem, kterému se naučil v paláci. „Díky,“ a podal kovový šálek Mistrovi se stejnou grácií, s

jakou by podával číši u dvora. Sklonil hlavu, ačkoli ho zraňovalo použít toto gesto úcty před takovými muži, a zeptal se: „Mohu teď odejít?“

„Musíš? Nemohl bys ještě zazpívat?“ Muži u stolu jako by úplně zapomněli, že Ansset je jejich zajatcem. A on jim na oplátku odmítl, jako kdyby měl možnost si vybrat. „Nemohu zpívat dvakrát.“ Rozhodně ne jim. Mikalovi zpíval kdykoli, každá píseň byla jiná a všechny byly nové.

Pak ho zvedli ze stolu a Mistrovy silné ruce ho zanesly zpátky do cely. Za zamčenými dveřmi Ansset uvolnil Sebeovládání a jak ležel na lůžku, dovolil tělu třást se.

Poslední píseň před dnešním výstupem patřila Mikalovi. Lehká a šťastná píseň, a císař se usmíval jemným, melancholickým úsměvem, který se mu na tváři objevoval, jen když byl sám se svým Pěvcem. A Ansset se dotkl Mikalovy ruky a Mikal se dotkl Anssetovy tváře, a pak se Ansset vydal na procházku podél řeky.

Nyní upadl do spánku, když přemýšlel o písních v Mikalových šedých očích, broukal si o pevných rukou, které vládnou říši a přesto stále dokážou pohladit po hlavě krásné dítě nebo plakat nad smutnou písní. Ach, zpíval si Ansset v duchu, ach, pláč Mikalových smutných rukou.

8

Ansset se probudil v chůzi po ulici.

„Uhni, ty ňoumo!“ vykřikl za ním někdo s ostrým přízvukem a Ansset uskočil na levou stranu, zatímco mu po pravici prosvištěl vůz. „Párky,“ hlásal výrazný nápis na skříni za řidičem.

Pak Ansseta přepadla strašná závrať, když si uvědomil, že není uvězněný, že je úplně oblečený, i když ne v šatech z Domu písní. Byl naživu a po únoscích nebylo ani památky a jeho náhlou radost okamžitě zkazil pocit staré viny. Konflikt emocí a náhlý pocit svobody se ukázal být na něj moc; na příliš dlouhou dobu zapomněl dýchat; země ztmavla, posunula se, naklonila, uhodila ho –

„Hej, chlapče, není ti nic?“

„Vrazil do tebe ten mizera, kluku?“

„Mám číslo auta. Dostaneme ho!“

„Už se probírá, přichází k sobě.“

Ansset otevřel oči. „Kde to jsem?“ zeptal se slabým hlasem.

No, tohle je přece Northet, odpovídali.

„Jak daleko je do paláce?“ zeptal se Ansset a matně si vzpomínal na kdysi zaslechnutou poznámku, že Northet je předměstím Hisperu.

„Do paláce? Jakého paláce?“

„Mikalova paláce – musím za Mikalem –“ Ansset se pokusil vstát, ale zatočila se mu hlava a zavrávoral. Něčí ruce ho zachytily.

„To děcko je blázen, určitě.“

„Mikalův palác.“

„Je to jen šedesát kilometrů, hochu. Mám jim říct, aby na tebe počkali s večeří?“

Vtip rozpoutal vlnu smíchu, ale Ansset znovu nabyl Sebeovládání, odtáhl se od rukou, které ho držely, a postavil se na vlastní nohy. Ať už ho v bezvědomí udržovala jakákoli droga, účinky

už skoro pominuly. „Přiveďte mi policistu,“ žádal. „Mikal mě bude chtít okamžitě vidět.“

Někteří se pořád smáli, ale jiní se na něj podívali pozorněji. Patrně si všimli, že mluví pečlivě a vybraně, cizozemským přízvukem, a že se zrovna nechová jako dítě ulice. „Kdo jsi, chlapče?“ zeptal se jeden z nich.

„Jsem Ansset. Mikalův Pěvec.“

Prohlédli si ho, uvědomili si, že jeho tvář opravdu *vypadá* jako ta ve všech novinách; polovina běžela pro nějaké veřejné činitele, kteří by v takové situaci měli zasáhnout, a druhá polovina zůstala a dívala se mu na obličej, sledovala jeho krásné oči, aby si tu chvíli mohli dobře zapamatovat a vyprávět o ní svým dětem a vnoučatům. Viděl jsem na vlastní oči Ansseta, Mikalova Pěvce, budou říkat, a až se děti zeptají, jaký byl Mikalův Pěvec, odpoví jim ach, byl krásný, byl to nejcennější poklad Mikala Hrozného, nejnádhernější tvář, jakou kdy kdo viděl, a uměl zpívat písně, které dokázaly přivolat z nebe déšť nebo vyčarovat na sněhu květy.

Natahovali k němu ruce a on se jich dotýkal, usmíval se na ně a přemýšlel, jak asi chtějí, aby se choval – tak, že je z jejich posvátné úcty v rozpacích, nebo tak, že je na ni zvyklý? Četl písně z jejich hlasů, když si mumlali „Pěvec“ a „Děkuji“ a „Krásný“. A usoudil, že chtějí, aby byl klidný a sebejistý, krásný, vlídný a aby si udržel odstup, který by tomu uctívání učinil přítrž. „Díky,“ opakoval. „Díky. Všichni jste mi pomohli. Děkuji vám.“

Přišli policisté, vehementně se omlouvali za to, jak špinavé mají vznášedlo, jediné na stanici, a aby se prosím posadil. Na stanici ho neodvezli; raději ho vzali na přistávací plochu, kde čekal skoček z paláce. Vystoupil z něj Komoří. „Ano, je to on,“ potvrdil policistům a pak se natáhl po Anssetově dlani. „Není ti nic?“ zeptal se.

„Myslím, že ne,“ odpověděl Ansset, náhle znepokojený, že s ním něco není v pořádku. Vstoupil do skočku; dveře se zavřely; podlaha ho jakoby tlačila nahoru a už byl ve vzduchu a směřoval k paláci. K Mikalovi.

9

„Dítě začíná být netrpělivé," oznámil Kapitán.

„To mě vážně vůbec nezajímá," odsekl Komoří.

„Mikal je také netrpělivý."

Komoří neodpověděl, jen se na Kapitána zahleděl.

„Já jen říkám, Komoří, že si musíme pospíšit."

Komoří si povzdechl. „Já vím. Ale to dítě je netvor. Víte, kdysi jsem byl ženatý."

To Kapitán nevěděl, ale bylo mu to jedno. Jen pokrčil rameny.

„Měl jsem syna. Když mu bylo jedenáct, byl to škodolibý malý ďáblík, ale byl tak průhledný, že se dal vždycky prokouknout, i když se člověka snažil sebevíc oklamat. Ačkoli se pokoušel skrývat svoje pocity, dalo se přesně uhodnout, co se snaží skrýt. Ale tenhle chlapec…"

„V Domě písní je učí ovládat emoce."

„Ano, Dům písní. Žasnu nad jejich učebními metodami. To dítě umí skrýt každý pocit, jak se mu zlíbí. Dokonce i netrpělivost – dává ji najevo záměrně a víc nic."

„Zhypnotizovat se vám ho ale podařilo."

„Jen s pomocí drog. A když jsem se začal vrtat v jeho mysli, Kapitáne, na co jsem narazil?"

„Na zdi."

„Na zdi. Někdo mu v mysli vybudoval bloky, které nedokážu překonat."

Kapitán se usmál. „Ale trval jste na tom, že výslech povedete sám."

Komoří ho probodl pohledem. „Upřímně řečeno, Kapitáne, nevěřím vašim mužům. Byli to právě *vaši* muži, kdo ho ten den měl hlídat."

Teď byla řada na Kapitánovi, aby se rozčilil. „A vy víte, kdo jim nařídil, aby se drželi úplně z dohledu! Jen to celé sledovali pomocí optiky a nemohli se tam dostat dřív, než ho stáhli pod vodu. Celá záchranná akce se o vteřinu zpozdila!“

„V tom je ta potíž,“ kývl Komoří. „O vteřinu zpozdila.“

„S výslechem jste neuspěl! Mikal chce Pěvce zpátky! Toho chlapce *teď* vyslechnu *já!*“

Komoří se chvíli mračil a pak se odvrátil. „Dobrá. I když se mi to říká těžce, upřímně vám přeji úspěch.“

Kapitán našel Ansseta, jak sedí na kraji pohovky, která se neúspěšně kolem něj vlnila. Chlapec vzhlédl beze stopy zájmu.

„Ještě jednou,“ řekl Kapitán.

„Já vím.“

Kapitán nesl podnos s injekcemi a nádobkami. Zatímco připravoval první směs, stále s Anssetem mluvil. Pokoušel se ho uklidnit, ačkoli se nedalo poznat, jestli je Ansset nesvůj nebo ne.

„Víš, že tě chce Mikal vidět.“

„A já chci vidět jeho.“

„Pět měsíců tě ale držel v zajetí někdo, kdo zřejmě nebyl císařovým přítelem.“

„Řekl jsem vám už všechno, co vím.“

„Já vím. Máme záznamy. Myslím, že víme všechno, co jsi dělával po večerech. Každé slovo, které s tebou prohodili členové posádky. Umíš skvěle napodobovat. Naši experti právě studují přízvuk posádky. Tvoje paměť na tváře zaměstnala naše kreslíře, kteří se je snaží zachytit. Všechno, co jsi nám řekl, jsou dokonale detailní informace. Jsi ideální svědek.“

Ansset nedal najevo žádné pocity, dokonce si ani nepovzdechl. „Ale musíme to celé zopakovat.“

„Problém je v tom, Anssete, co se dělo ve dne. Máš v sobě bloky –“

„Komoří mi to pověděl. Už to vím.“

„A my se přes ně musíme dostat.“

„Já to chci. Musíte mi věřit,“ naléhal Ansset. „Chci to vědět. Nechci být pro Mikala hrozbou. Raději bych umřel, než abych mu ublížil. Ale také raději zemřu, než abych ho opustil.“

Ta slova byla píseň, hlas ale zůstal plochý a prázdný. Nebyla v něm ani stopa melodie.

„Je to kvůli závazku vůči Domu písní? Jsem si jistý, že by to pochopili."

Ansset se na něj podíval. „Kapitáne. Dům písní by mě kdykoli přijal zpět."

„Anssete, jedním z důvodů, proč nemůžeme překonat ty bloky je, že nespolupracuješ."

„Snažím se."

„Nevím, jak ti to mám říct. Po většinu času máš přirozený lidský hlas a reaguješ jako normální osoba. Ale teď, když s tebou potřebujeme komunikovat víc než kdykoli předtím, jsi jako led. Naprosto nedosažitelný. Od chvíle, co jsem přišel, jsi nedal najevo jedinou emoci."

Ansset vypadal překvapeně. Už jen tato mírná reakce způsobila, že se Kapitánovi rozčilením zrychlil dech. „Kapitáne, nepoužíváte drogy?"

„Drogy jsou až to poslední, Anssete, a ty jim stejně dokážeš odolat. Ten, kdo ti v mysli vybudoval bloky, dal ti i odolnost. Drogy nám poskytují jen částečný přístup k tvé mysli. A od jistého bodu odoláváš každé naší snaze."

Ansset na něj ještě chvíli hleděl, jako by ty informace zpracovával. Pak se otočil a hluše řekl: „Chcete po mně, abych ztratil Sebeovládání."

Kapitán o Sebeovládání nic nevěděl. Slyšel jen slovo *ovládání* a nechápal význam své prosby.

„Ano, tak to je."

„A je to jediný způsob, jak najít, co se ukrývá v mojí mysli?"

„Ano."

Ansset mlčel. Pak se zeptal: „Jsem pro Mikala opravdu nebezpečný?"

„To nevím. Možná ten, kdo tě unesl, tebou nedokázal manipulovat o nic lépe než my. Možná nemáš v mysli ukrytého nic kromě identity únosců. Pravděpodobně tě měli v úmyslu držet jako rukojmí, pak zjistili, že by nikdy nevyvázli živí a zbytek života by strávili maskováním pravé totožnosti. Nevím. Možná ale jsou za těmi

bloky pokyny, že máš zabít Mikala. Kdyby chtěli vybrat perfektního vraha, nenašli by lepšího, než jsi ty. Nikdo jiný než ty nevídá Mikala každý den o samotě. Nikdo se netěší takové důvěře. Už samotná skutečnost, že nás prosí, abychom tě k němu přivedli, naléhá, abychom si pospíšili s výslechem a umožnili mu tě vidět – chápeš, jakým nebezpečím bys pro něj mohl být.“

„Pak tedy pro Mikala,“ rozhodl se Ansset. A Kapitán užasl, jak rychle se chlapcovo Sebeovládání zlomilo. „Povězte Mikalovi,“ vzdychl Ansset, tvář se mu zkřivila náporem emocí a začaly mu téct slzy, „že pro něj udělám cokoli. Dokonce i tohle.“ Plakal, vzlykal tak silně, až mu pláč otřásal celým tělem, plakal za všechny ty měsíce strachu, viny a osamělosti. Plakal z obavy, že by už Mikala nemusel nikdy vidět. Kapitán jej nevěřícně sledoval, protože celou hodinu nebyl vůbec schopen komunikovat, jen ležel na pohovce jako malé dítě, něco brebentil a mnul si oči. Věděl, že z pozorovacích stanic přihlížejí ostatní vyslýchající a žasnou, jak rychle se mu podařilo zbourat bariéry, které nedokázaly prorazit dokonce ani drogy. V té chvíli pocítil lahodný závan naděje, že se dívá i Komoří.

A pak se Ansset poněkud uklidnil a Kapitán mu začal klást otázky. Využíval každý chytrý trik, který ho v souvislosti s prorážením bariér napadl. Zkoušel se ptát všemi možnými oklikami, o jakých kdy slyšel. Vyzkoušel nejdrtivější údery, které většinu blokády zničily. Ale ani teď, při plné Anssetově spolupráci, nedosáhl vůbec ničeho. Ani v nejhlubším tranzu nedokázal chlapec odhalit, co se mu ukrývá v mysli. Kapitán se dozvěděl jen jednu věc. Když sondoval okraje jednoho z těch bloků, zeptal se: „Kdo sem tu bariéru vložil?“

A Ansset, tak hluboko v tranzu, že mohl stěží mluvit, odpověděl: „Esste.“

To jméno v tu chvíli pro Kapitána nic neznamenalo. Ale to jméno bylo zároveň všechno, co získal. O hodinu později stáli s Komořím před Mikalem.

„Esste,“ řekl Mikal.

„To říkal.“

„Esste,“ upřesnil Mikal, „je jméno Mistra písní ve Vysoké síni. Jeho učitelky.“

„Ach.“

„Blokádu, kterou se po čtyři dny s takovou péčí snažíte prorazit, tam před lety postavili jeho učitelé! Ne únosci za těch posledních pár měsíců!“

„Museli jsme se ujistit.“

„Ano,“ souhlasil Mikal. „Museli jste se ujistit. A my si teď samozřejmě jistí *nejsme*. Pokud mu ty bariéry v mysli vybudovala učitelka, proč si nemůže vzpomenout, jak trávil celé dny v zajetí? Můžeme z toho jen vyvodit, že některé bloky pocházejí z Domu písní a některé od únosců. Co s tím ale můžeme dělat?“

„Poslat chlapce zpátky do Domu písní,“ navrhl Komoří.

Mikalova tvář vypadala hrozně. Jako by chtěl křičet, ale neodvážil se dát unést emocemi. Proto nekřičel, ale po chvíli vnitřního boje řekl: „Komoří, takový návrh už *nechci* slyšet. Vím, že to může být nutné. Ale prozatím chci mít svého Pěvce u sebe.“

„Můj pane,“ snažil se Kapitán, „celá ta léta jste zdárně přežil, protože jste se podobným možnostem vyhýbal.“

„Dokud nepřišel Ansset,“ odpověděl Mikal bolestným tónem, „nevěděl jsem, *proč* vlastně zůstávám naživu.“

Kapitán se uklonil. Komoří přemýšlel o jiném argumentu, už málem něco řekl, ale pak si to rozmyslel.

„Přiveďte ho ke mně,“ uzavřel Mikal, „a bude přítomen celý dvůr, ať všichni vidí, jak svého Pěvce přijmu. Očistím ho od všech podezření. Za dvě hodiny.“

Odešli a Mikal se sám posadil na podlahu před krbem a podepřel si bradu rukama. Zestárl, bolela ho záda. Pokoušel se zabroukat melodii, kterou Pěvec často zpíval. Měl starý, skřípavý hlas a nedokázal to. Oheň na něj plival jiskry a Mikal se snažil si představit, jaké by to bylo, kdyby krásný Ansset držel v ruce laser a mířil mu jím na srdce. Nevěděl by, co dělá, připomněl Mikal sám sobě. V srdci by zůstal nevinný.

Ale já bych byl stejně mrtvý.

10

Kapitán a Komoří přišli společně vyvést Ansseta z cely, kde strávil poslední čtyři dny. „Přeje si, abys přišel.“

Ansset už zase nabyl Sebeovládání. Dal najevo jen málo emocí, když se zeptal: „Jsem připravený?“

Chvíli mlčeli, což byla dostatečná odpověď.

„Pak nepůjdu.“

„Je to jeho rozkaz,“ upozornil Komoří.

„Ne, pokud nevíme, co se mi ukrývá v hlavě.“

Kapitán poklepal Ansseta po rameni. „Loajální postoj. Ale jediné, co se nám podařilo zjistit je, že alespoň některé z těch bloků položil tvůj učitel.“

„Esste?“

„Ano.“

Ansset se usmál a z hlasu mu náhle vyzařovala sebedůvěra. „Pak je vše v pořádku. Ona nepřeje Mikalovi nic zlého!“

„Jen některé z těch bloků.“

Úsměv zmizel z Anssetovy tváře.

„Ale půjdeš. Očekává tě u dvora za necelé dvě hodiny.“

„Nezkusíme to znovu?“

„Zkoušet to znovu nemá smysl. Ať už ti ty bloky do mozku položil kdokoli, položil je dobře, Anssete. A Mikal už nebude čekat. Nemáš na vybranou. Teď pojď prosím s námi.“ Kapitán vstal. Očekával poslušnost, tak ho Ansset následoval. Prošli palácem k bezpečnostním místnostem u vchodů do dvora. Tam Ansset trval na co nejdůkladnějším prohledání a kontrole, zda u sebe nemá jakýkoli druh jedu nebo zbraně. „A svažte mi ruce,“ žádal.

„To by Mikal nedopustil,“ děsil se Kapitán, ale Komoří přikývl: „Ten chlapec má pravdu.“ Přiložili tedy Anssetovi na předloktí pouta. Rychle a přesně přilnula od loktů až k zápěstím. Držely je

kovové tyčky přesně dvacet centimetrů od sebe za Anssetovými zády, což bylo zpočátku nepříjemné a později bolestivé. Spoutali mu i nohy.

„A stráže s lasery ať jsou ode mě dost daleko, abych se nemohl zmocnit zbraně.“

„Víš,“ řekl Kapitán, „ještě pořád můžeme najít tvé únosce. Už jsme rozeznali přízvuk. Irsko.“

„O takové planetě jsem nikdy neslyšel,“ vmísil se Komoří.

„Je to ostrov. Tady na Zemi.“

„Další skupina bojovníků za svobodu?“ zeptal se Komoří opovržlivě.

„Mnohem nestydatější než většina ostatních.“

„Přízvuk není informace, od které by se dalo někam pokročit.“

„My ale pokračujeme,“ uzavřel Kapitán a tím rozhovor ukončil.

„Je čas,“ hlásil sluha u dveří.

Opustili bezpečnostní místnost a prošli běžným prověřovacím systémem, detektory kovů nebo běžnějších typů jedů, strážemi, které prohledaly každého včetně Ansseta, protože jim nikdo neřekl, aby dělaly výjimky.

A pak Ansset prošel dveřmi a vešel do velkého sálu. Při návštěvě studentů byla většina sálu prázdná a křesla měli rozestavená poblíž trůnu. Teď se zde shromáždil celý dvůr, hosté z tuctů planet čekali podél stěn, aby přednesli své petice, předložili dary nebo si postěžovali na některé vládní nařízení nebo úředníky. Mikal seděl na trůnu. Nepotřeboval nic víc než jen prosté, ale elegantní křeslo – žádné vyvýšené pódium, žádné stupně, nic než vlastní chování a důstojnost ho nepozvedalo nad všechny ostatní. Ansset dosud z téhle strany sálu k trůnu nepřistupoval. Vždycky stával vedle Mikala, vždycky vcházel zezadu, a teď věděl, proč se tolik lidí, když prošli tím dlouhým prostorem, třáslo, když došli na konec. Všechny oči se upíraly na něj, jak je míjel, a Mikal ho ponuře sledoval z křesla. Ansset se k němu chtěl rozběhnout, obejmout ho, zazpívat a najít u něj útěchu. Byl si ale vědom, že může v mysli skrývat pokyny, aby toho starého muže na trůně zabil.

Přistoupil na několik metrů k trůnu, poklekl a sklonil hlavu.

Mikal zvedl ruku v gestu poznání. Ansset si pamatoval, jak se Mikal těmto rituálům vysmíval, když byli spolu sami, teď mu ale majestátnost dvorských forem pomohla zůstat klidným. „Můj pane," pronesl jasným zvučným hlasem, který vyplnil celou místnost a utišil všechny šeptem vedené rozhovory lidí u stěn. „Jsem Ansset a přišel jsem žádat o svůj život." Jak mu kdysi Mikal vysvětlil, býval to v dávných dobách rituál pro vládce stovek světů a měl jistý význam. Mnohý vzpurný šlechtic nebo voják na místě zemřel, když panovník jeho žádost zamítl. Dokonce i Mikal bral skutečnost, že mu někdo *pro forma* odevzdává život do rukou, vážně. Byl to jeden z mnoha způsobů, kterými připomínal svým poddaným, že jim vládne.

„Proč bych tě měl ušetřit?" zeptal se Mikal hlasem sice starým, ale pevným. Každému kromě Ansseta by připadal jako skvělý příklad duševní vyrovnanosti. Ansset ale jeho hlas znal a slyšel, jak se třese nedočkavostí a strachem, jemné záchvěvy na hranicích tónů.

Rituál vyžadoval, aby Ansset udělal prosté prohlášení, slovy skromnými, leč sugestivními. On ale v tomto bodě na rituál rezignoval a vroucně Mikalovi zazpíval: „Otče Mikale, neměl bys!"

Dav u stěn začal znovu šeptat. Pohled na Mikalova Pěvce, svázaného a s pouty, byl dost šokující.

Ale aby Pěvec prosil za svou vlastní smrt –

„Proč ne?" zeptal se Mikal, zdánlivě bez emocí (ale Ansset věděl, že ho varuje a říká „nenaléhej, nenuť mě").

„Protože, můj pane a císaři Mikale, se mi staly věci, které mám teď uzamčené v mysli tak, že je ani já ani nikdo jiný nedokáže najít. Asi před tebou něco ukrývám. Jsem ti nebezpečný, Otče Mikale!" V poslední větě úmyslně porušil formálnost a hrozba znějící z jeho hlasu nahnala všem přítomným strach.

„Vůbec ne," odmítl to Mikal. „Myslíš si, že to děláš pro mé dobro, ale nevíš, co je pro mně dobré. Neuč mě bát se tě, protože se tě bát nebudu." Pokynul. „Dávám ti život."

A Ansset, ačkoli mu to ve spoutaných rukou působilo bolest, se sklonil a políbil zemi, aby vyjádřil vděk za Mikalovu shovívavost. Bylo to gesto, k jakému se uchylovali jen omilostnění zrádci.

„Proč jsi svázaný?" zeptal se Mikal.

„Pro tvou bezpečnost."

„Rozvažte ho,“ nařídil Mikal. Ansset si ale s úlevou všiml, že Kapitán stráže odzbrojil muže, kteří mu přišli rozvázat provaz a sejmout pouta. Když byl volný, vstal. Široce rozpažil nespoutanýma rukama, pozvedl zrak k mohutné stropní klenbě a zpíval Mikalovi svou lásku. Píseň ale byla plná varování, ačkoli neobsahovala žádná přímá slova, a také vyprávěla o Anssetově smutku, protože teď ho díky Mikalově moudrosti a v zájmu říše pošlou pryč.

„Ne!“ vykřikl Mikal a píseň přerušil. „Ne! Můj synu Anssete, já tě nepošlu pryč! Raději zvolím smrt z tvé ruky než dary z rukou jiných. Tvůj život má pro mě větší cenu než můj vlastní.“ A Mikal rozpřáhl ruce.

Ansset k němu došel a před trůnem ho objal; pak společně odešli ze sálu a za zády jim zůstala legenda. Do týdne bude celá říše vědět, že Mikal nazval svého Pěvce *Můj synu Anssete*; fotografie jejich objetí se objeví ve všech novinách; vypravěči budou pořád dokola opakovat slova: „Tvůj život má pro mě větší cenu než můj vlastní.“

11

Dveře do Mikalovy soukromé komnaty se zavřely a Ansset stál jen pár kroků za prahem. Mikal ho předešel, díval se do prázdna, zůstal k němu obrácený zády.

„Už nikdy," řekl.

Hlas měl zastřený pohnutím a záda ohnutá. Náhle se otočil a postavil se Anssetovi tváří v tvář; chlapec užasl, jak Mikalova tvář zestárla. Vrásky měl hlubší a koutky úst směřovaly dolů ostřeji, oči plné bolesti byly hluboko zapadlé. Ležely potopené v důlcích jako drahokamy v tmavém sametu a Ansset si náhle uvědomil, že Mikal jednoho dne zemře.

„Už nikdy," zopakoval Mikal. „Tohle už se nesmí nikdy stát. Když jsi mě prosil, abych tě osvobodil od stráží, pravidel a rozvrhů, řekl jsem: 'V pořádku, můžeš jít, Pěvce nemůžu držet v kleci.' Pro mě a pro mé přátele jsi překrásná melodie, nesoucí se vzduchem. Pro mé nepřátele, značně početnější než přátele, jsi nástroj. Samotný tvůj únos mě mohl zabít, Anssete. Nejsem už mladý. Nedokážu se s takovými věcmi vyrovnat."

„Je mi to líto."

„Líto. Jak jsi to mohl vědět? Když tě v tom zatraceném Domě písní vychovali, bez sebemenšího kontaktu se skutečným životem, jak jsi mohl vědět, jaká nenávist žene zvířata, co chodí po dvou a tvrdí, že jsou inteligentní? Věděl jsem to *já.* Ale od chvíle, co jsi přišel, se chovám jako blázen. Jsem na světě už tak dlouho, že mi to připadá jako tisíc let, milion let, a nikdy jsem nechyboval tolik jako od doby tvého příchodu."

„Pak mě pošli pryč. Prosím."

Mikal se na něj pozorně podíval. „Chceš jít?" Ansset mu chtěl lhát, říci ano, musím jít, pošli mě domů do Domu písní. Nedokázal ale Mikalovi lhát. „Ne," řekl nakonec.

„Vyřízeno. Ale od nynějška tě budou hlídat. Je už zatraceně pozdě, ale budeme tě hlídat a dovolíš mně i mým mužům, abychom tě chránili.“

„Ano.“

„Zazpívej mi, k čertu! Zazpívej mi!“ A Mikal dlouhými kroky přešel pokoj, oběma rukama jedenáctiletého chlapce zvedl, odnesl ke krbu a objímal, když Ansset začal zpívat. Byla to něžná píseň, a krátká, ale když skončila, ležel Mikal na zádech a díval se do stropu. Z očí mu proudem tekly slzy.

„Nechtěl jsem, aby ta píseň byla smutná. Měl jsem radost,“ omlouval se Ansset.

„Ja také.“

Mikal natáhl ruku a chopil se Anssetovy. „Jak jsem měl vědět, Anssete, jak jsem měl vědět, že na stará kolena udělám hloupost, které jsem se celý život vyhýbal? Miloval jsem, stejně jsem dělal všechno ostatní, náruživě, ale když tě unesli, můj synu, přišel jsem na to, že tě potřebuji.“ Mikal se otočil a podíval se na Ansseta, který na starého muže obdivně hleděl. „Neuctívej mě, chlapče,“ řekl. „Jsem starý šmejd a zabil bych vlastní matku, kdyby mě nepředběhl někdo z mých nepřátel.“

„Mně bys nikdy neublížil.“

„Ubližuji všemu, co miluji.“ Císařova tvář se uvolnila, ztratila hořký výraz a odrážela teď vzpomínku plnou strachu. „Báli jsme se o tebe. Nejdřív jsme měli strach, že ses stal obětí toho šílence, který terorizuje místní lidi. Je neuvěřitelně odvážný. Pořád jsem čekal, že se dozvím, jak našli tvoje tělo roztrhané na kusy –“ Hlas mu selhal. „Ale pořád jsme je nenacházeli… i když se objevovala pořád další a další těla, žádné z nich nebylo tvoje. Některým jsme museli dokonce sejmout otisky prstů, prohlížet zuby, ale nenašli jsme tě. Tehdy jsme si uvědomili, že ať už tě unesl kdokoli, vybral si správný čas. Vyplýtvali jsme celé týdny, když jsme se pokoušeli dát tvůj únos do souvislosti s jinými, a než jsme zjistili, že děláme chybu, stopa stačila vystydnout. Nikdo nechtěl výkupné. Nic. V noci jsem nespal a celé hodiny přemýšlel, co s tebou dělají.“

„Jsem v pořádku.“

„Pořád z nich máš strach.“

„Ne z nich,“ zavrtěl hlavou Ansset. „Ze sebe.“

Mikal si povzdechl a odvrátil se. „Začal jsem tě potřebovat a nejhorší, co mi mohou teď udělat, je sebrat mi tě. Stal jsem se slabým.“

A tak mu Ansset zpíval o slabosti, ale slabost byla v jeho písni největší silou ze všech.

Pozdě v noci, když si Ansset myslel, že Mikal usíná, švihl starý císař rukou do vzduchu a hněvivě vykřikl: „Přicházím o ni!“

„O co?“

„O svou říši. Copak jsem ji vybudoval, aby upadla? Vypálil jsem snad tucet světů a vyplenil stovku jiných proto, aby všude zavládl chaos, až zemřu?“ Naklonil se tak těsně k Anssetovi, že jejich oči dělilo jen pár centimetrů, a šeptal mu: „Říkají mi Mikal Hrozný, ale já ji celou vybudoval tak, aby stála nad Galaxií jako nějaký deštník. Teď to mají: mír a prosperitu a tolik svobody, kolik jen jejich omezená mysl může vstřebat. Ale až zemřu, tak to všechno zahodí.“

Ansset se pokusil zazpívat o naději.

„Naděje neexistuje. Mám padesát synů, tři z nich legitimní, a všichni jsou to hlupáci, kteří se mi pokoušejí lichotit. Nebyli by schopni udržet říši ani týden, ani všichni společně, ani jediný z nich. Za celý svůj život jsem nepotkal jediného člověka, který by byl schopný řídit to, co jsem celý život budoval. Až zemřu, všechno zemře se mnou.“ A Mikal unaveně klesl na podlahu.

Tentokrát Ansset nezazpíval. Natáhl ruku, dotkl se císaře, položil dlaň starému muži na koleno a slíbil: „Pro tebe, Otče Mikale, vyrostu, a budu silný. Tvá říše nepadne!“ Mluvil s takovým zanícením, že oba, on i Mikal, po chvíli překvapení vybuchli smíchem.

„I když je to tak,“ prohrábl Mikal Anssetovi rukou vlasy, „pro tebe bych to udělal, dal bych ti říši, a oni by tě leda zabili. A i kdybych žil dost dlouho, abych z tebe vychoval vládce lidstva, abych tě dosadil na trůn a přinutil je, aby tě uznali, nechtěl bych to udělat. Člověk, který se stane mým dědicem, musí být krutý, zlomyslný, prohnaný i moudrý, naprosto sobecký a ctižádostivý, musí pohrdat všemi ostatními lidmi, musí být vynikající vojevůdce, schopný odhadnout každého nepřítele a přelstít ho, a vnitřně natolik silný, aby

byl schopen prožít celý život úplně sám.“ Mikal se usmál. „Dokonce ani *já* sám všem svým požadavkům na vládce nevyhovuji, protože teď nejsem sám.“

„Ani já,“ usmál se Ansset, „nejsem.“ A zazpíval Otci Mikalovi na dobrou noc.

A jak tak ležel ve tmě, přemýšlel, jaké to asi je být císařem, jehož rozkazy poslouchají nejenom lidé z nejbližšího okolí, ale miliardy v celém vesmíru. Představoval si nesmírné zástupy lidí tančící v rytmu jeho písní, a planety kroužící kolem svých sluncí po drahách určených jeho slovem, samotné hvězdy uhýbající vlevo, vpravo, blíž nebo dál podle jeho přání. Když usnul, vize se proměnily ve sny a pocítil vzrušení z moci, jako by létal, celá Susquehanna se pod ním prostírala, ale byla noc a světla zářila jako hvězdy.

Vedle něj letěl někdo jiný. Obličej mu byl povědomý, nevěděl ale proč. Byl to vysoký muž v seržantské uniformě. Klidně se na Ansseta díval, dotkl se ho a Ansset byl najednou nahý, sám a měl strach, muž ho hladil v rozkroku, Anssetovi se to nelíbilo a tak ho uhodil; uhodil ho vší silou císaře, takže seržant spadl vyděšeně z oblohy, spadl a nabodl se na jednu palácovou věž. Ansset se díval na tělo, roztříštěné, zkroucené a krvavé, a najednou pocítil strašlivou tíhu zodpovědnosti. Vzhlédl a všechny hvězdy padaly, všechny planety vrážely do svých sluncí, obrovské zástupy lidí pochodovaly do záhuby přes ohromný a hrozivý útes a ať sebevíc plakal nebo na ně křičel, aby se zastavily, neposlechly ho; nakonec ho probudil vlastní křik a nad ním se s účastí skláněla Mikalova vlídná tvář.

„Něco se mi zdálo,“ zamumlal Ansset ještě v polospánku. „Nechci být císařem.“

„Nebuď jím,“ odpověděl Mikal. „Nikdy jím nebuď.“ Byla tma a Ansset zase rychle usnul.

12

Kdyby Svobodní Irčané byli nevinní, stříleli by na první říšské jednotky, které se na jejich údajně tajné základně v Antrimu objevily, aby je vyslechly? Někdo tvrdil, že ne. Komoří ale říkal: „Je to příliš hloupé, než aby se tomu dalo věřit."

Kapitán stráže zůstával klidný. „Všechno souhlasí. Jejich přízvuk identifikovali jako antrimský. Sedmnáct členů skupiny bylo po většinu času nebo po celou dobu Anssetova únosu z různých důvodů ve Východní Americe. A sotva uviděli naše jednotky, zahájili palbu."

„Neexistuje skupina nacionalistů, která by nezahájila palbu."

„Existuje mnoho skupin nacionalistů, které palbu nezahájily."

„Je to příliš jednoduché vysvětlení, řekl bych," trval na svém Komoří a nedíval se na Mikala, protože se už dávno naučil, že dívat se na Mikala člověku vůbec nepomůže, aby ho o něčem přesvědčil. „Každého zatraceného Svobodného Irčana zabili. Každého!"

„Začali se zabíjet sami, když viděli, že prohrávají."

„A já si myslím, že Ansset je pro císaře pořád nebezpečný!"

„Já jsem to spiknutí odhalil a zničil ho!" Následovalo ticho, a Mikal se přemýšlivě zeptal: „Poznal Ansset někoho z těch mužů, které jste zabili?"

Kapitán trochu zrudl. „Hořelo tam. Pár těl se dalo poznat. Ukázal jsem mu snímky a myslí si, že dva nebo tři z nich možná –"

„Možná," prohlásil posměšně Komoří.

„Mohli být členy posádky lodi. Dělal jsem, co jsem mohl. Velím flotilám, ksakru, ne malým likvidačním jednotkám!"

Mikal na něj chladně pohlédl. „Pak jste měl, Kapitáne, přenechat velení někomu, kdo by věděl, co dělá."

„Chtěl jsem si být – být si jistý, že nedojde k žádným chybám."

K tomu Mikal ani Komoří neměli co dodat. „Co se stalo, stalo se," uzavřel Komoří. „Nemyslím si ale, že bychom měli usnout na

vavřínech. Nepřítel byl natolik chytrý, že dokázal unést Ansseta a ukrývat ho před námi pět měsíců. Mám podezření, že i kdyby někdo z posádky nebo i celá posádka lodi byli Svobodní Irčané, spiknutí nezačalo u nich. Bylo příliš snadné je najít. Podle přízvuku. Nezapomínejme, že únosce dokázal vymazat Anssetovi z paměti a ukrýt před našimi sondami každý den. Kdyby nechtěl, abychom Svobodné našli, zablokoval by i vzpomínky na ně.“

Kapitán nebyl z těch, kdo brání prohrané argumenty. „Máte naprostou pravdu. Skočil jsem na to.“

„Všichni občas děláme chyby,“ dodal Mikal a Kapitánovi tak značně ulevil v nepříjemném pocitu. „Můžete odejít,“ dovolil mu Mikal; Kapitán se uklonil, vstal a odešel. Komoří zůstal s Mikalem v přijímací místnosti sám, pokud nepočítáme tři důvěryhodné členy stráže, kteří sledovali každý jejich pohyb.

„Jsem znepokojen,“ řekl Mikal.

„Já také.“

„O tom nepochybuji. Dělá mi starosti, že Kapitán není žádný hlupák, ale přesto se jako hlupák zachoval. Předpokládám, že od chvíle, kdy začal zastávat svou funkci, ho necháváte sledovat.“

Komoří se pokusil zaprotestovat.

„Pokud jste ho nenařídil sledovat, zanedbáváte svou práci.“

„Nařídil jsem ho sledovat.“

„Vezměte záznamy a porovnejte je s Anssetovým únosem. Uvidíme, nač přijdete.“

Komoří přikývl. Chvíli čekal a pak, když se zdálo, že o něj Mikal přestal projevovat zájem, zvedl se a odešel.

Když Mikal osaměl (pokud nepočítáme stráže, které se ovšem naučil ignorovat, až na skutečnost, že si neustále dával pozor na každé vyřčené slovo), vzdychl, protáhl si ruce a uslyšel, jak mu zapraskaly klouby. Klouby mu nikdy nepraskaly, dokud nedosáhl stovky. „Kde je Ansset?“ zeptal se a jeden ze strážců odpověděl: „Přivedu ho.“

„Nevoďte ho. Povězte mi, kde je.“

Strážce se napřímil a naslouchal stálému přívalu hlášení z ušního implantátu. „V zahradě. Se třemi gardisty. U řeky.“

„Zaveďte mě k němu.“

Stráže se pokoušely nedat najevo překvapení. Mikal už celá léta nevyšel ven z paláce. Zdárně ale vyrazili a s pěti strážnými a stovkou dalších, kteří diskrétně hlídkovali v zahradě, vyšel Mikal z paláce a šel na břeh řeky, kde seděl Ansset. Ansset vstal, když ho viděl přicházet, a pak se posadili spolu; stráže je pozorně zpovzdálí sledovaly, nad hlavami jim prolétaly říšské vrtulníky.

„Cítím se jako vetřelec," stěžoval si Mikal. „Když se jdu vydělat, musím s sebou mít dva strážce."

„Pozemští ptáci zpívají nádherné písně," odpověděl Ansset. „Poslouchej."

Mikal chvíli naslouchal, ale neměl tak citlivé uši jako Ansset a rychle začal ztrácet trpělivost.

„Existují spiknutí v rámci jiných spiknutí," řekl. „Zazpívej mi o plánech a intrikách bláznivých lidí."

Tak mu Ansset zazpíval příběh, který mu vyprávěl jen před několika dny biochemik, pracující na oddělení kontroly jedů. Vyprávěl o starodávném badateli, kterému se kdysi konečně podařilo zkřížit prase s kuřetem. Tvor, který vznikl, dával zároveň šunku i vejce, a tak se u snídaně dala ušetřit spousta času. Zvířata snášela velké množství vajec a splňovala všechny badatelovy naděje. Jediný problém spočíval v tom, že mláďata se nemohla vylíhnout, takže se zvířata nemohla množit. Protože tupé rypáky prařat (nebo kusat?) nedokázaly rozbít skořápku a experiment se nezdařil. Mikala to pobavilo a cítil se mnohem lépe. „Víš, Anssete, řešení existovalo. Měl je naučit rozbíjet skořápku ocasem."

Zakrátko ale Mikalova tvář znovu zvážněla a prohlásil: „Mé dny jsou sečteny, Anssete. Zpívej mi o sečtených dnech." Přes všechno úsilí Ansset nikdy nepochopil smrtelnost tak, jak jí rozumějí staří lidé. Musel tedy zazpívat Mikalovi své vlastní pocity, které s ní byly spojeny. Měly ovšem pramálo společného s klidem. Mikal si ale myslel, že mu někdo rozumí, a když ležel v trávě a díval se, jak plyne řeka Susquehanna, cítil se lépe.

13

„Musíme vzít Ansseta s sebou. On jediný by mohl někoho poznat.“

„Nemíním riskovat, že mi ho znovu seberou.“

Ale Komoří tvrdošíjně trval na svém. „Také nechci riskovat. Existuje příliš mnoho způsobů, jak zničit důkazy.“

Mikal zuřil. „Nedovolím, aby se chlapec do té záležitosti ještě víc zaplétal. Přišel na Zemi zpívat, k čertu!“

„Pak tedy odmítám pokračovat v práci,“ řekl Komoří. „Nemohu plnit úkoly, které mi dáváte, když mi svazujete ruce!“

„Vemte ho tedy s sebou. Ale budete s sebou muset vzít i mě.“

„Vás?“

„Mě.“

„Ale bezpečnostní opatření –“

„K čertu s bezpečnostními opatřeními. Něco takového ode mě nikdo nečeká. Překvapení je nejlepší bezpečnostní opatření.“

„Ale, můj pane, riskoval byste život –“

„Komoří! Než jste se narodil, riskoval jsem život za mnohem nebezpečnějších okolností, než jsou tyhle! Vsadil jsem vlastní život na to, že vybuduju říši, a stokrát jsem tu zatracenou sázku málem prohrál. Vyrážíme za patnáct minut.“

„Ano, můj pane,“ podvolil se Komoří. Rychle se vzdálil, aby všechno připravil, ale když vycházel z Mikalovy komnaty, třásl se. Dosud nikdy se neodvážil odporovat císaři. Na co myslel? A teď jede císař s ním. Kdyby se Mikalovi něco stalo v době, kdy jej bude mít v péči, byl by to Komořího konec. Po Mikalově smrti by se nikdo s nikým neshodl na ničem – kromě toho, že Komoří musí zemřít.

Mikal a Ansset nastoupili společně do armádního skočku. Vojáci byli celí zkoprnělí, že letí na akci za účasti samotného císaře. Komoří si ale všiml, že Mikala ovládá radostné vzrušení. Nejspíš si

připomněl slávu starých dobrých časů, usoudil Komoří, kdy si podmanil všechny světy. No, dnes už to není kdovíjaký dobyvatel a mně byl čert dlužen, že mi svěřil tenhle úkol. Sakra, přál bych si, aby mi dovolil vyřídit to samostatně. To je jedno z rizik, která člověku hrozí, když je tak blízko centra vlády – musí snášet vrtochy mocných.

Chlapec však, jak se zdálo, necítil vůbec nic. Nebylo to poprvé, kdy Komoří Anssetovi záviděl jeho železné Sebeovládání. Schopnost skrývat své pocity před nepřáteli i přáteli – a ty dvě skupiny si často měnily místa – by byla mocnější zbraň než sebevětší množství laserů.

Skoček se hnal po proudu Susquehanny mimořádně rychle, mnohem rychleji než obvyklá říční doprava. Za hodinu byli v Hisperu, po další hodině opustili řeku a mířili přes pole a bažiny k řece mnohem širší. „Delaware," zašeptal Komoří Mikalovi a Anssetovi. Mikal přikývl, ale zavrčel: „Nechte si ty své zasvěcené komentáře." Znělo to podrážděně, což znamenalo, že se ohromně baví.

Bylo to nedlouho předtím, než dal Komoří rozkaz poručíkovi, aby se skočkem přirazil ke břehu. „Je tady stezka a zavede vás, kam chcete." Půda byla podmáčená, takže v čele šli dva vojáci a pokoušeli se hledat pevná místa. Šli dlouho a rychle, ale Mikal je nepožádal, aby zpomalili. Komoří chtěl zastavit a odpočinout si, ale neodvažoval se dát zástupu rozkaz k zastávce. Nechtěl dopřát Mikalovi to zadostiučinění. Když to může vydržet ten stařík, myslel si Komoří, můžu i já.

Cesta je dovedla na ohrazené pole, za nímž stála skupina zemědělských stavení. Nejbližší dům byl postavený v koloniálním retrostylu, takže byl alespoň sto let starý. Jen sto metrů odtud tekla řeka a na břehu byla ke kůlu přivázaná loď, která se jemně pohupovala na vlnách.

„To je ten dům," řekl Komoří. „A tohle je ta loď."

Pole mezi nimi a domem nebylo velké a bylo zarostlé keři, takže se mohli nepozorovaně dostat až k domu. Byl ale prázdný, a když vpadli na loď, jediný muž na palubě si namířil laser na tvář a spálil se na uhel. Ansset ho ale stačil poznat.

„To byl Husk,“ řekl, když se beze známky jakýchkoli emocí díval na mrtvé tělo. „Nosil mi jídlo.“

Mikal a Komoří pak následovali Ansseta, zatímco si prohlížel plavidlo. „Není to tu stejné,“ řekl.

„Jistěže není,“ potvrdil Komoří. „Pokoušeli se loď změnit. Nátěr je čerstvý. A je tu cítit i nové dřevo. Předělávali to tady. Je ti ale něco povědomé?“

Bylo. Ansset našel malou místnůstku, která vypadala jako jeho cela, ačkoli teď byla vymalovaná zářivě žlutou barvou a novým oknem do ní proudila záplava slunečního světla. Mikal zkoumal okenní rám. „Nový,“ prohlásil. Ansset se pokoušel představit si vnitřek lodi před úpravami, nevymalovaný, a díky tomu dokázal najít velkou místnost, kde zpíval poslední večer v zajetí. Stůl tam nebyl. Vypadalo to ale, že místnost má stejnou velikost a Ansset potvrdil, že docela dobře mohl být vězněn na této lodi.

Když stáli v Anssetově cele, uslyšeli dětský smích a zvuk skočku, který projížděl po řece: byl plný veselých lidí, kteří si zpívali. „Dost zalidněná oblast,“ obrátil se Mikal ke Komořímu.

„Proto jsem chtěl, abychom přišli lesem. Aby si nás nikdo nevšiml.“

„Jestli jste nechtěl poutat pozornost,“ odsekl Mikal, „bylo by lepší přijet civilním autobusem. Není nic nápadnějšího než vojáci, kteří se schovávají v lese.“

Pro Komořího byla Mikalova kritika jako políček. „Nejsem taktik,“ bránil se.

„Jste dost dobrým taktikem,“ uzavřel Mikal a nechal Komořího trochu vydechnout. „Teď se vrátíme do paláce. Máte někoho důvěryhodného, kdo by mohl provést zatčení?“

„Ano,“ potvrdil Komoří. „Už jsem vydal rozkaz, aby ho nenechali odejít z paláce.“

„Koho?“ zeptal se Ansset. „Koho zatýkáte?“

Zdálo se, že se chvíli zdráhají odpovědět. Mikal nakonec řekl: „Kapitána stráží.“

„On mě nechal unést?“

„Je to zjevné,“ kývl Komoří.

„Tomu nevěřím,“ odmítl to Ansset, protože si myslel, že zná Kapitánův hlas a že v něm neslyšel žádné písně kromě těch o loajalitě. Tomu by ale Komoří nerozuměl. Nebyl to žádný důkaz. A tohle je loď, která, jak se zdá, něco dokazuje. A tak Ansset o Kapitánovi neřekl nic do chvíle, kdy už bylo příliš pozdě.

14

Pokud jde o vězení, mohlo být horší. Byla to prostě cela bez dveří – alespoň zevnitř. A i když v ní nebyl nábytek, podlaha byla stejně poddajná a pohodlná jako podlaha v Mikalově soukromé komnatě.

Přesto bylo těžké ovládnout rozhořčení. Kapitán seděl opřený o zeď, nahý, aby si nemohl ublížit oblečením. Bylo mu přes šedesát a už čtyři roky stál v čele všech císařových flotil a řídil pohyb tisíců lodí po celé Galaxii. A pak se nechat chytit do takových hloupých palácových intrik, stát se obětním beránkem –

Spiknutí měl samozřejmě na svědomí Komoří. Vždycky Komoří. Ale Kapitán mohl dokázat svoji nevinu pouze v hypnóze, a kdo jiný by prováděl hypnotický výslech než Komoří? Kromě toho Kapitán si byl vědom ještě jiné věci – že i když hloubková sondáž jeho mysli neodhalí žádné spojení s Anssetovým únosem, odkryla by jiné věci z dřívějška, z nichž každá by mu mohla zničit pověst a všechny dohromady by znamenaly rozsudek smrti, stejně jako kdyby Ansseta unesl osobně.

Čtyřicet let neotřesitelné loajality a teď, když jsem nevinný, mi mé staré zločiny brání ukázat pravdu. Jak tam seděl a opíral se vsedě o zeď, přejel si rukama přes stárnoucí stehna. Pořád na nich měl svaly, ale cítil, jako by se mu kůže na nohách uvolňovala a ochabovala. Člověk by se v tomhle světě měl dožít sto dvaceti, myslel si. Já se nedožiju o moc delšího věku než poloviny.

Co je přimělo jej uvěznit? Co udělal, že se jim to zdálo podezřelé? A udělal vůbec něco?

Něco to přece být muselo. Mikal nebyl žádný tyran: vládl podle zákona, ačkoli měl absolutní moc. Mluvil příliš často s nevhodnými lidmi? Byl ve špatnou dobu ve špatných městech? Ať už jsou

skuteční zrádci kdokoliv, bylo mu jasné, že proti němu spletli skutečně věrohodnou intriku.

Světla se náhle ztlumila na poloviční intenzitu. Znal toto vězení z druhé strany barikády natolik, aby věděl, že zhruba do deseti minut nastane tma. Tím pádem noc a spánek – jestli bude *schopný* spát.

Lehl si, zakryl si rukou oči a věděl, že pocit nervozity, který jím zmítal, bude nesnesitelný. Dneska v noci neusne. Pořád uvažoval – morbidně si dovoloval přemýšlet, protože měl příliš mnoho odvahy, než aby utekl před vlastní představivostí – pořád uvažoval, jak zemře. Mikal byl velký muž, ale ke zrádcům nebyl zrovna vlídný. Mučili je, kousek po kousku, a holograficky nahrávali smrtelnou agónii, a to celé pak vysílali na všech planetách. Nebo možná jen prohlásí, že byl malou rybou spiknutí, a pak jeho utrpení bude kratší a ne tak veřejné. Nebyla to ale bolest, co ho děsilo. Už dvakrát přišel o levou paži, ani ne dva roky po sobě, a věděl, že bolest dokáže snášet poměrně dobře. Děsilo ho vědomí, že všichni muži, kterým kdy velel, o něm budou od té chvíle uvažovat jako o zrádci, který zemřel v absolutní nemilosti.

To nedokázal unést. Mikalovu říši vytvořili vojáci s fanatickým smyslem pro loajalitu a čest, a tato tradice pokračovala. Pamatoval se, jak poprvé velel kosmoletu. Bylo to za povstání v Quenzee, kdy jeho křižník překvapili na planetě. Stála před ním trýznivá volba: buďto okamžitě odstartovat, než povstalci stačí křižník poškodit, nebo čekat a pokusit se zachránit pár mužů své jednotky. Rozhodl se pro křižník, protože kdyby čekal, nemusel pro říši zachránit vůbec nic. Zděšené výkřiky *Počkejte, počkejte* mu ale v uších zněly ještě dlouho poté, co už byl daleko z dosahu rádia. Dostal pochvalu, ačkoli medaili mu nedali celé měsíce, v obavě, že by se jí zabil.

Jak snadno se mi tehdy uvažovalo o sebevraždě, vzpomínal. Teď, když by mi opravdu prospěla, je navždy nedosažitelná.

Prostě zaplatím za své zločiny. Oni to nevědí, a i když si myslí, že vtáhli do pasti nevinného člověka, zasloužím si přesně takový trest.

Vzpomínal –

A světlo zhaslo –

Pokoušel se usnout a snít, ale pořád vzpomínal. A pamatoval si. V každém snu viděl její tvář. Beze jména. Jméno neznal – byla to součást bezpečnostních opatření, protože když se jméno nezná, nezjistí ho žádné sondy, ani nejhlubší. Ale tvář – černější než jeho vlastní, jako by jí v žilách proudila čirá krev předků z těch nejodlehlejších koutů Afriky – a úsměv, i když nepříliš častý, tak zářivý, že pouhá vzpomínka mu vehnala do očí slzy a zatočila se mu hlava, nezapomněl. To ona měla být skutečným vrahem. V noci před plánovanou vraždou prefekta ho zavedla k sobě domů. Rodiče, kteří o ničem nevěděli, spali vzadu; dvakrát se mu dala, než si konečně uvědomil, že tohle je víc než jen způsob, jak uvolnit napětí před náročným úkolem. Opravdu ho milovala, tím si byl jist, a tak jí do ucha zašeptal své jméno.

„Co to bylo?“ zeptala se.

„Mé jméno,“ odpověděl; vypadala, jako by zakoušela velkou bolest.

„Proč jsi mi je pověděl?“

„Protože,“ zašeptal, když mu přejížděla prsty po zádech, „ti věřím.“ Zasténala pod tíhou takové důvěry – nebo to snad byly poslední dozvuky sexuálního opojení. Možná. Nikdy se to nedozvěděl. Když odcházel, ve dveřích mu zašeptala: „Sejdeme se v devět hodin ráno, sejdeme se u Horovy sochy ve Flant Fisway.“

Čekal u pomníku přes dvě hodiny, pak ji šel hledat a našel její dům v obležení policie. Stejně jako domy dalších dvou spiklenců, takže věděl, že byli zrazeni. Nejdříve si myslel – dovolil sám sobě myslet –, že je nejspíš zradila *ona* a aby mu zachránila život, domluvila si s ním schůzku na dobu, kdy věděla, že přijde policie. V každém případě, i kdyby byla nevinná, dočetl se v novinách, že se zabila, když policie vtrhla do domu; ustřelila si hlavu staromódním revolverem přímo před očima rodičů, kteří seděli v obývacím pokoji a divili se, proč do dveří vchází policie. I kdyby zradila skupinu, nechtěla zradit jeho – když věděla, jak se jmenuje, dala přednost smrti před možností pod nátlakem ho prozradit.

Marná útěcha. Zabil prefekta sám, pak rodnou planetu opustil, a už se nikdy nevrátil. Pár let, než mu bylo dvacet, se zkoušel připojit k povstání nebo povstání podněcovat nebo dokonce hledat v Mikalově

ještě mladé říši potenciální povstalce. Postupně si ale uvědomil, že není moc lidí, kteří touží po nezávislosti. Život pod Mikalovou vládou byl lepší než život kdykoli předtím. A když to pochopil, začínal rozumět, čeho se Mikalovi podařilo dosáhnout.

Vstoupil do armády a využil veškerého svého nadání, aby stoupal v žebříčku armádní hierarchie stále výš, až se stal Mikalovým nejvěrnějším důstojníkem, Kapitánem stráže. A to všechno je teď k ničemu. K ničemu, protože jeden ambiciózní civilní sluha ho odsoudil k smrti, ne se ctí, jak bylo jeho snem, ale ve strašlivé hanbě.

Zasloužím si to, myslel si. Protože jsem jí řekl svoje jméno. Všechno je to moje vina, protože jsem jí řekl svoje jméno.

Nejspíš podřimoval, protože ho náhlý závan chladnějšího vzduchu probral a přivedl k vědomí. Nepřišli si pro něj? Ale ne – rozsvítili by. A světlo nesvítilo, dokonce ani na chodbě, pokud správně cítil, že jsou dveře otevřené.

„Kdo je to?“ zeptal se.

„Pššš,“ uslyšel místo odpovědi. „Kapitáne?“

„Ano.“ Kapitán se ze všech sil snažil hlas zařadit. „Kdo jste?“

„Neznáte mě. Jsem jen voják. Neznáte mě. Ale já znám vás, Kapitáne. Něco jsem vám přinesl.“ Kapitán pocítil, jak mu po těle šátrá jakási ruka, pak konečně nahmatala jeho paži, ruku a vtiskla mu do ní ampulku zakončenou jehlou.

„Co je to?“

„Čest,“ řekl voják. Hlas zněl velmi mladě.

„Proč?“

„Nemohl jste Mikala zradit. Ale oni vás dostanou, to vím. A odsoudí k smrti – jako zrádce. Tak jestli o ni stojíte – čest.“

A pak znovu závan vzduchu, jak voják odešel do tmy; hromadící se teplo, když se dveře zavřely a průvan se ztratil. Kapitán držel v dlani smrt. Ale neměl moc času. Ten voják byl statečný a chytrý, ale bezpečnostní systém vězení brzy zalarmuje stráže – už to nejspíš udělal – že se někdo dostal dovnitř. Nejspíš už si pro něj jdou.

Co když se mi doopravdy podaří *dokázat* nevinu, říkal si. Proč umírat teď, když bych mohl být zproštěn obvinění a klidně prožít zbytek života?

Vzpomněl si ale, co umějí odhalit Komořího drogy a výslechy a pak už v duchu viděl jen tu její černou, černou tvář, udeřil se ampulkou do žaludku, tvrdě, a náraz prolomil pečeť a dovolil chemikáliím, aby otevřely jeho kůži jedu ze stříkačky. Normálně by počítal sekundy, aby zastavil přísun drogy, až se odměří potřebná dávka; tentokrát ale byla potřebná dávka přesně to, co mohla ampulka obsahovat.

Pořád si držel ampulku u těla, když ho oslnila světla, otevřely se dveře a dovnitř vběhly stráže, vytáhly mu jehlu ze žaludku a ampulku z ruky, posbíraly ho ze země a snažily se ho vyvléct na chodbu. „Pozdě," řekl slabým hlasem, ale přesto ho napůl nesli, napůl táhli chodbou.

Končetiny měl úplně bezvládné; znal ten jed a věděl, že znamená jistou smrt, kterou nezastaví žádný léčebný zásah. Prošli dalšími dveřmi a tam spatřil záda mladého vojáka, kterého tři další vedli do výslechové místnosti. „Děkuji," pokusil se na něj zavolat, ale měl příliš slabý hlas, než aby přehlušil dusot kroků spěchajících vojáků v uniformách.

Položili ho na stůl a sklonil se nad ním doktor, zavrtěl hlavou a prohlásil, že je příliš pozdě.

„Přesto to zkuste!" vykřikl hlas, který Kapitán matně rozeznal jako hlas Komořího.

„Komoří," zašeptal Kapitán.

„Já, ty zmetku!" sykl Komoří sklíčeně.

„Řekněte Mikalovi, že moje smrt dá svobodu více spiklencům, než kolik jich zabije."

„Myslíte si, že to neví?"

„A řekněte mu – řekněte mu –"

Komoří se sklonil až k němu, ale Kapitán zemřel, aniž by se dozvěděl, jestli se mu podařilo zanechat Mikalovi poslední zprávu, než byl umlčen navždy.

15

Ansset sledoval, jak se Mikal rozčiluje a křičí na Komořího. Znal Mikalův hlas dost dobře na to, aby poznal, že hněv zčásti hraje. Poznal to Komoří? Ansset měl podezření, že ano.

„Toho vojáka by zabíjel jen idiot!“ křičel Mikal.

Komoří, který hrál vyděšeného, se bránil: „Vyzkoušel jsem všechno – drogy, hypnózu, ale byl zablokovaný, byl příliš dobře zablokovaný –“

„Tak jste se uchýlil ke starodávné tortuře!“

„Je to jeden z trestů za zradu. Myslel jsem, že když s mučením začnu, vydá zbývající spiklence –“

„A tak umřel a teď nemáme šanci se dozvědět –“

„Jak jsem říkal, byl zablokovaný, co jsem měl dělat?“

„Co jste měl dělat!“ Mikal se odvrátil. Ansset zaslechl v jeho hlase náznak radosti. Z čeho? Byla to ponurá radost, jistě, taková, k níž se Mikal nemohl otevřeně přiznat.

„On dodal Kapitánovi jed, bez ohledu na to, jak pečlivě jsme ho střežili.“

„Alespoň to dokazuje Kapitánovu vinu,“ řekl Komoří.

„Alespoň to nedokazuje nic!“ zavrčel Mikal, otočil se tváří ke Komořímu a zarazil jeho pokusy celou věc objasnit. „Zradil jste mou důvěru a nedostál své povinnosti!“

Byl to začátek rituálu. Komoří poslušně zahájil další krok. „Můj pane a císaři, byl jsem hlupák. Zasloužím si zemřít. Vzdávám se svého postavení a žádám, abych byl zabit.“

Mikal se také držel rituálu, ale vztekle, bez elegance, jako by chtěl Komořího ujistit, že mu prominul, ne však odpustil. „To je zatraceně pravda, že jste hlupák. Daruji vám život, protože jste mi prokázal bezpochyby cenné služby, už jen samotným zadržením toho

zrádce.“ Mikal naklonil hlavu na stranu. „Tak, Komoří, co myslíte, koho bych měl jmenovat příštím Kapitánem stráže?“

Ansset byl stále zmatenější. Komoří a Mikal si o něčem lhali, něco jeden před druhým ukrývali – a Mikal teď žádal Komořího o radu v záležitosti, která se ho absolutně netýkala. A Komoří se navíc chystal odpovědět.

„Riktorse Ashena, samozřejmě, můj pane.“

Samozřejmě? Tón Komořího byl impertinentní, samotná skutečnost udílení rady přímo nebezpečná. Komoří nebezpečné věci nedělal. Bezpečná odpověď by v tom případě byla, že o té záležitosti nikdy neuvažoval a že se neopovažuje radit císaři v tak zásadní věci. A místo toho řekl *samozřejmě.*

Ansset čekal, že Mikal zareaguje jako obyčejně chladně, Komořího propustí, a nebude ho chtít pár dní vidět. Mikal ale popřel všechno, co o něm Ansset podle vlastního mínění věděl, jednoduše s úsměvem odpověděl: „Ovšem, samozřejmě. Riktors Ashen je jasná volba. Vyřiďte mu mým jménem, že je jmenován.“

Dokonce i Komoří, který vynikal v umění nasadit neutrální výraz, kdykoli se mu to hodilo, vypadal chvíli překvapeně. A díky tomu překvapení v Komořího tváři se to Anssetovi v duchu spojilo. Komoří jmenoval jediného člověka, kterého na místě Kapitána stráže rozhodně nechtěl, protože si byl jist, že Mikal okamžitě odmítne každého, koho navrhne. Místo toho ho Mikal zvolil, protože si byl vědom skutečnosti, že to bude člověk nanejvýš nezávislý na Komořího vlivu.

Ansset si nemohl pomoci, ale potěšilo ho to. Riktors Ashen byl dobrá volba – flotila to samozřejmě schválí, protože Ashenova vojenská pověst byla už celá léta nejlepší. A schválí to i říše, protože při povstání v Mantrynnu dokázal, že umí s lidmi zacházet milosrdně. Namísto odplaty a ničení vyslechl stížnosti lidí na chamtivého vůdce planety, postavil ho před soud a nechal popravit. Spolu s vůdci povstání, samozřejmě, ale pak se sám na několik měsíců postavil do čela planety, vymýtil korupci na nejvyšších vládních postech a dosadil na klíčová místa domorodce, aby pokračovali v práci, až odjede. V Galaxii neexistovala loajálnější

planeta než Mantrynn a žádné jméno nevyslovovali řadoví členové flotily s větší láskou než jméno Riktorse Ashena.

Ale kromě všech těchto dobrých důvodů měl Ansset svůj vlastní; byl rád, protože toho muže znal, měl ho rád a důvěřoval mu. Sama Esste mu kdysi řekla, že ze všech lidí ve vesmíru je Riktors Ashen nejpodobnější Mikalovi. A teď, když Ansset znal Mikala a miloval ho, bylo to nejvyšší ocenění, jaké si dovedl představit.

Než si Ansset promyslel důsledky jmenování, Komoří odešel a z úvah ho vytrhl Mikalův hlas. „Víš, jaká byla poslední slova, která mi vzkázal?“

Ansset pochopil, aniž by to Mikal přímo řekl, že mluví o Kapitánovi.

„Vzkázal: ‘Řekněte Mikalovi, že moje smrt dá svobodu více spiklencům, než kolik jich zabije.’ A pak – pak řekl, že mě miluje.“ Mikalovi selhal hlas. V očích měl slzy. „Představ si to, ten starý rezervovaný parchant řekl, že mě miluje. Víš, že byl před čtyřiceti lety zapletený do spiknutí, které chtělo svrhnout moji vládu? Jak patetické! Jeho milenka spiknutí prozradila a on z toho časem vyrostl. Nevěděl, že já to vím. Ale možná, že nelhal. Možná mě opravdu miloval, svým způsobem.“

„Tys ho miloval?“

„Já mu ksakru rozhodně nikdy úplně nevěřil, to vím jistě. Já nikdy nikomu nevěřím. Kromě tebe.“ Mikal se na Ansseta usmál a prohrábl mu rukou vlasy. Mluvil uštěpačným tónem, ale Ansset cítil smutek maskovaný nonšalancí. „Ale milovat ho? Kdo ví. Vím, že se cítím naprosto pod psa, když vím, že je mrtvý. Miluje mě. Miloval mě. Ano, natolik, jak můžu milovat kohokoli jiného, jsem ho miloval. Jsem aspoň rád, že si našel způsob, jak umřít se ctí.“ Mikal se zasmál. „Zní to divně, co říkáš? Jeho smrt nechává spiknutí neodhalené, a přesto jsem rád. Od tvého příjezdu, Anssete, zapomínám sledovat jen své vlastní zájmy.“

„Pak bych měl odejít.“

Mikal vzdychl. „La la la. Jedna z tvých nejnudnějších písní, Anssete, pořád zpíváš jen jednu notu.“

Mikal se uvelebil v křesle, které se plynule uzpůsobilo tvaru jeho těla. Ale císařovu tvář opanovala zasmušilost.

„Co se stalo?“ zeptal se Ansset.

„Nic. No, není dobře, když ti lžu. Řekněme, že jsem unavený, a státní záležitosti jsou s věkem pořád obtížnější.“

„Proč,“ zeptal se Ansset, aby změnil téma – i proto, aby uspokojil vlastní zvědavost, jak sám sobě přiznal, „proč byl Kapitán zatčen? Jak ses to dozvěděl?“

„Tak tohle tě zajímá. Komořího muži Kapitána sledovali. Chodíval tam pravidelně. Přátelům tvrdil, že se schází s ženou, která tam žije. Ale všichni sousedé pod vlivem drog dosvědčili, že tam žádná žena nikdy nežila. A Kapitán byl mistrem v budování mentálních bloků. To všechno by ještě pořád mohla být shoda okolností, i podobnost té lodi, kdybys nebyl poznal muže, který se zabil. Huska?“

„Huska.“ Ansset sklopil oči. „Nechci si myslet, že jsem způsobil Kapitánovu smrt.“

„Pro nikoho to nebylo nic příjemného.“

„Alespoň bylo povstání zmařeno,“ a Ansset si s radostí uvědomil, jakou úlevu mu přinese, až nebude pod stálým dohledem stráží.

„Zmařeno?“ optal se Mikal. „Jen jsme tu síť trochu na povrchu naťukli. Tomu vojákovi se podařilo vniknout ke Kapitánovi s jedem. To znamená, že v paláci jsou pořád spiklenci. A proto dám Riktorsi Ashenovi instrukce, aby tě hlídal opravdu důkladně.“

Ansset se ani nepokoušel skrýt zklamání.

„Já vím,“ kývl Mikal unaveně. „Vím, jak ti to jde na nervy. Ale v mysli máš pořád ukrytá a uzamčená tajemství, a dokud se nedostanou ven, co jiného můžu dělat?“

16

Tajemství vyšla najevo hned následující den.

Mikal přijal dvůr ve velkém sálu a na jeho žádost Ansset s Komořím stáli nedaleko trůnu. Někdy během odpoledne požádá Mikal Ansseta, aby zazpíval. Po zbytek času Ansset odevzdaně sledoval nudné zástupy hodnostářů skládajících císaři hold. Všichni byli až rituálně zdvořilí a úzkostliví a přísahali Mikalovi věčnou lásku a oddanost. Pak se vrátí domů a budou spekulovat, za jak dlouho asi Mikal Hrozný zemře, kdo ho zastoupí a jaké jsou šance shrábnout kousek říše pro sebe.

Pořadí hodnostářů bylo pečlivě určováno tak, aby vyznamenávalo loajální přátele a ponižovalo povýšence, jejichž nabubřelá důstojnost si přímo koledovala o napomenutí. Nižší úředník ze vzdálené hvězdokupy, jehož inovace v systému sociálních dávek převzala celá říše, obdržel oficiální vyznamenání být ten den prvním. Pak vypukla skutečná ceremoniální nuda. Princové, prezidenti, satrapové a ředitelé, podle toho, jaký titul přežil po dobytí jejich území před sedmdesáti, osmdesáti nebo devadesáti lety, všichni postupovali krok za krokem, obklopeni svými družinami, klaněli se (a úklony prozrazovaly, jak velký mají z Mikala strach nebo jak moc mu chtějí polichotit nebo jak pyšně a nezávisle chtějí působit), prohodili pár slov, když žádali o soukromou audienci nebo zvláštní pozornost, a pak zase vycouvali, aby mohli čekat podél stěn poté, co je Mikal odbyl milým nebo úsečným slovem.

Aby obzvlášť ponížili satrapu ze Sununuway, šla před ním delegace Černých Kinshasami, oděných do podivných, starobylých pozemských krojů. Kinshasané trvali, což bylo komické, na tom, že jsou suverénním národem, ačkoli Komoří pošeptal Anssetovi do ucha, že ani nemají svou zemi na správném místě, že dávná Kinshasa ležela v údolí řeky Kongo, zatímco tihle barbaři žijí v jižním cípu

Afriky. Pořád dělali na Mikala dlouhý nos, protože svého zástupce označovali jako velvyslance, a byli tak směšní, že dát jim před kýmkoli jiným přednost byla urážka nejhrubšího zrna.

„Ty ropuchy ze Sununuway," přidušeně se zasmál Komoří, „budou šíleně vzteklé."

Kinshasané vypadali prazvláštně. Byli oblečení podle vlastní módy, vlasy vysoko načesané a v nich zapletené kosti a ozdoby, které je držely, na prsou se jim houpaly těžké šňůry s korálky a intimní partie jim zakrývaly jen miniaturní bederní rouška. Ať už ale byli prazvláštní nebo ne, Mikala začali nudit a gestem požádal o víno.

Komoří nalil, ochutnal, jak bylo zvykem, a pak udělal krok k trůnu. Vzápětí se zastavil a kývl na Ansseta. Ansset, překvapený, že ho volá, k němu došel.

„Proč bys nemohl víno Mikalovi zanést *ty*, milý Pěvče?" vyzval jej Komoří.

Z Anssetových očí zmizelo překvapení, vzal víno a odhodlaně zamířil k Mikalovu trůnu.

V tu chvíli se rozpoutalo peklo. Kinshasanští vyslanci sáhli do svých vysokých účesů a vytáhli dřevěné nože – neodhalené detektory kovů ani prohlídkou – a hnali se k trůnu. Stráže rychle vystřelily, lasery složily pět Kinshasanů, ale všechny mířily na vrahy, kteří byli u trůnu nejblíž, a tři další zůstali naživu. Hnali se dál, nože napřažené k úderu, mířili Mikalovi přímo na srdce. Rozlehly se výkřiky a jekot. Jednomu gardistovi se podařilo znovu namířit a vystřelit, ale netrefil. Ostatní měli po prvním výstřelu prázdné zbraně. Snažili se rychle dobít, ale věděli, že bude příliš pozdě a že nic nezadrží dřevěné nože, mířící Mikalovi do srdce.

Mikal hleděl smrti do očí a nevypadal zklamaně.

V tom okamžiku ale Ansset mrštil pohárem po jednom útočníkovi a pak skočil před císaře. Lehce vyskočil do vzduchu a prvního Afričana kopl do čelisti. Úhel kopu byl perfektní, rána silná a neuvěřitelně tvrdá, takže Kinshasanova hlava odletěla padesát stop a zapadla do davu, zatímco tělo se svezlo k zemi a dřevěný nůž, který ruka stále svírala, se dotkl Mikalovy nohy. Ansset dopadl na zem právě včas, aby stačil vrazit ruku do břicha dalšího útočníka tak

prudce, že se až po loket zabořila do vnitřností a prsty rozdrtily mužovo srdce.

Třetí útočník zaváhal jen chvíli, vyveden z míry pohledem na nečekaná jatka, která způsobilo dítě nevinně stojící vedle Mikalova trůnu. To zaváhání umožnilo znovunabitým laserům zamířit, vypálit – a poslední kinshasanský vrah padl; jako dohasínající popel se snášel k zemi.

Celý incident – od chvíle, kdy se na scéně objevily dřevěné nože do pádu posledního útočníka, trval pět sekund.

Ansset stál klidně uprostřed místnosti, vnitřnosti útočníka omotané kolem paže, celý potřísněný krví. Díval se na svou krvavou ruku a na tělo, ze kterého ji vyškubl. Zalil ho příval dlouho blokovaných vzpomínek a na mysli mu vytanula další podobná těla, další hlavy, ukopnuté z krků, další lidé, kteří zemřeli, když se učil umění zabíjet holýma rukama. Pocit viny, který ho trápil, když se po večerech budil na lodi, jím teď projel ještě silněji než kdykoli dřív, protože teď už znal důvod, znal svoji vinu.

Veškeré hledání bylo bezvýsledné. Preventivní opatření neměla smysl. Ansset nemohl použít zbraň, žádnou nepotřeboval – on sám *byl* zbraní, která měla být použita proti Otci Mikalovi.

Pach krve a roztrhaných střev se mísil s pocity, které jím zmítaly. Byl by zvracel. Toužil smět zvracet. Sebeovládání ale prosazovalo svou – bylo mu vštípeno právě pro podobné nezvladatelné situace. Tiše stál, tvář jako netečnou masku, a čekal.

Stráže, které si nebyly jisté, co mají dělat, se k němu opatrně přiblížily.

Komoří si ale byl jistý. Ansset uslyšel jeho hlas, třesoucí se strachy pomyšlením, jak blízko k cíli se útočníci dostali a jak málo dělilo Mikala od smrti od té doby, co se Ansset vrátil. Komoří křičel: „Držte ho pod dohledem! Vykoupejte ho. Nedovolte ani na chvíli, aby se vzdálil z dosahu laserů. Za hodinu ho přiveďte do poradního sálu.“

Stráže se podívaly na Mikala, bledého jako stěna a úplně otřeseného, a on přikývl.

17

Mikal seděl, díval se do ohně a vzpomínal na prvního člověka, kterého kdy zabil. Byl tehdy ještě dítě, pouze desetileté, mladší než Ansset – ne. Nesmí myslet na Ansseta.

Bylo mu pouhých deset a spal nahoře. Odehrálo se to v době, kdy vypukla vlna násilí na světech Zdravé procházky, a té noci se teroristé dostali ke slovu. Neozvalo se zaklepání na dveře, žádný zvuk zvenčí, jen třesk vyražených dveří, křik Mikalovy matky, která ještě neležela, vřískot sestry, která se probudila v malém pokojíku přes chodbu. Nemusel si domýšlet, co se děje. Bylo mu teprve deset, ale v oněch letech se takové věci nedaly před dítětem držet v tajnosti; vídával mrtvoly žen, roztrhané na kusy a rozházené po ulici; vídával mužské genitálie přibité na zeď, zatímco tělo, kterému předtím patřily, leželo pod nimi a hledělo se šíleným výrazem v očích na oheň, který spálil jeho vnitřnosti na prach.

Záškodníci se pohybovali v malých skupinkách a říkalo se, že jsou nepřekonatelní, ale Mikal věděl, kde je uložena lovecká puška a jak správně zamířit. Našel ji v pokoji rodičů, pečlivě ji nabil, zatímco matka dole pořád křičela, a pak trpělivě čekal, až uslyšel na schodech kroky dvou lidí. Měl jen jednu ránu, ale pokud zvolí správný moment, stačí to – puška byla dost průrazná, aby náboj provrtal člověka a zabil ještě jednoho za ním.

Muži se objevili na vrcholu schodiště. Mikal necítil úzkost při představě, že zabije člověka. Vystřelil. Zpětný ráz zbraně ho povalil na zem. Když vstal, byli ti dva pryč – skutáleli se dolů. Klid ho pořád ještě neopustil. Znovu nabil a opatrně se přiblížil ke schodům. U paty schodiště klečeli nad těly dva další muži, pak vzhlédli. Kdyby Mikal zaváhal, zabili by ho – lasery jsou rychlejší než jakýkoli projektil a tihle muži věděli, jak je používat. Mikal ale neváhal. Vystřelil znovu, tentokrát se na zpětný ráz dobře připravil a sledoval, jak výstřel oba

muže povalil – střela zasáhla jednoho z nich do hlavy. Byla to šťastná trefa – mířil druhému muži na břicho, ale nezáleželo na tom. Oba byli mrtví.

Nevěděl, jak se má pod palbou dostat po schodech dolů a vypořádat se se zbytkem bandy, měl ale v úmyslu to zkusit. Ukázalo se, že to není třeba. Otce drželi a nutili ho dívat se, jak mu druhý muž znásilňuje manželku. Když byli čtyři vetřelci náhle mrtví, neváhal Mikalův otec říct zbylým třem: „Nemáte šanci. Čtyři jsou nahoře a další tucet čeká venku."

Uvěřili mu; byli to ale násilníci, takže mu prořízli hrdlo a Mikalovu matku osmkrát probodli; pak teprve obrátili lasery proti sobě – věděli, že kdyby se vzdali, nečekalo by je slitování, dokonce ani soud, jen krátká procedura, při níž by je roztrhali na kusy. Mikalův otec zemřel ještě před nimi. Matka ale zůstala naživu. Ve věku deseti let se Mikal stal svého druhu hrdinou. Zorganizoval ve své vesnici silné hnutí odporu, a když se rozšířily zprávy, že se pak vetřelci do ní nedostanou, žádaly ho i jiné vesnice, aby je vedl, i když byl teprve dítě. V patnácti se mu podařilo přimět násilníky, aby přistoupili na dohodu, která jim prakticky bránila přistávat na jeho planetě, a v průběhu dalších let jim dokázal, že má moc i vůli, aby si vymohl plnění smlouvy.

Ale ve chvílích, kdy poprvé sešel ze schodů a uviděl čtyři lidi, které zabil, otce, jemuž tekla krev z rozšklebené rány na krku, tři ohořelé mrtvoly, páchnoucí spáleným masem, matku, jak leží nahá na podlaze s nožem v hrudi, pocítil bolest, která ho poháněla při všem, co od té doby dělal. Jen vzpomínka na tu noc ho zalévala potem i po více než sto letech. Nejprve to byl vztek, co ho motivovalo, přímo nutilo vydat se s flotilou na světy, které násilníkům patřily, a podmanit si je, co ho přimělo stát se hlavou silné, tvrdé skupiny mužů, kteří byli všichni starší než on a přesto ochotní jít s ním třeba do pekla.

Někde cestou z něj ale vztek vyprchal. Nestalo se to dříve, než se jim konečně podařilo zavraždit jeho matku pomocí jedu desítky let poté, co přežila útok noži – samozřejmě, že je nenáviděl. Šlo o pozvolný proces, jak se noc smrti stávala vybledlou vzpomínkou a on začal pociťovat zodpovědnost za miliardy lidí, kteří na něm záviseli z

důvodů právních, mírových i bezpečnostních. Cestou se jeho cíle změnily. Už netoužil trestat zločince, ačkoli to dřív považoval za svoje životní poslání. Teď si kladl za cíl dosáhnout míru v celé Galaxii, chránit lidstvo před ním samým, i když to znamenalo další krvavou válku, která by rebelantské světy, národy a pakty světů přinutila přistoupit na to, co podle vlastních slov chtěly. Konec smrti v boji.

Dokázal jsem to, říkal si Mikal, když hleděl do plamenů. Udělal jsem to.

A přece to nestačilo. Protože po všem tom úsilí dnes v noci musel před ním stát jeden chlapec s krví na rukou a dívat se na mrtvá těla mužů, které zabil. A já všechno dělal pro to, aby už nikdy žádný chlapec tohle dělat nemusel.

Pocítil v duši jakousi bolest, které nedokázal vzdorovat. Vložil ruku do ohně, dokud fyzická bolest nepřehlušila bolest v srdci. Pak ruku sevřel v pěst, potřel ji hojivou mastí a uvažoval, proč se vnitřní rány nemohou zahojit tak snadno.

18

„Pěvče,“ oslpvil jej Riktors Ashen, „zdá se, že tě někdo naučil nové písně.“

Ansset stál mezi strážemi, které na něj všechny mířily lasery. Sebeovládání mu pomáhalo nedat na sobě znát sebemenší náznak emocí, ačkoli toužil křičet bolestí, která ho drásala v srdci. Mé zdi sahají hluboko, mohou ale tohle udržet? říkal si a v hlavě uslyšel slabounký zpěv. Byl to hlas Esste a zpíval mu píseň lásky – to mu dovolilo ovládnout svou vinu, bolest i strach a neztratit přitom Sebeovládání.

„Musel ses učit od mistra,“ podotkl Riktors.

„Nikdy,“ začal Ansset, a pak si uvědomil, že nedokáže současně mluvit a zachovávat Sebeovládání.

„Nemučte toho chlapce, Kapitáne,“ ozval se Mikal z koutu poradního sálu, kde seděl.

Komoří zahájil svou rezignaci *pro forma:* „Měl jsem včas prohlédnout chlapcovu strukturu svalů a zjistit, jakým novým dovednostem se naučil. Prosím, aby byla přijata moje žádost o rezignaci. Prosím, vezmi si můj život.“

Komoří musí mít mnohem větší obavy než obvykle, uvědomil si Ansset, protože si před císařem lehl tváří k zemi.

„Zmlkněte a vstaňte,“ nařídil mu Mikal. Komoří vstal a tvář měl úplně šedou. Mikal nepokračoval v rituálu. Život Komořího stále visel na vlásku.

„Očividně,“ řekl Mikal, „jsme se dostali přes pár bariér, které blokovaly Pěvcovu mysl. Podívejme se, přes kolik.“

Ansset stál a díval se, jak Riktors bere ze štolu balíček fotografií, rozkládá je a dává mu je k prohlédnutí. Ansset se podíval na první a udělalo se mu špatně. Nevěděl, proč po něm chtějí, aby si je

prohlížel, dokud se nepodíval na třetí snímek a nezalapal po dechu, navzdory Sebeovládání.

„Tohohle znáš," pochopil Riktors.

Ansset mlčky přikývl.

„Vyber ty, které znáš."

Ansset poznal nejméně polovinu, a Riktors je porovnával se seznamem, který držel v ruce, a když Ansset skončil a otočil se (pomalu, pomalu, protože strážci s lasery byli nervózní), Riktors se ponuře usmál na Mikala.

„Ukázal všechny unesené a zabité po jeho únosu. Přece jen existovala souvislost."

„Zabil jsem je," pochopil Ansset a tentokrát neměl klidný hlas. Třásl se mu tak, jak ho předtím ještě nikdo v paláci neslyšel se třást. Mikal na něj pohlédl, ale neřekl nic, nedal najevo sebemenší účast. „Chtěli, abych se na nich cvičil," dokončil Ansset.

„Kdo chtěl, aby ses cvičil?" vyslýchal Riktors.

„Oni! Hlasy – ze skříňky." Ansset se usilovně snažil držet vzpomínky, která před ním byla pomocí bloku ukryta. Už věděl, proč byl ten blok tak silný – nedokázal by unést to, co se mu ukrývalo v mysli. Teď ale byla mysl otevřena a unést to musel, alespoň tak dlouho, aby o tom mohl mluvit. A mluvit o tom musel, ačkoli toužil, aby blok zase zapadl a vzpomínky navěky ukryl.

„Z jaké skříňky?" nepovolil Riktors.

„Z takové skříňky. Dřevěné. Možná přijímač nebo rekordér. Nevím."

„Znal jsi ten hlas?"

„Hlasy. Nebyl to nikdy jeden a tentýž. Dokonce ani jednu celou větu neříkal stejný hlas, měnily se při každém slově. Nemohl jsem v nich najít žádnou píseň."

V duchu stále viděl obličeje svázaných lidí, které měl nařízeno zmrzačit a pak zabít. Vzpomínal si, že ačkoli křičel a bránil se, nedokázal si pomoci, nemohl zastavit sám sebe.

„Jak tě přinutili to udělat?" zeptal se Riktors, a ačkoli se ptal šetrně, bylo znát, že na odpovědích na své otázky trvá, že je musí dostat.

„Nevím. Já nevím. Slyšel jsem ta slova, a pak jsem musel."

„Jaká slova?“

„Já nevím! Nikdy jsem to nevěděl!“ Ansset začal plakat.

Mikal tiše oslovil svého Pěvce. „Kdo tě naučil takhle zabíjet?“

„Jeden muž. Jméno jsem se nikdy nedozvěděl. Poslední den byl přivázaný tam, co všichni ostatní. Hlasy mi přikázaly ho zabít.“ Ansset bojoval s každým slovem, zápas byl o to složitější, že si tentokrát uvědomil, že když zabíjel učitele, nemusel ho k tomu nikdo nutit. Zabil ho, protože ho nenáviděl. „Zavraždil jsem ho.“

„Nesmysl,“ vpadl Komoří a snažil se, aby to znělo účastně. „Byl jsi jen nástroj.“

„Nařídil jsem vám, abyste mlčel,“ napomenul ho Mikal ostře. „Vzpomínáš si ještě na něco, můj synu?“

Ansset přikývl, nadechl se a věděl, že ačkoli ztratil iluzi Sebeovládání, jsou to pořád právě jeho hranice, co mu pomáhá nekřičet, nenapadnout stráže a nezemřít ve vítaném plameni laseru. „Zabil jsem Mistra a všechny členy posádky, kteří tam byli. Někteří odešli. Ti, které jsem poznal na obrázcích z Irska. A Husk. Ale všechny ostatní jsem zabil, byli všichni v té místnosti se stolem a já sám jsem je zabil. Bojovali se mnou ze všech sil, všichni, kromě Mistra, který jen stál, jako by nevěřil vlastním očím, čeho jsem schopný. Možná ani nevěděli, co se na palubě učím.“

„A pak?“

„A pak, když byli všichni mrtví, jsem nad sebou na palubě uslyšel kroky.“

„Čí?“

„Nevím. Skříňka mi přikázala lehnout si na břicho, poslechl jsem a pak mi řekla, že mám zavřít oči, a já to udělal a nemohl jsem je otevřít. Pak kroky sestoupily po schodech, cítil jsem na ruce škrtidlo a když jsem se vzbudil, šel jsem po ulici.“

Všichni dlouho mlčeli. Nakonec to byl Komoří, kdo promluvil první.

„Můj pane, musela to být Pěvcova ohromná láska k vám, co prolomilo bariéry, i přesto, že Kapitán už je mrtvý –“

„Komoří!“ přerušil ho Mikal. „Rozlučte se se životem, pokud ještě jednou promluvíte, aniž bych vás oslovil.“ Obrátil se k Riktorsi

Ashenovi. „Kapitáne, zajímá mě, jak se ti Kinshasané dostali přes vaše stráže.“

Riktors Ashen se nepokoušel hájit. „Strážci u dveří byli moji muži a prováděli běžnou prohlídku, aniž vzali v úvahu, že by Kinshasané mohli v těch neobvyklých účesech skrývat neobvyklé zbraně. Nahradili je pečlivější muži a ti, kdo nechali útočníky projít, jsou ve vězení a čekají tam na vaši milost.“

„Moje milost si dá na čas,“ kývl Mikal.

Ansset částečně nabyl Sebeovládání. Naslouchal písním v hlase Riktorse Ashena a žasl nad jeho sebedůvěrou. Zdálo se, jako by se ho nic z celé záležitosti nemohlo dotknout. Věděl, že neudělal chybu, věděl, že nebude potrestán, věděl, že se všechno v dobré obrátí. Jeho sebedůvěra byla nakažlivá a Ansset se hned cítil o něco lépe.

Mikal dal Kapitánovi jasné rozkazy. „V Kinshase proběhne důkladné vyšetřování. Najděte všechny souvislosti mezi tím kinshasanským pokusem mě zavraždit a Anssetovou manipulací. S každým účastníkem spiknutí bude nakládáno jako se zrádcem. Všichni ostatní Kinshasané budou deportováni na planetu s nepříznivým klimatem, každá budova v Kinshase bude zničena a odstraněna a každé pole, sad i zvíře odklizeno. Chci to mít do posledního detailu na holu a chci to vysílat po celé říši.“ Riktors se uklonil.

Pak se Mikal obrátil ke Komořímu, který zkameněl strachem, ačkoli se stále snažil zachovávat důstojnost.

„Komoří, co byste mi doporučil dělat s mým Pěvcem?“

Komoří se vrátil k dřívější opatrnosti. „Můj pane, to není nic, o čem bych přemýšlel. Jak naložíte se svým Pěvcem není záležitost, ve které bych se cítil oprávněn vám radit.“

„Velmi opatrně řečeno, můj milý Komoří.“

Ansset se ze všech sil snažil zachovat Sebeovládání, když poslouchal jejich diskusi o svém osudu. Mikal pozvedl ruku v gestu, kterým podle rituálu daroval Komořímu život. Komořího úleva byla tak zjevná, že být to jindy, Ansset by určitě vybuchl smíchy; teď mu ale do smíchu nebylo, protože věděl, že sám nezíská odpuštění tak lehce jako Komoří.

„Můj pane,“ využil mezery v rozhovoru. „Prosím, abych byl odsouzen k smrti.“

„K čertu, Anssete, už se mi z těch rituálů dělá zle,“ zlobil se Mikal.

„Tohle není žádný rituál,“ řekl Ansset hlasem unaveným a chraptivým napětím. „A také to není píseň, Otče Mikale. Jsem ti nebezpečný.“

„Všiml jsem si,“ podotkl Mikal suše. Pak se znovu obrátil na Komořího. „Ať někdo zabalí Anssetovy věci a připraví je na cestu.“

„Žádné věci nemám,“ řekl Ansset.

Mikal na něj překvapeně pohlédl.

„Nikdy jsem nic nevlastnil,“ upřesnil Ansset.

Mikal pokrčil rameny a pokračoval v rozkazech Komořímu. „Informujte Dům písní, že se Ansset vrací. Sdělte jim, že ve službě obstál znamenitě a já ho zkazil tím, že jsem ho přivedl ke dvoru. Povězte jim, že dostanou zaplaceno čtyřikrát tolik, než na čem jsme se dohodli, a že to není ani zlomek ceny, kterou by se dala vyvážit krása daru, který mi věnovali, nebo škoda, kterou jsem způsobil já jim. Dohlédněte na to. Dohlédněte na tohle všechno.“

Pak se Mikal otočil k odchodu. Ansset nedokázal unést, že Mikal odejde takto – zády k němu a bez rozloučení. „Otče Mikale,“ vykřikl. Nebo spíše chtěl vykřiknout. Slova však vyšla z úst tichá. Byla to píseň a Ansset si uvědomil, že zazpíval první tóny písně lásky. Pouze tak se mohl rozloučit.

Mikal odešel bez sebemenšího náznaku, že by něco zaslechl.

19

„Řekli mi, že nejsi vězeň,“ oslovil Ansseta strážný. „Ale byl jsem pověřen hlídat tebe, sebe i ostatní a nesmím ti dovolit dělat cokoli nebezpečného nebo se pokusit o útěk. To zní, jako bys vězeň byl, ale řekl bych, že se ode mě čeká, že na tebe budu hodný.“

„Díky,“ Anssetovi se podařilo se usmát. „Znamená to, že můžu jít, kam chci?“

„Záleží, kam chceš jít.“

„Do zahrady,“ přál si Ansset a strážný přikývl a spolu s kolegy jej následoval ven z paláce a přes rozlehlé trávníky na břehy Susquehanny. Po celou cestu se Anssetovi vracelo Sebeovládání. Vzpomínal na slova prvního učitele: „Když se ti chce plakat, nech slzy proudit krkem. Nech bolet napjaté svaly stehen. Nech smutek zvučet a rezonovat v hlavě.“ Všechno byla píseň a zpěvák umí ovládat každou píseň.

Ansset se procházel po březích Susquehanny, po chladných trávnících v odpoledním stínu, a zpíval svou bolest. Zpíval tiše, ale stráže jeho píseň slyšely – a proti své vůli i ony pro něj plakaly.

Zastavil se na místě, kde voda vypadala studená a průzračná, a začal si svlékat tuniku, že si zaplave. Jeden ze strážných natáhl ruku a zadržel ho. Ansset si všiml, že mu laserem míří na nohy. „To ti nemůžu dovolit. Mikal dal rozkaz, že nesmíš mít příležitost sáhnout si na život.“

„Chci si jen zaplavat,“ odpověděl Ansset hlasem překypujícím důvěryhodností.

„Zabijí mě, když se ti něco stane.“

„Dám ti slovo, že si chci jen zaplavat. Jsem dobrý plavec. A nepokusím se utéct.“

Stráže se mezi sebou radily a důvěryhodnost v Anssetově hlase nakonec zvítězila. „Nepouštěj se moc daleko,“ žádal jej velitel stráže.

Ansset si svlékl prádlo a skočil do vody. Byla studená jako led, už v ní byl podzimní chlad, který zprvu přímo bodal. Rozmáchlými tempy plaval proti proudu a věděl, že pro strážce na břehu už bude jen malou tečkou na hladině. Pak se potopil a plaval pod vodou; zadržoval dech tak, jak to umějí jen zpěváci nebo lovci perel, a přeplaval napříč přes řeku ke břehu, kde čekaly stráže. Slyšel, i když měl uši zalehlé vodou, jak strážci křičí. Se smíchem se vynořil. Bože, zase se dokázal smát.

Dva strážní už měli vyzuté boty a byli až po pás ve vodě, připravení zachytit Anssetovo tělo, až je k nim proud donese. Smál se na ně a oni byli opravdu rozhněvaní.

„Proč jste se o mě báli?“ ptal se. „Dal jsem vám slovo.“

Strážci se uklidnili a Ansset si s nimi už dál nezahrával, jen plaval, nechal se unášet proudem po hladině a odpočíval na břehu. Chladný podzimní vzduch byl jako věčný chlad Domu písní, a ačkoli mu byla zima, necítil nepohodlí, ale útěchu.

Čas od času plaval chvíli pod vodou, poslouchal změněné hlasy strážců, dohady a smích, vyvolaný jeho nepřítomností. Hráli polys a velitel beznadějně prohrával, ačkoli byl dobrý hráč. A někdy, mezi ohlasy hry, slyšel Ansset v dálce křik ptáka, který ještě zostřoval a znejasňoval řev proudu, který mu zněl v uších.

Bylo to jako tlumený křik ptáků, který slýchal, když byl v kajutě na lodi. Ptačí zpěv byl pro něj jediným znamením, že venku, mimo jeho vězení, existuje jiný svět, že ačkoli on je chycen do sítě toho šílenství, kolem ubíhá normální život, jím nedotčený.

A pak si Ansset uvědomil jistou souvislost a pochopil, že se šíleně, tragicky mýlil. Udělal chybu a Mikal se to musí okamžitě dozvědět, než se stane něco strašného, něco ještě horšího než nedávná noční můra – Mikalova smrt.

Rychle plaval ke břehu, vyběhl z vody a aniž by se osušil, naházel na sebe prádlo, tuniku a zamířil k paláci. Stráže na něj volaly, přerušily hru a rozběhly se za ním. Ať si běží, říkal si.

„Stůj,“ křičely stráže, ale Ansset se nezastavil. Jen šel. Nechal je běžet, aby ho muži chytili.

„Kam jdeš?“ vyptával se první, který ho dohonil. Druhý ho popadl za rameno a pokusil se ho zastavit, ale Ansset se mu snadno vytrhl a přidal do kroku.

„Do paláce,“ řekl. „Musím rychle do paláce!“

Stráže ho už obklopily ze všech stran a někteří strážní se postavili před něj a pokusili se mu odříznout cestu.

„Řekli vám přece, že můžu jít, kam chci.“

„S jistým omezením,“ připomenul mu velitel.

„Mám dovoleno jít do paláce?“

Chvíle ticha. „Jistě.“

„Jdu do paláce.“

Šli tedy za ním, někteří s namířenými lasery. V paláci je vedl labyrintem chodeb. Na dveřích se nic nezměnilo – mohl otevřít jakékoli z těch, které mohl otevřít dřív. Putoval palácem v doprovodu stráží, které byly zmatenější a zmatenější. „Kam jdeme?“

„Vy nevíte?“ ptal se nevinně.

„Nevěděl jsem, že tahle chodba existuje, tak jak bych mohl vědět, kam vede!“

Někteří uvažovali, jestli by vůbec byli schopni sami najít cestu ven. Ansset se neusmíval, ačkoli měl chuť. Procházeli poblíž kuchyní, vedle důstojnické jídelny, pokojů stráží, míst, která důvěrně znali. Ale on se v paláci vyznal lépe a naprosto je zmátl.

Zorientovali se teprve tehdy, když se ocitli v bezpečnostních místnostech před Mikalovou soukromou komnatou. Velitel ji okamžitě poznal, ve vzteku zastoupil Anssetovi cestu a zamířil na něj laserem. „To jediné místo, kam nesmíš, je tady,“ řekl. „A teď pohyb, čelem vzad!“

„Přišel jsem se setkat s Mikalem. Já musím Mikala vidět!“ Ansset zvedl hlas, aby ho bylo slyšet i uvnitř místnosti, v chodbě venku, ve všech bezpečnostních místnostech. A jeden z dveřníků pochopitelně přišel a zeptal se tichým, nevtíravým tónem, jestli může nějak pomoci.

„Ne,“ odsekl strážný.

„Musím vidět Mikala!“ vykřikl Ansset a v hlase mu zněla píseň sklíčenosti, prosba o milost. A jeho prosbám se nedalo odolat. Sluha

ale neměl v úmyslu klást odpor. Vypadal jen trochu zmateně a zeptal se strážců: „Vy jste ho sem nepřivedli? Mikal ho hledá.“

„Hledá?“ zeptal se strážný.

„Mikal ho chce okamžitě mít ve svých komnatách. A bez dohledu stráží.“

Velitel spustil ruku s laserem. Ostatní udělali totéž.

„V pořádku,“ kývl sluha. „Tudy, Pěvče.“

Ansset kývl na stráže, které jen krčily rameny a zahanbeně odvracely oči. Pak, jak mu sluha pokynul, vykročil za ním.

20

S mokrými vlasy, s tunikou nalepenou na vlhké tělo, vypadal Ansset jako šílenec. Nebyl ale připravený na Mikala, Komořího a Riktorse Ashena, což byly jediné další osoby v místnosti. Mikal překypoval žoviálností. Uvítal se s Anssetem stiskem ruky, což nikdy předtím neudělal. A jeho hlas zněl až neuvěřitelně radostně, když říkal: „Anssete, můj synu, už je všechno dobré. Byli jsme tak hloupí, když jsme mysleli, že tě musíme poslat pryč. Kapitán byl ve spiknutí jediný dost blízko, aby ti mohl dát signál. Po jeho smrti jsem naprosto v bezpečí. Vlastně, jak jsi dnes dokázal, můj hochu, jsi ten nejlepší bodyguard, jakého bych si mohl přát!“ Mikal se zasmál a Komoří s Riktorsem Ashenem se k němu připojili, jako kdyby neměli vůbec žádné starosti, jako kdyby je běh věcí nemohl víc potěšit. Bylo to ale neuvěřitelné. Ansset znal Mikalův hlas příliš dobře. Ze všeho, co říkal a dělal, čišelo varování. Něco tu nehrálo.

Ano, něco tu opravdu nehrálo a Ansset okamžitě řekl Mikalovi, co si uvědomil: „Mikale, když mě věznili na lodi, slyšel jsem venku zpívat ptáky. Ptáky, a nic víc. Nic jiného. Ale když jsme pluli po řece Delaware, slyšeli jsme cestou dětský smích, jak nás na řece míjel skoček! Tam mě nikdy nedrželi! Byl to podvod, a Kapitán kvůli tomu umřel!“ Mikal však jenom potřásl hlavou a zasmál se. Ten smích přiváděl k šílenství. Ansset chtěl císařem zatřást, varovat ho, že ať už byl původcem toho spiknutí kdokoli, byl chytřejší, než si mysleli, je pořád na svobodě –

Ale Komoří k němu přistoupil s lahví vína v ruce, smál se stejně jako Mikal, a v hlase měl píseň zrady. „Z takových věcí si nic nedělej,“ řekl. „Je čas oslavovat. Zachránil jsi Mikalovi život, chlapče! Přinesl jsem víno. Anssete, naleješ nám?“

Ansset se otřásl vzpomínkami, které tak úplně nechápal.

„Já?“ zeptal se, zprvu překvapeně, ale pak najednou vůbec překvapený nebyl. Komoří mu podal plnou láhev a prázdný pohár.

„Pro Mikala císaře,“ pronesl Komoří.

Ansset vykřikl a praštil lahví o zem. „Ať je zticha!“

Anssetova náhlá divoká reakce způsobila, že Riktorsův laser vyskočil zpoza opasku a spočinul mu v dlani. Riktors přišel do Mikalovy soukromé komnaty ozbrojený, uvědomil si Ansset s úlevou. „Nedovolte Komořímu mluvit!“ křičel.

„Proč ne?“ zeptal se Mikal nevinně a laser zmizel v sevření Riktorsovy ruky; Ansset ale věděl, že se za těmi slovy žádná nevinnost neskrývá. Mikal předstíral, že nerozumí. Ansset si přál, aby mohl vyletět stropem a utéct.

Komoří ale nemlčel. Rychle, téměř naléhavě řekl: „Proč jsi to udělal? Mám ještě jednu láhev. *Milý Pěvče, nech Mikala, ať se zhluboka napije!*“

Slova udeřila do Anssetova mozku a reflex mu zavelel, aby se otočil a stanul tváří v tvář Mikalovi. Věděl, co se děje; věděl to a v duchu křičel na protest. Ruce se mu ale proti vlastní vůli zvedly, nohy se pohnuly, přikrčil se k výskoku, všechno tak rychle, že nedokázal sám sebe zastavit. Věděl, že za necelou sekundu zaboří ruku do Mikalovy tváře, milované tváře, Mikalovy usmívající se tváře –

Mikal se na něj stále usmíval, mile, beze stopy strachu. Po celá léta pomáhalo Sebeovládání Anssetovi ukrývat emoce. Teď je pomohlo ukázat. Nemohl, nemohl, nemohl Mikala zranit, a přece měl nutkání to udělat; vyskočil, ruka udeřila –

Nezabořila se ale do Mikalovy tváře. Místo toho udeřila do podlahy, prorazila ji a začala se nořit do gelu, který se z díry najednou vyvalil. Ansset si roztrhl kůži na ruce; gel v ráně strašlivě pálil; kost bolela od síly úderu. Ansset ale bolest necítil. Jediné, co cítil, byla duševní muka, když bojoval s reflexem, který ho pořád nutil zabít Mikala, zabít Mikala.

Jeho tělo se samo zvedlo, ruka prolétla vzduchem a opěradlo Mikalova křesla se úderem rozbilo a rozletělo na kusy. Křeslo se otřáslo a automaticky se uzavřelo. Ansset ale krvácel; krev stříkala a rozlévala se po povrchu gelové vrstvy na podlaze. Byla to ale jeho

vlastní krev, ne Mikalova, a Ansset vykřikl radostí. Znělo to jako výkřik bolesti.

V dálce slyšel Mikalův hlas, jak říká: „Nestřílejte na něj.“ A pak, stejně nenadále, jako začalo, se nutkání vytratilo. V hlavě mu vířilo, když zaslechl doznívající slova Komořího: *„Pěvče, co jsi to udělal!“*

Ta slova mu vrátila svobodu.

Ležel vyčerpaný a zakrvácený na podlaze – pravou ruku měl celou bolavou. Teprve teď začal cítit bolest a sténal, i když jeho píseň nesla stejně tolik triumfu jako bolesti. Nějakým zázrakem se mu podařilo najít dost síly, odolávat dost dlouho, aby Otce Mikala nezabil.

Nakonec se převalil a posadil se; přidržoval si ruku. Krvácení se zmírnilo do pomalého odkapávání.

Mikal stále seděl v křesle, které se samo opravilo. Komoří stál na stejném místě jako před deseti sekundami, na začátku Anssetova utrpení, a pohár v jeho ruce vypadal směšně. Riktors na něj mířil laserem.

„Zavolejte stráže, Kapitáne,“ přikázal Mikal.

„Už jsem je zavolal.“ Tlačítko, které měl Riktors na opasku, svítilo. Do místnosti rychle vešly stráže. „Zaveďte Komořího do cely,“ rozkázal jim Riktors. „Pokud se mu něco stane, všichni zemřete a stejně tak vaše rodiny. Rozumíte?“ Stráže rozuměly. Byli to Riktorsovi muži, ne muži Komořího. Neměli se navzájem v lásce.

Ansset si držel ruku. Mikal a Riktors Ashen čekali, dokud nepřišel doktor a neošetřil ji. Bolest ustoupila. Doktor odešel.

Riktors promluvil první. „Samozřejmě, že jste věděl, že zrádce je Komoří, můj pane.“ Mikal se neznatelně usmál.

„Proto jste mu dovolil vás přesvědčit, abyste si zavolal Ansseta. Aby vyložil karty na stůl.“ Mikalův úsměv se rozšířil.

„Ale, můj pane, jen vy jste mohl vědět, že Pěvec bude dost silný, aby odolal nutkání, které mu vštěpovali pět měsíců.“

Mikal se zasmál. A tentokrát slyšel Ansset v jeho hlase skutečné veselí.

„Riktorsi Ashene,“ oslovil Kapitána Mikal. „Budou vám říkat Riktors Veliký? Nebo Riktors Uzurpátor?“

Riktorsovi chvíli trvalo, než mu došlo, co císař řekl. Jen chvíli. Než se ale jeho ruka stačila dotknout laseru, který měl už zase za opaskem, držela Mikalova ruka laser namířený na Riktorsovo srdce.

„Anssete, můj synu, vezmeš Kapitánovi laser?“

Ansset vstal a splnil císařovo přání. V Mikalově hlase slyšel píseň vítězství. Ale nerozuměl jí. Co Riktors udělal? O tomhle člověku Esste řekla, že se podobá Mikalovi víc než kdokoli jiný –

A Mikal si podmanil Galaxii. Ano, Esste ho varovala, a on se o tom mohl jen ujistit!

„Jedna jediná chyba, Riktorsi Ashene,“ řekl Mikal. „Jinak znamenitá práce. A vlastně ani nevím, jak byste se té chybě mohl vyhnout.“

„Máte na mysli Anssetovu sílu?“ zeptal se Riktors. Snažil se mluvit klidně a obdivuhodně se mu to dařilo.

„S tím jsem nepočítal ani já. Byl jsem připraven ho zabít, kdyby bylo třeba.“ Ta slova Ansseta nezranila. Raději by byl zemřel, než by Mikalovi ublížil, a věděl, že Mikal to ví.

„Pak jsem žádné chyby neudělal,“ řekl Riktors. „Jak jste na to přišel?“

„Protože můj Komoří, kdyby nebyl zrovna pod nátlakem, by nikdy neměl odvahu se se mnou hádat, netrval by na tom, že se Ansset má zúčastnit té přihlouplé vojenské expedice, neodvážil by se mi navrhnout vaše jméno, když jsem se ho zeptal, kdo by se měl stát novým Kapitánem stráže. Musel jste ho ale přimět, aby vás navrhl, viďte, protože kdybyste nebyl Kapitánem, neměl byste možnost převzít po mé smrti vládu. Komoří by byl očividně viníkem, zatímco vy byste byl hrdinou, který se objevil v pravý čas a udrží říši pohromadě. Nejlepší možný začátek vlády. Nepadl by na vás sebemenší stín podezření z vraždy. Pochopitelně, polovina říše by se okamžitě vzbouřila. Jste ale dobrý taktik a ještě lepší stratég a jste oblíben u flotily i u velké části občanů. Dával bych vám šanci jedna ku čtyřem, že se vám to podaří. A to je víc, než bych dal komukoli jinému v říši.“

„Já si dával šance padesát na padesát,“ odvětil Riktors, Ansset teď ale jasně slyšel zpěv strachu, který mu prosakoval statečnými slovy. No, proč ne? Teď měl smrt jistou a Ansset nevěděl o nikom,

snad kromě starého člověka, jako byl Mikal, kdo by dokázal přijmout smrt, zvláště smrt znamenající porážku, bez alespoň trošky strachu.

Mikal ale spoušť laseru nestiskl. Nepřivolal stráže.

„Zabijte mě a skončeme s tím," prosil Riktors o důstojnou smrt, ačkoli věděl, že si ji nezaslouží.

Mikal sklonil laser. „Tímhle? Není nabitý. Komoří namontoval do každých dveří v mých komnatách detektor, je to už víc než patnáct let. Byl by věděl, kdybych byl ozbrojený."

Riktors okamžitě udělal krok, což měl být začátek útoku na císaře. Ansset byl na nohou stejně rychle, i navzdory ovázané ruce, připravený zabít druhou rukou, nohama, zuby. Riktors ztuhl a zarazil se.

„Á," zaradoval se Mikal. „Vy jste nikdy neměl čas učit se u muže, který učil Ansseta. Jakého bodyguarda jste mi daroval, Riktorsi!"

Ansset ho sotva slyšel. Jediné, co slyšel, byla Mikalova slova: „Není nabitý." Mikal mu důvěřoval. Mikal vsadil život proti tomu, jestli odolá naučeným reflexům. Anssetovi se chtělo plakat vděčností za takovou důvěru, strachem z tak strašného nebezpečí, které bylo stěží odvráceno. Místo toho klidně stál, Sebeovládání jako z oceli, připravený reagovat na sebemenší náznak Riktorsova pohybu.

„Riktorsi," pokračoval Mikal, „vaše chyby byly jen drobné. Doufám, že jste se z nich poučil. Natolik, že až se *vás* pokusí zabít vrah stejně chytrý jako vy, budete znát všechny své nepřátele a všechny spojence, které můžete zavolat, i to, co od každého z nich můžete očekávat."

Ansset se podíval na Riktorsův obličej a vzpomínal, jak byl šťastný, když se ten vysoký voják stal Kapitánem. „Dovol mi ho zabít," prosil.

Mikal vzdychl. „Nezabíjej pro radost, synu. Pokud někdy zabiješ pro radost, budeš se pak nenávidět. A mimo to, tys neposlouchal? Chystám se adoptovat Riktorse Ashena jako svého nástupce."

„Nevěřím vám," řekl Riktors, ale Ansset slyšel v jeho hlase naději.

„Zavolám své syny – pohybují se v blízkosti dvora a doufají, že až umřu, budou paláci co nejblíž," navázal Mikal. „Přiměju je

podepsat přísahu, že vás budou respektovat jako mého dědice. Samozřejmě ji podepíší, a samozřejmě ji všichni poruší, a vy je samozřejmě necháte zabít v první chvíli, kdy to po vašem nástupu na trůn bude možné. Pokud má někdo z nich trochu rozumu, bude v té době na druhém konci Galaxie. Pochybuji ale, že by některý z nich byl tak chytrý. Kdy vás necháme korunovat? Tři týdny od zítřka je dostatečně dlouhý termín. Abdikuji ve váš prospěch, podepíšu všechna lejstra a novinám poskytnu zásobu titulků na celé dlouhé dny. Už vidím všechny ty potenciální rebely, jak si vzteky rvou vlasy. Je to příjemná představa, odejít na odpočinek."

Ansset nerozuměl. „Proč? Pokusil se tě zabít."

Mikal se jen zasmál. Byl to Riktors, kdo odpověděl. „Myslí si, že dokážu udržet jeho říši pohromadě. Já chci ale znát cenu."

„Cenu? Co byste mi mohl dát, Riktorsi, co byste si stejně nevzal jako dar pro sebe sama? Čekal jsem na vás šedesát let. Sedmdesát let, Riktorsi. Pořád jsem uvažoval, že určitě musí existovat muž, který touží po mé moci a má žaludek i mozek dost dobrý na to, aby přišel a zmocnil se jí. A konečně jste přišel vy. Zajistíte, aby vše, co jsem vybudoval, nepřišlo vniveč. Aby se to nerozletělo jako domek z karet ve chvíli, kdy už tu nebudu. Jediné, co po vašem nástupu na trůn chci, je dům, který budu mít pro sebe, a můj Pěvec – dokud neumřu. Na Zemi, abyste mě mohl mít pod dohledem, samozřejmě. A pod jiným jménem, aby mě neotravovali všichni ti parchanti, kteří se budou pokoušet získat pomoc, aby vás sesadili. A po mé smrti pošlete Ansseta domů. Je to dost snadné?"

„Souhlasím."

„Jak prozíravé." A Mikal se znovu zasmál.

21

Přísahy byly složeny a abdikace i korunovace se odehrály v pompézním duchu. Restauratéři a hoteliéři v Susquehanně vydělali víc, než se jim kdy snilo. Všichni, kdo si činili sebemenší nároky na trůn, byli zmasakrováni, a Riktors strávil celý rok cestami ze systému do systému, aby tišil povstání svou tradiční směsí brutality a sympatií. Když zavládl mír na prvních několika planetách, obyvatelé byli šťastní a spokojení a rebelové pobiti, většina ostatních povstání skončila sama.

Pouze den poté, co noviny oznámily návrat Riktorse Ashena, se u dveří malého domku v Brazílii, kde žili Mikal s Anssetem, objevili vojáci.

„Jak jen mohl!“ vykřikl Ansset zklamaně, když vojáky uviděl. „Dal nám slovo!“

„Otevři jim dveře, můj synu,“ požádal Mikal.

„Přišli tě zabít!“

„Rok je víc, než v co jsem doufal. Dostal jsem celý rok. Copak jsi opravdu čekal, že Riktors dodrží slovo? V Galaxii není dost místa pro dvě hlavy, které znají tíhu císařské koruny.“

„Mohl bych většinu z nich zabít, než by se vůbec dostali ke dveřím. Když se schováš, nejspíš –“

„Nezabíjej nikoho, Anssete. To není tvá píseň. Tanec tvých rukou je bez písně tvého hlasu ošklivý, Pěvče.“

Vojáci začali bušit na dveře, které, protože byly ocelové, nepovolily snadno. „Během minuty je vyrazí,“ věděl Mikal. „Slib mi, že nikoho nezabiješ. Nikoho. Prosím. Nemsti se za mě.“

„Pomstím se.“

„Nemsti se za mě. Přísahej. Na svůj život. Na svou lásku ke mně.“

Ansset přísahal. Dveře se rozletěly. Vojáci zabili Mikala palbou z laserů, pod níž se jeho pokožka proměnila v popel. Pálili bez přestávky, dokud z něj nezbylo nic než popel, který pak posbírali. Ansset přihlížel a dodržel slib, ale z celého srdce litoval, že nemá v mysli hradby, za kterými by se mohl schovat. Naneštěstí byl duševně příliš zdravý.

22

Dvanáctiletého Ansseta a císařův popel odvezli do Susquehanny. Popel byl vložen do veliké urny a se státními poctami vystaven. Všem bylo řečeno, že Mikal zemřel stářím, a nikdo si nedovolil o tom pochybovat.

Ansseta přivedli na pohřební slavnost pod přísným dozorem – z obavy, co by mohl rukama napáchat.

Po jídle, při kterém všichni předstírali smutek, si Riktors Ansseta zavolal. Stráže ho následovaly, ale Riktors je poslal pryč. Ve vlasech mu lehce spočívala koruna.

„Vím, že jsem před tebou v bezpečí," začal Riktors.

„Jsi prolhaný parchant," odpověděl Ansset tak tiše, aby ho slyšel jen Riktors. „A kdybych nebyl dal slovo člověku lepšímu, než jsi ty, rozcupoval bych tě na kusy."

„Kdybych nebyl prolhaný parchant," odpověděl Riktors s úsměvem, „Mikal by mi nikdy nedal svou říši."

Pak vstal. „Přátelé," promluvil a přítomní hodnostáři mu provolali slávu. „Ode dneška nebudu známý jako Riktors Ashen, ale jako Riktors Mikal. Jméno Mikal přejde na všechny mé nástupce na trůnu, na počest muže, který vybudoval tuto říši a přinesl mír celému lidstvu." Za potlesku a provolávání slávy, které znělo, jako by to někteří mysleli upřímně, se Riktors posadil. Byla to pěkná řeč, jako už řeči bez přípravy bývají.

Pak požádal Ansseta, aby zazpíval.

„Raději bych umřel," vzdoroval Ansset.

„Umřeš, až přijde čas. Teď zpívej – píseň, kterou by Mikal chtěl slyšet na svém pohřbu."

Ansset tedy zpíval – stál na stole, aby na něj všichni viděli, stejně jako poslední noc zajetí na lodi, kdy zpíval pro nenáviděné publikum. Zpíval beze slov, protože všechna slova, která by mohl

vyslovit, by byla zradou a pobouřila by publikum tak, že by Riktorse na místě zabilo. Místo toho zpíval melodii, která bez doprovodu přecházela ze stylu do stylu, každý tón si musel v bolestech vyrvat z hrdla a každý tón tak přinášel posluchačům sladší bolest.

Píseň ukončila hostinu, jako by smutek, který dosud všichni předstírali, začal v lidech hořet. Mnoho jich šlo domů s pláčem; všichni cítili, jak velkou ztrátu znamená přijít o muže, jehož popel pokrýval dno urny.

Když Anssetova píseň skončila, zůstal u stolu jen Riktors.

„Teď," podotkl Ansset, „nikdy nezapomenou na Otce Mikala."

„Nebo na Mikalova Pěvce," přikývl Riktors. „Ale Mikal jsem teď já, jsem z něj tolik, kolik mohlo přežít. Jméno a říše."

„V tobě z Otce Mikala nic není," oponoval Ansset chladně.

„Není?" zeptal se Riktors tiše. „Dal ses ošálit krutostí, s níž Mikal vystupuje na veřejnosti? Ne, Pěvče." A v jeho hlase Ansset zaslechl stopy bolesti, ukryté za maskou krutého a nelítostného císaře.

„Zůstaň a zpívej pro mě, Pěvče," nabídl Riktors, a ve slovech se chvěla prosba.

„Poslali mě k Mikalovi, ne k tobě," namítl Ansset. „Musím teď letět domů."

„Ne," zavrtěl hlavou Riktors, sáhl do záhybu roucha kapsy a vytáhl dopis. Ansset si ho přečetl. Rukopis patřil Este a psalo se v něm, že pokud chce, Dům písní ho pošle k Riktorsovi. Ansset nechápal. Zpráva byla ale jasná, i použitý jazyk byl nade vši pochybnost jazykem Este. Důvěřoval Este, když mu řekla, že má milovat Mikala. Bude jí důvěřovat i teď.

Ansset natáhl ruku a dotkl se urny s popelem, která stála na stole. „Nikdy tě nebudu milovat," řekl a chtěl ho těmi slovy ranit.

„Ani já tebe," odpověděl Riktors. „Ale můžeme přesto jeden druhému dát to, po čem prahneme. Spal s tebou Mikal?"

„Nikdy to nechtěl. Já mu to nikdy nenabídl."

„Ani já to nechci. Chci jen poslouchat tvé písně."

Ansset nenašel slova, kterými by vyslovil své rozhodnutí. Mohl jen přikývnout. Riktors měl dost taktu, aby se neusmál. Jen na

oplátku pokývl a vstal od stolu. Než došel ke dveřím, dohonil ho Anssetův hlas:

„Co budeš dělat s tímhle?“

Riktors se podíval na urnu, na které spočívala Anssetova dlaň.

„Pozůstatky jsou tvoje. Dělej si s nimi, co chceš.“ Pak odešel.

Ansset vzal urnu s popelem do pokoje, kde si on a Otec Mikal zpívali. Dlouho stál před krbem, pobrukoval si vzpomínky na ty chvíle. Vrátil všechny písně Otci Mikalovi, pak s láskou napřáhl ruce a vyprázdnil urnu do žhnoucích plamenů.

Popel je uhasil.

23

„Přeměna je ukončena,“ řekl Mistr písní Onn Mistru písní Esste, jakmile se dveře do Vysoké síně zavřely.

„Bála jsem se,“ svěřila se mu písní – hlubokým, rozechvělým hlasem. „Riktors Ashen není hloupý. Ale Anssetovy písně jsou silnější než moudrost.“

Usedli spolu v paprscích studeného slunce, procezených okenicemi Vysoké síně. „Ó,“ zazpíval Mistr písní Onn melodii lásky Mistrovi písní Esste.

„Nechval mě. Dar a moc patří Anssetovi.“

„Učitelkou ale byla Esste. V jiných rukou by Ansset býval mohl být použit jako nástroj k získání moci, bohatství. Nebo ještě hůř, mohl zůstat nevyužitý. Ve tvých rukou ale –“

„Ne, bratře Onne. Ansset sám má v sobě příliš mnoho lásky a oddanosti. Dokáže přimět druhé, aby toužili po tom, čím on už je. Je nástrojem, který se nedá využít k ničemu zlému.“

„Dozví se to někdy?“

„Snad; nemyslím, že by už měl tušení o síle svého daru. Bylo by lepší, kdyby nikdy nezjistil, jak málo se podobá jiným Pěvcům. A pokud jde o ten poslední blok v jeho mysli – položili jsme ho dobře. Nikdy ho nebude schopen obejít a tak se nikdy nedozví ani se nepokusí zjistit, kdo vložil korunu na Riktorsovu hlavu.“

Mistr písní Onn rozechvěle zazpíval o křehkých představách vpletených do mysli dítěte, kterému je pět, šest nebo devět let; o vzorech, které se mohou kdykoli rozplést „Ale tkadlena byla moudrá, nit drží hezky pohromadě.“

„Mikal Dobyvatel,“ dodala Esste, „se naučil milovat mír víc, než kdy miloval sám sebe. Naučí se to i Riktors Mikal. To stačí. Splnili jsme svou povinnost vůči lidstvu. Teď musíme učit další malé zpěváky.“

„Jen ty staré písně,“ povzdechl si Mistr písní Onn.

„Ne,“ nesouhlasila Esste, Mistr písní, s úsměvem. „Budeme je učit zpívat o Mikalovu Pěvci.“

„Ansset už tu píseň zazpíval, lépe, než jsme mohli doufat.“

Pomalu vyšli z Vysoké síně a Mistr písní Esste zašeptala: „Tak mu budeme dělat druhý hlas!“ Jejich smích splýval po schodech jako kaskáda akordů.

JOSIF

1

Kya-Kya měla příliš hubené ruce. Znovu si to uvědomila, když se dotýkala klávesnice svého počítačového terminálu; kdyby musela zvednout něco opravdu těžkého, zlomila by si je. Nebyla jsem stvořena k nošení břemen, připomněla si. Nevypadám jako významná osoba, a to je důvod, proč musím dělat tak bezvýznamnou práci.

Už dřív se opírala o toto racionální vysvětlení, ale nikdy mu nevěřila víc než z poloviny. Princetonský vládní institut absolvovala se čtvrtým nejlepším výsledkem v historii školy; ale když se pokoušela najít práci, místo záplavy prestižních nabídek si musela vybrat mezi místem počítačového operátora v Informačním centru v Tegucigalpě a prací městské úřednice na bohem zapomenuté planetě, kterou ani nemohla najít na hvězdných mapách. „To je pouze praxe," řekl jí poradce. „Snaž se, a rychle postoupíš výš." Kya-Kya ale vycítila, že poradce tak docela nevěří vlastním slovům. O co se vůbec mohla v takové Tegucigalpě snažit? Její místo bylo v oboru sociální péče, na oddělení služeb pro seniory, v důchodové kanceláři. A nebyla to ani kancelář říšská, ale planetární. Země, právě Země, třebaže hlavní město vesmíru, ale v podstatě to pořád byla provinční díra.

Kdyby se mohla přesvědčit, že nedostala lepší místo, protože udělala špatný dojem, že byla slabá, neschopná nebo nespolehlivá, pak by mohla uvěřit, že když dokáže, že je silná a schopná a spolehlivá, mohla by se situace zlepšit. Ale nedělala si iluze. V Domě písní to byli Hluší a do jisté míry i Slepí, kdo se musel spokojit s druhořadými a třetiřadými posty v komunitě. Tady na Zemi to byli mladí, ženy a talentovaní.

A zatímco mládí jednou pomine, se skutečností, že je žena, nemohla dělat nic – kdo chtěl změnit pohlaví, byl vystaven ještě větší

diskriminaci. A díky svému nadání a všemu ostatnímu, co z ní mohlo udělat osobu vysoce ceněnou ve vládních službách, se stávala předmětem závisti, zášti a dokonce strachu.

Byla v úřadu třetí týden a dnes to konečně přišlo na přetřes. Práce jí zabírala, v lepším případě, asi třetinu času – a to nepracovala naplno. Začala tedy zkoušet (na základě předpokladu, že musí podat důkaz o svých schopnostech) zjistit víc o systému, pochopit celkovou funkci, způsob, jímž jsou všechny datové systémy propojené.

„Kdo programuje počítače?“ zeptala se nevinně Warvela, vedoucího na penzijním.

Warvel vypadal rozzlobeně – neměl rád, když ho někdo rušil. „My všichni,“ odsekl a hned se otočil zpátky ke stolu, po jehož celém povrchu tančila čísla, která mu přesně ukazovala, co se děje na stolech v jeho kanceláři.

„Ale kdo,“ vyzvídala vytrvale, „nastavuje, jak mají fungovat? Myslím *první* programování.“

Teď už Warvel vypadal víc než rozzlobeně. Upřeně se na ni zadíval a vztekle prohlásil: „Až budu chtít na to téma dělat průzkum, určitě tím pověřím tebe. Ale právě teď je tvou náplní práce aplikovat inflační tabulky na jednotlivé třídy důchodů pro rozpočtový rok, který začne už za šest měsíců, a když tady stojíš, Kyaren, znamená to, že tu práci nedělá nikdo, ani ty, ani já!“

Kya-Kya chvíli čekala, dívala se na lehce plešatějící temeno šéfovy hlavy, jak si tak hrál s čísly na stole a hledal v počítači údaje o způsobech dotazování. Nemohla pochopit, proč na ni vyjel tak vztekle, tak agresivně, jako by se ho byla ptala, jestli je pravda, že ho v pěti náhodou vykastrovali na dětském hřišti. Když si všiml, že tam pořád stojí, natáhl ruku a ukázal jí na desce stolu místo, kde se neobjevovala žádná čísla.

„Vidíš to prázdné místo?“ zeptal se.

„Ano.“

„To jsi ty. To je práce, kterou právě teď děláš.“

Kya-Kya se vrátila ke stolu, ke svému terminálu, a začala útlými prstíky útlých ruček vyťukávat čísla, a cítila se ještě slabší a nepatrnější, než se cítila kdykoli dřív.

Nešlo jen o Warvela a o práci. Od chvíle, kdy přijela, se zdálo, že nikdo ze spolupracovníků nemá zájem se s ní seznámit. Nikdo ji neoslovil; místní vtípky neměla šanci chápat; když se přiblížila ke stolu v jídelně nebo k fontánce v hale, lidé ztichli. Zpočátku se pokoušela věřit – a věřila tomu pořád – že je to proto, že je mladá, křehká, že pro ni není snadné se s někým spřátelit. Ale v hloubi duše celý čas znala příčinu: protože je ambiciózní ženou, která dosáhla na nejlepší škole planety pozoruhodných výsledků; protože byla zvědavá, chtěla se učit a chtěla vyniknout, což by pro ně všechny znamenalo hrozbu a vrhlo by to na ně špatné světlo.

Nicotní byrokrati s nekonečně omezenou myslí, opakovala si, když bušila do kláves počítače. Malé mozky řídí malou planetu a bojí se každého, v němž cítí potenciální velikost – nebo třeba jen potenciální průměrnost.

Její návrat ke stolu po incidentu s Warvelem sledovali všichni. Dokonce i ženy si ji měřily pohrdavým pohledem, typickým pro Pozemšťanky, jako by oceňováním jejího těla vyjadřovaly svůj názor na její duši a mysl. Na žádné tváři se neobjevila spoluúčast.

Přestala bušit do kláves a zkoušela se vzchopit. Takhle se nikdy nikam nedostaneš, Kyaren, říkala sama sobě. Musím pracovat, jak nejlíp umím, musím se snažit být dobrá a doufat, že nastane změna, doufat, že dostanu příležitost vyniknout.

Terminál na ni zářil, ani neblikl, světlem stálým jako její ambice, oslepivým jako její strach, a ona už se na něj nedokázala soustředit. Tak si vyťukala odchod na oběd, dostala povolení – v jídelně bylo dost volných stolů – vstala a šla se najíst. Znovu ji všichni provázeli pohledem, a když vycházela, zaslechla začátek konverzace. Během její přítomnosti vládlo v kanceláři nesnesitelné ticho; když odešla, všichni se rozhovořili.

Toho dne potkala v jídelně Josifa.

K největším přednostem Tegucigalpy patřila poloha. Informační centrum bylo ze vzduchu téměř neviditelné – všechny střechy porůstala stejná divoká vegetace, která bujně rostla na kopcích. V samotném komplexu bylo ale všechno zázrakem složeným ze zeleně a skla, průhledné zdi stovek budov, které se zvedaly dvacet, čtyřicet nebo osmdesát metrů do vzduchu. Jídelna byla na okraji, na svahu,

odkud se otevíral výhled na většinu zbývajících částí komplexu – dokonce i na vesnici, jediný pozůstatek dávného města. Když si Kya-Kya – nebo Kyaren, jak si začala říkat od chvíle, kdy zjistila, že bude pracovat na Zemi, aby tam i jménem lépe zapadla – vzala jídlo z automatu a nesla si ho k volnému stolu, dívala se na neuvěřitelně barevného ptáka, který se snesl ze střechy Penzijního oddělení a usedl na malý ostrůvek na řece Chultick. Divoké stvoření žijící v dokonale divokém prostředí proletělo před skleněnými okny, za kterými pracovaly tucty lidí – vytahovaly z počítačů informace, přežvýkaly je a nacpaly zase zpátky. Džungle – a elektřina ukrytá mezi stromy, obsahující všechny znalosti světa.

Zaujatá pozorováním ptáka a přemýšlením o kontrastech si ani nevšimla, že Josif postavil svůj tác na její stolek. Josif byl samozřejmě potichu – potichu jako statistika, jak mu Kyaren řekne později. Jak se ale dívala na ptáka, který se procházel po ostrůvku v jakémsi zdánlivě bezúčelném tanci, uvědomila si, že se na ni někdo dívá.

Otočila se a spatřila Josifa. Měl hluboké oči, které vypadaly otevřené dokořán, jemné rysy a ústa, která se bez přestání usmívala, jako kdyby znal nějaký vtip a nechtěl ho nikomu vyprávět, protože nebyl doopravdy směšný.

„Slyšel jsem, že tě Warvel dneska snědl zaživa."

Klepy se šíří rychle, pomyslela si – ale nemohla než být polichocena skutečností, že se o ni tento naprosto cizí člověk vůbec zajímá; nemohlo ji než potěšit, že s ní někdo mluví o něčem jiném než o práci.

„Dost mě požvejkal," kývla, „ale ještě mě nespolkl."

„Všiml jsem si tě." Josif se na ni usmíval.

„Já jsem si tě nevšimla," odpověděla, ačkoli to nebyla tak docela pravda. Všimla si, že se pohybuje poblíž – pracoval na Statistickém, v oddělení demografie, sekce úmrtí, sídlící o patro níž pod její kanceláří. Prostě se o něj moc nestarala. Kya-Kyu vychovali v Domě písní a těsná společnost obou pohlaví ji jaksi otupila vůči mužské přitažlivosti. Krátce zapřemýšlela: Je hezký? Je atraktivní? Nebyla si jistá. Přinejmenším zajímavý. Oči, které se dívaly tak nevinně, a ústa, která se zdála tak smyslná.

„Ale všimla," odpověděl Josif s úsměvem. „Ty jsi vyděděnec."

Bylo to tedy zřejmé; bylo jí odporné slyšet to nahlas. „Opravdu?" zeptala se.

„Je to něco, co máme společné. Jsme oba vyděděnci."

Jde tedy o útok – Kya-Kya si povzdechla. Stala se odbornicí v odrážení útoků – studenti se často pokoušeli vnést trochu života do nudného večera tím, že se ji snažili svést. Jednou nebo dvakrát souhlasila. Nikdy to za tu námahu nestálo.

„Když máme společného tak málo, pochybuju, že by nás čekalo zrovna velké přátelství." Začala se znovu věnovat jídlu.

„Přátelství? Měli bychom být nepřátelé," odporoval Josif. „Můžeme si pomáhat, dokud budeme jeden druhého nenávidět."

Nemohla si pomoci. Vzhlédla. Říkala si, že to dělá jen proto, že je unavená pokusy jídelny vařit krajovou kuchyni – honduraské jídlo bylo naprosto zoufalé. Odstrčila tác a opřela se; čekala, až bude pokračovat.

„Víš," pokračoval Josif, který si už byl jistý, že ho poslouchá, „zatímco máš plné ruce práce s tím, že mě odmítáš, může ti přinést zadostiučinění vědomí, že jsi součástí většiny. Tím myslím, že s ní nemusíš zrovna souhlasit, ale zatraceně dobře víš, kdo není součástí."

Nemohla si pomoci. Zasmála se a on jí pokynul.

„Tolik teorie o frigidních potvorách," dodal.

„Měl bys mě vidět v posteli," plácla žertem a pak se sama zděsila – místo aby jeho pokus ji svést odrazila, znovu to téma otevřela. Nevyužil ale jednoznačně možnosti reagovat a změnil téma.

„Udělalas dneska velkou chybu, že ses ptala Warvela na historii. Co ten by mohl vědět? Nepostřehl by, že je válka, ani kdyby stál uprostřed bitvy. Pro něj neexistují žádné události – jen trendy. Je to statistická krátkozrakost, nemoc, která je pro naše povolání typická."

„Jen jsem chtěla vědět, jak celý systém funguje. Nesmyslně to nafoukl. Udivuje mě, jak rychle se to rozkřiklo."

Josif se na ni usmál, natáhl ruku a dotkl se její paže. Důvěrnost toho gesta nijak neocenila, ale strpěla ho. „Já se ukrutně nudím, ty ne?" zeptal se. „Tedy, nudí mě ta práce."

Přikývla.

„Chci říct, koho tohle vůbec zajímá? Musí se to udělat, stejně jako se musí čistit splašky a děti ve škole se musí učit číst a podobně, ale nikoho to opravdu *nebaví*.“

„Mě by to bavilo. Nebo aspoň na vyšší úrovni by mě to bavilo.“

„Vyšší než co?“

„Vyšší než vyťukávat do terminálu informace o penzích.“

„Postup o patnáct tříd nahoru a stejně jsou to všechno hňupi.“

„Já bych nebyla,“ stála na svém Kyaren a v tu chvíli si uvědomila, že to zní příliš naléhavě. Chce se opravdu tomuhle klukovi svěřovat se svými ambicemi?

„A co jsi zač, že jsi imunní proti hňupství? Každý, kdo se odvažuje rozhodovat o životech druhých lidí, je hňup.“ Josif se zasmál, jen se v tu chvíli zdálo, že maličko upadl do rozpaků, udělal gesto, jako by si na tvář kreslil masku a pak, jako by si ji skutečně nasadil, vypadal jeho obličej zase lehkovážně a nevinně, bez náznaku hlubších emocí. „Nudím tě.“

„Jak bys mě mohl nudit? Jsi první člověk, který se mnou za poslední tři týdny mluví o něčem jiném než o statistice.“

„To je proto, že voníš schopnostmi, víš. Týden předtím, než jsi sem přišla, všem vykládali o tvých výsledcích zkoušek. Ohromně působivé. Všechny nás tu naladili, abychom tě nenáviděli.“

„Teď říkáš *my*. Jsi součástí skupiny, že?“

Potřásl hlavou a obličej mu zase zvážněl. „Nejsem. Ale z jiných důvodů než ty. Nepustí tě mezi sebe, protože jsi lepší než oni, bojí se tě. Mě mezi sebe nepustí, protože mnou pohrdají.“

Kyaren pochopila, že tomu sebehodnocení sám věří. Také pochopila, že když připustí pokračování rozhovoru, už se tohohle člověka tak snadno nezbaví.

„Díky za společnost u oběda. Ale nemusíš z toho dělat tradici.“

Vypadal překvapeně. „Co jsem řekl? Proč tak vyvádíš?“

Chladně se usmála. „Já nevyvádím,“ odsekla svým nejlepším „do postele mě nedostaneš“ tónem, který by stačil na zamrznutí tropické řeky; představovala si rampouchy, jak mu visí z nosu, když se k němu otočila zády a vyšla z jídelny – a okamžitě toho litovala. Tohle byl nejlidštější kontakt, jakého se jí za poslední týdny dostalo. Vlastně roky – zdálo se, že žádná z osob, které poznala v Princetonu,

ji nezahrnula tolika sympatiemi jako on. A odkopla ho, aniž by aspoň zjistila, jak se jmenuje.

Nevěděla, že jde za ní, dokud ji nedohonil v prosklené chodbě, která protínala kousek džungle mezi jídelnou a úředními budovami. Chytil ji za ruku dost pevně, aby se nemohla snadno vytrhnout, ale ne tak pevně, aby to chtěla. Nezpomalila, ale on se dokonale přizpůsobil tempu její chůze.

„Jsi si jistá?“ zeptal se.

„Čím?“ zeptala se, znovu velmi chladně.

„Tím, že nebudeme přátelé. Já přítele potřebuju, víš. I kdyby to byla chladná, podezíravá a k smrti vyděšená mladá dáma, jako jsi ty. I když máš samozřejmě tak rušný společenský život, že budeš muset celé měsíce dopředu pátrat v diáři, abys našla volný večer, který bys mohla strávit se mnou.“

Otočila se k němu, spíš reflexivně než vědomě připravena jednu mu vrazit, vytrhnout ruku a sama se vrátit do kanceláře. Bezděčný úsměv jí ale celý efekt pokazil – neřekla nic, jen se pokusila úsměv potlačit a on ji napodobil, komicky se ze všech sil snažil vnutit své tváři zamračený výraz; nepodařilo se mu to. Zasmála se nahlas.

„Já jsem Josif,“ představil se. „Ty jsi Kyaren, že?“

Přikývla a bojovala s touhou se usmát.

„Dejme tomu, že bych ti stál za to, abys mě strpěla vedle sebe. Dejme tomu, že se se mnou dneska večer chceš sejít. Dejme tomu, že mi dáš číslo svého pokoje a vyjdeme si do Zóny, aby sis nemyslela, že tě chci dostat do postele. Dejme tomu, že mi věříš.“

Připustila to. Nebylo to těžké. „Třicet dva sedmnáct,“ řekla.

Pustil ji a ona se vrátila do kanceláře; cítila se podivně rozradostněná a už zapomněla na ranní ponížení, způsobené Warvelovým napomenutím. Poprvé od příletu na Zemi se jí někdo doopravdy líbil. Ne moc, ale dost, aby s ním strávila zábavný večer. Myšlenka, že by se pobavila, se jí líbila, i když si nebyla úplně jistá, jaké to je, když se člověk baví.

K jejímu překvapení jen pár minut poté, co usedla k práci, přišla k ní jedna z jejích spolupracovnic, žena se zobanem jako papoušek, která prováděla pojistné expertízy pro celou populaci, a posadila se na okraj stolu.

„Kyaren.“

„Ano?“ vzhlédla Kyaren podezřívavě a otevřeně se připravovala na projev nepřátelství, i když v duchu tak trochu doufala, že by to mohla být předehra k navázání přátelství – zrovna teď by na něco podobného byla naladěná.

„Ten parchant z Úmrtí, Josif.“

„Ano.“

„Jen přátelské varování. Nezahazuj se s ním.“

„Proč ne?“

Výraz zobanu poněkud potemněl – zjevně nebyl zvyklý dostávat otázky, když dával nevyžádané rady. „Protože je kurva.“

To byl postřeh tak vzdálený od dojmu, jaký Josif udělal na Kyaren, že se mohla jen zatvářit překvapeně a zeptat se: „Co?“

„Slyšela jsi.“

„Ale – nic na mě nezkoušel, nic mi nenabízel.“

„*Tobě* ne,“ žena netrpělivě obrátila oči v sloup. „Ty jsi *ženská*.“

A pak vstala a vrátila se ke svému stolu a nechala Kyaren, aby vyťukávala starým lidem do života peníze a přitom uvažovala, jestli je to pravda, trvala na tom, že je to jedno a věděla, že představa Josifa jako homosexuálního prostituta kompletně zničila potěšení z té čtvrthodinky, kterou s ním strávila.

# # #

Když se za dveřmi ozval jeho hlas, byla v pokušení neodpovědět.

Nejsem tady, myslela si. Ne pro tebe.

Když se ale ozval podruhé, nemohla odolat, vstala z postele a otevřela dveře. Jen aby ho viděla a přesvědčila se, jestli je to pravda nebo ne.

„Ahoj,“ zakřenil se Josif.

Neusmála se na něj. „Mám jedinou otázku. Pravda nebo nepravda. Jsi homosexuální kurva?“

Josifův obličej náhle zošklivěl; chvíli neodpovídal. Pak tiše řekl: „Vidíš? Nemusíš být členkou konkrétní skupiny, abys mohla na někoho házet špínu.“

Nepopřel to; vždy pohrdala lidmi, kteří se prodávají. Začala zavírat dveře.

„Počkej chvilku.“

„Neodpověděl jsi mi.“

„Položilas mi dvě otázky.“

Zapřemýšlela. „Tak dobře.“

„Nejsem kurva. A to druhé ti aspoň zaručí, že z mé strany ti dneska večer nic nehrozí, nemám pravdu?“

Celé to bylo hnusné. Dneska ji potkalo něco milého, ale teď o tom mohla uvažovat pouze v sexuálním kontextu. O homosexualitě samozřejmě věděla; v představách měla akt mezi dvěma muži jako cosi odporného, teď se proti své vůli nemohla ovládnout, aby si ho při tom nepředstavovala. To ho zošklivělo. Útlé tělo, jemný obličej, nevinnost očí – teď jí připadaly klamné, odpudivé.

„Promiň. Prostě chci být sama.“

„Ne, nechceš.“

„Já vím, co chci.“

„Ne, nevíš.“

„No, když *já* to nevím, *ty* to nevíš určitě.“

„Ano, vím.“ A opatrně strčil do dveří, protáhl se jí pod rukou a vklouzl dovnitř.

„Odejdi,“ žádala.

„Můžu,“ přitakal vlídně a posadil se na kraj postele, jediného velkého kusu nábytku v pokoji.

Se sarkastickým výrazem se posadila na židli. „Kyaren. Dneska jsem se ti líbil.“

„Ne, nelíbil.“ A protože věděla, že lže, pokračovala: „Vůbec ses mi nelíbil. Moc sis o sobě myslel a byl jsi nesnesitelný, a pozornost, kterou jsi mi věnoval, byla naprosto nevítaná.“

„Ale no tak, jsme přece statistici, nebo ne?“ zaútočil. „Nic není úplné. Řekněme, že jsem si o sobě ze sedmdesáti procent moc myslel a tys na šedesát procent nechtěla, abych se kolem tebe motal. Dobře, strávím s tebou jen deset procent nocí, takže máme velkou rezervu. Zaměř se na to, že se ti líbím. Například já přivřel oči nad faktem, že jsi nesnesitelná jako říšská flotila. Ty můžeš přimhouřit oči nad skutečností, že dělám zvrácenosti. Tobě nic takového provádět nebudu.“

„Proč mě otravuješ?“

„Věř mi, že nechci být otravný.“

„Proč mě nenecháš na pokoji?“

Díval se na ni dlouho, než odpověděl, a pak se mu z očí začaly hrnout slzy, tvář měl zase nevinnou a zranitelnou a tiše řekl: „Protože pořád doufám, že nebudu navždycky jediná lidská bytost v téhle zoo.“

„Ber mě jako další zvíře.“

„Nemůžu.“

„Proč ne?“

„Protože jsi něco víc.“

Nemohla zůstat lhostejná k jeho pohledu, k očím plným slz. Hraje to? ptala se v duchu. Je to jen neuvěřitelně dobře vymyšlený útok? Pak ji napadlo, že pravděpodobně neusiluje o cíl, ke kterému takové útoky obvykle vedou.

„Co chceš?“

Ve své zvrácenosti tu otázku pochopil špatně. Úmyslně špatně, jak Kyaren věděla, a přece naprosto správně. „Chci žít věčně.“

Pokusila se ho usměrnit. „Ne, já myslím –“

On se ale nedal zarazit. Mluvil hlasitěji, vstal z postele a procházel se bezcílně po omezené ploše pokoje. „Chci *žít* věčně, obklopen věcmi, které mám rád. Milionem knih a jedním člověkem. Celým lidstvem v minulosti a jediným exemplářem lidské rasy v současnosti.“

„Jen jedním člověkem?“ zeptala se. „Mnou?“

„Tebou?“ zeptal se naoko vyděšeně. A pak, tlumenějším tónem: „Proč ne? Aspoň na chvíli. Vždycky jen jedním člověkem.“

„Celým lidstvem v minulosti,“ podotkla. „To se ti tolik líbí práce v sekci úmrtí?“

Rozesmál se. „Historie, Kyaren. Jsem historik. Mám diplomy ze tří univerzit. Napsal jsem diplomové a disertační práce. Jenom slovní průjem,“ zhodnotil. „Se svou specializací nemám sebemenší šanci dostat na téhle planetě práci. Nebo opravdu dobrou práci kdekoli.“

Šel k ní, klekl si a položil jí hlavu do klína. Chtěla ho odstrčit, ale zjistila, že nemůže. „Miluju celé lidstvo v minulosti. Miluju tebe v současnosti.“ A usmál se tak bláznivě a napřáhl ruku s nataženými

prsty, aby se ji bezúspěšně pokusil seknout jako zvíře tlapou, že se nemohla přestat smát.

Vyhrál. A věděl to. Zůstal, a mluvil dál.

Mluvil o své posedlosti historií, která propukla v knihovně v Seattlu, v Západní Americe, ve městě postaveném na místě velkého starodávného města.

„Nevycházel jsem dobře s ostatními dětmi," vykládal. „Ale výborně jsem vycházel s Napoleonem Bonapartem. Oliverem Cromwellem. Douglasem McArthurem. Attilou Hunem." Jména Kyaren nic neříkala, ale pro Josifa byla očividně spojená se spoustou vzpomínek. „Napoleona vždycky vidím v hustém lese. Četl jsem si o něm mezi stromy, velkými stromy rostoucími v zemi tak vlhké, že by se v ní dalo skoro plavat. Zatímco Cromwell vždycky sedí v malém člunu v Pungent Bay, v dešti. Musel jsem knihovně zaplatit nový výtisk knihy – v té, co jsem měl, se rozmáčel tisk. Snil jsem, že změním svět. Dokud jsem nezestárl natolik, abych zjistil, že když chce člověk ovlivnit události, sny nestačí. A že čtenář knih neřídí kroky lidstva."

Měl tolik vzpomínek, které z něj tryskaly nekontrolovatelně, ale přesto v dokonalém časovém pořadí, že si i Kyaren začala vzpomínat, ačkoli mu o tom nic neřekla. Vyrostla obklopená hudbou, ve stálé přítomnosti písní; tady ale našla lepší píseň, než jakou kdy slyšela na Tewu. Kadence, melodie, témata i variace vyjadřoval slovy, ne hudbou, ale díky tomu jí byly přístupnější, a když konečně skončil, měla pocit, že poslouchala koncert virtuóza. Odolala pokušení zatleskat – pochopil by to jako ironii.

Tak si jen povzdechla, zavřela oči a připomínala si vlastní sny, když se stala Pískletem a myslela na den, kdy bude zpívat před tisíci lidí, kteří ji budou napjatě sledovat, obdivovat ji a budou dojatí. O sny přicházela jeden po druhém, až z nich nezbylo nic než jizva, která často krvácela, ale nikdy se znovu neotevřela. Vzdychla a Josif si to vyložil špatně.

„Promiň," omlouval se. „Říkal jsem si, že tě to nebude bavit." A vstal, aby odešel.

Zastavila ho, chytila za ruku a odtáhla ode dveří, které se už zase zavíraly, protože jimi neprošel.

„Nechoď.“

„Nudil jsem tě.“

Zavrtěla hlavou. „Ne. Nenudil jsi mě. Jen nevím, proč jsi mi to vyprávěl.“

Tiše se zasmál. „Protože jsi za dlouhou dobu první člověk, který vypadal, že by mi chtěl naslouchat a dokázal porozumět.“

„Sny, sny, sny. Tys nikdy nevyrostl.“

„Ano, vyrostl,“ odporoval a smutek jeho hlasu jí zraňoval uši.

„Něco k pití?“ zeptala se.

„Vodu.“

„To je tak jediné, co mám,“ odpověděla. „Vybral sis správně.“

Přinesla dvě skleničky a Josif usrkával vodu tak uctivě, jako kdyby to bylo víno určené k náboženskému obřadu. S vážným výrazem v očích jí řekl: „Podváděl jsem.“

Zvedla obočí.

„Změnil jsem téma.“

„Kdy?“ Dnes večer probral témat opravdu hodně. Mrkla na zápěstí. Určitě to bylo víc než dvě hodiny.

„Hned zpočátku. Začal jsem mluvit o dětství, o snech a historii a o svém soukromém šílenství. Zatímco ty jsi chtěla mluvit o zvrácenosti.“

Zavrtěla hlavou. „O ní mluvit nechci.“

„Já ano.“

„Ne. Dobře jsem se bavila. Nechci to pokazit.“ Rychle vypil zbytek vody.

„Kyaren. Dělají z toho ohavnost, ale takové to není.“

„Já nechci vědět, jestli je to ohavné nebo ne.“

„Říkají, že jsem kurva, a to já nikdy nebyl.“

„Věřím ti. Zůstaňme u toho.“

„Ne, sakra!“ zavrčel vztekle. „Čím myslíš, že jsem za posledních pár hodin procházel? Myslíš, že chodím na večírky a vykládám tam lidem svůj životní příběh? Lepím se na tebe, Kyaren, jako pijavice na žraloka.“

„To přirovnání se mi nelíbí.“

„Nejsem básník. Nevím, jakou bolest sis v životě prožila, že ses stala takovou, jaká jsi, ale mám rád to, co jsi, a chci s tebou chvíli

být, a když něco takového dělám, beru to vážně. Stávám se všudypřítomným. Nebudeš schopná se mě zbavit. Kdykoli se ohlédneš, uvidíš mou tvář. Až budeš ráno vstávat z postele, šlápneš na mě, a kdykoli ucítíš, že tě v prácí něco lechtá na noze, budu to já, schovaný pod stolem. Chápeš to? Mám v plánu tady *zůstat*.“

„Proč zrovna já?“ zeptala se.

„Myslíš, že to vím? Taková domýšlivá absolventka Princetonu jako ty?“ Zariskoval a zkusil hádat. „Možná proto, že jsi mě po celou tu dobu poslouchala a neusnula jsi.“

„Několikrát jsem o tom uvažovala.“

„Přišel jsem sem jako Bantův milenec.“

„Tohle nechci poslouchat.“

„Bant mě miloval a já miloval jeho a když šel sem, tak mě vzal s sebou, protože beze mě nechtěl být, a tak mi sehnal místo na Úmrtích, zatímco sám měl na starosti Demografii. Já jsem na Zemi jít nechtěl. Jediné, co jsem chtěl, bylo bydlet poblíž velké knihovny a číst si. Myslím, že po celý zbytek života. Ale Bant šel sem a já s ním a po roce jsem ho začal nudit. Někdy začnu být nudný.“

Kyaren se rozhodla, že se nebude pokoušet být vtipná.

„Začal jsem být nudný, a tak mě nevzal s sebou, když postoupil výš a stal se vedoucím Zaměstnanosti. A nedal mi ani vědět, když se stěhoval do lepšího bytu. Nevzal mi ale práci. Byl natolik laskavý, že mi nechal práci.“

A Josif plakal a Kyaren najednou chápala něco, co se jí nikdy nikdo neobtěžoval vysvětlit – a že výkladů o homosexualitě vyslechla dost. Pochopila, že když Bant odešel, byl to pro Josifa konec světa, protože když se na někoho nalepil, nevěděl, jak se ho pustit.

Kyaren si ale nebyla jistá, jak má reagovat. Josif byl, přes důvěru, kterou jí věnoval, skoro cizí člověk. Proč si jí dnes večer vyléval srdce? Co od ní očekával? Pokud si myslel, že teď mu na oplátku odhalí svou duši, zmýlil se – Kyaren všechny své vzpomínky raději skrývala. Nechtěla začít mluvit o dětství v Domě písní. Co vlastně mohla povídat? Celá léta mi bylo bídně, protože jsem zkrátka neměla dost schopností, abych se mohla měřit s minimálními

standardy Domu písní? Nestála o soucit se svou neschopností v dětství. Toužila po respektu ke svým současným schopnostem.

Respekt se nějak nehodil k situaci, kdy muž tiše pláče a s tváří přitisknutou k jejím kolenům sedí na podlaze, opřený o postel. Dokázala odhadnout jen jeden důvod tohoto emocionálního výbuchu. Očividně ji nechtěl svést, může se tedy jedině pokoušet navázat přátelství. Věděla, jak bolestná je její izolace. Pokud je ta jeho jen zpoloviny tak strašná, není divu, že se chytá prvního člověka, který mu dal najevo alespoň náznak sympatií.

A proč v tom případě, divila se, necítím žádnou touhu téhle nabídky přátelství využít?

Protože mu tak docela nevěřím, uvědomila si. Pořád se styděla za svou podezíravost. Klekla si a pak se posadila vedle něj, objala ho kolem ramen a pokusila se ho utišit.

O patnáct minut později ji začal svlékat. Překvapeně se na něj podívala. „Myslela jsem –“ Přerušil ji.

„Statistiky. Trendy. Jsem ze šedesáti dvou procent přitahován muži, z jednatřiceti procent ženami a ze sedmi procent mě přitahují ovce. A na sto procent mě přitahuješ ty.“

Měla pravdu, když mu nevěřila, jak jí jízlivě připomněla cynická, životem zklamaná část vlastní osobnosti. Všechno jen hrál, aby to na ni mohl zkusit.

Ona se ale té hry chytila a nechala se do ní zaplést. Protože jiná část její bytosti si v poslední době nepřišla moc na své: potřebovala Josifovy něžné ruce a tiché slzy, lži i náklonnost. A tak předstírala, že věří, že ji opravdu potřebuje, dokonce řekla: „Myslela jsem si, že k tomuhle nakonec dojde.“ Neřekla, že když k tomu došlo, nečekaně po tom zatoužila, že už nehledala zábavu, ale uspokojení potřeb, že tenhle poloviční muž za jeden večer dosáhl toho, čeho dosud nikdo – získat si tolik její důvěry, že si alespoň malou chvíli dovolila ho chtít.

Tak ho toho večera utěšila a, což bylo poněkud zvláštní, utěšila i sebe, ačkoli mu nepověděla nic o své osamělosti ani o svých snech. Když mu hladila hladkou kůži, vzpomněla si na drsný studený kámen Domu písní a nemohla pochopit, proč právě jí on připomíná Dům.

2

„Příští rok procestuju říši,“ oznámil Riktors u večeře a dvě stovky prefektů sedících u stolů začaly jásat a tleskat. Ansset, který seděl vedle Riktorse, si všiml, že to byl výbuch velmi vstřícných emocí, což bylo v paláci neobvyklé. Usmál se na Riktorse. „Myslí to upřímně,“ řekl tak, aby ho slyšel jen on. Císař trochu přimhouřil oči, aby bylo jasné, že slyšel a rozuměl. Ovace ustaly a Riktors prohlásil: „Nejen, že procestuju říši a v každé prefektuře navštívím alespoň jeden svět, ale vezmu s sebou i svého Pěvce, aby ho celá říše slyšela zpívat!“

Ozval se ještě hlasitější jásot a nadšenější potlesk. Riktors se podíval na Ansseta a potěšeně se usmál – zdálo se, že chlapec je překvapený, a Riktors ho rád překvapoval. Nebylo to snadné.

Když ale místnost zase ztichla, Ansset sotva slyšitelně řekl: „Já tady ale příští rok nebudu.“

Slyšelo ho dost lidí, aby šepot oběhl hlavní stůl. Riktors se pokoušel udržet si nezúčastněný výraz. Okamžitě pochopil, co tím chlapec myslí. Sám na to zapomněl, přestože to nepustil z hlavy. Věděl, že Anssetovi je skoro patnáct let, a že kontrakt s Domem písní brzy vyprší. Nedovoloval ale sám sobě na to myslet, nedovolil si plánovat budoucnost bez svého Pěvce po boku.

Podíval se na Ansseta a pohladil mu ruku. „Promluvíme si o tom později,“ řekl. Ansset ale vypadal znepokojeně. Tentokrát promluvil hlasitěji.

„Riktorsi. Je mi skoro patnáct. Za měsíc mi vyprší kontrakt.“

Několik prefektů vyjeklo; většina však pochopila, že se u hlavního stolu děje něco mimo plán. Že Ansset dělá něco, čeho by se nikdo jiný neodvážil – připomíná císaři to, co císař nechce vědět. Nastalo ticho.

„Kontrakty se dají obnovovat.“ Riktors se snažil, aby to znělo klidně, a doufal, že bude okamžitě schopný změnit téma. Nevěděl, jak se zachovat, když Ansset pořád trvá na svém. Proč klade na tu záležitost takový důraz?

Ať už měl důvod jakýkoli, zůstal odhodlán nezměnit názor.

„Můj ne,“ řekl. „Za dva měsíce se vydám na cestu domů.“

Teď ztichl celý sál. Riktors klidně seděl, ale ruce opřené o hranu stolu se mu třásly. Na chvíli odmítal Anssetova slova, ale nestal se císařem tak, že by si pěstoval potřebu lhát sám sobě. Domů, řekl chlapec. Záměrně užil tato slova – na veřejnosti Ansset nic neříkal bezděčně. *Vydám se na cestu domů,* ne *Budu muset jet domů,* tak to řekl. A najednou těch několik posledních let zmizelo; Riktors cítil, jak se v něm odvíjejí, rozmotávají, jako tkanina, která se dělí na jednotlivé bezvýznamné nitky, které už nemůže spojit, i kdyby se snažil sebevíc.

Viděl nespočet dnů strávených rozhovorem, písněmi, které mu Ansset zpíval, procházkami u řeky. Dováděli spolu, jako by byli bratři, Riktors zapomínal na svou vážnost a Ansset zapomínal – alespoň Riktors tomu věřil – na minulé nepřátelství.

Máš mě rád? zeptal se jednou Riktors a otevřel přitom Pěvci své nitro tak, jak si ho nikomu jinému nikdy nemohl dovolit otevřít. A Ansset mu zazpíval o lásce. Riktors si to vyložil jako souhlas.

A po celou tu dobu Ansset počítal čas, hlídal, kdy se přiblíží jeho patnáctiny, kdy mu vyprší smlouva, kdy se vrátí domů.

Měl jsem to vědět, řekl si Riktors hořce. Měl jsem si uvědomit, že je Mikalův, že bude Mikalův vždycky, že nikdy nebude můj. Neodpustil, ačkoli já si myslel, že ano.

Riktors si představil Anssetův návrat do Domu písní na Tewu; představil si, jak objímá Esste, drsnou ženu, která roztála, jen když se dívala na Pěvce. Představil si, jak se ho Esste ptá: „Jaké to bylo, žít s vrahem?“ A představil si, jak Ansset pláče; ne, žádný pláč, kdepak Ansset. Ten zůstane klidný, jen jí zazpívá o ponížení, že zpíval Riktorsi Ashenovi, císaři, vrahovi a až dojemnému milovníkovi Pěvcových písní. Riktors si představil Anssetа a Esste, jak se spolu smějí, když si povídají o chvíli, kdy císař, zmožený tíhou vlády nad svou říší, přišel jedné noci k Anssetovi hledat úlevu a rozplakal se

dřív, než chlapec zazpíval jediný tón. Slaboch, to jsem byl, před chlapcem, který nikdy nedá najevo emoci; viděl mě bez jakékoli ochrany, a místo aby mě miloval, cítil jen opovržení.

Byl to jen okamžik, co Riktors tiše seděl, ale v jeho mysli se odehrál přechod od překvapení k bolesti, k ponížení a nakonec ke vzteku. Vstal a nedokázal už potlačovat hněv. Prefekti byli znepokojeni – není moudré stát se svědkem, když se mocný muž potýká s nějakou nepříjemností, to všichni věděli, a nikdo neměl takovou moc jako Riktors Mikal.

„Máš pravdu!“ řekl nahlas. „Můj Pěvec mi připomněl, že mu za měsíc vyprší smlouva a že pojede, jak sám říká, domů. Myslel jsem, že jeho domov je tady, teď ale vidím, že jsem se zmýlil. Můj Pěvec se vrátí na Tew, do svého milovaného Domu písní, protože Riktors Mikal drží slovo. Ale protože u něj očividně požíváme malé vážnosti, Pěvec už nikdy neuvidí svého císaře a jeho císař už nikdy nebude poslouchat jeho prolhané písně.“

S tváří rudou a staženou bolestí se Riktors otočil a odešel. Pár prefektů se alespoň pokusilo dotknout se jídla; ostatní okamžitě vstali a brzy všichni odcházeli a uvažovali, zda by bylo dobré zůstat poblíž a ukázat tak císaři svou nezlomnou loajalitu, nebo se rychle vzdálit do prefektur, aby mohli předstírat, že se nic nestalo a že scéna s Anssetem se nikdy neodehrála.

Ansset seděl sám u stolu a díval se nevidoucím pohledem na jídlo před sebou. Seděl tak v tichu, dokud nepřišel Správce paláce (funkce Komořího byla dávno zrušena) a neodvedl ho.

„Kam mě vedeš?“ zeptal se tiše.

Správce neodpověděl, jen ho vedl labyrintem chodeb. Anssetovi netrvalo dlouho, aby si uvědomil, kam jdou. Když si Riktors Ashen změnil jméno a nastěhoval se do paláce, usadil se daleko od Mikalových starých komnat; nechal si zařídit nové komnaty v horních patrech budovy, s okny, jimiž byly vidět okolní trávníky a lesy. Teď vedl Správce Ansseta dveřmi, které kdysi střežila ta nejpřísnější bezpečnostní opatření v celé říši, a konečně stáli v místnosti, kde v prázdném krbu pořád ležely uhlíky; nábytkem nebylo hnuto a nebyl používán, dlouholetá Mikalova přítomnost

vtiskla nesmazatelné stopy do samotného prostoru, do všech vzpomínek, které pokoj vzbuzoval v Anssetově mysli.

Podlahu pokrývala slabá vrstva prachu, stejně jako tomu bylo ve všech nepoužívaných palácových místnostech, neboť se v nich uklízelo jen jednou do roka, pokud vůbec. Ansset pomalu vešel a každým krokem vířil prach. Šel ke krbu; urna, která kdysi ukrývala Mikalův popel, u něj pořád stála. Otočil se ke Správci, který konečně promluvil.

„Riktors Imperátor," recitoval Správce s formálností zpaměti naučené zprávy, „ti vzkazuje: protože jsi nebyl doma u mě, zůstaneš tam, kde doma jsi, dokud si pro tebe nepošle Dům písní."

„Riktors mě špatně pochopil," ohradil se Ansset, ale Správce nedal najevo, že by ho slyšel. Jen se otočil a odešel, a když Ansset zkusil otevřít dveře, neposlechly ho.

3

Víkend za víkendem trávili v Mexiku, v největším městě polokoule. Josif začal obcházet knihkupectví – obchod se starými knihami a knižními vzácnostmi se vždycky vyplácel a Josif měl na výhodné obchody nos, hlavně na to, jak nakoupit knihy za cenu mnohem nižší, než ve skutečnosti měly. Měl nos i na to, co ho zajímalo – historické knihy, které už dlouho nevycházely, beletrie zpřed stovek let, pojednávající o autorově době, deníky a zápisky z cest. „Říkají, že o historii Země už se nedá říct nic originálního, že všechna fakta byla už dávno napsaná," rozhořčoval se. „To ale bylo dávno, a teď už si nikdo nepamatuje, jaké to bylo žít v té době."

„Ve které době?" ptala se Kyaren.

„Tehdy. Myslím to jako opak k teď."

„To mě víc zajímá," odpovídala vždycky, „zítřek."

Nebyla to ale pravda. Během prvních týdnů, které spolu trávili, ji nezajímalo nic než dnešek. Dnešek, protože to bylo nejlepší období, které kdy zažila, a nebyla si jistá, jestli vydrží nebo jestli zítřek bude aspoň zpoloviny tak dobrý.

Kyaren jela do Mexika kvůli lidem. Nikde ve Východní Americe a určitě v Domě písní nebyli lidé, kteří by se podobali těm, jimiž překypovaly chodníky v Mexiku. Nesměly tam jezdit žádné dopravní prostředky kromě elektrických vozíků, které přivážely zboží do obchodů; lidé, jednotlivci, museli všude chodit po svých. A byly jich miliony. A zdálo se, že všichni současně vyšli ven, dokonce i v dešti, potloukali se po ulicích a déšť jim hladce stékal po oblečení a ve tvářích se jim odrážel pocit radosti. Tohle bylo město, kde by Kyaren mohla nasytit svůj hlad. Neznala nikoho, ale milovala každého.

„Jsou zpocení," stěžoval si Josif.

„Ty si moc potrpíš na čistotu," vyčetla mu nazlobeně.

„Jsou zpocení a šlapou mi na nohy. Nevidím důvod, proč se v davu pohybovat déle, než je nezbytně třeba.“

„Mám ráda jejich hlasy.“

„A ty jsou na tom to nejhorší. Největší město na světě, a oni trvají na tom, že budou mluvit mexicky, jazykem, který už nemá právo na existenci.“

Kyaren se na něj jen zaškaredila. „Proč ne?“

„Jsou jen pět tisíc kilometrů od Seattlu, panebože. To *nám* se podařilo mluvit jako zbytek říše. Je to jen marnost.“

„Je to krásná řeč, víš,“ řekla. „Já se ji učím, a to člověku rozšiřuje obzory.“

„A kroutí v puse jazyk, dokud nevypadne.“

Josif neměl s výstřednostmi své rodné planety trpělivost.

„Někdy mě pěkně uvádí do rozpaků, že jsem se narodil na Zemi.“

„Na Matce Zemi.“

„Tihle lidé nejsou doopravdy Mexičani. Víš, jací byli Mexičani? Malí a tmaví! Ukaž mi venku někoho, kdo je malý a tmavý!“

„Není jedno, jestli prokazují svůj rodokmen až k první Mexičance a k jejímu manželovi?“ protestovala Kyaren. „Oni chtějí *být* Mexičani. A kdykoli se sem dostanu, chci být Mexičanka i *já*.“

Bylo to přátelské dohadování, které vždycky končilo buď tím, že spolu šli ven – Kyaren jen tak bloumat a povídat si s majiteli obchodů a s trhovci a Josif plížit se podél regálů a čekat, až u nějakého titulu nastane náhlý cenový skok a vrhnout se po něm – nebo v posteli, kde si rozuměli lépe.

Bylo to o jednom víkendu v Mexiku, kdy se rozhodli zmocnit se světa.

„Proč ne vesmíru?“

„Máš nechutné ambice,“ řekl Josif, který ležel nahý na balkonu, protože měl rád déšť, a právě teď na něj dopadaly těžké kapky.

„Dobře, tak budeme skromní. Kde začneme?“

„Tady.“

„To není praktické. Nemáme základnu pro svoje operace.“

„Tak v Tegucigalpě. Tajně zmanipulujeme všechny počítačové programy, aby poslechly každý náš příkaz. Pak všem zastavíme výplaty, dokud se nevzdají.“

Smáli se; byla to jen hra. Hráli ji ale s dostatečnou vážností, aby začali provádět průzkum. Vrhali se po každé viditelné slabině. Po každém místě v systému, které by bylo možné napadnout. Snažili se také získat všeobecnou znalost systému, pochopit jeho funkci. Josif znal každý kout vládní knihovny v Mexiku a oba trávili hodně času vyhledáváním údajů o založení Tegucigalpy před pouhými třemi sty a něco málo lety.

„Je to relativně nové. Polovina funkcí byla nainstalovaná za posledních deset let. *Deset let!* A většina ostatních planet je plně komputerizovaná po staletí.“

„Příliš kritizuješ Zemi,“ peskovala ho Kyaren, která podrobně studovala záznamy ze schůzí, které na jejich úrovni přístupu byly tak zásadně upravené, že z nich nešlo získat žádnou zajímavou informaci.

Nebylo to ale v Mexiku, kde našli tu boudu. Bylo to doma.

Kyaren četla knihu o demografii, jednu z těch, které byla v Princetonu schopná pročíst jen zběžně. Udávaly se v ní normy rozdělení obyvatelstva planety podle věku; ty informace se jí zdály fascinující, zvláště ty variace, které závisely na lokální zaměstnanosti, klimatu a relativním majetku. Pro zábavu si udělala demografické rozložení věku obyvatel Země a vycházela přitom ze snadno dostupných statistik zachycujících zaměstnanost a ekonomiku. Pak si udělala na několik minut přestávku, aby čísla porovnala.

Byla nesprávná.

Od narození do důchodového věku osmdesáti let byla zcela v pořádku. Ale v rozmezí mezi osmdesátkou a stovkou jí čísla nesouhlasila.

V tom věku neumíral dostatek lidí.

Ve skutečnosti, jak zjistila, neumíral *skoro nikdo*, tedy v porovnání s normální mírou úmrtnosti. A pak, mezi stovkou a sto desítkou, umírali jako mouchy, takže od sto deseti dál byly statistiky zase správné.

Tohohle by si už určitě někdo všiml, usoudila Kyaren. Země by si jistě vysloužila pověst planety s podivně nízkou mírou úmrtnosti. Muselo to být v obecném povědomí – musí to nutně mít vliv na distribuci potravin, a náklady na důchody musí být neúměrně vysoké. Vědci jistě hledají vysvětlení tohoto jevu.

A přesto o něm nikdy nic neslyšela.

V programovacích manuálech, které si prohlíželi v knihovně v Mexiku, našla Kyaren několik málo známých programů, které operátorovi umožňovaly spíše prověřit určitý program než vyhledávat a zpracovávat data. Mluvila o tom s Josifem – ten večer strávili u něj, protože měl větší byt a bylo v něm pro oba dost místa, aniž by museli oficiálně žádat o nábytek navíc; tím by prozradili svůj vztah.

„Porovnávala jsem ta čísla znovu a znovu, a není tam chyba."

„No, jediný způsob, jak to vyřešit, je zabít pár starých lidí, řekl bych," odvětil Josif, který si právě četl detektivku z třiadvacátého století – samozřejmě v překladu.

„Josife, je to špatně. Něco je špatně."

„Kyaren," hartusil netrpělivě, ale snažil se, aby to tak neznělo, „je to jen hra, kterou jsme hráli. My ve skutečnosti neneseme žádnou zodpovědnost za celý svět. Jenom za mrtvé lidi, a za ty, co ještě úplně mrtví nejsou. A to jen ve formě čísel."

„Chci zjistit, jestli je počet úmrtí správný nebo ne."

Josif zavřel knihu. „Kyaren, počet úmrtí je správný. To je *moje* práce, vzpomínáš? Úmrtí dělám já."

„Tak to zkontroluj a podívej se, jestli jsou dobře moje čísla."

Zkontroloval to. Kyaren neudělala chybu.

„Tvoje údaje jsou správné. Možná je chyba v té knize."

„Je to už tři sta let demografická bible. Už dávno by si toho někdo všiml."

Josif si znovu otevřel knihu. „Zatracená Země. Lidi ani nevědí, kdy umřít."

„Musel sis toho všimnout," naléhala Kyaren. „Musel jsi jasně vidět, že většina úmrtí spadá do věku mezi stovkou a sto desítkou."

„Nikdy jsem si ničeho podobného nevšiml. Zabýváme se jednotlivci, ne celkem. Uzavíráme záznamy, víš? Trendy nesledujeme.“

„Jen si chci ověřit pár věcí. Pamatuješ se na program, který jsme našli, ten na kontrolu údajů? Vyhledávač chyb?“

„Jo.“

„Pamatuješ si ta čísla?“

„Kyaren, teď nejsi zrovna zábavná společnice.“

Společně porovnali a poskládali čísla a kódy; Kyaren na pár minut odešla a ověřila si je v místním knihovním terminálu tak, že se pokusila vyhledat, kdy naposledy knihovnu použila. Program pracoval dobře; ve skutečnosti to bylo velmi jednoduché a to byl také důvod, proč si to zapamatovali.

Příští den během přestávky vyťukala Kyaren do počítače dotaz na datum vstupu týkající se jednoho konkrétního úmrtí v okrsku Quong-jung – usoudila, že zkontrolovat smrt jednotlivce bude jednodušší a počítač jí poskytne jeden výsledný údaj. Čekala, že se na obrazovce objeví datum vstupu, jméno operátora, který informace o úmrtí vložil, statistická data týkající se toho člověka a vložené v konkrétní den, a číslo operace.

Místo toho se objevil veliký nápis OMEZENÝ PŘÍSTUP a na Warvelově stole se hlasitě rozezněl bzučák.

Všichni okamžitě zvedli hlavy a dívali se, jak Warvel rychle vstává a tváří se vyděšeně. Kyaren věděla, že mu na jeho stole svítí její místo; samozřejmě, když odhalil viníka, praštil do stolu a zuřivě se k ní vyřítil.

„Co to krucifix děláš, Kyaren?“ rozkřikl se na ni.

Co mu vlastně měla říct – že hraje hru, ve které spřádá plány na ovládnutí světa? Že znovu kontroluje čísla, protože se neshodují s jejími vlastními výpočty?

„Nevím,“ řekla a dovolila hlasu, aby zněl právě tak překvapeně a polekaně, jak se právě cítila. „Jen jsem si s tou věcí hrála. Vyťukávala jsem náhodná čísla a slova… nevím.“

„*Jaká* náhodná čísla a slova?“ vyzvídal a nakláněl se jí přes rameno, aby viděl na terminál.

„Nepamatuju se,“ lhala. „Prostě jen tak.“

„To byla naprostá *pitomost*,“ odpověděl jí. „V systému jsou takové programy, které zmrazí veškerý provoz, když o ně namátkově a *náhodně* zakopneš, a nic nefunguje, dokud nedorazí ti smraďoši od *policie*, aby zjistili, kdo se pokouší dostat do systému. Chápeš to? Tenhle systém je *odolný* vůči šílencům, ale nepotřebujeme další blázny, kteří by se to pokoušeli dokázat!“

Hluboce se omlouvala, ale když se – pořád stejně neklidný – vrátil ke svému stolu, uvědomila si, že jí připadá ani ne tak rozzlobený jako spíš vyděšený.

A zbytek pracovníků, když se Warvel vrátil ke stolu, se na ni díval nevlídně, rozzlobeně – a s obavami. Co provedla?

„Kyaren,“ zastavil ji Warvel, když na konci pracovního dne odcházela z kanceláře. „Kyaren, za pár dní končí vaše čtyřměsíční stáž. Obávám se, že ode mě dostanete negativní hodnocení.“

Kyaren to udivilo. „Proč?“

„Nepracujete. Očividně se poflakujete. Kazí to morálku a je to přímo nečestné.“

„Kdy jsem se poflakovala?“ Negativní hodnocení teď, v první práci – a obzvlášť tak jednoznačné – by mohlo zničit její naděje na kariéru ve vládě.

„Dostaly se ke mně stížnosti od čtrnácti lidí. Od každého v téhle místnosti, kromě mě a vás, Kyaren. Už je nebaví dívat se, jak si hrajete. Jak si pročítáte moderní dějiny a hrajete počítačové hry, místo abyste se pokoušela pomáhat starým lidem vypořádat se s inflací a ekonomickou fluktuací. Nejsme tu pro legraci, Kyaren, jsme tu, abychom pomáhali lidem. Copak tomu nerozumíte?“

Přikývla. „To je to, oč se snažím.“

„Dám vám negativní hodnocení, ale nevyhodím vás, pokud nezpůsobíte další potíže. Rozumíte? Tři roky perfektní práce a odstraníme vám negativní hodnocení ze záznamů. Je to něco, co dokážete překonat – když se v budoucnu soustředíte na svou práci.“

Odešla. Josif byl přímo zděšený.

„Čtrnáct stížností?“

„To mi řekl.“

„Kyaren, kdyby ses uprostřed jídelny dopustila intimního styku s lampou, stěží by na tebe přišly stížnosti *tři!*“

„Co proti mně mají?“

Josif se zachmuřil. „Mě.“

„Co?“

„Mě. Máš už tak dost problémů. Když se k nim přidám ještě já – víš ty, kolik ženských se mě pokoušelo dostat do postele? Když se o někom ví, že je homosexuál, je v něm pro jistý druh žen něco, čemu nedokáží odolat. Berou ho jako výzvu. Mne a výzvu! A pak se objevíš ty a najednou spolu trávíme víkendy. Ty, které přímo nežárlí, musí být pobouřené představou, jaké zvrácenosti s tebou asi provádím.“

„O tebe nejde.“

„Tak o co?“

„Bojí se.“

„Čeho?“

„Jak to mám vědět?“

Josif vstal z postele, šel ke dveřím a opřel se o ně. „Kyaren, jde o mne. Musíme se přestat stýkat. Dneska večer odejdeš a bude to.“

Zdálo se, že mluví upřímně. Podivila se, proč se při pomyšlení na definitivní odchod cítí, jako kdyby padala odněkud z ohromné výšky.

„Dneska večer neodejdu,“ odporovala. „Odejdu ráno.“

„Ne. Je to pro tvoje dobro.“

Nevěřícně se zasmála. „Pro moje dobro!“

Díval se na ni ode dveří a tvářil se velmi vážně.

„Pro mé dobro tu zůstanu!“

Zavrtěl hlavou.

„Myslíš to vážně?“ zeptala se nevěřícně. „Jenom tak se rozhodneš, že bych měla odejít, protože si myslíš, že to tak pro mě bude lepší?“

„Zní to fakt hloupě, co.“

A začali se smát, on se vrátil do postele a najednou se už nesmáli, ale objímali se a uvědomovali si, že jejich vztah není něco, co by mohli jen tak ukončit, až to začne být nevhodné.

„Josife.“

„Hmm?“ Měl tvář zabořenou v Kyareninych vlasech a jeden pramínek držel v ústech.

„Josife, já je vyděsila. Oni se něčeho bojí.“

„Vypadáš opravdu strašně, přímo hrozně.“

„Je v tom něco pořádně divného. Proč by informace o záznamech souvisejících s úmrtím měly být důvěrné?“ Nenapadal je žádný důvod.

A tak jí Josif dalšího dne přinesl v pauze na oběd list papíru – něco, co se v počítačovém centru používalo jen zřídka – a na něm bylo deset jmen a deset čísel. „Může se ti tohle hodit?“

„Kdo to je?“

„Mrtví lidé. První dnešní záznamy. Teď už bys je měla mít v počítači, protože jsem je tam všechny vložil. Tohle jsou jejich identifikační čísla a čas záznamu je před pár hodinami. To jsou zhruba všechno věci, které by ti stejně řekl kód data záznamu. Zmůžeš s nimi něco?“

Kyaren se neodvážila vzít si ten papír do kanceláře – něco tak neobvyklého jako papír by vzbudilo pozornost, a to rozhodně nepotřebovala. Naučila se tedy nazpaměť první tři záznamy a papír nechala na záchodě o patro níž. O první přestávce sešla dolů, ale místo aby se učila další tři jména, šla k Josifovi.

„Určitě jsi je opsal správně?“

Josif se na ta jména a čísla podíval a vyťukal je do terminálu. Ukázala se data. Všichni byli absolutně mrtví.

„V mém počítači,“ řekla, „jsou ještě pořád dost živí.“

Vstal od stolu a oba vyšli na chodbu, kde Josif potichu promluvil.

„Měli jsme na to přijít hned. Je to podfuk, Kyaren. Oni ty penze někomu vyplácejí, ale ne těmhle lidem. Protože ti jsou mrtví.“

Opřela se o stěnu. „Víš, *kolik* je to peněz?“

Na Josifa to neudělalo valný dojem. „Pojď.“

„Kam?“

„Ven z téhle budovy, a hned.“

Vlekl ji za sebou. Šla s ním dost ochotně, jen byla naprosto zmatená. „Kam to jdeme?“

Neodpověděl. Nešli k ní ani k němu. Místo toho zamířili na letiště, které bylo na východní straně komplexu.

„Teď není správný čas letět na víkend do Mexika,“ prohodila.

„Jen prostě nahlas, že jsi nemocná.“ Stáli před terminálem na letenky; Kyaren udělala, co chtěl, a zadala svůj pracovní kód. Pak se k terminálu postavil on a zabukoval dva lístky, které oba zaplatil ze svého účtu.

„Můžu si za sebe zaplatit sama,“ bručela.

Neodpověděl. Jen odebral letenky a hned nastoupili do letounu, který mířil do Marakéše. Když se konečně pustil do vysvětlování, byli už ve vzduchu.

„Nejde jen o tvůj úřad, Kyaren,“ vysvětloval. „Jde i o můj. Na téhle věci se musí podílet hodně lidí, na Úmrtích, na Výplatách, na Penzích a kdovíkde ještě. Pokud tě nachytali u jednoho dotazu, určitě mají program, který zaznamená, že jsi právě zadala dotaz na tři jména lidí, jejichž úmrtí bylo zaregistrováno *dnes*, a že vzápětí jsem dotazy na tatáž jména zadal *já*. Počítač ví, že někdo objevil souvislosti. A já nevím, jak dlouho bychom zůstali naživu, kdybychom neodletěli.“

„Přece by nepoužili *násilí!*“ zvolala.

Jen ji políbil a vzdychl: „Ať už jsi vyrostla kdekoliv, Kyaren, musel to být hotový ráj.“

„Kam letíme?“ zeptala se znovu.

„Oznámit to, samozřejmě. Necháme policii, ať se s tím vypořádá. Ať si s tím poradí Babylon. Mají moc zbavit se při vyšetřování čehokoli a kohokoli. My nemáme moc vůbec žádnou.“

„Co když se pleteme?“

„Tak si najdeme práci aspoň miliardu světelných let odtud.“

# # #

Pověděli svůj příběh pěti různým úředníkům, než konečně našli někoho, kdo byl ochoten převzít zodpovědnost za rozhodnutí. Nepředstavil se, ale byl první, kdo je poslouchal, aniž by byl netrpělivý, nedával najevo znepokojení, ustaranost nebo nedůvěru.

„Jen tři jména?“ zeptal se nakonec, když mu společně všechno vysvětlili.

Přitakali na souhlas. „Mysleli jsme, že by nebylo bezpečné se zdržovat a hledat další.“

„Naprosto správně.“ Muž přikývl, jako by schvaloval vše, co řekli před chvílí. „Ano, to si zaslouží vyšetřit.“ Sledovali, jak zvedá telefon, vyťukává kód a začíná udílet rozkazy v jakémsi žargonu, kterému nerozuměli.

Kyaren fascinovala jeho tvář, ačkoli nechápala proč. Vypadal dost nenápadně – nebyl nijak vysoký, nijak zvlášť hezký, ale ani výjimečně ošklivý. Měl polodlouhé vlasy, hnědé oči a výraz přiměřeně příjemný. Naléhavě si uvědomovala stálou změnu, ani ne tak v jeho tváři, jako spíš ve vnímání té tváře; jaksi se přepínala mezi naprostou důvěryhodností a ledovou hrozbou; jako nějaká optická iluze. Nikdo jim nesdělil jeho funkci, dokonce ani jméno – byl to jen někdo, komu předložili složitý problém, a zdálo se, že mu to nevadí.

Konečně telefonát ukončil a obrátil k nim pozornost. „Vynikající práce,“ ohodnotil.

Pak s nimi začal mluvit, velmi tiše, o nich samotných. Prozradil Kyaren o Josifovi věci, o kterých se Josif nikdy nezmínil: jak se dvakrát pokusil o sebevraždu poté, co ho opustil Bant; jak na univerzitě propadl u čtyř zkoušek v posledním semestru, ale odevzdal takovou disertaci, že ji fakulta nemohla než jednomyslně přijmout; jak ho pak tatáž fakulta vykopla ze školy s nejhorším možným doporučením, takže pro něj bylo nemožné získat práci v oboru.

„Vy nevycházíte dobře s autoritami, že ne, Josife?“ ptal se ten muž. Josif zavrtěl hlavou.

Pak se ten muž pohotově pustil do Kyaren, mluvil o jejím dospívání v Domě písní, o tom, jak se jí nepodařilo splnit ani ty nejzákladnější standardy, o jejím úniku z místa, kde měla pověst méněcenné bytosti, o tom, jak se od té doby odmítala o Domě písní komukoli jen zmínit. „Vy jste odhodlaná nikomu nedovolit, aby věděl o vašich selhaních, že, Kya-Kyo?“ zeptal se. Kyaren přikývla.

Naléhavě si uvědomovala skutečnost, že existovalo tolik věcí, které jí Josif o sobě neřekl – důležitých věcí, pokud mu chtěla porozumět. A přece to pro ni byla spíš úleva než zklamání. Protože teď i on věděl věci, které před ním záměrně skrývala; už před sebou neměli žádná tajemství, ať už více nebo méně důležitá.

O tohle se ten muž snažil? Nebo byl jen nepříjemný a pokoušel se jim ukázat, že jejich přátelství není zdaleka takové, jaké si mysleli, že je? Na tom sotva záleželo. Nenápadně se podívala na Josifa a viděla, že i on se vyhýbá jejím očím. To nemělo smysl. Tak na něj zírala, dokud ho samotná síla jejího pohledu nepřiměla podívat se na ni. A pak se usmála. „Ahoj, neznámý," řekla, a on se na ni usmál.

Muž si odkašlal. „Vy dva jste o něco lepší než průměr. Byli jste oba uměle, z různých hloupých důvodů, drženi na postech, kde jste plně nemohli uplatnit svoje schopnosti. Proto vám dávám příležitost. Pokuste se jí inteligentně využít."

Byli by se dožadovali vysvětlení, ale muž je bez jediného dalšího slova opustil. Až náčelník planetární bezpečnosti jim nakonec pověděl, co to všechno znamenalo. „Dostali jste výpověď ze svých předchozích zaměstnání," řekl s tak klidným výrazem, jaký může mít jen člověk s velkou mocí. „A dostali jste nová."

Josif se ocitl v pozici asistenta ministra vzdělávání, se speciální pravomocí nad fondy pro výzkum. Kyaren se stala zvláštní asistentkou guvernéra Země, a v této pozici se mohla dostat k čemukoli, co se týkalo planety. Nebyly to císařské úřady – ale byly to pozice tak vysoké, v jaké jen nováčci mohli doufat, práce, díky níž navážou cenné kontakty pro budoucí postup a množství příležitostí, aby předvedli své schopnosti.

Rázem dostali šanci budovat si kariéru podle svých představ.

„Kdo to *je*, anděl? Nebo Bůh?" zeptal se Josif náčelníka.

Náčelník se zasmál. „Většina lidí ho řadí na opačnou stranu. Ďábel. Anděl smrti. Ale on nic takového není. Je to prostě Fretka. Císařův čmuchal, víte? Vynáší lidi do výšin a zase je sráží a zodpovídá se jen císaři."

Věděli, jak dobře dokáže lidi vynášet. A pádu jiných byli svědky o několik týdnů později, když se ve svém bytě dívali na zprávy. Končil jeden horký a deštivý den v Babylonu; při západu slunce stáli na balkonu a dívali se, jak se světlo třpytí na kapkách vody, které visí na miliardách stébel trávy, jak dlouhé stíny stromů místy protínají bujnou savanu v náhodných, ale přesto dokonalých vzdálenostech. Vysokou trávou líně kráčel slon. V dálce pádilo k severu stádo gazel. Kyaren a Josif se po celodenní práci cítili strašně unavení, ale krása

toho večera je naplňovala naprostým klidem, ovládal je pocit slastné malátnosti. Věděli, že dnes večer budou spiklenci v Tegucigalpě uznáni vinnými, a cítili povinnost proces sledovat.

Když vysílali záběry ze soudních přelíčení a v lavici obžalovaných se znovu a znovu objevovaly obličeje jejich někdejších spolupracovníků, Kyaren se začala cítit podivně nesvá. Ne proto, že je udala, ale proto, že necítila žádné pochybnosti, že to má udělat. Odsoudila by je stejně dychtivě, kdyby ji nebyli tak ostentativně vyloučili ze svého středu? Představovala si, jaké to mohlo být, kdyby přišla na Penzijní oddělení s větší skromností, kdyby ji nepředcházely pověsti o skvělých školních výsledcích, kdyby si neudržovala věčný odstup. Byli by se s ní tehdy spřátelili a postupně ji do těch svých pletich zasvětili? Udala by je i *tehdy?*

Nikdy se to nedozvím, uvědomila si. Protože kdyby přišla skromně, nebyla by sama sebou, a kdo by pak mohl předvídat, jak by se zachovala?

Josif vedle ní zalapal po dechu. Kyaren se znovu zadívala na obrazovku. Byl to jen další člověk v lavici obžalovaných, někdo, koho neznala. „Kdo je to?“ zeptala se.

„Bant.“ Josif si okusoval kotníky prstů.

Při přemýšlení o podrobnostech na tohle nepomysleli – že Bant, jako vedoucí Demografie, na tom musí mít podíl. Kyaren se s ním nikdy nesetkala, ale cítila, že ho zná Josifovým prostřednictvím. Ale znala pouze jeho veselost, jeho nezlomné přesvědčení, že milování musí být zábava. Vždycky si jen nerada představovala Josifa, jak se miluje s mužem, ale pro Josifa bylo nemožné o tom nemluvit. Bantova nenasytnost v sexu byla očividně jen jednou stránkou jeho nenasytnosti celkové; jeho nezájem o Josifovy pocity byl jen součástí jeho nezájmu o kohokoliv.

Všichni obvinění byli uznáni vinnými. Byli odsouzeni k pěti až třiceti letům fyzických prací, deportováni a trvale vykázáni ze Země; jednou provždy ztratili možnost pracovat pro vládu. Byl to přísný rozsudek. Očividně ale nebyl dost přísný.

Komentátor začal hovořit o potřebě dát příklad, aby si nikdo další nemyslel, že se vyplatí riskovat kolektivní defraudaci vládních fondů. Zatímco mluvil, objevila se na obrazovce záda muže, který

kráčel k řadě odsouzenců. Za odsouzenci stály stráže a všichni měli spoutané ruce. Dívali se na muže, který k nim přicházel, a začali se tvářit znepokojeně. Pak se kamery otočily, aby diváci viděli, co se děje. Ten muž držel v ruce meč. Neměl laser – jen meč, vyrobený z kovu, tím děsivější, že byl tak starobylý a barbarský.

„Fretka," řekla Kyaren a Josif přikývl. V záběru nebyla vidět mužova tvář, ale byli si naprosto jistí, že ho poznali.

A pak Fretka došel k prvnímu vězni, zastavil se před ním, pak přešel k dalšímu a znovu se zastavil. Teprve u čtvrtého vězně se mu ruka prudce pohnula. Ostří dopadlo na místo, kde se stýká čelist s uchem, prošlo hrdlem a vyšlo v témže místě na druhé straně hlavy. Vězeň vypadal na okamžik překvapeně, jen překvapeně. Pak se mu na krku objevila červená linka, z rány vystříkla v gejzíru krev a zalila sousedy z obou stran. Tělo ochablo, ústa se ze všech sil snažila promluvit, oči prosily o odvolání trestu. Ale stalo se. Člen stráže, který stál za tímto mužem, ho zachytil, a když mu hlava přepadla dopředu, popadl ho za vlasy a vytáhl ji do původní polohy, aby bylo vidět do obličeje. Otevřela se tím i rána, jako tlama pirani. Krev nakonec přestala téct a Fretka, pořád otočený zády ke kamerám, přikývl. Strážný nechal muže padnout na podlahu.

Kamery očividně zabraly tu popravu v detailu, protože byla první. Jak císařův muž kráčel dál a podřezával krk každému třetímu, čtvrtému nebo pátému vězni, nebyli už umírající v záběru tak zblízka jako ten první; místo toho rychle pokračovali v programu.

Kyaren a Josif si toho nevšimli, protože od chvíle, kdy ostří poprvé zasvištělo vzduchem a zařízlo se vězni do krku, Josif křičel. Kyaren se ho pokoušela odvléct od obrazovky, pokoušela se ho přinutit, aby odvrátil oči, ale třebaže žalostně naříkal, odmítal spustit ze scény plné krve a utrpení oči. A když se vězeň zhroutil, Josif hlasitě zavzlykal a vykřikl: „Bante! Bante!"

Teď už věděli, jak Fretka sráží lidi. Musel, říkala si Kyaren, musel vědět, jaké city chová Josif k Bantovi, musel se ho rozhodnout zabít s tím vědomím, jako by říkal „Můžeš udat zločince, ale musíš nést následky."

Kyaren si byla jistá, že Fretkův výběr obětí byl záměrný, protože když přišel k posledním šesti, zpomalil a každému z nich se podíval

do očí. Vězni reagovali každý úplně jinak; někteří se pokoušeli přijmout stoicky perspektivu smrti, někteří prosili o milost, jiní málem zvraceli strachem nebo odporem. S každým, koho přešel, si byl ten další jistější, že se stane obětí – předtím nikdy nevynechal v řadě víc než čtyři lidi. A pak došel k poslednímu.

Tím posledním byl Warvel, a byl si naprosto jistý, že zemře – před ním už bylo ušetřeno pět lidí. A Kyaren, která objímala Josifa, který jí tiše plakal na rameni, pocítila jakousi zvrácenou radost, že zemře i Warvel. Pokud Bant, pak Warvel určitě.

Fretkova ruka vystřelila. Ale ne aby zabila, protože dlaň byla prázdná. Chytil Warvela pod krkem a táhl ho kamsi mimo dosah stráží. Warvel zakopl a málem upadl; nohy ho nechtěly nést. V záznamu bylo ale slyšet zvuk Fretkova hlasu: „Tomuhle milost. Císař mu uděluje milost."

A Warvelovi někdo sňal pouta a hlasatel začal mluvit o tom, že vždycky by se mělo pamatovat na císaře – protože když někdo podvádí nebo zneužívá lid, je císař jeho zastáncem a jeho jménem vykonal pomstu. „Císařova spravedlnost je však vždy ovlivněna soucitem. Císař má neustále na paměti, že i ten nejhorší zločinec stále patří k jeho poddaným."

Warvel.

Bant.

Ať už nám chtěl Fretka dopřát jakoukoli lekci, zašeptala Kyaren tak tiše, že jen stěží mohla naslouchat vlastní myšlence, zatímco pohybovala rty, ať už nám chtěl dopřát jakoukoli lekci, podařilo se mu to. Skutečně podařilo.

A to byl důvod, proč byli Kyaren s Josifem v Babylonu, když tam poslali Ansseta.

4

Poprvé v životě přišel Ansset o své písně.

Až do té doby všechno, co se mu přihodilo, obohacovalo jeho hudbu. Dokonce i Mikalova smrt ho naučila nové písně a ty staré zintenzivněla.

Jako vězeň strávil jen jediný měsíc, strávil ho ale bez písní. Ne že by měl v úmyslu mlčet. Zpočátku se tu a tam pokoušel zpívat. Alespoň něco jednoduchého, něco, co se naučil jako dítě. Zvuky mu z hrdla vycházely docela snadno, nebyla v nich ale žádná hudba. Píseň mu pokaždé zněla prázdně a nedokázal sám sebe přimět, aby pokračoval.

Přemýšlel o smrti, nejspíš proto, že urna, v níž spočíval Mikalův popel, mu byla její stálou připomínkou, možná i proto, že se v té zaprášené místnosti plné vzpomínek na dávnou minulost cítil jako v hrobě. Nebo i proto, že léky, které oddalovaly Pěvcovo dospívání, přestávaly působit a díky umělému zásahu byly změny velice obtížné. Ansset se v noci často probouzel, protože ho trápily podivné sny, které se nikdy nevyplnily. Byl na svůj věk malý, začínal pociťovat neklid a touhu se s někým nebo něčím porvat, touhu po pohybu, kterou v omezeném prostoru Mikalových komnat nemohl ukojit.

Tak tohle cítí mrtví, myslel si. Tímhle procházejí, zavření v hrobkách nebo trapně chycení na veřejnosti bez těl. Duchové možná touží prostě se něčeho *dotknout*, ale bez těla nemohou, možná touží po teple nebo chladu, nebo jen po kráse bolesti, ale to všechno je jim odepřeno.

Počítal dny. Každé ráno dělal pohrabáčem čárky do popela v krbu, dokonce i přesto, že to byl popel z Mikalova těla – nebo snad právě proto. A konečně přišel den, kdy mu vypršela smlouva a on se konečně směl vrátit domů.

Proč ho Riktors pochopil tak špatně? Za všechna léta s Mikalem nemusel nikdy císaři zalhat; když byl s Riktorsem, byla v tom také jistá dávka poctivosti, ačkoli o určitých záležitostech před sebou mlčeli. Nebyli jako otec a syn, jako tomu bylo s Mikalem. Byli spíš jako bratři, ačkoli nebylo vždycky docela jasné, který z bratrů je starší a který mladší a divočejší, kterého je třeba konejšit, kontrolovat, radit mu a utěšovat ho. A teď, jen tím, že byl poctivý, se mu podařilo najít v Riktorsovi takové místo, o kterém by si nikdo ani nepomyslel, že v něm vůbec je – ten muž dokázal být pomstychtivý, aniž by o tom uvažoval, krutý i vůči bezmocným.

Ansset si myslel, že Riktorse zná – jako si myslel, že zná prakticky každého. Tak jako jiní lidé věřili zraku, věřil on sám svému sluchu. Nikdo mu nemohl lhát nebo se před ním maskovat, alespoň pokud mluvil. Riktors Ashen před ním ale ukrytý byl, alespoň zčásti, a Ansset si připadal nejistý jako vidoucí člověk, který najednou zjistil, že všichni ti vlci jsou neviditelní a kradou se nocí k němu.

V den svých patnáctin netrpělivě čekal, až se otevřou dveře, vejde Správce nebo ještě lépe někdo z Domu písní, vezme ho za ruku a vyvede odtud.

Správce skutečně přišel. Objevil se k večeru a beze slova podal Anssetovi papír. Byl psán Riktorsovým rukopisem.

S politováním ti oznamuji, že jsme dostali z Domu písní zprávu, že se k nim nemáš vracet. Tvoje služba dvěma císařům tě podle jejich slov pošpinila, a není možné, aby ses vrátil. Zprávu podepsala Esste. Je poněkud nešťastné, že nám to napsali v době, kdy už tu nejsi vítán. V současné době se radíme, abychom rozhodli, co je možné s tebou udělat, protože ani my ani Dům písní nemůžeme najít ospravedlnění, abychom si tě nechali. Nepochybně tě tato zpráva šokuje. Jistě si umíš představit, jak mě to mrzí.

Riktors Mikal, Imperátor.

Kdyby Anssetovo dlouhé mlčení v Mikalových komnatách skončilo návratem do Domu písní, mohlo by mu pomoci vyrůst, jako

mu pomohlo vyrůst ticho a utrpení ve Vysoké síni s Esste. Když ale přečetl dopis, písně z něj přímo vymizely.

Ne že by tomu hned uvěřil. Nejdřív si myslel, že je to nějaký strašlivý, odporný vtip, poslední pomstychtivé Riktorsovo gesto, aby musel litovat, že chtěl opustit Zemi a vrátit se do Domu písní. Jak ale plynuly hodiny, začínal si s tím lámat hlavu. Za ta léta, která strávil na Zemi, nedostal z Domu písní žádné zprávy. To bylo normální, jak věděl – ale zároveň ho to vzdalovalo od vzpomínek na Dům. Kamenné zdi v mysli vybledly a zahrady Susquehanny se mu zdály skutečnější. Riktors byl pro něj opravdovější než Esste, ačkoli city, které k Esste choval, byly něžnější. S tím odstupem ale začal přemýšlet: možná, že s ním Esste jen manipuluje. Možná to utrpení ve Vysoké síni bylo jen strategií a ničím jiným – její naprosté vítězství nad ním a vůbec žádná společná zkušenost. Nejspíš ho poslali na Zemi jako oběť, nejspíš měli pravdu skeptici a Dům písní podlehl Mikalovu nátlaku a poslal mu Pěvce s vědomím, že ho není hoden, s vědomím, že to Pěvce zničí a že se nebude moci vrátit domů.

Možná tohle byl důvod, proč po Mikalově smrti dopustil Dům písní nemyslitelné a dovolil mu zůstat s Riktorsem Ashenem.

Souhlasilo to, a čím víc o tom Ansset uvažoval, tím lépe to do sebe zapadalo, a než usnul, dlouho bojoval se zoufalstvím. Stále v sobě živil naději, že se následujícího dne objeví lidé z Domu písní a povědí mu, že to byl jen Riktorsův krutý vtip, a že přicházejí, aby uplatnili své právo na něj; naděje ale slábla a on si uvědomoval, že místo aby byl jedním z těch mála lidí, kteří jsou na císaři nezávislí nebo mu dokonce jsou téměř rovni, závisí na Riktorsovi bezvýhradně a vůbec si nebyl jistý, že Riktors cítí povinnost zachovat se k němu dobře.

Té noci selhalo Sebeovládání a Ansset se probudil ze sna s hlasitým pláčem. Pokoušel se ovládnout, ale nedokázal to. Neměl odkud vědět, že začátek dospívání dočasně oslabuje jeho vědomí o sobě samém. Pokládal to za důkaz, že Dům písní má pravdu – je poskvrněný, oslabený. Nehodný vrátit se a žít mezi zpěváky.

Pokud býval dřív nepokojný, teď byl přímo šílený. Místnosti byly menší než kdykoli předtím a měkkost podlahy byla

nesnesitelná. Chtěl do ní praštit a cítit tvrdý odpor; místo toho povolila. Prach, který se díky jeho neustálému přecházení sem a tam nahromadil v rozích místnosti, ho začal dráždit; pořád kýchal. Neustále měl pláč na krajíčku; říkal si, že je to tím prachem, ale věděl, že ve skutečnosti to je hrůza opuštěnosti. Téměř po celý život, pokud se pamatoval, byl obklopen bezpečím; nejprve bezpečím Domu písní, později bezpečím císařovy lásky. Teď náhle zmizelo obojí a dlouho zapomenutá opuštěnost mu začala znovu vstupovat do snů. Někdo se ho snažil ukrást. Někdo ho odváděl od rodiny. Někdo nechal jeho rodinu zmizet v dálce, aby ji už nikdy nespatřil. Budil se v temnotě plné hrůz, bál se v posteli pohnout, protože kdyby se pokusil třeba jen zvednout ruku, ztratili by s ním trpělivost, odvedli by ho a už by ho nikdy nikdo nenašel, žil by věčně v malé kajutě na houpající se lodi, navždy by ho obklopovaly tváře mužů s lačnými pohledy, které viděly jen jeho nahotu a ne jeho duši.

Po týdnu takových stavů ticho skončilo. Přišel pro něj Správce.

„Riktors tě chce vidět," řekl, a protože nepřednášel vzkaz naučený nazpaměť, i hlas měl vlastní – účastný a milý. Ansset se chvěl, když k němu kráčel, chopil se podané ruky a nechal se vyvést z Mikalových komnat do Riktorsových velkolepých pokojů.

Císař stál u okna a čekal na něj, díval se na les, kde už listí začínalo žloutnout a červenat. Venku foukal vítr, ale na ně samozřejmě nemohl. Správce zavedl Ansseta dovnitř a nechal ho o samotě s Riktorsem, který nedal ani náznakem najevo, že si chlapcova příchodu všiml.

Chlapec? Ansset si, poprvé v životě, uvědomoval, že roste, že vyrostl. Riktors už ho nepřevyšoval tolik jako v době, když ho odváděl z Domu písní. Stále ještě mu nesahal po rameno, ale věděl, že jednoho dne tam dosáhne, a cítil v růstu jakousi rovnoprávnost s Riktorsem – ne rovnoprávnost nezávislosti, protože ten pocit už zmizel, ale rovnoprávnost mužství. Mám velké ruce, pomyslel si Ansset.

Mohl bych mu rukama vyrvat srdce z těla.

Zahnal tu myšlenku na dno mysli. Nechápal svou chuť spáchat násilný čin; už si toho užil dost, jak si říkal, když byl dítě.

Riktors se k němu obrátil tváří a Ansset si všiml, že má oči rudé od pláče.

„Promiň," omluvil se Riktors a znovu se rozplakal.

Ta bolest byla upřímná, až nesnesitelně upřímná. Ansset ze zvyku šel k císaři, ale ten zvyk jaksi zeslábl – zatímco dříve by jej objal a zazpíval mu, teď jen přišel blíž, nedotkl se ho, a rozhodně nezazpíval. Neměl už pro něj žádné písně.

„Kdybych to mohl vzít zpátky, udělám to," ozval se Riktors. „Dotkl ses mě silněji, než jsem dokázal snést. Nikdo jiný než ty by mě nedokázal tak rozzuřit ani tak hluboce zranit."

Z Riktorsova hlasu zněla pravda a Ansset si se zármutkem uvědomil, že ho Riktors nepodvedl. Nelhal mu.

„Nezazpíváš mi?" prosil Riktors.

Ansset chtěl říct ano. Ale nemohl. Hledal v sobě nějakou píseň, ale nepodařilo se mu to. Místo písní mu stouply do hrdla slzy; zkřivil obličej a beze slova zavrtěl hlavou.

Riktors na něj hořce pohlédl a pak se odvrátil. „Myslel jsem si to. Věděl jsem, že mi nikdy nemůžeš odpustit."

Ansset horlivě vrtěl hlavou a pokoušel se ze sebe dostat nějaký zvuk, chtěl říct odpouštím ti. Právě teď ale žádný zvuk nenacházel. Nenacházel nic než strach a hrůzu z toho, že je opuštěný.

Riktors čekal, až Ansset promluví, až se ho zřekne nebo mu odpustí; když bylo zřejmé, že ticho potrvá věčně, pokud bude na Anssetovi, aby ho prolomil, začal přecházet kolem pokoje, dotýkal se oken a zdí. Nakonec usedl na lůžko. Po chvíli pochopilo, že si nechce lehnout, a vytvořilo mu vysoké opěradlo kolem zad.

„Dobrá, už tě nebudu trestat a držet u sebe v paláci. Na Tew se nevrátíš. Nemůžu tě jen tak poslat do výslužby; dlužím ti lepší zacházení. Proto jsem se rozhodl dát ti práci."

Ansset se tvářil lhostejně.

„Je ti to jedno? Mně ne," přerušil znovu Riktors Anssetovo mlčení. „Guvernér Země bude povýšen. Dám ti jeho práci. Budeš podávat hlášení přímo do říšského hlavního města, nebudou mezi námi žádní prefekti. Správce ti chtěl svěřit něco méně významného, úřad, kde bys neměl tolik zodpovědnosti." Zasmál se. „Ty ale nemáš kvalifikaci pro nižší úřady, že ne? Alespoň se vyznáš v protokolu. A

zaměstnanci jsou opravdu dobří. Povedou tě, dokud se nenaučíš, co je třeba. Když budeš potřebovat pomoc, dohlédnu, aby se ti jí dostalo.“

Hledal v Anssetově tváři alespoň náznak emocí, ačkoli o tom věděl svoje. Ansset mu chtěl ukázat cit, splnit jeho očekávání. Stálo ho ale veškeré soustředění, aby si udržel sebeovládání, aby nerozbil sklo a nevyskočil oknem z Paláce, aby se nerozplakal, než si vykřičí hlasivky. Proto neřekl a neukázal nic.

„Nechci tě ale vidět,“ řekl Riktors. Ansset věděl, že je to lež.

„Ne, to je lež. Já tě musím vídat, nemůžu bez tebe žít. To už jsem zjistil dost jasně, Anssete. Ukázal jsi mi, jak moc tě potřebuju. Já tě ale nechci potřebovat, ne tebe, ne teď. A tak tě nesmím chtít vídat, a proto se s tebou vídat nebudu. Ne, dokud mi nebudeš moci odpustit. Ne, dokud nepřijdeš a zase mi nezazpíváš.“

Nemůžu zpívat nikomu, chtělo se Anssetovi vykřiknout.

„Pověřím je, aby tě vyškolili – pro guvernéry planet neexistuje žádná škola, víš? To nejlepší, co pro tebe mohou udělat, jsou schůzky se současným guvernérem. A pak tě vezmou do Babylonu. Je to krásné místo, jak mi tvrdí. Já jsem ho nikdy neviděl. Jakmile budeš v Babylonu, už se nikdy nesetkáme.“ Riktorsův hlas byl plný bolesti, která rozdírala Anssetovi srdce. Na chvíli chtěl obejmout tohoto muže, který byl, přes všechno, jeho bratrem a přítelem. Myslel si, že Riktorse zná, a nedokázal nemilovat někoho, komu plně rozuměl. Já mu ale doopravdy nerozumím, uvědomoval si náhle. Riktors se přede mnou skrýval a já ho neznám.

Stála mezi nimi zeď a Ansset ji nezbořil.

Místo něj se o to pokusil Riktors. Vstal z lůžka a šel k němu, klekl si před ním, objal ho kolem pasu, rozplakal se a zoufale, pevně se ho držel. „Anssete, prosím. Odvolej to! Řekni, že mě miluješ, řekni, že tohle je tvůj domov, zazpívej mi, Anssete!“

Ansset ale stále mlčel.

Riktors se svezl na zem, schoulil se mu u nohou; konečně přestal plakat, a aniž by zvedl hlavu, řekl: „Jdi. Jdi odtud. Už mě nikdy neuvidíš. Vládni Zemi, ale mně už nikdy vládnout nebudeš. Můžeš odejít.“

Ansset se vymanil z objetí Riktorsovy ochablé ruky a šel ke dveřím. Dotkl se jich a ony se otevřely. Než jimi prošel, Riktors bolestně vykřikl: „Neřekneš mi nic?“

Ansset hledal něco, čím by prolomil ticho. Nakonec řekl:

„Děkuji.“

Myslel tím děkuji, že se o mě staráš, děkuji, že ti na mně pořád záleží, že mi dáváš práci, když už nejsem schopen zpívat, teď, když je mi můj domov uzavřený.

Riktors si to ale vyložil jinak. Slyšel Ansseta, jak říká děkuji, že mě necháváš od sebe odejít, že po mně nechceš, abych ti byl nablízku, děkuji, že mě necháváš žít a pracovat v Babylonu, kde už ti nebudu muset zpívat.

A proto, k Anssetovu překvapení, když se mu podařilo zaskřehotat toto slovo, úplně zbavené hudby, Riktors je nepřijal dobře. Jen se na Ansseta podíval pohledem, který si chlapec nemohl vyložit jinak než jako chladnou nenávist. Ten výraz mu vydržel několik minut, nesnesitelně dlouho, až už Ansset konečně nemohl Riktorsovu nenávist snést. Otočil se a vyšel, dveře se za ním zavřely. Uvědomil si, že už konečně není Pěvcem. Nová práce nebude vyžadovat písně.

S údivem pocítil úlevu. Hudba z něj spadla jako břemeno, kterého se rád zbavuje. Teprve mnohem později si uvědomil, že nezpívat je břemeno ještě těžší, a zbavit se jej je úplně nejtěžší.

5

Mistr písní Onn se vrátil do Domu písní sám. Nikomu se obzvlášť nechtělo šířit špatné zprávy, nikdo před ním neběžel, aby oznámil, že ačkoliv je to k nevíře, jeho mise byla neúspěšná.

A tak Esste, která trpělivě čekala ve Vysoké síni, byla první, kdo se dozvěděl, že se Ansset domů nevrátí.

„Nebylo mi povoleno vstoupit na Zemi. Ostatní cestující nastoupili do raketoplánu, ale já se planety ani nedotkl.“

„Ta zpráva,“ ptala se Esste, „byla Anssetovou řečí?“

„Byla to osobní omluva od Riktorse Mikala,“ řekl Onn, a přednesl ji: „S politováním vám oznamuji, že Ansset, někdejší Pěvec, se odmítá vrátit na Tew. Jeho smlouva vypršela, a protože už není ani movitým majetkem ani dítětem, nemohu ho nutit žádnými zákonnými prostředky. Doufám, že pochopíte, že v zájmu jeho ochrany nebude nikomu z Domu písní dovoleno přistát na Zemi, pokud se tam bude zdržovat. Má mnoho práce; je šťastný; nedělejte si o něj starosti.“

Esste a Onn se na sebe beze slova podívali, ale ticho mezi nimi zpívalo.

„Je to lhář,“ řekla nakonec Esste.

„Pravda je tohle: Ansset nezpívá.“

„Co tedy *dělá?!*“

Onn vypadal ztrápeně, a ztrápeně zněl i jeho hlas. „Je guvernérem Země.“

Esste se zprudka nadechla. Seděla tiše, oči upírala do prázdna. Onnův hlas byl tak milý, jak to jen šlo, píseň pro ni byla něžná. V té zprávě ale žádná něžnost nebyla. Riktors mohl Ansseta přimět, aby zůstal – tomu se dalo věřit. Jak ale Ansseta umluvili, aby nastoupil na tak zodpovědné místo?

„Je tak mladý,“ zazpívala Esste.

„Nikdy mladý nebyl,“ odpověděl Onn jako diskant.

„Chovala jsem se k němu krutě.“

„Nedalas mu nic než vlídnost.“

„Když mě Riktors prosil, abych je nechala spolu, měla jsem odmítnout.“

„Všichni Mistři písní souhlasili, že by měl zůstat.“

A vtom se ozval výkřik, který nebyl písní, vycházel z větší hloubky Essteiny duše než všechna její hudba.

„Anssete, můj synu! Co jsem ti to udělala, Anssete, můj synu, můj synu!“

Onn odešel, aby neviděl, jak Esste ztratila Sebeovládání. Co dělá sama ve Vysoké síni, byla její záležitost. Sešel po dlouhé řadě schodů, tížila ho vlastní lítost. Měl čas zvyknout si na představu, že se Ansset nevrátí. Esste ne.

Obával se, že si nikdy nezvykne. Od Anssetova odchodu neminul týden, kdy by o něm nezpívala, nezmínila jeho jméno nebo nezazpívala melodii, kterou ti, kdo ji slyšeli, poznali – Anssetovu píseň, fragment hlasu, jaký mohl vyjít jen z hrdla dítěte nebo Esste, vždyť všechny jeho písně dobře znala. Na jeho návrat se čekalo jako na návrat nikoho jiného. Neplánovala se žádná oslava – jenom ta, která se měla odehrát v srdcích všech, kdo se s ním chtěli přivítat. Čekaly ale na něj písně, připravené vytrysknout do vzduchu radostí z největšího Pěvce. Dům písní byl na Ansseta připraven. Předpokládalo se, že hned začne vyučovat. Předpokládalo se, že jeho hlas bude znít v každou denní hodinu, že povede zpěv na nádvořích, bude se večer ozývat z věže. Předpokládalo se, že jednoho dne z něj bude Mistr písní, možná ve Vysoké síni.

Onn měl čas zvyknout si na konec všech těchto plánů. Když ale pomalu sestupoval po schodech, slyšel své kroky, jak dutě zní na kameni, protože měl dosud na nohou cestovní obuv. Vrátil se nesprávný poutník, pomyslel si. V duchu slyšel Anssetovu poslední píseň, kterou zpíval před lety ve velkém sále. Vzpomínka to byla jen nepatrná. Zněla jako vítr ve věži a Onn z ní pocítil chlad.

6

Ansset byl v Babylonu teprve týden, když se ztratil.

Příliš dlouho žil v paláci. Nepřišlo mu na mysl, že se v okolním světě nevyzná. Samozřejmě se téměř okamžitě seznámil s každým koutem vládní budovy, kterou dva týdny sdílel společně s odcházejícím guvernérem, který se ho snažil seznámit se zaměstnanci, se současnými problémy a prací. Bylo to nudné, ale Anssetovi v té době nudná práce prospívala. Nedovolovala mu myslet na sebe. Bylo mnohem pohodlnější pohroužit se do práce v úřadu.

Formálně pro funkci guvernéra neměl žádnou kvalifikaci. Neformálně měl ale tu nejlepší kvalifikaci na světě. Hodiny a hodiny poslouchal, jak si Mikal a Riktors vylévají srdce – diskrétně – o rozhodnutích, která je čekají. Byl jakýmsi smetištěm problémů říše, takže žádný planetární problém ho nemohl zaskočit.

Občas ho ale nechávali o samotě. Jsou jisté hranice, kolik vědomostí může člověk vstřebat, a ačkoli Ansset věděl, že se nemusí stydět za to, jak se učí, byl si velmi dobře vědom skutečnosti, že o něm všichni uvažují jako o dítěti. Byl malý a hlas se mu nezměnil, díky lékům z Domu písní. Proto se chovali starostlivě, až příliš starostlivě, jak se domníval. „Dokážu víc," řekl jednoho dne, když před západem slunce skončili.

„To by pro dnešek stačilo," řekl ministr školství. „Řekli mi, že nemám přetahovat přes čtvrtou, a už je skoro pět. Vedl jste si velmi dobře." Pak si ministr uvědomil, že to znělo povýšeně, pokusil se svá slova změnit, vzdal to a odešel.

Ansset zůstal sám, šel k oknu a vyhlédl ven. Ostatní místnosti měly balkony, ale tahle okna směřovala k západu a slunce se sklánělo k horizontu mezi budovami postavenými na sloupech, aby se neničila země, porostlá hustou trávou. Spatřil ptáčka, jak vzlétá;

viděl nějakého velkého savce, jak se pomalu plíží mezi budovami a míří, jak usoudil, k řece na východě.

Chtěl vyjít ven.

Ven nikdo nechodil, samozřejmě, ne v tomhle počasí. Za pár měsíců, až se Eufrat rozlije a pláň zaplaví od obzoru k obzoru voda, budou se konat večírky na lodích mezi plavajícími hrochy a zpěv se ponese nad hladinou, zatímco v budovách zakotvených ve skalním podloží se dál bude pracovat, jako by to byly volavky, které si nevšímají proudu, protože nohama pevně vězí v bahně.

Teď však pláň patřila zvířatům.

Nebyly ovšem dveře, které by se dotekem Anssetovy ruky neotevřely, nebylo tlačítko, které by nefungovalo, když ho stiskl. Svezl se tedy výtahem do nejnižšího poschodí, kde se potuloval tak dlouho, dokud nenašel nákladní výtah. Nastoupil, zmáčkl jediné ovládací tlačítko a čekal, až výtah sjede dolů.

Dveře se otevřely a Ansset vyšel na trávník. Byl horký večer, pod budovami ale profukoval větřík. Vzduch voněl úplně jinak než v Susquehanně, ale nebyl nepříjemný, i když z něj čpěly pachy zvířat. Výtah Ansseta zavezl doprostřed prostranství pod budovou. Mezi druhou budovou na západní straně a zemí se právě začalo objevovat slunce; zdálo se, že Anssetův stín se táhne kilometr na východ.

Lepší než pohled nebo vůně byly ale zvuky. V dálce zněl řev nějakého divokého zvířete; poblíž křik ptáků, mnohem pronikavější než štěbetání malých ptáčků ve Východní Americe. Novost toho zvuku a jeho krása okouzlila Ansseta natolik, že si vůbec neuvědomil, že výtah zmizel, dokud se neotočil za nějakým ptákem a nezjistil, že za ním vůbec nic není. Nejen výtah, ale i celá výtahová šachta se zasunula do budovy a právě se usazovaly, kovový čtverec vysoko nad zemí na spodní straně prvního podlaží.

Neměl ani tušení, jak výtah zase přivolat. Chvíli měl strach. Pak si s úšklebkem pomyslel, že si skoro okamžitě všimnou, že se ztratil, a začnou ho hledat. Zhruba každých deset minut někdo přicházel a ptal se ho, jestli něco nepotřebuje.

Když už se zbavil lidí, když stál v trávě, uši plné nové hudby, měl by toho co nejlépe využít. Budovy se donekonečna táhly na

východ, na západní straně stály mezi ním a otevřenou plání jen dvě. Vydal se proto na západ.

Nikdy v životě ještě neviděl tolik prostoru. Pravda, pláň byla posetá stromy, takže když se zadíval dostatečně daleko, tvořila tenkou zelenou linku, vyznačující hranici světa, jež se nakonec ohýbala a mizela z obzoru. Ale nebe se zdálo ohromné a ptáci v něm snadno mizeli, tak malí proti té oslnivé modři.

Ansset si zkusil představit pláň zalitou vodou, se stromy rezolutně se tyčícími nad vodou, takže lidé, kteří připlouvají v člunech, mohou přistát ve větvích a posvačit ve stínu. Země byla přímo nelítostně plochá – nikde žádné pahorky. Uvažoval, co se v době záplav děje se zvířaty. Pravděpodobně migrují, usoudil, i když si na chvíli představoval tisíce hajných, jak je shánějí dohromady a letecky stěhují na bezpečná místa. Gigantická evakuace; člověk ochraňuje přírodu, výměna pradávných rolí. Ale to se dělo pouze zde, v ohromném Císařském parku druhů, který se táhl od Středozemního a Egejského moře až do údolí řeky Indus. Tady přivedli mrtvou zemi znovu k životu, a jen Babylon a tu a tam nějaké to turistické centrum narušovaly vzkříšené království zvířat.

Když se slunce dotklo obzoru, ptáci začali křičet skoro šíleně a připojilo se k nim mnoho dalších druhů. Za soumraku projevují všechna zvířata zvýšenou aktivitu: jedna hledají poslední kořist k večeři, jiná naopak vycházejí na lov po dni spánku.

Ta píseň naplnila Ansseta klidem. Myslel si, že takhle se už nikdy cítit nebude, a teď zjistil, že napětí, které si téměř neuvědomoval, postupně polevuje a mizí. Téměř reflexivně otevřel ústa, aby zazpíval. Téměř. Protože už samotná doba, která uplynula, ho upozornila, jak nový by to byl čin. Byl si neustále vědom, že tohle je jeho První Píseň, a když začal zpívat, ničilo mu zpěv uvažování. To, co mělo být intuitivní, dělal vědomě, a proto slábl a zpívalo se mu špatně. Snažil se a tóny mu samozřejmě z hrdla vycházely; nevěděl, že jeho neohrabanost pramení z velké části z nedostatku cvičení a velkou část viny navíc nese fakt, že se mu hlas začínal měnit. Věděl jen, že to, co bývalo kdysi stejně přirozené jako dýchání, jako chůze, se teď stalo naprosto nepřirozeným. Vlastní píseň zněla jeho uším odporně. Vykřikl a znělo to nešťastně jako křik

kormorána. Ptáci poblíž umlkli, protože okamžitě poznali, že mezi ně nepatří.

Já mezi vás nepatřím, řekl tiše. Ani nikam jinam. Moji vlastní mě nechtějí, a tady jsem cizí.

Jen Sebeovládání mu zabránilo plakat a postupně, jak v něm rostlo pohnutí, si uvědomil, že bez písní Sebeovládání neudrží. Muselo se nějak dostávat ven.

A tak křičel, znovu a znovu, ječel a vyl na oblohu. Byly to zvířecí zvuky a vyděsily dokonce i jeho, když je slyšel. Mohl být zraněným zvířetem – podle nářku určitě; predátoři se naštěstí nedali ošálit tak snadno a za Anssetovým křikem se nevydali.

Někdo ale přišel, a nedlouho potom, co ztichl a slunce mu zmizelo za stromy v dálce, kdosi se zezadu dotkl jeho lokte. Polekaně se otočil, protože už zapomněl, že čeká, že ho někdo přijde zachránit.

Zdála se mu povědomá a během chvilky si ji v duchu zařadil. Patřila, což bylo podivné, do Domu písní i do paláce. V životě poznal jen jednu osobu, která – kromě něho – stanula na obou místech.

„Kya-Kya," zachraptěl.

„Slyšela jsem tě křičet. Jsi zraněný?"

„Ne," řekl okamžitě.

Dívali se na sebe; ani jeden si nebyl jist, co říct. Konečně ticho prolomila Kya-Kya. „Všichni zpanikařili. Nikdo nevěděl, kam ses poděl. Ale já to věděla. Nebo jsem si myslela, že vím. Protože i já jsem kdysi šla právě sem. V období sucha nás sem moc nechodí. Zvířata nejsou zrovna dobrá společnost. Jen se tu procházejí, mocná a svobodná. A lidské bytosti se na moc a svobodu někoho jiného dívají neradi. Potom žárlíme." Zasmála se a zasmál se i on. Ale těžkopádně. Něco bylo velmi špatně.

„Ty tu pracuješ?" zeptal se Ansset.

„Jsem jedním z tvých zvláštních asistentů. Ještě ses se mnou nesetkal. Máš mě na programu příští týden. Nejsem moc důležitá."

Neřekl nic a Kya-Kya znovu čekala a váhala, co říct. Už spolu kdysi mluvili – ve vzteku, tedy ona se vztekala, když se bavili v Domě písní i později v paláci. Ale to ji spíš trefí šlak, než by dovolila, aby taková drobnost překážela její kariéře. Strašné, že se

tenhle chlapec stal jejím přímým nadřízeným, ale ona to dokáže otočit ve svůj prospěch.

„Ukážu ti jak se vrátit. Pokud se tedy chceš vrátit.“

Pořád neodpovídal. Ve tváři měl něco divného, ale nemohla přijít na to co. Zdála se jí strnulá. Tím to ale být nemohlo – když s ním mluvila v jeho pokoji v Domě písní a on jí zpíval na uklidněnou, byl také naprosto strnulý, měl vlastně tvář úplně nelidskou.

„Tak *chceš* se vrátit?“ zeptala se.

Pořád mlčel. Bezmocná, aniž by věděla co udělat pro dítě, které má v rukou její budoucnost – Dům písní se vrací, aby mě strašil, ať dělám, co chci, myslela si, jako si to pomyslela už stokrát od chvíle, kdy se dozvěděla, že bude guvernérem – čekala.

Konečně pochopila, co se jí nezdálo na jeho tváři. *Nebyla* strnulá – jen se o to pokoušela. Ansset se chvěl. Chlapec, který měl nejlepší Sebeovládání v Domě písní, se třásl, hlas mu přeskakoval a zněl těžkopádně, když ze sebe vypravil: „Nevím, kde jsem.“

„Jsi jen o dvě budovy vedle tvé…“ A pak si uvědomila, že to myslí jinak.

„Pomoz mi,“ prosil.

Její pocity vůči tomu chlapci se najednou změnily – obrátily se o sto osmdesát stupňů. Byla připravená jednat s ním jako s tyranem, jako s netvorem, s nadutým nadřízeným. Nebyla připravená s ním jednat jako s dítětem, které ji žádá o pomoc.

„Jak ti můžu pomoci,“ zašeptala.

„Neznám cestu.“

„Časem ji najdeš.“

Vypadal netrpělivě, ještě vystrašeněji; maska mu padala z obličeje.

„Ztratil jsem… ztratil jsem hlas.“

Nerozuměla mu. Copak s ní nemluví?

„Kya-Kyo,“ řekl nešťastně. „Už nemůžu zpívat.“

Ze všech lidí na Zemi mohla jen Kya-Kya pochopit, co tím myslí a co to pro něj znamená.

„Vůbec?“ zeptala se nevěřícně.

Zavrtěl hlavou a do očí se mu nahrnuly slzy.

Byl bezmocný. Byl stále krásný, jeho tvář stále přitahovala pohledy, a přesto právě teď byl skutečným dítětem, kterým pro ni předtím nikdy nebyl. Ztratil hlas! Ztratil to jediné, co mu přineslo úspěch tam, kde Kyaren beznadějně zklamala!

Okamžitě se zastyděla za své rozrušení. Ona hlas nikdy neměla. On o něj přišel. A snažila se porovnat jeho ztrátu se situací, kdy by ona ztratila intelekt, na kterém byla ve všem závislá. Bylo to nepředstavitelné. Mikalův Pěvec, a bez zpěvu?

„Proč?“ zeptala se.

Jako odpověď mu z oka skanula slza, kterou nedokázal zadržet. Zahanbeně si ji otřel a tím gestem si ji získal na svou stranu. Ať už to byla strana jakákoli. Někdo Anssetovi něco udělal, něco ještě horšího než únos, něco horšího než Mikalova smrt. Natáhla k němu ruce, objala ho a pak pronesla slova, o kterých si myslela, že si je už nikdy nevybaví, natož aby jí přešla přes rty.

Odříkala mu píseň lásky, šeptem, a on jí plakal v náručí.

„Pomůžu ti,“ slíbila. „Udělám pro tebe všechno, co budu moci. A hlas se ti vrátí, uvidíš.“

Jen zavrtěl hlavou. Na místě, kde se k ní tiskl, měla mokrou hruď.

A pak ho zavedla ke sloupu budovy a pohladila panel, kterým se přivolával výtah, a když výtah sjížděl, držela Ansseta asi na délku paže.

„První, čím ti pomůžu, je tohle: u mě se můžeš vyplakat. Můžeš mi ukázat a říct všechno, co cítíš. Ale nikomu jinému, Anssete. Dřív sis myslel, že potřebuješ Sebeovládání, ale opravdu ho potřebuješ teď.“

Přikývl a tvář se mu téměř okamžitě zase zklidnila. Ještě nezapomněl všechny své triky, řekla si.

„Je to snazší,“ vydechl, „když to ze sebe můžu dostat.“ Když už to nemůžu vyzpívat, ale to nedodal. Stejně to ale slyšela, a zatímco jí klidně kráčel po boku chodbami, kde je mohl každý vidět, uzavřenými koridory, které cestou do ústředí spojovaly budovy, se k ní přisunul a vzal ji za ruku.

Po celá léta Ansseta nenáviděla jako symbol všeho, co jí ublížilo. Ohromilo ji, jak snadno se nenávist rozplynula, když jí ukázal, že je

také zranitelný. Teď, když by mu mohla ublížit, by toho nebyla schopná.

Hlavní poradce byl z jeho návratu bez sebe radostí; mluvil ale s Kya-Kyou, ne s Anssetem, když se ptal: „Kde jste ho našla? Kde byl?“

Ansset chladně odpověděl: „Našla mě tam, kde jsem se rozhodl být, Calipe, a vrátil jsem se, když jsem se vrátit chtěl.“ Schválně se obrátil na Kya-Kyu a požádal: „Prosím, přijďte za mnou v osm hodin ráno, Kya-Kyo. Chtěl bych, abyste se mnou absolvovala zítřejší schůzky. Calipe, chci okamžitě povečeřet.“

Calip byl překvapen. Byl natolik zvyklý předkládat Anssetovi rozvrh a představovat mu lidi, že ho až do této chvíle nenapadlo, že by si budoucí guvernér chtěl něco zařídit podle sebe. Po chvíli rozpačité nečinnosti se uklonil a odešel z místnosti.

Jakmile byl pryč, podíval se Ansset se zvednutým obočím na Kyaren.

„To se ti fakt povedlo,“ řekla.

„Mikalovi to šlo líp, ale naučím se to.“ Pak se na ni usmál a ona mu úsměv oplatila. Přesto postřehla stopy strachu, jakýsi dozvuk té chvíle, kdy ji prosil o pomoc.

Když se s ním loučila, slyšel z jejího hlasu přátelství. A byl si, k vlastnímu překvapení, jistý, že to myslí doopravdy. Možná, napadlo ho, bych to přece jen mohl přežít.

7

„Je to velmi důležité," hlásil ministr pro Latinskou Ameriku. „Došlo ke krveprolití. Bylo zabito třicet lidí, o kterých víme, a z toho deset v otevřeném boji."

Ansset přikývl.

„Nastala ještě jedna komplikace, pane. Zatímco Uruguayci a Paraguayci souhlasí, že jednání povedeme imperiálštinou, Brazilci trvají na tom, že budou mluvit portugalsky."

„Což je absurdní," dodal hlavní poradce, „protože tak už nemluví ani *Portugalci*."

Ansset nikdy nepochopil, proč existuje takové množství jazyků. Pokládal to za jakousi historickou anomálii, která byla naštěstí už před lety napravena. Ale tady, v hlavním městě říše, žil poměrně početný národ, který k jazykovému anachronismu lnul do té míry, že si znepřátelil ty, kdo nad ním měli moc.

„Máme tlumočníka?"

Hlavní poradce přikývl. „Je to ale jeden z nich. Tady nikdo nemluví portugalsky."

Ansset se ohlédl na Kyaren, která se usmála. Seděla vedle něj, ale udržovala si od stolu uctivou vzdálenost, takže se zdálo, že je jeho asistentkou; ve skutečnosti byla připravená okamžitě mu podsunout patřičnou poznámku. Na popud odcházejícího guvernéra studovala tenhle problém celé týdny – měla už vymyšleno několik kompromisních řešení hraniční války, podle toho, nakolik budou znepřátelené státy ochotné spolupracovat. A protože Brazilci právě kontrolovali terén, jejich spolupráce byla pro jakékoli řešení klíčová. Brazilci však byli proslulí tím, že nespolupracují.

„Ať vstoupí," požádal Ansset.

Za každý národ vešli dovnitř dva vyslanci. Protokol v tomto případě vyžadoval, aby vešli podle věku, aby nevznikal dojem, že

některý z národů dostává přednost. Ansset si však všiml, že v každé skupině je někdo hodně, opravdu hodně starý. Zvláštní, do čeho jsou národy ochotné vkládat svoji hrdost.

Šéf protokolu pečlivě vysvětlil pravidla diskuse. Nikdo nesmí nikoho přerušit. Vyslanec, který by skočil do řeči kterémukoli jinému vyslanci, bude okamžitě vykázán a delegaci nebude umožněno někým ho nahradit. Budou žádat Ansseta o dovolení promluvit a budou zdvořile naslouchat všem ostatním mluvčím. Ansseta překvapilo, že jsou takové pokyny vůbec nutné. U císařského dvora se podobné věci pokládaly za samozřejmost.

Pak všichni čekali, až brazilský tlumočník přeloží pokyny do portugalštiny. Ansset Brazilce pozorně sledoval. Bylo to, jak předpokládal. Brazilský vyslanec nevěnoval překladu velkou pozornost – imperiálštině všichni dokonale rozuměli.

Byl to zvuk té cizí řeči, co Ansseta fascinovalo. Nikdy by si nebyl pomyslel, že by se ústa dala našpulit takovým způsobem nebo že by se nos dal použít s tak skvělým výsledkem. Upoutalo to jeho pozornost. Když překladatel mluvil, Ansset si ty zvuky vytvářel v ústech, cítil je v hlavě. Spíše než jednotlivá slova cítil kadenci, pocit, náladu. Portugalština byla expresivní a aniž by porozuměl významu, věděl, že by byl schopen používat ji natolik dobře, aby splnila svůj účel.

Jakmile tlumočník skončil, ruce všech vyslanců se zlehka odlepily od stolu a všichni vztáhli k Anssetovi dlaně – žádali o dovolení promluvit. Ansset se spontánně obrátil k brazilskému velvyslanci a začal zpívat. Nebyla to hudba, kterou provozoval dříve. Tohle byla řeč, použitá jako píseň, a Anssetova portugalština využívala svůj zvuk a sílu. Pokud zazněla smysluplná slova, stalo se to náhodou. Ansset ale mluvil dál a dál, potěšený skutečností, že ještě neztratil schopnost napodobovat, a velice se snažil, aby ta jednoduchá píseň udělala na Brazilce právě takový dojem, jaký potřeboval.

Brazilci – starý muž, který se zdál být duchem nepřítomný, a mladší s výrazem rozhodného odhodlání – byli zaskočeni, když uslyšeli svou řeč, a pak zmateni, když se pokoušeli rozluštit slova. Dokonce i jejich uším to znělo jako dokonalá portugalština. Bylo to

ale jen jakési brebentění a mladší se zamračil, protože si myslel, že je zesměšňován.

Tou dobou už je Anssetův hlas zasáhl a ucítili, že navzdory nesmyslnosti slov k nim promlouvá s láskou a porozuměním. Zdálo se, že říká ‘tohle je krásná řeč a chápu, proč jste na ni hrdí’. Co by od kohokoli jiného vyznělo jako výsměch, to se v Anssetových ústech proměnilo ve vysoké ocenění, a když konečně ztichl a upřeně se na ně zadíval, oba Brazilci vstali, obešli stůl a přiblížili se k němu.

Stráže v místnosti, přinejmenším stejně zmatené tím, co se děje, jako kdokoli jiný, vytasily zbraně. Když ale Calip zvedl ruku na znamení, že nemají zasahovat, stáhly se. Nejprve ten starý Brazilec a pak i ten mladý Ansseta objali. Bylo to poněkud nevhodné a byl na to zvláštní pohled, jak se starý muž tiskne k tomu krásnému chlapci a potom jak se ten mladý sklání, aby se svou drsnou tváří dotkl Anssetovy hladké.

Když jej objímali, Ansset imperiálsky zamumlal: „Prosím vás, abyste mluvili imperiálštinou, aby nám ostatní rozuměli.“

A muž se usmál, odstoupil od Ansseta a řekl: „Guvernér Ansset je příliš laskav. Žádný jiný guvernér se nikdy neobtěžoval chápat nás nebo naši lásku k rodné zemi. Požádal mě, abych mluvil imperiálsky, a za jeho laskavost mu to splním.“

Kya-Kya, která nebyla o nic méně překvapená než ostatní, si nemohla nevšimnout konsternovaného výrazu v tlumočníkově tváři. Byla si jistá, že Brazilci si tlumočníka naplánovali jako strategii pro zpožďování konference, pro diktování vlastního tempa, protože kdykoliv někdo promluvil, vzniklo díky nutnosti tlumočit zpoždění, které všechny dovádělo k šílenství. Tato komplikace teď odpadla a brazilští vyslanci už nemohli předstírat, že nemluví imperiálsky.

Jednání pokračovalo a vyslanci postupně přednesli, co měli na srdci. V neklidné oblasti Paraná mluvili původní obyvatelé španělsky a dnes, o tisíce let později, tak mluvili stále. Za posledních čtyři sta let zde Brazilci uplatňovali nadvládu – s úspěchem, protože než Mikal udělal ze Země svůj hlavní stan, měla planeta jen nevalnou centrální vládu a národní vlády nebyly příliš omezované. Portugalská menšina postupně slábla, když hispánskojazyčná většina na ni začala vyvíjet stále větší tlak, aby se svého jazyka vzdala. Aby věc nebyla

příliš jednoduchá, lidé na severu mluvili paraguayskou verzí španělštiny, která byla Uruguaycům nesrozumitelná. Už léta se hodně mluvilo o sebeurčení, což se hodilo oficiálním brazilským prohlášením o Jednom Nerozdělitelném Národu. Řeči se nakonec zvrhly v krveprolití a Uruguayci a Paraguayci požadovali, aby Brazilci území vydali. Naneštěstí bylo sporné území hydroelektrickým rájem a Brazilci nechtěli polovinu své nesolární energie přenechat jiným národům.

Jakmile vyslanci skončili s prezentací záležitosti, požádal je Ansset, aby připravili písemné shrnutí, asi na jednu stránku, jaké řešení pokládají za spravedlivé a aby se shodovalo s potřebami všech zainteresovaných stran. Pak je propustil, dokud si nepřečte jejich návrhy.

Když osaměli, ministr pro Latinskou Ameriku se nadšeně zeptal: „Jak jste to dokázal? Co jste jim řekl?“

Ansset se jen usmál a neodpověděl; obrátil se na Kya-Kyu, která si po celou dobu schůzky zuřivě čmárala poznámky. „Ten spor opravdu není neřešitelný. Nechtějí protikladné věci,“ vysvětlovala. „Brazilci si chtějí zachovat tvář a svoje hranice. V tom jsou velmi nekompromisní. A energii potřebují. A ti ostatní jednoduše žádají zachování své kultury. Chtějí, aby měli španělsky mluvící občané dominantní postavení ve vlastní zemi. Nepotřebují a doopravdy ani nemohou využít hydroelektrickou energii té oblasti.“ Ministr pro Latinskou Ameriku přikývl na znamení souhlasu. Začali připravovat kompromisní řešení ještě dřív, než dorazily první návrhy od vyslanců.

Než vyslance zavolali, byl večer. Kyaren těšilo, jak Ansset vypadá – stejně čerstvě a radostně jako ráno. Jako kdyby neodvedli vůbec žádnou práci, jako kdyby řešení problému bylo snadné.

Ansset přečetl vyslancům svůj návrh a pak jim rozdal kopie.

„Musíme to prostudovat,“ žádal mladší vyslanec z Paraguaye.

„Pochybuji, že je to nutné,“ řekl Ansset v souladu s Kyareninou radou. „Náš návrh se od vašeho liší jen velmi nepatrně. Samozřejmě jsme byli velmi potěšeni, s jakou poctivostí jste k řešení přistoupili.“ Ansset začal obratně odrážet nejrůznější námitky. Kyaren a ministr pro Latinskou Ameriku už s ním důkladně probrali, které body by

bylo možné změnit a do jaké míry. Anssetův hlas byl soudnost sama, mírný, přátelský a hřejivý, promlouvala z něj láska a uznání práce vyslanců. Děkuji vám, že jste byli ochotni trochu v tomto místě ustoupit, v zájmu míru. A v tomto bodě můžete jasně vidět, proč nemohu přijmout jiné řešení. Protože by to bylo nepřijatelné pro ostatní, a oprávněně. Mohli bychom ale ustoupit *tady*, pomohlo by to? Ano, myslel jsem, že to pomůže.

Každý vyslanec byl dokonale přesvědčen, že Ansset byl obhájcem právě jeho věci, a když pozdě v noci diskuse skončila, úředníci připravili přijatelnou verzi nové dohody a všichni vyslanci i Ansset ji podepsali.

A pak, když už svitla naděje na mír, se Ansset pozorně rozhlédl kolem stolu. Pořád nevypadal unaveně; Sebeovládání, pomyslela si Kyaren. „Přátelé," oslovil přítomné. „Dnes jste si získali mou velikou úctu. Jednali jste rychle, spravedlivě a moudře. Jsem si vědom faktu, že některé vaše vlády budou chtít toto kompromisní řešení změnit, až se s ním seznámí. Nechci, abyste se se svými vládami museli hádat. A určitě tu nechci znovu vidět vás ani vaše vyslance, a určitě nechci řešit stejné problémy. Můžete tedy svým vládám – tónem tak omluvným, jak jen uznáte za vhodné –, říci, že pokud na dohodu nepřistoupí přesně v té podobě, jak je zde uvedena, do pěti dní, přepíšu ji tak, aby z ní vláda, která chce změny, byla zcela vyloučena, a pokud bude i nadále klást odpor, zbavím ji moci. Žádám, aby tento uvážlivý dokument byl chápán jako zákon. Rozumíte?"

Rozuměli.

„Není ale důvod vašim vládám vykládat, pokud nevznesou námitky, jak nekompromisní mám v úmyslu být. Věřím ve vaši diskrétnost a ve zdravý rozum, který jsem se dnes naučil respektovat víc, než respektuji svůj vlastní. A teď pojďme spát; jsem si jistý, že jste všichni stejně unavení jako já."

Zvedl se k odchodu a vyslanci mu spontánně zatleskali.

Večer však ještě neskončil. Ansset, Kyaren a ministr pro Latinskou Ameriku šli ze zasedací místnosti do malé místnůstky, kde na ně čekal odcházející guvernér. Celý den všechno sledoval na

obrazovkách. Teď měl kriticky zhodnotit Anssetovy kroky a vydat prohlášení, aby mu pomohl poučit se z chyb.

„Žádných chyb jste se ale nedopustil," řekl bývalý guvernér s úsměvem, který v očích Kyaren nevypadal upřímně. „Proto mohu s lehkým srdcem odejít."

A odešel.

„Může si o lehkém srdci mluvit, jak chce," obrátil se Ansset ke Kyaren, když byl pryč. „Ale já jsem se mu nezamlouval."

Zasmála se. „Můžete Anssetovi říct proč?" zeptala se latinského ministra.

Ministr se nesmál. „Nechci, aby to znělo neuctivě vůči starému guvernérovi, Anssete, ale nikdo nikdy nebyl schopen tak rozumně vyjednávat s Brazilci jako vy. Tohle je vůbec poprvé, co jsem viděl skončit konferenci, aniž by jim guvernér musel vyhrožovat, že proti nim vyšle armádu."

Ansset se usmál. „Jsou to hrdí lidé," řekl. „Líbili se mi."

Pak ministr odešel a Ansset se posadil. Ve tváři mu konečně byla znát únava a chvěl se. „Tohle bylo nejtěžší, co jsem kdy v životě udělal," řekl tiše.

„Mělo by se to časem zjednodušit," utěšovala ho Kyaren, stále překvapená, že ho vidí přiznat slabost.

„Podívej," řekl Ansset. „Třesu se. Já se nikdy netřásl."

Protože jsi zpíval, pomyslela si Kyaren, ale nevyslovila to. Byli si oba vědomi důvodu, proč už si nedokázal uchovat dokonalé Sebeovládání. Pomohla mu vstát z lavice, na které seděl.

„Jdeš si teď lehnout?" zeptala se.

Zavrtěl hlavou. „O tom pochybuju. Nemohl bych spát. A kdybych se k tomu přinutil, zítra bych za to zaplatil. Rozbil bych okno a žvýkal sklo, nebo něco podobného." Ansset se za svou nově nabytou slabost očividně styděl.

„Půjdeš tedy se mnou?" zeptala se. „Nevečeřela jsem, tak bychom se spolu mohli najíst a trochu si odpočinout. Pokud by ti to nevadilo."

Anssetovi to nevadilo.

8

Josifa probudila spíš vůně než zvuk. Vůně bylo to první, co si uvědomil, skutečné jídlo, připravované v kuchyni – místo slabé vůně jídla z automatu. Podíval se na hodiny. Byla jedna po půlnoci. Lehnout si šel v deset, protože věděl, že Kyaren přijde domů hodně pozdě. V kuchyni se ale vařilo opravdové jídlo, a třebaže mívali opravdové jídlo často – jedna z vymožeností, které si mohli vychutnávat díky nedávnému nárůstu platů – jedli ho vždycky spolu.

Pak začal vnímat hlasy. Tiché. Kyarenin poznal podle intonace. Druhý hlas neznal, zněl ženský. Josif pocítil úlevu, vstal z postele, oblékl si župan a ospale vešel do předního pokoje.

Kyaren dělala v kuchyni salát a mluvila přitom s chlapcem, který vypadal na dvanáct nebo třináct let. Stáli k němu oba otočení zády.

„Stejně sis s nimi skvěle poradil," říkala zrovna Kyaren.

Chlapec pokrčil rameny. „Slyšel jsem jejich písně a zazpíval jim je. Je to snadné."

„Pro tebe. Ale tys přece zpíval." Chlapec se zasmál.

Josif ten zvuk nevnímal ani tak ušima jako spíš páteří, která ho hudbou toho hlasu brněla. Teď mu bylo jasné, kdo je to dítě – jediný tak mladý člověk, jehož hlas měl moc něčeho takového dosáhnout. Ansset. Josif se s ním dosud nesetkal, viděl jen jeho fotografie. Nechtěl ale, aby se ten chlapec otočil. Díval se na něj zezadu – jak se mu vlasy jemně vlní až na krk, lepí na kůži zpocenou z kuchyňského tepla, jak hrudník přechází v útlý pas a dál se linie těla nerozšiřuje, pouze hladce splývá ve štíhlé boky a silné, dobře tvarované nohy. Chlapec se pohyboval ladně a střídavě se nakláněl, aby mohl sledovat Kyareniny ruce při práci, a zase se napřimoval, aby se jí mohl dívat do tváře, když spolu mluvili.

„Zpíval?" zeptal se chlapec. „Jestli to byl zpěv, tak papoušek mluví."

„Byl to zpěv,“ trvala na svém Kyaren. „Ale já nikdy neměla sluch.“

Dům písní, samozřejmě. Podle toho, co říkal Fretka, Josif věděl, že Kyaren přišla z Domu písní. Nikdy o tom ale nemluvili. Bylo to očividně na seznamu věcí, které by směl vědět, ale Kyaren je nebyla schopná rozebírat. Josifa doopravdy nikdy nenapadlo, tedy ne vážně, že by mohla Ansseta znát. Jako kdyby pocházeli z jednoho města na Zemi. Jako třeba Seattlu, odkud pocházel on. Nebyl žádná metropole, ale vždycky mu připadalo absurdní, když se lidé ptali: „Ze Seattlu? Tak to určitě znáte mého bratrance.“ Název pro něj nikdy nic neznamenal. Dům písní ale nebyl ani tak městem jako spíš školou, že? A Kyaren znala chlapce, který byl náhodou i guvernérem planety a tedy i klíčem k jejich postupu.

Josifa napadlo, že jim Ansset může pomoci. Ta myšlenka byla ale pohřbena pod myšlenkami a pocity mnohem hlubšími. Protože v tu chvíli se Ansset otočil a podíval se na něj.

Fotografie byly jen chabou náhražkou. Josif neočekával oči, které našly jeho tvář, jako by ho Ansset už dlouho hledal; rty, jen jemně rozevřené, které naznačovaly úsměvy a vzrušení; průsvitnost pleti, která se zdála hladká jako mramor, ale měkká a teplá jako půda v září slunce. Josif byl jako chlapec krásný, ale v porovnání s tímhle dítětem si připadal ošklivý. Josifovy ruce toužily alespoň se dotknout jeho tváře – nemohla být tak dokonalá, jak se zdála.

„Ahoj,“ pozdravil Ansset.

Kyaren se překvapeně otočila. Když uviděla Josifa, vydechla si. „Ach, Josife. Myslela jsem, že spíš.“

„Spal jsem.“ Josif byl překvapený, že je schopen promluvit.

„Jak dlouho už tam stojíš?“

Ansset odpověděl místo něj. „Pár minut. Slyšel jsem ho přijít.“

„Proč jsi nic neřekl?“

Znovu odpověděl Ansset, ačkoli otázka byla mířená na Josifa. „Věděl jsem, že nám není nebezpečný. Přišel z ložnice. Řekl bych, že je to Josif, tvůj přítel.“

„Ano,“ potvrdila nejistě Kyaren. Josifovi došlo, že se o něm Anssetovi nikdy nezmínila – byla překvapená, že o něm ví.

Ansset si také všiml Kyarenina zaváhání. „Nemyslela sis, že by mě nechali s tebou kamarádit bez bezpečnostní prověrky, že ne?“ Znělo to pobaveně. „Jsou hodně důkladní. Jsem si jistý, že přesně vědí, kde právě teď jsem a co děláme.“

„Poslouchají nás?“ zeptala se zděšeně.

„Nemají to povolené,“ pousmál se Ansset, „ale asi ano. Pokud ne místní, tak aspoň říšští čmuchalové. Ne, nedělej si s tím starosti. Pravděpodobně jen monitorují tlukot srdce a počet přítomných osob nebo něco v tom smyslu. Na nějaké soukromí nárok mám. Můžu na tom trvat, a taky budu.“ Jeho hlas vyzařoval klid. Oba, Josif i Kyaren, si očividně oddechli.

Salát byl hotový a Kyaren ho na povrchu posypala horkými houbami.

„Nečekal jsem opravdové jídlo,“ divil se Ansset.

„Většinou jíme z automatů,“ odpověděla, a chvíli stolování strávili rozhovorem o výhodách, nebezpečích, nákladech a nevýhodách skutečného jídla. V paláci Ansset pochopitelně nikdy neochutnal jídlo z automatu; když jíte s císařem, má to jisté výhody.

Josif málo jedl a málo mluvil. Pokoušel se sám sebe přesvědčit, že je to únavou. Ve skutečnosti měl ale oči dokořán a ani na okamžik nepolevoval v pozornosti. Sledoval je oba, Kyaren i Ansseta, ale hlavně Ansseta, jak rukama opisuje ve vzduchu krásné obrazce, jak mu oči září potěšením z chutí, z vtipů, ale někdy i jen tak bez zvláštního důvodu, pro pouhou radost, že je tam, kde je, a dělá, co právě dělá.

Každé Anssetovo slovo byla láska a Josifovo mlčení mu odpovídalo.

„Nemyslíš si to, Josife?“ optala se Kyaren a Josif si uvědomil, že neposlouchá, o čem je řeč.

„Promiň,“ omlouval se. „Asi jsem si zdříml.“

„S očima dokořán?“ zasmála se Kyaren. I její hlas zněl unaveně.

Ansset se pozorně zadíval na Josifa. Josif si myslel, že se mu chlapec snaží něco sdělit; že se mu snaží říct, že ví, že lhal, že nespal. „Proč si nejdeš lehnout?“ navrhl Ansset. „Jsi unavený.“

Josif přikývl. „Už jdu.“

„A já už taky raději půjdu," loučil se Ansset. „Bylo to krásné. Díky."

Vstal a vykročil ke dveřím. Kyaren ho doprovodila a celou cestu mluvila. Josif ale veškeré pokusy o slušnost vzdal a vrátil se do ložnice. Nepotřeboval čas na rozmyšlení. Věděl, co má dělat. Ansset zjevně nebyl jen příležitostný přítel, nebyl jen nadřízený vládní úředník. Kyaren si ho sem zase přivede, znovu a znovu. A tak Josif začal brát ze skříní oblečení a skládat je do cestovního vaku.

Byl ale unavený a brzy se posadil na kraj postele, v rukou držel do poloviny zaplněný vak a uvažoval, k čemu to bude dobré. Myšlenka, že Kyaren opustí, byla děsivá. Myšlenka, že ji neopustí, byla ještě horší.

Už jsem to kdysi udělal, pomyslel si. Tohle už se kdysi všechno stalo, a co mi to přineslo?

Vzpomněl si na Pyotera a pak už nemohl vstát, dobalit a odejít. Pyoter byl jeho první láska. Právě on naučil Josifa, nesmělého chlapce neobvyklé krásy, jak dávat a přijímat lásku. Josif tehdy zjistil něco, co o sobě nevěděl. Že když věří, nic neskrývá. Že když miluje, nedokáže milovat nikoho jiného. Byli s Pyoterem všude spolu, všechno dělali společně. Tak často říkali slovo *my*, že jim slůvko *já* přecházelo přes rty jen s obtížemi. Protože je dělil jen rok, bylo jejich přátelství tak chlapecké a nevázané, že nikdo v tom nehledal nic sexuálního; Josif ale zjistil i skutečnost, že nemůže milovat, aniž by se miloval, že milování je součástí lásky, středem touhy. A tak sdíleli s Pyoterem všechno a zdálo se, že to bude trvat navěky.

Dokud nepřišel Bant. Bant to najednou věděl. Josif nikdy nepochopil, co nebo proč způsobilo změnu. Prostě jeden den byl stejný jako ostatní: Bant, přítel, ale velmi vzdálený, a Pyoter, začátek a konec světa. A následující den se vše změnilo. Pyoter se stal cizincem a Bant, který konečně dostal Josifa do postele, ho úplně nahradil.

Josifa děsilo, že se dokázal tak rychle přizpůsobit, že se jeho pocity změnily přes noc. Odmítal připustit, že by v tom mohl být jen sex; procházel si události a vystopoval zárodky změn měsíce nazpět, do doby, kdy si ho Bant najal jako sekretáře a kdy začali v kanceláři

přátelsky žertovat. Josif si teď vybavoval dotyky, úsměvy, vřelost; měnil se celou dobu, jen si to uvědomil později a najednou.

Nemohl přenést přes srdce, že je Pyoterovi nevěrný. Celé týdny se snažil udržet jejich vztah. Bylo to nemožné. Pyoter nebyl hloupý a Josif sledoval, jak ho víc a víc zraňuje, když postupně vycházelo najevo, že už mu Josif nepatří tak, jak mu patříval kdysi. A nakonec Pyoter prohlásil: „Proč jsi prostě najednou neodešel, místo abys mě takhle pomalu ničil?“

Tentokrát, pomyslel si Josif, tentokrát odejít *musím.*

Než Kyaren zničím. Protože tomuhle chlapci neodolám a dříve nebo později se moje hodnoty změní, pokud ho budu dál vídat. Dříve nebo později to nebude Kyaren, ke komu budu přicházet se svými myšlenkami a pocity, a i kdyby se ten chlapec nikdy nestal mým přítelem, dospěju do stádia, kdy jím budu tak posedlý, jako jsem byl posedlý Bantem, že už nesnesu dál být s Kyaren.

Vak mu ležel u nohou, do poloviny zaplněný. Proč neodejdu? ptal se sám sebe. Proč jsem ještě tady? Vím, co musím udělat, vím proč, takový už jsem, a jediný způsob, jak mě zastavit, je zastavit to všechno, a stejně tady sedím a ještě jsem si nesbalil a neodcházím – a proč ne?

Odpověď stála ve dveřích, s překvapeným a nechápavým výrazem ve tváři.

„Co to děláš?“

„Balím,“ odpověděl, ale v té chvíli už věděl, že neodejde. Nebyl schopen Pyotera nebo Banta opustit z vlastní vůle; nebude schopen opustit ani Kyaren. Neovládám se, uvědomil si, oddal jsem se jí a nedokážu se rozhodnout, že chci sám sebe zase zpátky.

„Proč?“ zeptala se Kyaren, zraněná už jen tím, že nechápala, co dělá.

Když zůstanu, zničím ji, jako jsem zničil Pyotera.

„Zůstaneme přátelé,“ odpověděl Josif.

„Co se stalo? A proč teď, ve tři hodiny ráno? Co jsem udělala?“

„Ansset.“

Nechápala. „Jak jen na něj můžeš žárlit? Je mu teprve patnáct! V Domě písní mu dali prášky, je sterilní, dospívání má oddálené o celá léta – stěží má vůbec nějaké pohlaví, Josife –“

„Nežárlím na něj.“

Chvíli stála a dívala se na něj, pak pochopila, co má na mysli.

„Pořád těch starých dvaašedesát procent, co?“ zeptala se.

„Ne,“ odpověděl. „Vidím jen potenciál. Chci se tomu vyhnout.“

„Žádný potenciál není.“

„Ty to nechápeš.“

„To teda k čertu nechápu. Chceš říct, že celou tu dobu ti jenom tak zahřívám postel, dokud si do ní nenajdeš nějakého hezkého klučíka?“

Možná by bylo lepší počkat, pomyslel si Josif. Počkat je rozhodně lepší. Dneska v noci to udělat nemůžu. Protože Ansset je jen potenciální a Kyaren je skutečná, miluju ji *teď*, a nesnesu bolest a vztek, které má v hlase. „Ne,“ řekl tiše a horlivě. „Kyaren, ty to nechápeš. Já si tě *nevybral*. *Nevybral* jsem si Banta. Takové věci se stávají. Prostě se stávají a já je nemůžu ovlivnit.“

„Chceš říct, že stačí jeden večer, abys najednou prostě zapomněl, že mě miluješ –“

„Ne!“ vykřikl bolestně. „Ne! Kyaren, já jen vím, že je to možné, a nechci, aby se to stalo, copak to nechápeš?“

„Nechápu. Jestli mě miluješ, tak mě miluješ.“

Josif vstal, šel k ní, cestou povalil cestovní vak. „Kyaren, já tě nechci opustit.“

„Tak mě neopouštěj.“

„Chci odejít, protože tě miluju.“

„Jestli mě miluješ, zůstaneš.“

Věděl to, už od chvíle, kdy se objevila ve dveřích. Nemůže ji opustit. Změna, až nadejde, bude neodvratitelná, a pak Kyaren opustí, protože se zamiluje do někoho jiného a cosi v duši mu nedovoluje milovat dvě osoby současně. Teď ale byla tím jedním člověkem Kyaren a on ji nemohl opustit, protože chtěla, aby zůstal.

„Ublížím ti.“

„Nemohl bys mi ublížit víc, než že bys odešel teď, bez důvodu.“

Přemýšlel, jestli má pravdu, zda by bylo jednodušší odejít bez důvodu, nebo počkat na důvod, který se ukáže v budoucnu. Jistě se nemýlí. Jistě je snazší se s tím vyrovnat, pokud nevíte, kdo vás

připravil o srdce vašeho milence. Ale možná ne; je žena, a ženám nerozuměl. Možná má pravdu a bude to lepší takhle.

„Kromě toho, Josife, proč si myslíš, že tě Ansset někdy bude chtít? Nechtěl ani dva císaře, víš?“

Měla pravdu. Měla pravdu a dobře to věděl, popadl vak, vybalil ho a uklidil oblečení do skříní. „Nikdy se to nestane,“ řekl. „Byl jsem blázen. Jsem jenom unavený.“ Svlékl se a lehl si do postele.

Milovali se beze slova a Kyaren se té noci zdála několikrát překvapená silou jeho vášně. Nenapadlo ji, že navzdory veškeré snaze pořád vidí Anssetovy lokny splývat po krku a hladkou tvář, které se nedotkl jinak než v duchu – ale o to byla měkčí. Pokusil se vyhnat Anssetovu tvář z hlavy. Neúspěšně.

Po milování Kyaren spokojeně vzdychla a políbila ho. Myslí si, že se všechno srovnalo, pomyslel si Josif hořce. Myslí si, že jsem jí zůstal. Spíš bych jí zůstal, kdyby mě teď nechala jít.

A když začala oddechovat zhluboka a pravidelně, opřel se o loket a díval se do obličeje, který od něj ve spánku vždycky odvracela. Něžně ji pohladil po tváři; pohnula ústy, bylo to téměř jako sací reflex dítěte.

„Varoval jsem tě,“ řekl tiše, tak tiše, že ta slova nejspíš vůbec nebyla řečena nahlas. Varoval jsem tě.

Pak to vzdal, otočil se na záda a pokusil se usnout; v srdci cítil hořkost, protože se jedinkrát pokusil řídit svůj život a nakonec to vůbec nebyl schopen udělat.

Kyaren ale nespala, nebo ji probudil jeho dotyk. „Josife,“ zašeptala. „Chci mít s tebou dítě.“

„Ne.“

„Prosím.“ A protože byl unavený a nedokázal jí nic odepřít, a protože věděl, že už brzy jí upře všechno, uklidnil se a znovu se pomilovali. Během následujícího týdne otěhotněla, a když Josif viděl, jak je šťastná a jak o ni znovu začal mít starost, začal si myslet, že se nejspíš mýlil, že pro něj Ansset možná nebude nic znamenat.

Kvůli dítěti a proto, že se chtěl ke Kyaren připoutat ještě těsněji, trval na tom, aby se vzali. Teď už tě ze svého srdce nikdy nepustím, myslel si. Budu tě milovat navěky, říkal si.

Lžu, věděl, a tentokrát měl pravdu.

9

Ta cesta byla Anssetův nápad. Riktors se právě vrátil z inspekce prefektů a výsledek byl přímo skvělý. „Proč bych to nezkusil i já?“ zeptal se Ansset a čím víc o tom mluvil, tím víc se to zamlouvalo i poradcům. „Na planetě vždycky existují regionální rozdíly,“ soudil. „A na většině planet vznikne určitý dialekt, na některých dokonce samostatný jazyk. Na Zemi ale žijí různé národy. Pokud má pro císaře smysl udržovat kontakt s každým prefektem, má pro guvernéra Země smysl udržovat kontakt s každým národem.“ Kyaren slyšela vysvětlení navíc: „Statistiky a čísla, kterými se vy bavíte celý čas, pro mě nic neznamenají. Já tak nedokážu přemýšlet. Povíte mi, k jakému závěru jste došli, a já nechápu proč. Když se s nimi ale setkám, když je slyším mluvit, když poznám písně těch lidí a jejich vůdců, porozumím jim líp.“

„Líp?“

„Než teď. A v určitém smyslu líp, než jim rozumíte vy, i když si tvé počítače zapamatují každé staré vznášedlo dané do šrotu.“

Tak se vydali na inspekci a Ansset si s sebou vzal všechny hlavní poradce, kterým dovolil, aby je doprovázeli manželé nebo manželky, alespoň ti zákonní. To byl důvod, proč jel také Josif, třebaže nebyl guvernérovým poradcem.

Cesta začala v obou Amerikách návštěvou Uruguaye, Paraguaye, Brazílie, Titicaky, Panamy, Mexika, Západní Ameriky, Východní Ameriky a Quebeku. V Mexiku zůstali Josif s Kyaren o tři dny déle, znovu navštěvovali známá místa a dělali tytéž věci, jako když se do sebe zamilovali. Měli s sebou samozřejmě i syna, malého Efrima – to jméno vybral Josif z toho důvodu, že jeden Josif v dávných dobách, před tisíci lety, dal svému nejmilejšímu synovi stejné jméno. „Historie,“ odfrkla si Kyaren. „Legrační jméno.“ Ve skutečnosti se jí docela líbilo.

Efrimovi byl teprve rok, ale pokládal se za vrcholového sportovce. Na svůj věk měl mimořádně dobrou koordinaci pohybů, přece jen ale nebyl tak obratný, jak si myslel, a při pádu z římsy v ruinách olympijského stadionu si zlomil ruku.

„Efrim si vede dobře," postěžovala si Kyaren. „Jsi to ty, z koho se můžu zbláznit, Josife."

„Dělám si starosti."

„Děláš si ty starosti přímo nesnesitelně," hartusila. „Jen si dva týdny odpočine a bude v pořádku. Starám se o něj. Ty ho jen znervózňuješ."

„Nemůžu vydržet jen tak sedět a nic nedělat."

Tak se rozhodli, že se Josif zúčastní guvernérovy cesty do Quebeku a že se rodina setká, až bude Efrim v pořádku, v Evropě. „Neměla bys jet *ty* a, *já* bych tu zůstal? Koneckonců osobní poradkyní jsi ty, já jsem jenom manžel."

„On mě nepotřebuje. A Efrim nepotřebuje tebe. Jen si prohlédni památky, studuj historii a nech Efrima, ať se v klidu uzdraví, místo aby se neustále snažil zabavit tatínka. Včera měl půl hodiny škytavku, jak moc jsi ho rozesmál."

„Tak já pojedu, když se mě chceš zbavit."

Políbila ho. „Pryč odtud," řekla. Odešli; svým způsobem mu bylo líto, že ji tam nechává, ale těšilo ho, že nepřijde o týdny strávené ve staré Evropě, kde se více než v jiných regionech zachovalo pár starobylých národů nedotčených.

# # #

Ansset si ho všiml skoro okamžitě. „Zpátky u nás?"

„Kyaren zůstala s dítětem. Odkopla mě. Byl jsem nemožný."

„Doufám, že se Efrim brzo uzdraví." A pak Ansseta zase čekala práce, schůzka se samozvaným quebeckým králem, což byl titul, který císař toleroval jen proto, že králové Quebeku byli dobří vazalové a jejich lid je srdečně nenáviděl. Nebezpečí povstání nehrozilo, a tedy nevyvstal žádný problém, který by potřeboval nápravu.

V několika následujících dnech se Ansset a Josif ocitali častěji a častěji spolu. Ansset si nejprve myslel, že jsou to náhodná setkání.

Pak se přistihl, že je sám organizuje a schválně chodí na místa, o kterých věděl, že tam Josif bude. V posledních měsících se stýkali málo – zatímco Ansset z Josifova hlasu poznal, že se mu líbí, Josif se mu stále vyhýbal a u rozhovoru zřídkakdy setrval delší dobu; vždycky nechával Ansseta o samotě s Kyaren. Josifova stydlivost podle Ansseta nepotřebovala vysvětlení. Respektoval ji. Teď ale byla jeho nejbližší důvěrnice a přítelkyně Kyaren pryč a potřeboval si s někým promluvit. Proto se nebránil setkání s Josifem. Vlastně je začal vyhledávat. Zval ho na jídlo, na vycházky, po večerech si s ním povídal. Nechápal, proč se Josif tolik zdráhá přijmout pozvání, ale nikdy žádné neodmítl. A postupně, během dalších dnů, zatímco projížděli Paříž, Vídeň, Berlín, Stratford a Baile Atha Cliath a déšť pokaždé příjemně ochladil a zamžil vzduch, Josif svou zdrženlivost ztratil a Ansset začal chápat, proč je mu Kyaren tolik oddaná.

Všiml si i skutečnosti, že Josifa sexuálně přitahuje. To už se předtím stalo stovkám mužů i žen. Byl na to zvyklý, musel se s tím za celá ta léta, která strávil v paláci, vždycky nějak vypořádat. Josif byl ale jiný. Zdálo se, že u něj touha nepramení ani tak z chtíče jako z citu, který byl součástí jeho přátelství. Ansseta to fascinovalo, ačkoli před několika lety mu podobné věci připadaly odpudivé. Byl zvědavý. Od přijetí práce v Babylonu vyrostl o sedmnáct centimetrů a hlas se mu pořád prohluboval. Došlo i k jiným změnám. Pociťoval touhy, se kterými si nevěděl rady, a nechápal, jak je má uspokojit; napadaly ho otázky, ke kterým se neodvažoval hledat odpovědi, protože slovní odpověď už znal a té druhé se bál.

V Domě písní se téměř nemluvilo o lécích, které zpěváci a Pěvci dostávali. Vědělo se pouze tolik, že oddalují dospívání a že mají vedlejší účinky. Šuškalo se, že jsou horší pro muže než pro ženy, ale v čem byly horší nebo jaké vůbec mají účinky, nikdy nikdo neřekl. Díky lékům měli o pět let delší dětství, o pět let více s krásnými dětskými hlásky.

Ansset přišel o své písně a hlas tedy nepotřeboval, s výjimkou situací, kdy zazpíval třeba jen neohrabanou píseň a zajistil si tím naprostou oddanost každého národního vůdce; byly to laciné triky, za které se styděl, když je používal. Jeho pět let dětství navíc uběhlo a tak chtěl vědět, co bude následovat.

Poté, co se setkal s velšským vůdcem, který byl dost nevychovaný, ale jeho gaelština se Anssetovi zdála krásná, spolu guvernér planety a Josif, náměstek pro kolonizaci, šli do Caernarvonského hradu. Před tisíci let byl ukryt pod kupolí a byl to poslední hrad v Británii, který přetrval se zbytky původních kamenů. Procházeli se po hradbách, shlíželi na hustou zeleň trávy a stromů, na blankytně modrou vodu, která se rozlévala mezi hradem a ostrovem Angelsea. Jedinou známkou moderního života bylo vznášedlo, stráže, které u něj stály a vyježděná cestička, na níž rostla nižší tráva, protože tam často projížděly dopravní prostředky. Na hradě byly samozřejmě i jiní lidé – dnes sloužil jako luxusní hotel – a oni se v něm chystali přenocovat. Bezpečnostní stráže procházely celým hradem, aby provedly poslední kontrolu. Ale Ansset s Josifem byli sami. Ptáci se vznášeli nad mořskými vlnami.

„Co je tohle za místo?“ ptal se Ansset. „A proč vypadá takto?“

„Hrad byl jako bitevní loď,“ odpověděl Josif. „Tady by se shromáždili všichni muži, kdyby zaútočil nepřítel, a ty zdi by je před ním uchránily.“

„Tak to muselo být ještě před lasery.“

„I před bombami a děly. Jen luky a šípy, kopí. A ještě pár speciálních věciček. Mívali ve zvyku lít přes hradby vařící olej a zabíjet tak muže, kteří se je pokoušeli přelézt.“

Ansset se podíval dolů a snadno se mu podařilo skrýt odpor; zajímalo ho, jak hluboko padal vylitý olej k zemi. „Zdá se mi dost nebezpečné tady i jen stát.“

„Žili v divokých časech.“

Ansset uvažoval o vlastních divokých časech. „To žijeme všichni.“

„Není to jako tehdy. Když jsi měl meč, měl jsi moc. Vládl jsi každému, kdo byl slabší než ty. Pořád válčili. Pořád se snažili navzájem pozabíjet. Bojovali o půdu.“

„Mikal války ukončil,“ podotkl Ansset.

Josif se zasmál. „Ano, tím, že je všechny vyhrál. Je to pravděpodobně jediný způsob, jak se vůbec někdy dopracovat k míru. Zkoušely se i jiné způsoby. Nikdy nevyšly.“ Josif přejel rukou po drsném kameni.

„Kdysi jsem žil na podobném místě.“

„V Domě písní? Nemyslel jsem, že je to hrad.“

„Nikdo nelije z oken vařící olej, jestli myslíš tohle. A k boji odhodlanou armádu by nezadržel na dobu delší než, řekněme, půl hodiny. Je ale z kamene jako tenhle hrad.“

Ansset se posadil, zul si boty a dotkl se holými chodidly kamene.

„Je mi, jako bych přišel domů.“ A lehce přeběhl k jedné z věžiček, vešel dovnitř a po točitých schodech vystoupal nahoru. Josif se vydal za ním. Ansset stál v nejvyšším bodě hradu a zmocnila se ho závrať. Připomnělo mu to Vysokou síň, jen tady by nikdy nebyla zima a nikdy by nefoukal vítr, díky té téměř průhledné kupoli, která kámen chránila. Začínal chápat, jak je to místo staré. Dům písní stál tisíc let. A lidé žili na Tewu dva tisíce let, než byl Dům písní postaven. A když došlo k prvnímu osídlení Tewu, před třemi tisíci lety, bylo tomuhle hradu už šestnáct tisíc let, z toho deset tisíc let byl ukryt pod kupolí.

„Jsme tak staří,“ povzdechl Ansset.

Josif přikývl. „Za celou tu dobu jsme nic nezapomněli. A nic jsme se nenaučili.“

Ansset se usmál. „Možná naučili.“

„Někteří z nás.“

„Jsi tak tvrdohlavý.“

„Možná,“ připustil Josif. „Podobné věci už nestavíme. Na to jsme příliš rafinovaní. Pošleme prostě na oběžnou dráhu kolem planety flotilu, takže místo pevnosti, která by se jako tahle tyčila na mořském břehu, máme pevnosti vrhající stíny na každý centimetr půdy. Tehdy to byla děsivá doba, Anssete, ale měla i své výhody.“

„Slyšel jsem, že se vyprazdňovali a schovávali si to.“

„Neměli konvertory.“

„Na hromadách. A vozili to na pole, aby měli lepší úrodu.“

„To bylo v Číně.“

„Aha.“

„Jedna věc tehdy byla lepší. Existovala místa, kde se člověk mohl schovat.“

Josif mluvil tak toužebně, že to Ansseta začalo zajímat. „Schovat?“

„Země, které ještě nebyly objevené. Stačilo se jenom přeplavit do Irska. Člověk se mohl schovat před nepřáteli.“

„A ty,“ zeptal se Ansset, „máš nepřátele?“

Josif se hořce zasmál. „Jen sebe. Jsem jediný.“

Od chvíle, co Ansset zůstal uvězněný v Mikalových komnatách, ještě nikdy tolik netesknil po svých písních. Žádnou ale neměl, nemohl Josifovi na uklidněnou zazpívat a rozehnat strach, který ho pronásledoval. Věděl, že se Josif částečně bojí *jeho.* Chtěl zazpívat píseň lásky, říct tomu muži, že mu nikdy ničím neublíží, že za posledních několik měsíců, obzvlášť posledních pár dní, ho začal milovat tak, jako miloval i Kyaren, protože oba, každý jiným způsobem, zaplňovali část té ohromné pustiny, která v něm vznikla, když přišel o své písně.

Nedokázal to ale zazpívat, nedokázal to ani říci, a tak natáhl ruku a jemně Josifa pohladil po rameni a po ruce.

K jeho překvapení se od něj okamžitě odtáhl, otočil se a utíkal po schodech dolů. Ansset se téměř ihned rozběhl za ním a málem do něj vrazil, když se Josif zastavil ve dveřích na cestičku po vrcholcích hradeb. Otočil se na Ansseta s tváří podivně zrůzněnou.

„Co se stalo?“ zeptal se Ansset.

„Zítra přijede Kyaren.“

„Vím. Těším se. Stýskalo se mi po ní.“

„Mně taky.“

„Byl jsem ale rád, že je pryč,“ zareagoval bezprostředně Ansset. „Jinak bych tě nikdy nezačal milovat.“

Josif rychle odešel a Ansset, který to nechápal, ho nechal být.

Po celý zbytek odpoledne až do večera si Ansset lámal hlavu Josifovým chováním. Věděl, že ho Josif miluje, a věděl, že Josif miluje Kyaren – v takových věcech se nedalo lhát. Proč by na tom ale mělo být něco složitého? Proč Josif tak trpí?

Šel do Josifova pokoje a našel tam někoho jiného. „Kde je Josif?“ zeptal se a člen bezpečnostní stráže, kterému ten pokoj přidělili, jen pokrčil rameny. „Já jen spím tam, kam mě poslali, pane.“

Ansset šel přímo za Calipem, který zodpovídal za přidělování pokojů. „Kde je Josif?“

Calip se zatvářil překvapeně. „Vy to nevíte? Sdělil mi, že jste ho požádal, aby se přestěhoval do jiného pokoje. Aby to měl blíž do knihovny.“

„Který pokoj?“

Calip hned neodpověděl. Místo toho se chvíli ošíval a pak řekl: „Pane, věděl jste, že je Josif homosexuál?“

„Stěží bude sám,“ odpověděl Ansset. „Máte snad zvláštní pokoje určené pro homosexuály?“

„Nebyl jsem si jistý, že to víte. Mysleli jsme – mysleli jsme, že vypadal tak vyvedený z míry proto, že vám dělal nějaké návrhy. A vy jste ho odmítl.“

„Když něco odmítnu, *řeknu* vám to. Žádné návrhy mi nedělal. Je to můj přítel a chci vědět, kde je jeho pokoj.“

„Žádal nás, abychom vám to zatajili. Říkal, že chce být sám.“

„Pracujete pro něj nebo pro mě?“

„Pane,“ Calip vypadal velmi rozhořčeně. „Mysleli jsme, že má pravdu. Je dobré, že se přátelíte, ale zašlo to už dost daleko.“

„Jsem nebo nejsem guvernérem planety?“ zeptal se Ansset ledovým tónem.

Calip se okamžitě zalekl – to Anssetův hlas pořád dokázal, zvlášť když napodoboval Mikalův nejděsivější rozkazovačný tón.

„Ano, pane,“ podvolil se. „Omlouvám se.“

„Nařídil vám někdo, abyste neposlouchal mé rozkazy?“

Calip sebral odvahu a řekl: „Pane, jen považuji za správné vám poradit, když se domnívám, že se dopouštíte chyby.“

„Myslíte si, že jsem blázen? Myslíte, že jsem celá ta léta žil v paláci, aniž bych se naučil, jak se o sebe postarat?“ Poradce zavrtěl hlavou.

„Když vás o něco požádám, vaší jedinou povinností je, Calipe, abyste našel nejrychlejší způsob, jak mé přání splnit. Ve kterém pokojí je Josif?“

Calip mu to pověděl, hlas se mu ale třásl hněvem. „Příliš často posloucháte nesprávné lidi, pane,“ řekl. „Měl byste čas od času poslechnout mě.“

Anssetovi proběhlo hlavou, že by Calip mohl mít pravdu. Koneckonců, Mikal i Riktors všem svým poradcům naslouchali,

vždy, než přijali nějaké důležité rozhodnutí. Zatímco Ansset se postupně uzavíral přede všemi kromě Kyaren a, v posledních několika dnech, Josifa. V tomhle případě byla ale Calipova rada nevítaná a nevhodná. Právně byl Ansset dospělý. Calipovi do toho nic nebylo – byla to jen záležitost mezi přáteli.

Pokoj našel lehce, ale než zaklepal, chvíli váhal; pokoušel se pochopit Josifovy motivy, důvody, proč se tak náhle skrývá. Nedokázal nic vymyslet. Josifovy emoce mu nebyly neznámé – chlapec přesně věděl, co ten muž chce a co nechce. Josif Ansseta chtěl a nechtěl, a Ansset nechápal proč. Nemohlo to být proto, že by Kyaren žárlila – k takovým věcem neměla sklony, a kdyby se Josif chtěl s Anssetem milovat, nevadilo by jí to. Josif se ale choval, jako by každý Anssetův dotek byl jedovatý, ačkoli po něm toužil.

Nechápal, ale musel pochopit, a tak zaklepal na dveře a ty se otevřely.

Josif se okamžitě pokusil zase zavřít, ale Ansset vklouzl dovnitř. A když se Josif pokusil odejít, Ansset dveře zavřel, stál a díval se mu do očí.

„Proč se sebou tak bojuješ?“ zeptal se ho.

„Toužím po věcech,“ odpověděl Josif, „po kterých toužit nechci. Prosím, nech mě být.“

„Ale proč bys neměl dostat to, po čem toužíš?“ zeptal se Ansset, natáhl ruku a dotkl se Josifovy tváře.

V Josifově obličeji se jasně odrážel boj, který sváděl. Chtěl Anssetovu ruku odstrčit, ale neudělal to. Místo toho udělal to, co chtěl víc. Jak mu Anssetovy prsty přejížděly po krku, pohnul rukou, pohladil jí Anssetovu tvář a prsty mu obkroužil rty a oči.

A pak, náhle, se Josif odvrátil, běžel k posteli a vrhl se na ni.

„Ne!“ vykřikl. „Nemiluju tě!“

Ansset si sedl vedle něj a hladil ho rukama po zádech. „Ano, miluješ. Proč to stále popíráš?“

„Ne. Nemůžu.“

„Je příliš pozdě, Josife. Mě nemůžeš obelhat, víš?“ Josif se odkulil, co nejdál od Ansseta, a podíval se mu do tváře. „Opravdu?“

„Vím, co chceš. A souhlasím.“

Zápas, který se odehrával v Josifově tváři i hlasu, byl u konce a on se vzdal, ačkoli Ansset stále nemohl pochopit, proč se ten boj vůbec odehrál nebo jaká pevnost padla. Josif zvítězil, ale byl i poražen; a přesto dostával to, po čem toužil.

Josifův dotek se nepodobal doteku strážného, který Ansseta žádostivě osahával, když jako malý chlapec přiletěl na Zemi. Jeho oči se nepodobaly očím pederastů navštěvujících palác, kteří stěží slyšeli Anssetovu píseň pro pohled na jeho tělo. Josifovy rty na jeho pokožce promlouvaly výmluvněji, než promluvily kdy předtím, když jejich dotyk mohl cítit jen vzduch. A Anssetovy otázky začaly dostávat odpovědi.

A pak náhle, když měl nejsilnější pocity, zaskočila ho nenadálá bolest v tříslech. Neuplatňoval Sebeovládání – tiše, bezděčně vykřikl. Josif si toho nevšiml nebo si to vyložil jinak. Bolest se ale stupňovala, soustředila se v tříslech a v ohnivých vlnách se šířila celým Anssetovým tělem. Taková bolest jistě není normální, myslel si Ansset a byl úplně vyděšený. Lidé přece určitě pokaždé necítí tohle, nebo snad ano? Slyšel bych o tom. Věděl bych to.

Dosáhl vrcholu, ne v podobě extáze, ale hroznou bolestí, větší, než mohlo pojmout Sebeovládání, větší, než mohl vyjádřit jeho hlas. Tiše se svíjel na posteli, obličej zkroucený agonií, ústa otevřená křikem příliš bolestivým, než aby se změnil ve zvuk.

Josif byl vyděšený. Co to provedl? Ansset očividně strašlivě trpěl. Josif nikdy neviděl, že by někdo zakoušel takovou bolest. Navíc věděl, že pro bolest není důvod, ne při tak něžném způsobu, kterým Ansseta učil.

„Co se děje?“ zeptal se vylekaně.

Ansset vůbec nedokázal najít hlas, jen se zmítal tak divoce, že spadl z postele. „Anssete!“ vykřikl Josif.

Ansset narazil hlavou do zdi. Znovu a pak ještě jednou. Zdálo se, že to nevnímá. Z úst mu tekly sliny, nahé tělo se prohnulo v křeči a pak sebou brutálně udeřilo o zem. Josif věděl, že je Ansset na pokraji orgasmu, ale místo daru, který mu chtěl věnovat, nastalo tohle utrpení. Josif nikdy v životě netoužil někomu způsobit bolest; zabíjelo ho vědomí, že někomu ublížil. A nikdy neviděl takovou

bolest, jakou zakoušel Ansset. Každé zachvění chlapcova těla ho zasáhlo jako hluboká rána.

„Anssete!“ křičel. „Anssete, jen jsem tě chtěl milovat! Anssete!“

Zatímco mu v uších zvonil Josifův hlas, narazil nakonec Ansset hlavou o podlahu tak tvrdě, že ztratil vědomí. Pouze tak mohl utéct bolesti, která dávno překročila hranice snesitelnosti, stala se nekonečnou a věčnou, jediným důvodem existence. Bolest *byla* Ansset a pak, když místnost ztemněla a výkřiky utichly, byl konečně schopen se od toho utrpení osvobodit.

# # #

Probudil se do mdlého ranního světla, které padalo dovnitř oknem. Zdi byly kamenné, ale nepříliš silné; byl pořád uvnitř hradu, v jedné z budov na nádvoří. Postřehl v pokoji pohyb. Otočil hlavu. Stáli u něj Calip a dva lékaři.

„Co se stalo?“ zeptal se hlasem slabším, než sám čekal.

Všichni tři muži zpozorněli. „Probudil se?“ zeptal se Calip jednoho z lékařů.

„Ano,“ potvrdil Ansset.

Calip se k němu rozběhl. „Pane, celou noc jste blouznil. Dvě hodiny trvalo, než jsme zjistili dostatek údajů o vašem případu, abychom vám dokázali zmírnit bolesti.“

„Mohlo vás to zabít,“ vmísil se jeden z lékařů. „Kdybyste měl jen o něco slabší srdce, zabilo by vás to.“

„Co to bylo?“ zeptal se Ansset vyčerpaně.

„Léky z Domu písní. Není možné zrušit jejich účinek. Našli jsme ale odpovídající kombinaci protiléků, a protože jenom tak jsme vám mohli zachránit život, nasadili jsme je; zabraly, svým způsobem. Připadá mi neuvěřitelné, že vás nechali žít mimo Dům písní po dosažení patnácti let, aniž by nás seznámili s nutnými léčebnými postupy.“

„Čím to bylo způsobeno?“ zeptal se Ansset.

„Měl jste mě poslechnout,“ odpověděl Calip.

„Myslíte, že jsem na to nepřišel?“ odsekl Ansset netrpělivě.

„Léky Domu písní dělají z orgasmu utrpení. Ať už jste se miloval s kýmkoli,“ vysvětloval doktor, „připravily vám pořádné.“

„To se stane pokaždé?“

„Ne.“ Lékař se podíval na kolegu a pak na Calipa. Calip přikývl.

„No,“ navázal doktor, „vaše tělo má vlastní zpětnou vazbu. Je to jako kontrola porodnosti, jen silnější. Už nikdy se vám to nestane, protože jste trvale impotentní, nebo budete, při nejnepatrnějším náznaku bolesti. Vaše tělo už si nepřeje znovu projít něčím podobným.“

„Je mu teprve sedmnáct,“ řekl Calipovi druhý lékař.

„Bude v pořádku?“ ptal se jich Calip.

„Je vyčerpaný, ale k fyzickým zraněním nedošlo, má jen pár modřin.“ Otočil se k Anssetovi. „Možná vás pár dní bude pobolívat hlava.“ Lékař mu rukou odhrnul vlasy z očí. „Nebojte se, pane. Jsou horší věci, které vás mohly potkat. Nebude vám to chybět.“

Ansset se zmohl na chabý úsměv. Nedělalo mu to velké starosti – ve skutečnosti nevěděl, o co přichází. Když ale lékaři odešli, vzpomněl si na Josifův dotyk a na to, co cítil, než přišla bolest – už to nikdy nepocítí. Stejně si ale přál mít Josifa u sebe. Chtěl ho ubezpečit, že to nebyla jeho vina. Znal jej dost dobře, aby si dokázal představit šílené výčitky svědomí, které mučily muže, jenž způsobil bolest, třebaže toužil dát rozkoš. „Musím mluvit s Josifem.“

„Je pryč,“ pokrčil rameny Calip.

„Kde?“

„To nevím. Dnes ráno tu nebyl a já se neobtěžoval vydat rozkaz, aby ho hledali. Opravdu je mi úplně jedno, kde je.“ Calip odešel z místnosti a Ansset, který cítil mnohem větší únavu, než by byl čekal, znovu usnul.

# # #

Když se probudil podruhé, seděla u něj Kyaren a vypadala ustaraně. „Kyaren.“

„Řekli mi to,“ odpověděla. „Anssete, je mi to líto.“

„Mně ne. Josif to nemohl vědět. A já jsem také nic nevěděl. Může za to Dům písní. Měli mi to říct.“

Kyaren přikývla, myšlenkami byla ale jinde. „Calip nedá souhlas k pátrání po Josifovi. Pořád říká, že doufá, že někde spadne z útesu.

Venku prší. Ty to nevíš, Anssete, ale Josif už se pokusil spáchat sebevraždu. Sice už před lety, ale mohl by to zkusit znovu.“

Ansset se okamžitě vylekal. Posadil se a překvapeně zjistil, že hlava už ho tolik nebolí, že je jen trochu malátný, ne ochromený. „Musíme ho najít. Zavolej mi velitele bezpečnosti.“

Zavolala ho; přišel za několik okamžiků.

„Musíme zorganizovat pátrání po Josifovi,“ nařizoval Ansset. „Je mi zatěžko uvěřit, že ještě nikdo pátrání nevyhlásil.“

Velitel se zadíval do země. „Vlastně opravdu ne,“ potvrdil.

„Mohl by mít sebevražedné sklony,“ nechal Ansset zaznít v hlase veškeré své rozhořčení.

„Calip o pátrání nežádal, pane, ale já bych je tak jako tak nevyhlásil.“

Ansset nemohl uvěřit nedostatku kázně těchto mužů, o kterých si poslední dva roky myslel, že jsou spolehliví. „Pak byste byl odvolán z funkce; to činím právě teď.“

„Jak si přejete, pane. Ale nevyhlásil bych pátrání po Josifovi, protože vím, kde je.“

Hlas měl pořád nejistý – možná ví, kde Josif je, myslel si Ansset, ale určitě neví, v jakém je stavu.

„U koho je? Kde je?“

„Říšská bezpečnost, pane. Bylo to jen přirozené. Nevěděli jsme, co se vám stalo. Měli jsme podezření, že se vás někdo pokusil připravit o život. Teprve tři hodiny poté, co jsme se k vám dostali, jsme zjistili, že toto podezření nebylo správné. A mezitím jsme uvědomili císaře. Dal mi trvalý příkaz, abych mu oznámil, pokud by se s vámi něco stalo.“

„Josifa má Říšská bezpečnost,“ řekla hluše Kyaren. „Proč jste mi to neřekli?“

„Fretka mi nařídil, že vám nemám nic říkat, dokud se mě sám nezeptáte.“

„Fretka vám dává rozkazy, abyste mě neinformovali o důležitých věcech?“

Velitel vypadal znepokojeně. „Císař vždycky Fretku podpoří v tom, co dělá. Musíte chápat, pane, že jsme vás našli v takovém stavu, a s Josifem –“

„V jakém stavu?“ chtěla vědět Kyaren.

„Úplně nahý,“ objasnil velitel mírně. „A mohl si vykřičet plíce. Mysleli jsme, že se pokusil vás znásilnit, pane. Neměli jsme ani ponětí, co se stalo. U homosexuálů nikdy nevíte.“

Kyaren vlepila veliteli facku; přijal to klidně. „Vy se s nimi nedostanete do styku tak často jako já,“ podotkl. „To se stává často.“

„Co?“ zeptal se Ansset, vzal Kyaren za ruce a držel je v dlaních. Třásla se. „Děje se to často, že léky Domu písní málem někoho zabíjou?“

„Mám na mysli násilí. Homosexuálové jsou takoví.“

„Josif ne,“ rozzlobil se Ansset. „Josif takový vůbec není. A proto vaše teorie stojí absolutně za hovno.“ Vynasnažil se, aby jeho hlas zněl co nejošklivěji; vulgaritu si střádal na chvíle, kdy jí bylo třeba, a potěšilo ho, že sebou velitel trhl. „Teď nám zajistěte přímý let do Susquehanny.“

„Z Caernarvonu nic neletí.“

„Teď ano. A odstartujeme za patnáct minut.“

# # #

Odstartovali za patnáct minut, Ansset s Kyaren sami v prázdném komerčním letadle. Byl tam jen jeden steward – okamžitě ho propustili. Bezpečnostní stráže, což velmi odporovalo standardním postupům, letěly v jiném letadle za nimi. Ansset byl stále slabý, ale napětí mu pomohlo vydržet cestu na letiště. Teď odpočíval, nespal, ale naopak; byl úplně bdělý a pohroužený v myšlenkách.

Za chvíli si ale uvědomil, že Kyaren potřebuje společnost; víc než on odpočinek. Hleděla z okénka na oceán pod letadlem a seděla bez hnutí; ale rukama svírala opěrky sedadla tak silně, až jí pokožka zbělela, a opěrky tlakem ztvrdly.

„Kyaren,“ oslovil ji. „Bude v pořádku. S Riktorsem to vyřeším brzo.“

Přikývla, ale mlčela.

„To není všechno, že ne?“

Zavrtěla hlavou.

„Vadí ti, že jsme byli spolu? Nemyslel jsem si to, ale on se choval, jako by to vadit mohlo.“

„Ne, nevadí mi, že jste byli spolu.“

„Ale?“

„Ale co?“

„Myslela sis *ale.* Nevadí ti to, *ale*.“

Shlédla na klín a nervózně si propletla prsty. „Anssete, vzpomínáš si, jak jsme se my dva potkali? Před dvěma roky, když jsem tě pozvala k nám domů na salát.“

Ansset se usmál. „Vzpomínám si.“

„Josif mi tehdy řekl, že si myslí, že se do tebe zamiluje.“

„Vadilo ti to?“

„Proč by mi to mělo vadit?“ Hlas jí přeskakoval emocemi. „Lásky je hodně, proč by mi to mělo vadit? Miluju vás oba, jeho i tebe, víš, a ty miluješ nás oba, ale on pořád povídal, že by mě to mohlo zničit – že pokud by se jednou zamiloval do tebe, musel by přestat milovat mě. To řekl. Tvrdil, že kdyby se s tebou pomiloval, pak jen tehdy.“

„Kdy?“

„Když mě přestane milovat.“

Anssetovi to znělo jako nesmysl. Pak si ale uvědomil, že dosud, ať už vědomě či ne, sám nemiloval dvě bytosti najednou. Esste a *pak* Mikala a *pak* Riktorse a *pak* Kyaren. Miloval ale Kyaren méně proto, že miloval Josifa? Jistěže ne.

Josifovy činy teď ale získaly logiku. Pokud tomu opravdu věřil, pak dávalo jakýsi zvrácený smysl, že tak dlouho odolával vlastní touze po Anssetovi, že se tak dlouho vyhýbal chvíli, kdy se s Anssetem spřátelí, když věděl, co by ho to stálo, kdyby přátelství přerostlo v něco víc.

„Kde je Efrim?“ zeptal se Ansset.

„Nechala jsem ho v Caernarvonu s manželkou ministra informací.“

„Josif tě pořád miluje,“ ubezpečil Kyaren Ansset.

Podívala se na něj a zkusila se souhlasně usmát. Nebylo to ale od srdce. Josifa zadržela Říšská bezpečnost – protože udělal věc, která podle něj znamenala konec jejich vztahu. A co Efrim?

„Pořád je tu smlouva,“ a Kyaren se rozplakala. Ansset ji objal a dovolil jí, aby mu položila hlavu na hruď. Překvapilo ho, když zjistil,

že je vyšší než ona. Rostl. Brzy z něj bude muž. Přemýšlel, co to bude znamenat. Určitě nemohl chtít od sebe víc jako od muže, než po něm chtěli, když byl dítě. Určitě nemůžou chtít víc.

10

Riktors je přijal ve velkém sále.

Nebyly přítomny ani stráže. Jen Fretka. Ansset a Kyaren ale věděli, že ten jako stráž bohatě stačí.

Správce paláce je uvedl, ale když mu Riktors dal kývnutím hlavy znamení, odešel. Kyaren velmi silně pociťovala napětí, které viselo ve vzduchu. Na Anssetovi nebylo nic znát, Kyaren však věděla, že to nic neznamená. Stále mu Sebeovládání sloužilo, pokud je potřeboval. A napětí, které pociťoval Riktors, bylo jasné. Kyaren ho ještě nikdy neviděla zblízka. Vypadal jako opravdový imperátor, kterému se nikdo nesmí protivit. Přesto se zdálo, že má strach. Jako by Ansset vlastnil zbraň, jíž by mu mohl ublížit, a on se bál představy, že ji použije.

Věděla, že se neviděli dva roky. Od Anssetа také věděla, že se nerozešli v dobrém. Navenek to však vypadalo, že je těší vidět jeden druhého, a Kyaren si nemyslela, že by se přetvařovali.

„Chyběl jsi mi," řekl Riktors.

„I ty mně," odpověděl Ansset.

„Moji pomocníci mi hlásí, že si vedeš velmi dobře."

„Lépe, než jsem čekal, a ne tak dobře, jak jsem doufal."

„Pojď sem."

Ansset došel do vzdálenosti několika metrů před trůn, poklekl a dotkl se přitom hlavou podlahy. Riktors ho netrpělivě pobídl, aby vstal a přišel blíž. „Nic takového nemusíš dělat, když tu nikdo není."

„Přišel jsem ale požádat trůn o laskavost."

„Vím to," kývl Riktors a obličej mu potemněl. „Promluvíme si o tom později. Jak se ti daří?"

„Těším se přiměřeně dobrému zdraví a obklopují mě přiměřeně užiteční lidé. Přišel jsem si pro Josifa. Žádným zločinem se neprovinil."

„Opravdu?“

A Kyaren ztěžklo srdce v hrudi a cítila, jak z ní cosi uniká. O chvíli později poznala, že je to odvaha. Neočekávala žádný odpor – jen se stala chyba, která bude napravena, jakmile se objeví přijatelné řešení. Jaký zločin Josif spáchal? Proč císař zdržuje a pře se s Anssetem?

Jakmile si tu otázku položila, znala i odpověď. Josif se miloval s Mikalovým Pěvcem. Dokonce ani císař se s Mikalovým Pěvcem nemiloval. Josif dostal to, o co císař ani nepožádal. Chtěl to ale? Jaký měl důvod pro svůj hněv a otálení?

„Je nevinný,“ pronesl Ansset pomalu; do hlasu se mu však vkradla hrozba. „Chci ho vidět.“

„Copak je tenhle Josif jediné, nač dokážeš myslet?“ zeptal se Riktors. „Bývaly doby, kdy bys byl zazpíval nejprve pro mě. Když jsi ke mně přicházel plný písní.“

Ansset mlčel.

„Dva roky!“ vykřikl Riktors, a zmocnily se ho emoce. „Celé dva roky ses tu neukázal, ani ses nepokusil se se mnou setkat!“

„Nemyslel jsem, že bys o mě stál.“

„Stál o tebe!“ Riktorsovi se pomalu vracela důstojnost. „Od chvíle, co jsem sem přišel, bylo tohle místo plné tvé hudby. A pak jsi byl náhle pryč. Dva roky ticha. A žvanění bláznů. Zazpívej mi, Anssete.“

Ansset mlčel.

Riktors se na něj díval a Kyaren si uvědomila, že tohle je cena, kterou Riktors očekával. Píseň výměnou za Josifovu svobodu. Výhodná cena, ovšem pokud by v sobě Ansset ještě měl písně. Riktors nic nevěděl. Jak jen mohl nevědět?

„Zazpívej mi, Anssete!“ vykřikl Riktors.

„Nemůže,“ pronesla Kyaren. Dívala se na Ansseta, ale ten tiše stál a nezúčastněně hleděl na císaře. Sebeovládání. Jen další věc, kterou si v Domě písní nebyla schopná osvojit.

„Co to znamená, nemůže?“

„To znamená, že přišel o své písně. Od doby, co od vás odešel, nezpíval. Ne od té doby, co jste –“

„Co jsem co?“ Provokoval ji, aby mluvila dál, aby se odvážila potupit ho.

„– co jste ho na měsíc zamkl v Mikalových komnatách.“ Bylo to troufalé.

„Nemůže o písně přijít. Učil se od tří let.“

„Může a taky o ně přišel. Copak to nechápete? On se písně *neučí*. Učí se, jak je objevit. Najít ve svém nitru a pak je vynést na povrch. Myslíte snad, že se je všechny naučil zpaměti a pro určitou příležitost vybírá tu pravou píseň? Vycházejí mu z duše, a vy jste ho zlomil a tak už je nedokáže najít.“ Vlastní vztek ji překvapil. Anssetovi naslouchala s pochopením, ale nikdy ji nenapadlo, že by mohla Riktorse kvůli němu tolik nenávidět. Což bylo podivné, protože Ansset nikdy ani nenaznačil, že by k Riktorsovi pociťoval nenávist. Jen pocit křivdy.

Zdálo se, že Riktors nepostřehl impertinenci v Kyarenině hlase. Jen se udiveně podíval na Ansseta. „Je to pravda?“

Ansset přikývl.

Riktors složil hlavu do dlaní, které dosud spočívaly na područkách trůnu. „Co jsem ti to udělal?“ Zajel si rukama do vlasů.

Anssetova ztráta ho opravdu ranila, pomyslela si Kyaren a uvědomila si, že navzdory všemu, co Anssetovi udělal a jak mu ublížil, ho stále miluje. Proto se mu nejistě pokusila nabídnout slova útěchy, která by zmírnila ránu, co ho právě zasáhla. „Nebyla to jen vaše vina,“ řekla. „Byla to ve skutečnosti vina Domu písní. Bylo hrozné, co mu udělali. Že ho nechali tady, odříznutého od domova. Vy nevíte, co Dům písní znamená pro – pro lidi, jako je *on*.“ Málem řekla *jako jsme my*. „Já vím, že jsou tam zmetkové, kterým na nikom z nás nezáleží, ale zakovají člověka do řetězů a nikdy ho nepustí na svobodu.“ Ansset vedle ní vrtěl hlavou.

„Je to pravda, Anssete. Bylo od nich už dost zlé, že tě tu nechali trčet bez varování, ale že tě ani nepřipravili na to, co – co se stalo, co ti udělají ty léky –“ Nedokončila větu. Jen se otočila k Riktorsovi, který nevypadal, že by ji poslouchal, a řekla: „Dům písní mu ublížil nejvíc.“

Slyšel ji. Narovnal se a zdálo se, že se mu hodně ulevilo, ačkoli v sobě stále měl napětí, které viděla i Kyaren, třebaže ho neznala.

„Ano,“ potvrdil. „Dům písní mu ublížil nejvíc.“

Ansset najednou vykročil k trůnu. Byl rozzuřený. Kyaren to překvapilo – vždyť mluvila jen ona, a přesto je rozzlobený na Riktorse.

„Tohle byla lež,“ zaútočil Ansset.

Riktors se na něj zaskočeně podíval.

„Znám tvůj hlas, Riktorsi, znám ho stejně dobře jako svůj vlastní, a tohle byla lež a ne zrovna malá, byla to lež, která má pro tebe zásadní význam, a já chci vědět, proč je to lež!“

Riktors neodpověděl. Po chvíli odvrátil zrak od Ansseta a mrkl na Fretku, který okamžitě vykročil.

„Zůstaňte, kde jste!“ rozkázal Ansset a Fretka, překvapený jeho zuřivým tónem, poslechl. Ansset znovu promluvil na Riktorse: „To nebyl Dům písní, co mi nejvíc ublížilo?“

Riktors zavrtěl hlavou.

„V čem spočívá ta lež, Riktorsi? Zůstal jsem odříznutý od Domu písní a to mě stálo víc než ostatní ztráty, které jsem kdy utrpěl, dokonce víc než ztráta Mikala, než ztráta tvého přátelství. A ty řekneš, že to nebyl Dům písní, co mi nejvíc ublížilo? Kdo to tedy byl? Kdo to byl, kdo mě od něj odřízl?“

Riktors se znovu obrátil na Fretku. „Je nebezpečný, Fretko.“

Fretka zavrtěl hlavou. „Když bude mít v úmyslu vás napadnout, poznám to.“

Kyaren bylo jasné, že Riktors jeho jistotu nesdílí. Veškerá lítost a porozumění, které k tomu muži před chvílí cítila, zmizely; stále jí ale bylo zatěžko uvěřit, že by někdo mohl být tak krutý. „Všechno to byla lež,“ pronesla do ticha. „Dům písní Ansseta neodmítl. Dům písní ho chtěl zpátky.“

Riktors nic neřekl.

„Byl jsi chytrý,“ díval se na císaře Ansset. „V našem posledním rozhovoru, onen poslední den, jsi mi ani jednou nezalhal. Ani jedinkrát. A já si myslel, že tvoje napětí pramení ze smutku, že odcházím.“

Riktors konečně chraptivým hlasem promluvil. „Zarmoutil mě tvůj odchod.“

„Kamkoli. Za kýmkoli. Byl jsem tvůj, je to tak? Měl jsem nejvíc milovat tebe, je to tak? Když jsem považoval Dům písní za svůj domov, neunesl jsi to, že? A protože jsem Dům písní miloval víc než tenhle palác, tak jsi mi Dům vzal, nemám pravdu? Jen jsi to musel překroutit, abych začal nenávidět je a ne tebe. Nemohl jsi dopustit, abych tě nenáviděl.“

Zdálo se, že ta slova Riktorse přímo drtí, a když Ansset domluvil, zalapal po dechu. Možná už Ansset neměl písně, ale jeho hlas byl stále mocným nástrojem, který používal, aby Riktorse napadl.

„Chtěl jsem tvé písně!“

„Chtěl jsi mé písně,“ odpověděl hořce Ansset, „víc, než jsi chtěl mé štěstí. Tak jsi mi štěstí vzal a písně ukradl.“

Vtom se to Kyaren v hlavě spojilo a uvědomila si, že Riktors nedrží Josifa jako rukojmí výměnou za píseň.

„Anssete,“ řekla. „Josif.“

Ansset se rozpomněl a na tváři se mu znovu objevila maska Sebeovládání. Na nenávist je dost času, až bude Josif volný.

„Chci Josifa. Hned,“ žádal.

„Ne.“

„Nemáš už toho dost? Myslíš si, že ještě můžeš něco zachránit? Nebo ses rozhodl, že když nebudeš mít mou lásku ty – a to nebudeš, Riktorsi, opravdu nebudeš – pak ji nebude mít nikdo? Pokud jsi mě kdy miloval, vydáš mi Josifa. Teď hned.“

Nebudeš, Riktorsi, opravdu nebudeš.

Pokud jsi mě kdy miloval.

Ta slova Riktorse tvrdě zasáhla; jeho tvář odrážela silné emoce, ačkoli Kyaren nedokázala poznat, jestli je to vztek nebo bolest.

„Zavolejte stráž,“ nařídil.

„Ne,“ odporoval Fretka.

Riktors vstal z trůnu.

„Zavolejte stráž!“ zařval, Fretka odešel a o chvíli později se vrátil se dvěma strážci.

„Zaveďte je k věznì. K Josifovi.“

Stráže se podívaly na sebe a pak na Fretku, který přikývl a něco zašeptal. Strážci se tvářili pochybovačně, ale vyvedli Ansseta a Kyaren ze síně.

„Neudělá nám nic, že ne?“ zašeptala.

Ansset zavrtěl hlavou. „Riktors nikdy přímo neublíží mně ani tobě, dokud jsi se mnou. A dokud jsi se mnou, nikdo tě nemůže odvést.“ Podívala se mu do tváře. Sebeovládání trochu pokulhávalo. Viděla v jeho tváři obraz vraha a pocítila strach. Tohle se Anssetovi nemělo nikdy stát, nic z toho.

„Jak se jim podařilo nepustit k tobě vyslance Domu písní?“ zeptala se. „Jestli tě opravdu chtěli zpátky –“

„Říše má pod kontrolou kosmoporty. Kromě toho, když dokázal lhát mně, mohl lhát i jim. To je už ale pryč. Budeme mít dost času všechno napravit, jakmile bude Josif zase s námi.“

Kyaren byla zmatená labyrintem palácových chodeb a úplně ztratila orientaci. Všeobecně ale směřovali dolů. Do vězení, domýšlela si. Pak ale zabočili směrem, který Ansset nečekal – překvapilo ho to a musel se o několik kroků vrátit.

„Co se děje?“ zeptala se.

„Josif není ve vězení.“

„Tak kde je?“

„V nemocnici.“

Stráže se zastavily přede dveřmi.

„Je omámený léky. Nevypadá zrovna dvakrát dobře, ale Fretka přikázal, že vám ho máme ukázat i v tomto stavu. Omlouváme se.“

Stráž otevřela dveře, vešli a uviděli Josifa.

Nejprve se zdálo, že mu nic není, tedy kromě toho, že je omámen léky. Josif je uviděl, v očích mu ale neprobleskло poznání, měl pootevřená ústa. Seděl na rovné posteli a opíral se o zeď. Nohy měl doširoka roztažené a paže mu volně visely podél těla. Vypadal, jako by už nikdy neměl v úmyslu se pohnout.

Pak mu Kyaren shlédla mezi nohy, právě ve chvíli, kdy to uviděl Ansset a zkoušel jí zaclonit výhled. Bylo ale pozdě.

Hlasitě vykřikla, odstrčila ho, a aniž přestala křičet, popadla Josifa za ramena, přitáhla ho k sobě a v mukách bolesti ho objala. Zhroutil se na ni a tekly mu sliny, hlava mu padala. Pořád slyšela

sama sebe, jak hystericky křičí; postupně se dokázala ovládnout, až nakonec přestala přerývaně vzlykat a v místnosti se znovu rozhostilo ticho. Podívala se na Ansseta. Jeho tvář byla strašlivá – ne proto, že by se v ní odrážely emoce, ale proto, že v ní nebylo vůbec nic.

Opatrně opřela Josifa o zeď.

Hlava se mu pohnula doprava, takže na ni neviděl, jen zíral do zdi. Nepokoušel se pohnout. Léky ho dokonale ovládaly.

„Zítra ho chtějí natrvalo opatřit hadičkou," řekl jeden ze strážných.

Ansset ho ignoroval, Kyaren se o to snažila. Pokoušeli se ho odstrčit, ale strážný vytáhl zbraň. Nebyl to laser – byl to trankvilizér. „Fretka řekl, že až ho uvidíte, nemáte být vpuštěni zpátky do velkého sálu."

Ansset se ani nezastavil a lehce vymrštil nohu. Zlomil muži zápěstí; z bezvládné ruky mu zbraň vypadla na podlahu. Chvíli trvalo, než si uvědomil bolest, pak zavrávoral a ustoupil jim z cesty. Druhý byl příliš pomalý – Ansset mu oběma rukama serval maso z tváře. Kyaren vyběhla za Pěvcem, když odstrčil vřískajícího strážného, který klečel s rukama na obličeji a po pažích mu tekla krev.

Nešli cestou, kterou je sem dovedli, tím si byla jistá. Ale Ansset působil dojmem, že ví, kde je jeho cíl, a ji napadlo, že se bude chtít vyhnout místům, kde by mohly čekat stráže. Vyhýbal se také veškerým dveřím a konečně dorazil k velkému sálu. Prošel hlavním vchodem, který byl dokořán.

Kyaren ke dveřím dorazila jen okamžik po něm, ale to už byl uprostřed sálu a mířil nikoli k Riktorsovi, ale k Fretkovi. Ansset se najednou ocitl ve vzduchu a Kyaren čekala, že v návalu šílenství císařova vraha zabije.

Vzápětí spolu Ansset a Fretka začali bojovat. Žádný z Anssetových pohybů nedokázal prorazit obranu toho muže; Fretka zase nebyl schopen Ansseta ani bodnout, ani seknout.

Nakonec, oba vyčerpaní, znehybněli v pevném klinči; obávali se pohnout, aby protivník nevyužil pohyb k útoku. Anssetova ústa byla těsně u Fretkova ucha. Tiše zasténal; zoufale trpěl, že nedokáže vyjádřit svoje muka tělem ani hlasem. Nedokázal zabít, nedokázal

zpívat a nedokázal najít žádný jiný způsob, kterým by ze sebe dostal to, co chtělo vyletět.

Fretka mu vítězoslavně zašeptal do ucha: „Nic jsi nezapomněl.“

Riktors promluvil z trůnu, na kterém opět seděl, s úlevou, že Anssetův útok nesměřoval na něj, s úlevou, že ani jeden z bojujících nemůže zvítězit. „Kdo myslíš, že tě naučil zabíjet, Anssete?“

„Svého učitele jsem zabil.“

„Řekli ti, že zabíjíš svého učitele,“ odpověděl Riktors. „Byla to lež.“

„Mně se rovnat nemůžeš,“ řekl Fretka.

„Byl jsi Mikalův služebník, přísahal jsi mu věrnost,“ namítl Ansset.

„Jsem služebníkem císaře,“ odpověděl Fretka. „Mikal byl starý.“

To bylo o jednu zradu, o jednu ránu víc, než se dalo snést. V Anssetovi se něco zlomilo. Bariéra padla a veškerá bolest let, kdy si myslel, že o něj Dům písní nestojí, veškerý žal nad Josifovým zmrzačením, veškerý vztek na Riktorsovy lži, veškerá touha po pomstě a nenávist, kterou si v sobě vypěstoval a již nebyl schopen vyjádřit – to všechno se najednou vyhrnulo ven.

Znovu zpíval.

Nebyla to ale žádná křehká píseň jako všechny předchozí. Za léta bez zpěvu přišel o valnou část své techniky, nestaral se už, zda hlasem vyplní místnost nebo zda ukáže veškeré melodické nuance. Byla to instinktivní píseň, nezávislá na schopnostech získaných v Domě písní, ale spíše na silách, které v sobě skrýval a které Dům písní jen postupně objevoval – moc přesně porozumět srdcím a myslím lidí, tvarovat je, zpracovávat a měnit tak dlouho, dokud nepocítili, co Ansset chtěl, aby cítili.

Píseň zněla strašně, dokonce i Kyaren, která stála ve dveřích sálu a nemohla jí úplně rozumět, protože nebyla zpívána pro ni.

Ale pro Riktorse, který ji pochopil téměř dokonale, znamenala konec světa. Všechny zločiny z minulosti se vrátily a on proti své vůli cítil vinu, děsivou vinu; jako boží oči, shlížející do duše, jako ďáblovy zuby, zakusující se mu do srdce; Fúrie divoce mávaly křídly na okrajích jeho vize; pozvedl hlas v děsivém výkřiku, který by byl

přehlušil jakýkoli jiný zvuk, ne však tóny Anssetovy písně. Protože ta pokračovala.

Plynula dál, plná barev Anssetovy lásky k Riktorsovi, zrazené; Mikalovy lásky k Anssetovi, zničené; nesmělosti, něžnosti a vášně noci, kterou Ansset strávil s Josifem, navždy ztracené. Byla zastíněna temnotou Anssetovy bolesti, protože mu z těla vyrvali největší potěšení, které může pocítit, a nahradili ho nejstrašnější bolestí, jakou může vydržet. Zatímco hluboká bolest a utrpení plnily vzduch, zesilované dlouhými, nekonečnými měsíci ticha, kdy ztratil své písně, jeho Sebeovládání postupně sláblo. Teď už žádné Sebeovládání neměl. Už ho nic nemohlo zadržet.

# # #

Správce paláce slyšel Anssetovu píseň jako předsmrtný výkřik pralesního zvířete, ale žádný jiný zvuk se ze sálu nedostal. Pak uslyšel Riktorsův výkřik. Přivolal stráže a jako o závod běžel do velkého sálu; vběhl dovnitř; spatřil celou scénu.

Ansseta, s tváří otočenou ke stropu; z hrdla mu tryskala píseň jako láva při výbuchu sopky, zdánlivě bez konce, zdánlivě smrt světa. Paže měl rozpřažené, prsty roztažené, byl široce rozkročený, jako kdyby se svět otřásal a sotva mohl stát rovně.

Kyaren, která se opírala o dveře a plakala nad pasážemi písně, kterým byla schopná porozumět.

Riktorse Mikala, císaře všeho lidstva, jak leží na zemi a znovu a znovu vykřikuje, prosí za odpuštění, svíjí se a zoufale hledá místo, kam by píseň nedolehla. Našla si ho, téměř celá píseň ho zasáhla, až zešílel; trhal na sobě oblečení a z obličeje mu prýštila krev z ran po vlastních nehtech. Před několika hodinami byl ještě klidný a nedotknutelný; teď ho na kolena srazila pouhá píseň.

Ne ale celá. Byly v ní pasáže, kterým Riktors Mikal nemohl porozumět. Esste se ohledně Riktorse nemýlila, když cítila, že – jako před ním Mikal – zná hranice krutosti. Riktors, stejně jako Mikal, cítil lásku a zodpovědnost vůči lidstvu. Zabíjení, kterého se dopustil, bylo třeba kvůli cíli, který sledoval. A když bylo cíle dosaženo, přestal zabíjet. Riktors nerozuměl celé písni, protože i když byl

krutější, než si o něm Esste myslela, byl také, alespoň trochu, laskavý.

Protože v té písni byla i pasáž, která opěvovala smrt a lásku ke smrti; opěvovala zabíjení a lásku k zabíjení. Byla v ní i pasáž, kde se zpívalo, že zločiny je nutné odčinit a jedinou odplatou je smrt, a že jen ten, kdo miluje smrt, může takovou cenu zaplatit.

Té pasáži rozuměla jen jedna osoba v místnosti.

Správce paláce se nakonec podíval na Fretku, který byl jediný zticha. Vlastníma rukama si rozerval břicho; vlastníma rukama si vyhazoval vnitřnosti na podlahu. Trhal si je z břicha mezi vlnami krve. Ve tváři se mu odrážela extáze; jako jediný v místnosti nalezl východisko, které odpovídalo tlaku Anssetovy písně.

Nepřestával si rytmicky ničit tělo, dokud nakonec neobjevil vlastní srdce, posledními zbytky sil si je nevyškubl z hrudi a nevzal je do rukou. Teprve pak toho nechal. A díval se na své ruce, jak to srdce drtí. Dostalo se mu požehnání. Směl zemřít.

A jakmile padl na zem, píseň skončila, zmlkly i Riktorsovy výkřiky a jediné, co bylo v místnosti slyšet, bylo zrychlené dýchání Správce a tichý pláč Kyaren na protější straně sálu.

KYAREN

1

Mohl zavládnout chaos. Zpráva se mohla rozšířit a tisíc vojáků, guvernérů, prefektů a rebelů z každého koutu císařství mohlo uvrhnout říši do občanské války, která zničí vše, co Mikal vybudoval a Riktors udržel.

Mohlo se to stát.

Ale nestalo se. Protože Správce byl člověk, který věděl, že není tím pravým, kdo by měl převzít zodpovědnost. Protože Kyaren byla žena obdařená velkou dávkou duchapřítomnosti a dokázala odložit zármutek na pozdější dobu.

Riktors Ashen upadl do kómatu a když procitl, odmítal mluvit; ačkoli jeho oči reagovaly na světlo, nemrkl, když mu před ně něco dali; neodpovídal; když mu zvedli ruce, zůstaly zvednuté, dokud je někdo zase nedal dolů. Nepřicházelo v úvahu, že by mohl nadále spravovat říši. Nikdo nevěděl, kdy by se mohl zotavit, a zda vůbec.

Jen málo lidí vědělo, že něco není v pořádku. Správce okamžitě zajistil přísná bezpečnostní opatření v těch částech paláce, kde nebylo možné skrýt pravdu. V Riktorsových komnatách, kde císař ležel pod dohledem dvou lékařů, kteří měli obavy, že pokud se něco nezmění, nikdy odtamtud nevyjdou živí. V Anssetově pokoji, kde chlapec s dokonalým Sebeovládáním, postavou teď už skoro dospělý a bolestí starý, ležel a pokud nespal, hystericky plakal. Ve vězeňské kobce, kde se Josif probral z narkotického omámení a spáchal sebevraždu tak, že si do krku nacpal prostěradlo a udusil se. A v místnostech, kde se Správce paláce a Kyaren setkávali s říšskými úředníky a dávali jim Riktorsovým jménem pokyny, jako kdyby císař měl jen moc práce někde jinde. Ministři a poradci, kteří obvykle mívali snadný přístup k císaři, byli vysláni na mise, které je udržovaly mimo dosah paláce, aby se nedivili, proč je jim upírána jeho přítomnost. Jeden z nich byl školen, aby na Zemi nahradil

Ansseta ve funkci guvernéra. A když se někdo ptal, proč Riktors tak dlouho nesvolává dvůr, Správce odpovídal: „Riktors si domů přivedl svého Pěvce a přejí si zůstat o samotě.“ Všichni přikyvovali a mysleli si, že chápou.

Ale nešlo to protahovat donekonečna. Museli se rozhodnout, a to bylo velmi těžké. Oba, Správce i Kyaren, měli talent vládnout, a protože zoufale potřebovali pomoc, záviseli jeden na druhém a nežárlili na sebe. Postupně začali téměř ve všech záležitostech uvažovat jako jedna osoba; když jeden z nich o něčem rozhodl sám, bylo to vždy stejné rozhodnutí, jaké by v dané situaci zvolil i ten druhý. Potřebovali však pomoc a po pouhých dvou týdnech se Kyaren rozhodla a udělala to, o čem už od samého začátku věděla, že to bude nutné.

Se Správcovým souhlasem poslala na Tew zprávu s prosbou, aby Esste opustila Vysokou síň a přijela uzdravit nemocnou říši.

2

Je ticho, ticho stejně černé jako tma za nejvzdálenější hvězdou. V tom tichu ale Ansset slyší píseň a probudí se. Tentokrát už po probuzení nepláče; nevidí před sebou Josifa, jak se stydlivě a nesměle usmívá, jako kdyby necítil svá zmrzačení. Nevidí Mikala, jak se obrací v popel, nevidí žádnou bolestnou vizi z minulosti. Tentokrát jeho probuzení provází sladká píseň o pokoji ve vysoké kamenné věži, kam okenicemi proniká mlha. Ta píseň je podobná dotyku matčiny ruky ve vlasech dítěte; ta píseň ho objímá a uklidňuje; Ansset natahuje ruku a snaží se ve tmě nahmatat obličej. A pak jej nachází a pohladí čelo.

„Matko."

A ona odpoví: „Ach, mé dítě."

Mluví písní a on rozumí každičkému slovu, ačkoli píseň slova nemá. Vypráví mu o osamění, jak jí chybí, tiše zazpívá o radosti ze shledání. Říká mu, že jeho život je ještě plný možností a on není schopen o její písni pochybovat.

Pokouší se jí odpovědět písní, protože tu řeč kdysi znal. Avšak jeho zmučený hlas nezní tak, jak by měl. Klopýtá a píseň je slabá a žalostná, a Ansset pláče nad vlastní porážkou.

Ona ho ale drží v náručí a znovu ho konejší, pláče s ním, tvář mu ukrývá do vlasů a říká: „Už je dobře, Anssete, můj synu, můj synu."

K jeho překvapení má pravdu. Znovu usíná, ukolébaný jejím náručím, a černota mizí v dálce – černota světla i černota zvuku. Opět ji našel a ona ho pořád miluje.

3

Esste zůstala rok a pracovala na tichých zázracích. „Nikdy jsem se nechtěla osobně plést do těchto věcí," řekla Kyaren, když přišel čas odchodu. „Kéž bys tu zůstala."

„Tohle není má opravdová práce, Kya-Kyo. Moje opravdová práce na mě čeká v Domě písní. Tahle práce je *tvoje*. Děláš ji dobře."

Během ročního pobytu Esste uzdravila palác a současně udržela říši celistvou. Lidstvo žilo ve zmatku déle než dvacet tisíc let a říše je spojovala po dobu kratší než jedno století. Mohla se snadno zase rozpadnout. Esstein obratný hlas byl ale sebejistý a rozhodný; když přišel čas oznámit Riktorsovu nemoc, měla už důvěru, respekt nebo bázeň těch, na kterých závisela. Žádná rozhodnutí nedělala – to byla záležitost Kyaren a Správce, kteří se nejlépe orientovali v situaci. Esste jen mluvila, zpívala a konejšila miliony hlasů, které se domáhaly pomoci a vedení z hlavního města; nebo v hlavním městě pátraly po slabinách a chybách. Nože nenalezly žádné díry ve zbroji. Na konci roku bylo regentství bezpečně zakotvené.

Avšak pro Esste měla mnohem větší význam práce s Anssetem a Riktorsem. Byla to její píseň, co nakonec Riktorse probudilo z katalepsie. Byla protilékem na Anssetovu zlobu. Přestože Riktors po sedm měsíců nepromluvil, začal vnímat, sledoval lidi, jak chodí po místnosti, dokázal se slušně najíst a sám docházel na toaletu; tím se lékařům velmi ulevilo. A po sedmi měsících nakonec odpověděl, když na něj promluvili. Odpověď byla poněkud obscénní a sluha, kterého oslovil, se cítil zahanbeně. Esste se ale jen zasmála, šla k Riktorsovi a objala ho. „Ty stará děvko," oslovil ji a přimhouřil oči. „Nastoupilas na moje místo."

„Jen jsem ti ho držela, Riktorsi. Dokud nebudeš připraven zase ho zaujmout."

Brzy ale vyšlo najevo, že Riktors už nebude nikdy schopen usednout na trůn. Po nějaké době se rozveselil, ale měl časté návaly těžké melancholie. Přepadaly ho chvilkové rozmary, na které pak zčistajasna zase zapomínal – jednou nechal třicet lovců pročesávat les a sám se vrátil pěšky do paláce; jindy způsobil strašnou paniku, dokud ho nenašli, jak plave nahý v řece a pokouší se nepozorovaně přiblížit k husám, které uvízly ve vírech u břehu. Na státnické záležitosti se nedokázal soustředit. A když měl rozhodnout, jednal rychle a nerozvážně, snažil se problémů ihned zbavit a nezáleželo mu na tom, jestli byly vyřešeny správně nebo ne. O vzpomínky ale nepřišel. Dobře si pamatoval, že mu kdysi na takových věcech velice záleželo.

„Teď mě to ale zatěžuje. Škrtí mě to jako špatně padnoucí uniforma. Jsem to ale strašný císař, že?“

„Ani ne,“ odpověděla Esste, „pokud se nebudeš plést do záležitostí těm, kdo jsou ochotni ta břemena nést.“

Riktors se díval z okna, nad les, odkud přicházela mračna.

„Můj trůn už je obsazený?“

„To není tvůj trůn, Riktorsi,“ opravila ho Esste. „Je Mikalův. Usedl jsi na něj a chvíli jsi ho vlastnil. Teď už se ti ale na něm nesedí dobře – jak jsi řekl. Můžeš nám ale pořád posloužit. Tím, že zůstaneš naživu a budeš se tu a tam na veřejnosti předvádět, pak udržíš říši pohromadě. Druzí budou přijímat rozhodnutí, která už ty přijímat nechceš. Není to dobrá nabídka?“

„Opravdu?“

„Jak chceš teď využívat svou moc? Využil jsi ji jednou, a málem jsi pozabíjel všechny lidi, které miluješ.“

Zděšeně se na ni podíval. „Myslím, že o tom jsme se nebavili.“

„Nebavili. Je to jen pro případ, že bys to chtěl připomenout.“

A tak žil Riktors ve svých palácových komnatách, bavil se, jak se mu chtělo, a občas se ukazoval na veřejnosti, aby občané viděli, že je naživu. Všechno za něj ale dělali jeho podřízení. A postupně, jak rok ubíhal, Esste od těch záležitostí ustupovala, neúčastnila se schůzek, a Správce s Kyaren vládli společně, protože ani jeden z nich nebyl dost silný, aby vládl sám, a oba byli spokojeni, že to nemusí zkoušet.

Uzdravit Riktorse alespoň částečně nebyl jediný Esstein úkol. Byl tu ještě Efrim, svým způsobem úkol snadnější, svým způsobem obtížnější.

Byl mu teprve rok, když otec odešel a zemřel, ale i ve svém útlém věku si tu ztrátu uvědomoval. Plakal pro otce, který na něj býval hodný a hrával si s ním, a Kyaren ho nedokázala utišit. Byla to tedy Esste, kdo si ho vzal na starost, a zpívala mu do té doby, dokud nepoznala, že její písně naplnily chlapcovy potřeby. „Nebudu tu ale navěky," podotkla, „a on musí najít někoho, kdo mu nahradí otce."

Správce nechápal zrovna pomalu a obrátil se ke Kyaren. „Bydlí v paláci stejně jako já. Snad bych připadal v úvahu, ne?" A tak dříve, než uplynulo půl roku od Essteina příchodu, říkal Efrim Správci *tati*, a než Esste z paláce odešla, podepsali Kyaren a Správce smlouvu.

„Pořád ti říkám Správce," řekla Esste jednoho dne. „Copak nemáš jméno?"

Správce se zasmál.

„Když jsem nastupoval do úřadu, Riktors mi řekl, že už jméno nemám. 'Přišel jste o jméno,' prohlásil. 'Jmenujete se Správce a patříte mně.' No, teď už nejsem tak docela jeho, myslím. Ale zvykl jsem si, že žádné jméno nemám."

Efrim se uzdravil a s ním i Kyaren, téměř náhodou. Jistě, neprožívala takovou vášeň, jakou poznala s Josifem. Vášně už ale měla za celý život dost. Ve společné práci bylo něco stejně silného a právě tak povzbudivého. Trávila se Správcem každou chvíli svého života a on trávil každou chvíli svého života s ní. Pravidelně se na sebe zlobili, ale nikdy nebyli sami.

Přesto všechna ta uzdravení – Riktorsovo, Efrimovo, Kyarenino – nebyla nejdůležitějším Essteiným úkolem.

Ansset odmítal zpívat.

Jakmile skončilo období hysterie a byl zase schopný rozumně uvažovat, chtěla slyšet jeho hlas. „O písně se dá přijít," říkala. „Ale dají se i získat zpět."

„O tom nepochybuji," souhlasil. „Já jsem ale svou poslední píseň už zazpíval."

Nepokoušela se ho přesvědčovat. Jen doufala, že než odejde, nastane v jeho přístupu změna.

Samozřejmě, že ke změnám docházelo. Ansset byl vždycky laskavější než Riktors a tak – ho utrpení, které v něm vypálilo veškerou nenávist, nezbavilo osobnosti. Brzy se začal zase smát, šťastně si hrál s Efrimem – jako s mladším bratrem – dokonale napodoboval jeho dětské žvatlání. „Mám pocit, jako bych měla dvě děti," řekla jednoho dne se smíchem Kyaren.

„Jedno z nich vyroste dřív než to druhé," předpovídala Esste a měla pravdu. Během několika měsíců se Ansset začal zajímat o vládní záležitosti. Byl jedním z několika málo lidí v paláci, kteří zažili obě vlády, Riktorsovu i Mikalovu. Znal mnoho lidí, které Správce a Kyaren neznali. A co bylo důležitější, lépe než Esste chápal, co lidé chtějí říci, co mají opravdu na mysli a co si opravdu přejí, a uměl jim odpovídat, jak potřebovali, takže odcházeli spokojení. Využíval zbytky svých písní, a ty ho činily dobrým guvernérem Země. Teď, v nepřítomnosti císaře a ve chvíli, kdy se Esste stále víc vyvažovala z povinností spojených s vládou, začal přebírat roli veřejného mluvčího. Setkával se s lidmi, které nešlo pustit k Riktorsovi, s nebezpečnými osobami, se kterými si Kyaren se Správcem nedokázali poradit.

A šlo to dobře. Zatímco Kyaren a Správce zůstávali pro říši prakticky neznámí, Ansset si už vydobyl stejnou slávu jako Riktors a Mikal. A ačkoli ho nikdy nikdo v paláci neslyšel zpívat tak, jako zpívával dřív, pořád se mu říkalo Pěvec a lidé ho milovali.

Nebyl ale doopravdy šťastný, navzdory smíchu a tvrdé práci. V den odchodu si ho Esste vzala stranou a promluvili si.

„Matko Esste, dovol mi odejít s tebou," prosil.

„Ne."

„Matko Esste," opakoval, „nejsem už na Zemi dost dlouho? Je mi devatenáct. Měl jsem se vrátit domů už před čtyřmi lety."

„Před čtyřmi lety ses mohl vrátit, Anssete, ale dneska nemůžeš."

Vtiskl jí obličej do dlaně. „Matko, našel jsem tě jen několik dní před odchodem z Domu písní; tohle je první rok, který jsem s tebou strávil. Neopouštěj mě."

Vzdychla, a povzdech byl písní lítosti a lásky, kterou Ansset slyšel a chápal, ale nepřijal. „Nestojím o lítost. Chci domů."

„A co bys tam *dělal*, Anssete?"

To byla otázka, jíž se nikdy nezabýval, nejspíš proto, že ve skrytu duše věděl, že odpověď by ho ranila, a v posledních měsících se snažil vyhýbat bolesti.

Co by tam dělal? Nemohl zpívat, proto by nemohl ani vyučovat. Vládl jednomu světu a podílel se na vládě říše – byl by spokojený jako Slepý, kdyby měl řídit malicherné provozní záležitosti Domu písní? Byl by tam zbytečný a Dům by mu jen dennodenně připomínal všechno, co ztratil. Protože v Domě písní nebylo před písněmi úniku: na všech chodbách zpívaly děti a písně se linuly okny na dvůr, šepotaly ve zdech a lehce se chvěly v kamenných podlahách. Ansset by trpěl mnohem víc než Kya-Kya, která alespoň nikdy nezpívala a nevěděla, o co je ochuzena. Pro němého je lepší žít mezi němými, kde si nikdo nevšimne jeho mlčení a jemu nechybí ztracený hlas.

„Nedělal bych tam nic. Jen bych tě miloval."

„To si budu pamatovat," vydechla. „Celým srdcem."

A silně ho objala a znovu se rozplakala, protože musela odejít – před Anssetem neměla potřebu udržovat Sebeovládání.

„Než odejdu, chci, abys pro mě něco udělal."

„Cokoliv."

„Chci, abys se mnou šel za Riktorsem."

Tvář se mu zachmuřila a zavrtěl hlavou.

„Anssete, on už je jiný člověk."

„To je jen další důvod, abych za ním nechodil."

„Anssete," oslovila ho příkře, a on poslouchal. „Anssete, máš v sobě místa, která nedokážu uzdravit, a Riktors má také v sobě místa, která nedokážu uzdravit. Tys mu svou písní otevřel staré rány; tebe poranilo jeho vměšování do tvého života. Nemyslíš, že co nedovedu vyléčit já, mohl bys vyléčit ty?"

Neodpověděl.

„Anssete," zopakovala přísně. „Víš, že ho pořád miluješ."

„Ne."

„Tvoje láska nebyla nikdy polovičatá. Dával jsi bez zábran a přijímal neopatrně, a jen to, že bolela, neznamená, že je pryč."

A tak ho pomalu vedla do Riktorsových komnat. Riktors stál u okna, díval se ven, jak měl ve zvyku. Pozoroval, jak se na trávník

slétají ptáci. Otočil se, teprve když za ním stáli několik minut. Nejprve uviděl jen Esste a usmál se. Pak si všiml Ansseta a zvážněl.

Tiše si jeden druhého prohlíželi, oba čekali, až se ty strašné pocity vrátí. Nevrátily se. Zůstala melancholie, smutek a vzpomínky na přátelství a bolest, ale sama bolest zmizela, i pocity žalu a provinění zeslábly. Ansset si překvapeně uvědomil, jak málo cítí nenávisti, a tak se k Riktorsovi přiblížil a Riktors přistoupil k němu.

Už nebudu tvým přítelem jako dřív, řekl mlčky tomu muži, kterému se teď vyrovnal vzrůstem, protože Riktors se už začal hrbit a Ansset vyrostl. Budu ale tvůj přítel tak, jak to dokážu.

A v tom tichu mezi nimi se zdálo, že Riktorsovy oči říkají totéž.

„Zdravím tě," promluvil Ansset.

„Zdravím tě," odpověděl Riktors.

Stěží si řekli něco víc, protože už bylo jen málo toho, o čem by museli mluvit. Když ale Esste odešla z místnosti, stáli spolu u okna, dívali se ven, sledovali lovící jestřáby a pokřikovali na ptáky, když se zoufale snažili přežít.

4

Riktors zemřel tři roky poté, na jaře. Ve své poslední vůli žádal říši, aby přijala Ansseta jako jeho nástupce. Zdálo se to přirozené, protože imperátor neměl děti a jejich vzájemná láska byla pověstná. Ansset byl tedy korunován císařem a vládl po šedesát let, dokud mu nebylo dvaaosmdesát, stále za pomoci Kyaren a Správce; v soukromí si byli rovní, ačkoli to byla Anssetova hlava, na níž spočívala koruna.

Byli obdařeni láskou, jakou si nikdy se nezískali Mikal a Riktors, kteří si nadělali mnoho nepřátel. Postupně se rozšířily historky o Anssetovi a Mikalovi, Riktorsovi, Josifovi, o Kyaren a Správci; staly se z nich mýty, o které se lidé mohli opřít, protože byly pravdivé. Příběhy se vyprávěly nikoli na veřejných setkáních, kde velebení vládců byla politika, ale v soukromí, doma, kde lidé žasli nad utrpením hrdinů, zatímco děti snily, že se stanou Pěvci, všemi milovanými, aby jednou mohly jako císařové usednout na zlatý trůn Susquehanny.

Legendy Ansseta bavily, protože vyprávěním tolik rozkošatěly, a Kyaren se dotýkaly, protože věděla, že jsou odrazem lidské lásky. Nic to ale nezměnilo. Uprostřed vlády, obklopeni prací pro sto tisíc světů, se jim podařilo vytvořit rodinu. Každý večer se scházeli, Správce a Kyaren jako muž a žena, Efrim jako nejstarší ze synů; Ansset byl strýček, který se nikdy neoženil, každému připadal spíš jako starší bratr, hrál si s dětmi a rozmlouval s rodiči, ale nakonec odcházel sám do svého pokoje, kam hlasy rodiny doléhaly tlumeně, jako z velké dálky.

Jste moji, ale nejste moji, říkal. Já jsem váš, ale vy o tom sotva víte.

Nebyl nešťastný.

Nebyl ale ani šťastný.

5

„Tohle nám byl ale čert dlužen,“ hartusila Kyaren nazlobeně.

„Pokud od někoho z nás čekáš, že převezme korunu, budeš zklamaný,“ varoval Správce.

„Vám bych tu korunu nedal, kdybyste o ni stáli,“ řekl s úsměvem Ansset. „Stárnu a vy jste ještě starší. Tak k čertu s vámi.“ Otočil se a zavolal přes celou místnost, kde si Efrim povídal se svými dvěma bratry, zatímco držel v náručí nejmladšího vnuka. „Efrime,“ zavolal, „jsi připravený stát se císařem?“

Efrim se zasmál, pak si ale všiml, že Ansset nežertuje. Přišel ke stolu, u kterého seděli rodiče a strýc. „Děláš si legraci?“

„Jsi připravený? Já odcházím.“

„Kam?“

„Záleží na tom?“

„Nedělej z toho takové tajemství,“ Kyaren jim vpadla do rozhovoru. „Má takovou bláznivou představu, že po něm Dům písní teskní a chce ho mít zase doma.“

Ansset se stále usmíval, stále pozoroval Efrimovu tvář.

„Opravdu abdikuješ?“

„Efrime,“ Ansset dovolil, aby to znělo netrpělivě, „tys zatraceně dobře věděl, že se jednou staneš císařem. Kolik *mých* dětí tady vidíš, že by se tlačily kolem trůnu? A teď se tě ptám, jsi připravený?“

„Ano,“ odpověděl Efrim vážně.

„Když abdikoval Mikal, trvalo mu to pouhých pár týdnů. Já tak dlouho zdržovat nebudu. Zítra.“

„Proč tak rychle?“ zeptala se Kyaren.

„Rozhodl jsem se, chci to tak udělat. Otálením tu jen ztrácím čas.“

„Pokud chceš jen na návštěvu, Anssete, vydej se na Tew,“ řekl Správce. „Zůstaň pár měsíců a pak se rozhodni.“

„Ty to nechápeš. Já tam nechci letět jako císař. Chci tam letět jako Ansset. Ani ne jako Ansset, bývalý Pěvec. Jen jako Ansset, který je ochotný zametat nebo sklízet ze stolů nebo dělat k sakru cokoli, co pro mě budou mít, ale proč to nechápeš? Tohle je pro vás domov a pro mě taky, v jistém ohledu –“

„V každém ohledu –“

„Ne. Protože vy sem patříte. Ale já se narodil pro něco jiného. Já tu nejsem správně. Byl jsem vychován mezi písněmi a mezi nimi chci i umřít.“

„Esste je mrtvá, Anssete. Zemřela už před lety. Znáš tam vůbec někoho? Budeš tam jen cizincem.“ Kyaren vypadala ustaraně, ale Ansset natáhl ruku a rozpustile ji pohladil a vyrovnal jí vrásky na čele. „Nedělej si starosti,“ odstrčila mu ruku. „Mám je tam vryté už napořád.“

„Není to Esste, za kým se tam vydávám. Není to nikdo.“

Efrim položil strýci ruku na rameno. „Je to Ansset, koho chceš najít, že ano? Malý kluk nebo děvče s hlasem, který dokáže lámat skály, nemám pravdu?“

Ansset vzal Efrimovu ruku do své a zasmál se. „Druhý já? Jiného Ansseta nikdy nenajdu, Efrime! Kdybych se tam vydal hledat Ansseta, nikdy bych ho nenašel. Možná jsem nezpíval dlouho, ale tak jako já už nikdy nikdo zpívat nebude.“

A Kyaren si uvědomila, že ze všeho, co v životě dokázal, ze všeho, co kdy udělal, je Ansset pořád nejpyšnější na to, co se mu podařilo, když mu bylo deset let.

Legendy by bývaly dost dobré už jen těmi příběhy, které kolovaly mezi lidmi před Anssetovou abdikací. Bylo ale třeba přidat ještě jeden příběh, kvůli němuž opustil Zemi, opustil svůj úřad, nechal poslední peníze na nádraží a bez groše v kapse dorazil ke dveřím Domu písní.

Pustili ho dovnitř.

RRUK

1

Ansset byl císařem teprve třicet let, když se Essteina práce nachýlila. V létě pocítila, že se blíží konec; začalo ji nudit vykonávání stále stejné práce, kterou už dávno perfektně zvládla. Nezaujali ji žádní studenti. Neměla už ani blízké přátele mezí učiteli, kromě Onna. Víc a víc se vzdalovala od života v Domě písní, ačkoli jej stále řídila z Vysoké síně.

Na podzim začala Esste toužit po věcech, které nenávratně ztratila. Toužila po svém dětství. Toužila po milenci v křišťálovém domě. Toužila po Anssetovi, krásném chlapci, kterého kdysi držela v náručí a milovala tak, jak nikdy nikoho jiného.

Její touhy však nemohly být naplněny; křišťálový palác teď jistě obývala jiná láska; dívka Esste už zemřela, její mladší podoby se rozplynuly a jediné, co zbylo, byla žena s tvrdým obličejem v černých šatech; a Ansset byl císařem lidstva, nebyl už dítě a ona už ho nemohla obejmout.

Ano, pohrávala si s myšlenkou, že se znovu vydá do Susquehanny. Předtím ale vyšla vstříc potřebám říše. Nemohla novou cestu ospravedlnit jen svou touhou, obzvlášť když věděla, že skutečná potřeba zůstane nakonec nenaplněná.

Každá píseň musí skončit, učilo rčení, než ji můžeme poznat. Bez hranic nelze žádnou věc chápat jako celek. A tak se Esste rozhodla vytyčit si v životě konečnou hranici tak, aby bylo možné celou její práci a všechny její dny vnímat a chápat a nejspíš i zazpívat.

Byla zima a za okny Vysoké síně se hustě sypal sníh. Esste nebyla předem rozhodnutá, že právě tento den ze všech by měl být tím dnem s velkým D. Nejspíš to byla krása sněhu; nebo to bylo vědomí, že se jí ten chlad rychle zmocní – v bouři, jako je tahle. Přátele, u nichž byla pravděpodobnost, že ji objeví příliš brzy,

vyslala na cesty. Pak otevřela všechny okenice a vpustila dovnitř vítr, svlékla si šaty a lehla si na kámen uprostřed místnosti.

Jak se vítr kolem ní prohánět, pokrýval ji sněhovými vločkami, které tály pomaleji a pomaleji, Esste se skryla za Sebeovládání a přemýšlela. Zazpívala za život mnoho písní, ale kterou by měla zazpívat jako poslední? Kterou píseň by měla Vysoká síň slyšet jako její pohřební?

Příliš dlouho se nedokázala rozhodnout, až nakonec vleže na podlaze Vysoké síně nezazpívala nic. Na konci ji Sebeovládání opustilo, protože v extrémních podmínkách musí vždycky selhat; když se ale vysílená plazila pod své oblečení a pokrývky, cosi v ní si s uspokojením všimlo, že svou práci už odvedla. Samotné pokrývky budou k ničemu; sněhu už bylo ve Vysoké síni na dva palce. Zítra sem přijde nový Mistr písní a Dům se naučí nové písně.

2

Onn měl mnoho práce.

Bylo toho třeba udělat opravdu hodně, a několik důležitých Hluchých a Slepých bylo současně vysláno na cesty, což se sice někdy stávalo, ale bylo to zatraceně nepraktické.

„Někdy," svěřil se Onn mladému Mistrovi, „cítím, že bych i já mohl být Hluchý, za všechen ten čas, co jsem strávil hudbou."

Ale nevadilo mu to. Byl dobrým zpěvákem, dobrým učitelem, hodným respektu. Na rozdíl od mnoha velmistrů a Mistrů písní, zodpovědných za hladký chod Domu písní, byl i dobrým administrátorem. Plnil své úkoly včas. Pamatoval si podrobnosti. Proto ačkoli se většina Mistrů snažila všechnu práci a rozhodnutí přesunout na Slepé, Onn se snažil dozvědět se o provozu Domu písní co nejvíc a pomáhal Esste ze všech sil.

Co bylo ještě důležitější: dělal to, aniž by byl nesnesitelný. A tak bylo jemu i ostatním jasné, že novým Mistrem písní ve Vysoké síni by měl být on, když se Esste rozhodla skončit. A také by se jím byl stal, kdyby neměl tolik práce.

Když si Mistr písní ve Vysoké síni nepřál být rušen, jednoduše nereagoval na klepání. Byl to zaběhaný zvyk. Jediní, koho se to netýkalo, byli Hluší a Slepí, kteří plnili své povinnosti, protože, podle etikety Domu, se na ně formálně pohlíželo jako na neexistující. Hluchý, kterému povinnost velela zamést nějakou místnost, tu místnost jednoduše zametl, a člověk, který v ní hledal soukromí, mu to neměl za zlé – zatímco kdyby bez dovolení vstoupil student nebo učitel, bylo by to velmi nezdvořilé.

Tohle všechno se prostě chápalo jako samozřejmost. Onn ale musel odpověď na určitou otázku vyhledat v počítači, a to znamenalo poradit se s Esste. Problém se v tu chvíli zdál velmi naléhavý, ačkoli

o několik hodin později si nebyl ani schopen vybavit, o co šlo. Stál před Vysokou síní a zaklepal na dveře.

Nikdo neodpověděl.

Kdyby u něj byly na prvním místě ambice a nikoli oddanost, bylo by ho napadlo, že Esste možná neodpovídá proto, že se rozhodla skončit s prací, byl by se po špičkách vzdálil a byl by trpělivý. Nebo kdyby si nebyl tak jistý sám sebou, nebyl by se odvážil otevřít dveře. Byl ale oddaný a sebejistý. Otevřel dveře a tak to byl on, kdo našel mrtvé, studené tělo Esste pod silnou vrstvou sněhu.

Essteina smrt pro něj byla bolestná a proto v té zimě (poté, co zavřel všechny okenice a zapnul topení) chvíli jen tak seděl nad jejím mrtvým tělem. Tesknil nad ztrátou přítelkyně, protože ji velmi miloval.

Znal ale svou zodpovědnost. Našel tělo. Musí proto dát zprávu tomu, kdo bude příštím Mistrem písní ve Vysoké síni. Až na to, že jediným logickým kandidátem byl on sám. A tradice zakazovala jmenovat sám sebe. To nešlo.

Napadlo ho – byl přece jen člověk – okamžitě z místnosti odejít, nechat tam všechno tak, jak to našel, a trpělivě čekat na nějakého Hluchého nebo Slepého, až objeví tělo, protože tak by to mělo probíhat.

Byl ale čestný a věděl, že samotná skutečnost, že se už vzepřel tradici a vešel bez vyzvání, byla dostatečným důvodem, aby funkci nezískal. Když pohrdl slušným vychováním a vešel, pokud si někdo přál zůstat o samotě, byl na úřad Mistra písní ve Vysoké síni příliš bezohledný.

Ale kdo jiný? Nebyla náhoda, že byl nejzřejmějším kandidátem na Vysokou síň – nejen proto, že byl výjimečný, ale i proto, že se na tu práci nikdo z Domu příliš nehodil. Mezi Mistry písní a velmistry bylo mnoho talentovaných zpěváků a učitelů – nakonec to byl zpěv a učení, pro co byli vybráni. Ale najde se člověk s tak silnou vůlí, s takovým odhodláním, s takovou moudrostí, aby bezpečně vedl Dům písní?

Za všechna léta existence Domu se vždycky někdo takový našel – zjevná volba, nebo alespoň volba pochopitelná. Vždycky byl

připraven některý z Mistrů písní, a když ne Mistr, pak třeba vynikající mladý velmistr, jehož kandidatura se sama nabízela.

Tentokrát nebyl připraven nikdo. Ano, našli by se dva nebo tři kandidáti s průměrnými výsledky, ale Onn by nemohl pod nimi pracovat, nesnesl by to, protože jeden měl tendenci rozhodovat se bezhlavě, druhý se často nechával vtáhnout do malicherných sporů a ten třetí byl příliš zapomnětlivý, než aby na něm mohl být kdokoli závislý. Někdo by musel neustále napravovat jejich chyby. To přece nejde.

K večeru začínal být Onn zoufalý. Zavřel dveře na závoru – nemělo smysl dovolit, aby se rozšířily řeči, kdyby náhodou vešel někdo z Hluchých – a zatímco se na podlaze tvořily louže z tajícího sněhu, cítil pouze trochu vlhka a nepohodlí. Rozhodl se, že z místnosti neodejde, dokud nebude mít jasno. Dospět k řešení se mu ale nedařilo.

A tak časně ráno, když procitl z neklidného spánku, vstal, překódoval dveře na svoji dlaň, zamkl je a začal se ploužit Celami a sály, Společnými místnostmi, toaletami a kuchyněmi a doufal, že mu bleskne hlavou nějaká překvapivá myšlenka nebo že ho opustí nerozhodnost, takže bude schopen vybrat někoho na Essteino místo.

Bylo odpoledne, když celý skleslý vstoupil do Společné místnosti, kde se právě učila skupina Vánků. Hledal tam jen potěšení – mladé hlásky nebyly ještě natolik cvičené, aby nutily posluchače věnovat jim velkou pozornost, byly však dost dobré, aby bylo příjemné poslouchat jejich harmonie a dvojhlasy.

Když tak seděl v zadní části místnosti, začal sledovat a poslouchat učitelku. Samozřejmě ji okamžitě poznal. Byla dost schopná, aby mohla vyučovat v Celách a sálech – hlas měla kultivovaný a čistý. Nebyla ale už mladá a neočekávala, že by se někdy stala velmistrem nebo Mistrem písní, proto požádala, aby směla zůstat ve Společné místnosti, protože děti milovala a necítila by se zahanbená ani zklamaná, kdyby je měla učit až do konce života. Esste k tomu okamžitě dala souhlas, protože pro děti bylo dobré, když se mohly učit od co nejlepších hlasů, a tahle žena byla nejlepší zpěvačkou mezi učiteli ve Společné místnosti.

S dětmi jednala s láskou, ale zpříma, laskavě, ale důsledně. Bylo zřejmé, že děti ji mají rády; běžné hašteření, v hodinách dětí tohoto věku normální, zvládala snadno, a děti až dojemně dychtily zpívat dobře, aby je pochválila. Když zpívaly obzvlášť nadšeně, přidávala se, ne příliš hlasitě, ale v tiché, nádherné harmonii, která děti nadchla a inspirovala jek lepšímu výkonu.

Onn se rozhodl, aniž si to uvědomil. Najednou se přistihl, jak v duchu protestuje proti rozhodnutí, které udělal úplně bezděčně. Je příliš nezkušená, říkal si, ačkoli ve skutečnosti neexistoval kromě něj nikdo, kdo by měl opravdu zkušenosti s prací ve Vysoké síni. Je příliš tichá, příliš nesmělá, aby si v Domě písní prosadila svou vůli – trval na svém, ale zároveň věděl, že stejně, jak vede děti – láskou, ne silou – bude schopná vést i Dům písní.

A nakonec mu ze všech námitek zbyla jen jediná, poslední: lítost. Učila malé děti s velkou láskou, a ve Vysoké síni by měla čas jen na jedno nebo dvě, a ty budou muset zůstat v Celách a sálech. Nebyla by šťastná, kdyby se musela vzdát práce, kterou má tolik ráda, jen proto, aby přijala úkol, o němž by si ona sama i většina ostatních mysleli, že je nad její síly.

Onn si však byl jistý. Když ji pozoroval, věděl, že by měla nastoupit na Essteino místo. A pokud to pro ni bude těžké a bude se muset něčeho vzdát – ano, Dům písní ukládá svým dětem náročné úkoly a ona bude svou povinnost plnit ochotně, tak jako to dělají všichni obyvatelé tohoto podivuhodného Domu.

Vstal a ona ukončila píseň a zeptala se, co si přeje.

„Rruk," oslovil ji. „Esste zemřela."

Byl potěšen skutečností, že ji ani nenapadlo, že ji volají do Vysoké síně. Místo toho se upřímně vyděsila a pak už dokázala jen plakat pro milovanou Esste, Mistra písní. Zpívala svou bolest a děti se k ní váhavě přidávaly. Na začátku zpěvu používala veškerou svou techniku, ale když se děti pokoušely zpívat s ní, téměř automaticky melodii zjednodušila, uzpůsobila ji jejich úrovni a společně zpívali dojemnou píseň o lásce, která musela skončit smrtí. Onna to velmi dojalo. Je to ušlechtilá žena. Vybral dobře.

Když dozpívali, pronesl slova, která jí – jak věděl – způsobí hodně bolesti.

„Rruk, našel jsem její tělo a tebe žádám, abys zařídila záležitosti spojené s pohřbem.“

Okamžitě pochopila a Sebeovládání ji neopustilo, jen tiše řekla: „Mistře písní Onne, náhoda, která tě přivedla k jejímu tělu, byla krutá, ale náhoda, která tě přivedla ke mně, byla šílená.“

„Tak či tak, je to tvůj úkol.“

„Pak jej splním. Myslím ale, že nebudu jediná, kdo bude truchlit nad skutečností, že poprvé náš zvyk selhal a nevybral toho, kdo se pro ten úkol hodí nejlépe.“

Zpívali jeden druhému, hlasy dokonale pod kontrolou, ale chvěly se jim emocemi, které nedostatečně vycvičené uši dětí nepostřehly.

„Náš zvyk neselhal,“ řekl Onn, „a ty se o tom záhy přesvědčíš.“

V tu chvíli opustila třídu a studenti se rozběhli na všechny strany, aby novinu pověděli všem, a po celém Domě písní se začalo truchlit pro Esste a zároveň udiveně šeptat, že jejím následníkem není Onn, že právě Onn vybral poprvé v historii Mistra písní, který nebyl ani mistrem, pouze učitelem Vánků.

Onn a Rruk se opatrně sklonili k Essteinu tělu. Stařena vypadala ve své nahotě neuvěřitelně křehce, nijak nepřipomínala obraz síly, který vždycky představovala. Žila ovšem mezi těmi, pro něž tělo neznamenalo nic a klíčem k poznání, kým člověk je, byl jeho hlas. Z tohoto pohledu nebyl po celé generace v Domě písní nikdo silnější. Onn a Rruk si při práci zpívali a povídali. Rruk pokládala mnoho otázek a Onn se ji za několik málo hodin snažil naučit, co jemu trvalo celá dlouhá léta.

Nakonec zoufale prohlásila: „Nikdy se to nenaučím.“

Odpověděl: „Budu ti k ruce a pomůžu ti, s čím bude třeba.“

Souhlasila, a tak místo aby se hned snažila uplatnit svou autoritu jako Mistr písní, byla zpočátku jen jakýmsi mluvčím Onnových rozhodnutí. Taková věc se nedala utajit a našli se tací, kdo si mysleli, že by byl Onn udělal líp, kdyby vybral je, ale že vybral Rruk proto, aby mohl jejím prostřednictvím vládnout Domu písní sám.

Postupně však začala své povinnosti vykonávat samostatně, a obyvatelé Domu si pomalu uvědomovali, že se díky ní stali všichni jaksi šťastnějšími; že zatímco hudba se nijak postřehnutelně nevylepšila ani nezhoršila, všechny písně se staly šťastnějšími.

Každému dítěti věnovala stejně tolik respektu jako dospělému; každému dospělému věnovala tolik trpělivosti a lásky, jako by to bylo dítě. A šlo to výborně. A když Onn o několik let později zemřel, nebylo pochyb, že zvolil správně – dokonce se našlo mnoho těch, kdo se domnívali, že náhoda, která udělala Mistra písní ve Vysoké síni z Rruk a ne z Onna, byla k Domu písní laskavá. Protože Dům písní neztratil nic ze své vysoké úrovně a navíc získal porozumění Rruk.

Rruk tedy byla Mistrem písní, když přišel Ansset.

3

Vrátná ho samozřejmě nepoznala. Uplynulo už příliš mnoho let, a ačkoli byla Pískletem, když Ansset žil v Celách a sálech, neměla žádný důvod spojit si tu stárnoucí tvář a bílé vlasy s tím krásným světlovlasým dítětem, jehož písně zněly tak čistě a krásně.

Dům písní ale nebyl nevlídný a bylo zřejmé, že starý muž u dveří neoplývá žádným velkým bohatstvím – byl prostě oblečený, neměl zavazadla ani žádné ozdoby. Odmítl říct, v jaké věci přichází; žádal pouze rozmluvu s Mistrem písní ve Vysoké síni, což pochopitelně nepřipadalo v úvahu. Pokud se mu ale chtělo sedět v čekárně, byl vítán, a když vrátná viděla, že s sebou nemá žádné jídlo, zavedla ho do kuchyní a dovolila mu, aby se najedl se skupinkou studentů z Cel a sálů.

Muž té laskavosti rozhodně nezneužil. Když bylo po jídle, zavedla jej zpátky do čekárny, kde zůstal, dokud se nepodávalo další jídlo.

Stařec s nikým nepromluvil. Jen pomalu jedl, pečlivě žvýkal sousta a hleděl si svého talíře. Děti se před ním přestaly stydět, začaly si povídat a zpívat. On se k nim nikdy nepřipojil, ani nedal najevo, že je poslouchá.

Vlastně začaly být pyšné, že s nimi ten stařec v kuchyni je. Žily koneckonců v Domě písní už nejméně pět nebo šest let a znaly všechny dospělé, především ty staré; jediní noví byli obvykle zpěváci nebo Pěvci, kteří se vraceli domů po dosažení patnácti let, a hledači, kteří přiváděli nové děti do Společné místnosti. Aby se jako nový objevil někdo starý, bylo neslýchané.

V očích dětí byl záhadou. Povídaly si o něm různé příběhy – jak spáchal strašlivé zločiny v nějakém vzdáleném světě a teď se ukryl v Domě písní; že je dědečkem jednoho slavného zpěváka a přišel špehovat vlastní dítě; že je hluchoněmý a dokáže písně vnímat

prostřednictvím vibrací stolu (kvůli tomu si některé děti dávaly do uší vatu a při jídle se snažily cítit vibrace stolní desky, něco vnímat); nebo že je neúspěšný Pěvec, který se pokouší získat v Domě písní nějaké místo. Mnohé ty povídačky byly včetně podrobností dost blízké pravdě. Některé byly tak kouzelné a fantastické, že by jim nemohly uvěřit ani ty nejdůvěřivější děti, ačkoli se samozřejmě opakovaly pořád dokola. Ale třebaže o něm mluvily neustále a vyprávěly si o starci z Duhové kuchyně, ani jeden z těch příběhů nikdy neslyšel žádný dospělý.

Byla tedy opravdu jen náhoda, že se Rruk o jeho příchodu vůbec dozvěděla. Zvykl si pomáhat s úklidem po jídle. Duhová kuchařka byla Slepá a pomáhali jí dva mladí Hluší, kteří pobíhali z kuchyně do kuchyně. Jednoho dne se s úklidem opozdili, a tak stařec vstal a sám začal umývat nádobí. Kuchařka byla všímavá žena a zpozorovala, že ačkoli má silné ruce, nikdy nedělal žádnou hrubou práci – měl dlaně měkké jako děťátko. Stařec byl ale opatrný, umyl nádobí a oba mladí Hluší si brzy všimli, že když se s úklidem Duhové kuchyně opozdí, nemusejí uklízet vůbec.

Kuchařka se o tom zmínila vrátné, když jednoho dne opět přivedla starce do kuchyně, a vrátná jen pokrčila rameny. „Proč ne? Jen ať má pocit, že si své živobytí zaslouží.“ Kuchařka stále věřila, že tomu starci dal povolení zůstat někdo s vyšším postavením než vrátná.

Teprve když se neopatrně dotkl hrnce, který stál na ohništi, místo aby ho někdo odnesl na stůl, si kuchařka uvědomila, že něco není v pořádku. Stařec se očividně ošklivě popálil. Nevydal ale jediný zvuk a neukázal ani náznak bolesti. Jen si šel po své práci jako vždycky po večeři, myl nádobí, ačkoli musel cítit strašnou bolest. Kuchařka si začala dělat starosti, protože ji napadaly jen dva důvody, proč stařec nehnul ani brvou, když se hrnce dotkl.

„Buďto je malomocný a necítí bolest, o čemž pochybuji, protože bez obtíží zachází s veškerým náčiním, nebo má Sebeovládání.“

„Sebeovládání?“ zeptal se hlavní kuchař. „Kdo to tedy je?“

„Někdo, koho sem vodí vrátná. Je to od ní laskavost, řekla bych.“

„Měla to projednat se mnou. Krk navíc, a mně o tom nikdo nic neřekne – jak si to můžu z rozpočtu dovolit?“

Duhová kuchařka pokrčila rameny. „Nikdy jsme nebyli na dně.“

„Jde o princip. Buď je tu pořádek, nebo není.“

Tak se hlavní kuchař zmínil nákupčímu, nákupčí se zmínil ochrance a ochranka se zeptala vrátné, co se to ksakru děje.

„Má hlad a je vidět, že je velmi chudý.“

„Jak dlouho už tady je?“

„Tři měsíce, plus mínus. Déle než tři.“

„Nejsme žádný hotel. Někdo by mu měl šetrně říct, aby odešel. Proč vlastně přišel?“

„Aby se setkal s Mistrem písní ve Vysoké síni.“

„Zbavte se ho. Už žádné jídlo. Buďte milá, ale neústupná. *Proto* tu máme vrátnou.“

Vrátná tedy starci řekla, velmi přívětivě, že už nebude moci v Domě písní jídat.

Neřekl nic. Jen seděl v čekárně.

O pět dní později přišla vrátná za velitelem ochranky. „Má v úmyslu umřít v čekárně hlady.“

Velitel ochranky se šel na starce podívat.

„Co si přejete, starý pane?“

„Přišel jsem za Mistrem písní ve Vysoké síni.“

„Kdo jste?“ Žádná odpověď.

„Nepouštíme k ní jen tak někoho. Má moc práce.“

„Bude potěšená, když mě uvidí.“

„Pochybuji. Nemáte ponětí, co se tu děje.“

Znovu žádná odpověď. Usmál se? Velitel ochranky byl příliš podrážděný, aby to poznal nebo aby ho to zajímalo.

Kdyby byl stařec agresivní nebo vtíravý, mohli ho vyhnat násilím. Násilí se ale vyhýbali, pokud to bylo možné, a nakonec, protože měl v úmyslu zůstat, dokud neumře hladem, šel velitel ochranky do Vysoké síně promluvit si s Rruk.

„Pokud je natolik odhodlaný se se mnou setkat a vypadá neškodně, pak bych ho určitě měla vidět.“

Rruk sešla po schodech, prošla labyrintem chodeb a vstoupila do čekárny, kde stařec seděl.

V jejích očích byl tenhle starý muž krásný. Měl samozřejmě vrásky, jeho oči ale byly nevinné a přitom moudré, jako kdyby všechno viděl a všemu odpustil. Rty, které se ve chvíli, kdy ji uviděl, otevřely v úsměvu, byly podobné dětským. A pleť, věkem zprůsvitnělá a přece hrubá v porovnání s bílými, téměř stříbrnými vlasy, byla bez poskvrnky. Vrásky, vzniklé více bolestí než smíchem, mu vyryly do tváře celou historii jeho života; natáhl k ní ruku.

„Rruk," objal ji.

A ona v tom objetí vyděsila vrátnou i velitele ochranky, když vydechla: „Anssete. Vrátil ses domů."

Byl jen jeden Ansset, který se mohl vrátit domů do Domu písní. Pro vrátnou byl Ansset tím dítětem, které při loučení tak překrásně zpívalo. Pro velitele ochranky, který ho nikdy nepoznal, byl Ansset císařem vesmíru.

Pro Rruk byl Ansset milovaným přítelem, který jí bolestně scházel a kterého hořce oplakávala, když se před více než šedesáti lety nevrátil.

4

„Změnil ses,“ usmála se Rruk.

„Ty také.“

Rruk se snažila porovnat sebe s tím neohrabaným dítětem, kterým kdysi byla. „Ne tolik, jak si myslíš. Anssete, proč jsi jim nepověděl, kdo jsi?“

Ansset se opřel o okenici ve Vysoké síni. „Povím vrátné, kdo jsem, a za pár minut bude celý Dům písní vědět, že jsem přišel. Budeš souhlasit s mou návštěvou a pak, za pár dní, mě vezmeš stranou a řekneš: ‘Nemůžeš tu zůstat’.“

„To opravdu nemůžeš.“

„Ale zůstal jsem,“ usmál se. „Celé měsíce. Nejsem ještě tak starý, ale cítím se, jako bych znovu prožíval vlastní dětství. Ty děti jsou kouzelné. Když jsem byl v jejich věku a tak malý jako ony, nevěděl jsem to.“

„Ani já ne.“

„A ani ony to nevědí. Házejí po sobě chlebem, když se kuchařka nedívá, víš? Strašný přestupek proti Sebeovládání.“

„Sebeovládání dětí nemůže být absolutní. Nebo alespoň u většiny dětí.“

„Rruk, byl jsem tak dlouho pryč. Dovol mi zůstat.“

Zavrtěla hlavou. „Nemůžu.“

„Proč ne? Dál budu dělat to, co dělám. Způsobil jsem nějakou škodu? Prostě se ke mně chovej jako k dalšímu Slepému. Tím totiž jsem, víš? Pěvec, který se vrátil a nemůže učit.“

Rruk mu naslouchala a klid, který vyzařovala navenek, musel zakrývat větší a větší neklid, který cítila uvnitř. Za ty měsíce, které v Domě písní strávil, nezpůsobil žádnou škodu, a přece to bylo proti tradici.

„Tradice mě až tak nezajímá,“ pokrčil rameny. „V mém životě se nic neodehrávalo v právě tradičním duchu.“

„Esste rozhodla –“

„Esste je mrtvá,“ řekl, a zatímco jeho slova zněla hrubě, Rruk dávala pozor, zda v jeho hlase nezaslechne alespoň tón něžnosti. „Teď jsi ve Vysoké síni ty. Esste mě milovala, ale soucit nebyl nic pro ni.“

„Esste tě slyšela, jak se pokoušíš zpívat.“

„Nemůžu zpívat. Nezpívám.“

„Ale zpíváš. Nejspíš nevědomky, ale zpíváš. Už jen když mluvíš jsou melodie tvého hlasu výmluvnější, než dokáže většina z nás zpěvem.“

Ansset se odvrátil.

„Tys své vlastní písně neslyšel, Anssete. Za posledních pár let jsi zkusil příliš mnoho. I v prvních letech, když se to tak vezme. Tvůj hlas je plný vzdálených světů. Plný příliš bolestných vzpomínek a velké zodpovědnosti. Kdo by tě mohl poslouchat, aniž by ho to zasáhlo?“

„Bojíš se, že děti zkazím?“

„A učitele. A mě.“

Zamyslel se. „Až do této chvíle jsem mlčel. Já vydržím mlčet. Tady, v Domě písní, budu němý.“

„Jak dlouho to můžeš vydržet?“

„Neexistují snad ústupky? Nech mě přicházet a odcházet, jak budu chtít, nech mě putovat po Tewu, když budu mít potřebu mluvit, a pak se vrátit sem domů.“

„Tohle už není tvůj domov.“

V tu chvíli Ansseta opustilo Sebeovládání a jeho hlas i tvář ji začaly prosit. „Rruk, tady *je* můj domov. Byl to můj domov šedesát pět let, ačkoli jsem se nesměl vrátit. Pokoušel jsem se zůstat jinde. Vládl jsem z paláce příliš mnoho let, žil jsem mezi lidmi, které jsem miloval, ale Rruk, jak dlouho bys přežila, odříznutá od těchto kamenů?“

A Rruk si vzpomněla na časy, které sama strávila jako zpěvačka, na léta v Umusuwee, kde ji milovali a zacházeli s ní dobře a ona svým patronům říkala otče a matko; a přesto, když jí bylo patnáct let,

cestou domů opravdu spěchala, protože džungle možná může být krásná a sladká, ale studený kámen vytvořil všechno, co v ní bylo a ona nemohla snést představu, že by od něj byla vzdálená delší dobu, než bylo nutné.

„Co se v těchto zdech skrývá, Anssete, že nás to nutí tolik na nich lpět?“

Tázavě se na ni podíval.

„Anssete, já nemůžu rozhodnout spravedlivě. Chápu, co cítíš, myslím, že chápu, ale Mistr písní ve Vysoké síni nesmí jednat ze soucitu.“

„Soucit.“ Sebeovládání už zase pracovalo.

„Musím jednat v zájmu Domu písní. A tvoje přítomnost by přinesla příliš mnoho potíží, které bychom neudrželi pod kontrolou. Následky by mohly být znát stovky let.“

„Soucit,“ zopakoval Ansset. „Pochopil jsem to špatně. Myslel jsem, že tě žádám, abys jednala z lásky.“

Byla tedy řada na Rruk, aby ztichla a dívala se na něj. Láska. Je to pravda, myslela si, to je důvod, proč tu jsme. Láska, mír a krása, to je i důvod, proč je tu Dům písní. A jedno z našich nejlepších dětí, jedno z nejúspěšnějších – ne, ten nejúspěšnější Pěvec, který z Domu kdy vyšel – žádá o lásku a já mu ji ze strachu nemohu dát.

Nezdálo se jí to správné. Přinutit Ansseta odejít jí zkrátka bylo proti mysli, bez ohledu na to, co by bylo logické. A Rruk nebyla Esste; neřídila se pouze logikou a zdravým rozumem.

„Kdyby tento případ vyžadoval rozumné rozhodnutí, tak by ve Vysoké síni byl rozumný Mistr písní. Já ale svá rozhodnutí takto nedělám. Necítím jako správné dovolit ti zůstat, ale jako mnohem méně správné mi připadá nutit tě odejít.“

„Děkuji,“ zašeptal.

„Mezi zdmi mlčení. Žádné dítě nesmí uslyšet tvůj hlas, ani hlásku. Sloužíš tu jako Hluchý. A až nebudeš schopen to ticho vydržet, můžeš odejít a vydat se, kam se ti zlíbí. Vezmi si tolik peněz, kolik potřebuješ – mohl bys utrácet celé věky a stejně bys nevyčerpal peníze, které Dům písní dostal za tvé služby, když jsi odešel na Zemi.“

„A můžu se vrátit?“

„Tolikrát, kolikrát budeš chtít. Pod podmínkou, že tady vydržíš mlčet. A když mi odpustíš, že zakážu Slepým i Hluchým prozradit komukoli ze zpěváků, kdo jsi.“

Odložil Sebeovládání a usmál se na ni, objal ji a pak jí zazpíval:

Nikdy ti neublížím.
Vždycky ti pomůžu.
Když budeš mít hlad,
dám ti jíst.
Když se bojíš,
jsem tvůj přítel.
Mám tě rád, buď si jist
a láska nekončí.

Tou písní zlomil Rruk srdce, jen na chvíli – protože zněla strašně. Anssetův hlas se nevyrovnal ani neškoleným hlasům dětí. Byl to hlas starého muže, který příliš mnoho mluvil a příliš mnoho let vůbec nezpíval. Chyběla modulace, chyběla kontrola, dokonce i melodie zněla falešně. Jaká ztráta! vykřikla v duchu. Je tohle všechno, co zbylo?

Ale síla v něm byla pořád. Tu sílu nedal Anssetovi Dům písní, ta se zrodila v něm a rostla jeho vlastním utrpením, a proto, když zpíval Rruk píseň lásky, hluboce ji to zasáhlo. Vzpomněla si na vlastní tichý hlásek, jak mu ta slova kdysi zpívala v době, která se jí zdála vzdálená miliony let a zároveň, jako by to bylo včera. Vzpomněla si, jak jí byl oddaný, když oddaný být nemusel. A poslední pochybnosti, jestli by mu měla dovolit zůstat, zmizely.

„Můžeš mluvit se *mnou*,“ dovolila. „S nikým jiným, ale pro mě němý být nemusíš.“

„Zkazím ti hlas, stejně jako ho zkazím ostatním.“

Zavrtěla hlavou. „Nic, co pochází od tebe, mi nemůže uškodit. Když slyším tvůj hlas, vzpomenu si na Anssetovo loučení. Pořád existuje pár lidí, kteří si to pamatují, víš? Díky tomu zachováváme pokoru, protože víme, co hlas dokáže. A já tak zůstanu čistá.“

„Děkuji,“ řekl znovu a pak opustil Vysokou síň, sestoupil po schodech a odešel do těch částí Domu písní, kde právě slíbil, že jeho hlas už nikdy nikdo neuslyší.

5

Po několikadenní přestávce se stařec zase vrátil do Duhové kuchyně. Děti byly nadšené. Už se bály, že je ten záhadný člověk navždycky opustí. Ze všech sil pátraly po nějaké stopě, která by je dovedla k důvodu jeho zmizení. On se ale choval, jako by se nic zvláštního nestalo. A po jídle pomáhal kuchařce, jako dřív.

Teď už ale po jídle nemizel. Začal se objevovat na chodbách, v Celách, ve Společné místnosti. Dělal práce, které obvykle vykonávali mladí Hluší – zametal, uklízel, převlékal postele, pral prádlo. Objevoval se tiše, bez klepání, jak to směli dělat Hluší, ale na rozdíl od Hluchých ho neignorovali. Nikdo s ním nemluvil, samozřejmě, ale oči ho sledovaly, jak se pohybuje po místnostech, tajně se za ním dívaly, ačkoli nedělal nic neobyčejného. To on sám byl neobyčejný, protože buď Dům písní porušil tisíciletou tradici a nechal ve svých zdech pracovat někoho, kdo tam jako dítě nikdy nezpíval, nebo byl stařec kdysi zpěvákem a existoval příběh o jeho pozdním příchodu a ponížení.

I mezi učiteli se pochopitelně spekulovalo. Nebyli k příběhům nevšímaví a brzy zjistili, že Hluší a Slepí se nehodlají, za žádnou cenu, o tom starém muži bavit; marné bylo všechno přemlouvání a přesvědčování. Rruk dala jasně najevo, že žádné vyzvídání trpět nebude. A tak spekulovali. Samozřejmě, že mezi všemi těmi jmény pěvců, které znali a kteří se nevrátili nebo nenašli místo v Domě písní, padlo i Anssetovo jméno, na žádném se však neshodli a to Anssetovo ani nepatřilo mezi mezi nejčastější návrhy. Když byl někdo císařem, nedokázali si představit, že by zametal podlahy.

Jen dva lidé, kromě Rruk a Slepých a Hluchých, si byli jisti.

Jedním z nich byl nový Mistr písní jménem Ller, který strávil mnoho let venku jako hledač a po návratu tu našel tohoto starce, který se potuloval Domem písní, všudypřítomný a tichý jako duch.

Poznal ho okamžitě – ani léta nedokázala před Llerem utajit rysy tváře, kterou si pamatoval z dětství. Pohrával si s myšlenkou, že jednou Ansseta někde najde o samotě, přiblíží se k němu a pozdraví ho s veškerou láskou a úctou, kterou k tomu muži cítil. Pak ale změnil názor. Když teď Ansset mlčel a v Domě ukrýval svou totožnost, mělo to jistě dobrý důvod, a dokud Ller nedostane svolení porušit toto mlčení a anonymitu, nechá ho na pokoji. Kdykoli ale starce viděl, nedokázal ovládnout pocity z dětství, které se ho zmocňovaly, a smutek, že největší ze všech zpěváků klesl tak hluboko.

Další, kdo Ansseta poznal, ačkoli nikdy neslyšel jeho zpěv a nikdy neviděl jeho tvář a přece si byl svými pocity jistý stejně jako Ller, byla Fiimma. Od dětství slýchala legendy o Anssetovi a byl pro ni ideálem. Ne ve smyslu soupeření – ani nepomyslela, že by dávno ztraceného Pěvce překonala. Toužila umět se dotýkat lidských srdcí tak neodvolatelně, aby se na ni vzpomínalo stejně dlouho a se stejnou láskou, jako se vzpomínalo na Ansseta. Byla příliš mladá, aby toužila po nesmrtelnosti, přesto věděla o smrti víc než většina dětí z Domu písní. Viděla, jak zabili rodiče, když jí ještě nebyly ani dva roky, a ačkoli o tom nikdy nemluvila, byla v ní ta vzpomínka stále živá. Neměla noční můry; s tíhou té vzpomínky se vyrovnávala relativně snadno. Nezapomněla ale, a často před sebou viděla ten okamžik jejich smrti a věděla, že to byla jediná šance, jak ji před těmi zloději mohli zachránit.

Proto toužila žít věčně jako legenda, stejně jako Ansset, a ze všech sil se snažila zapamatovat si všechno, co o něm kdy slyšela. Vyptávala se učitelů, kteří ho před lety znali, na jeho charakteristické způsoby, na jeho výrazy. Moc jí nepomohli. Zbytek si tedy domýšlela. Jak by se cítil, choval, jak by vypadal člověk jako Ansset? Proč se nevrátil do Domu písní? Co si v hloubi srdce přál?

A postupně, když toho starce vídala v Duhové kuchyni a poslouchala všechny ty příběhy, začala si klást otázku, zda *on* není Ansset. Zpočátku to byla jen příjemně tajemná představa, které sama nevěřila. Ale jak míjely dny a týdny, byla si jistější. Ansset, který byl císařem, by se mohl domů vrátit právě takhle, mlčenlivý a neznámý. Kdoví, jaké překážky mu bránily v návratu? Pak na několik dní

zmizel a vrátil se jako Hluchý, který se může pohybovat po chodbách Domu písní. Došlo k rozhodnutí, usoudila; nebylo to však rozhodnutí snadné a stařec musel stále zachovávat mlčení, ačkoli dostal svolení zůstat. Přistoupil by na takové mlčení Ansset jako na podmínku svého pobytu v Domě?

Fiimma si myslela, že ano.

A nakonec si jím byla tak jistá, že si při večeři v Duhové kuchyni schválně sedla vedle něj. Obvykle sedával sám, pokud byl ale překvapen, že mu chce dělat společnost, nedal to najevo, jen si dál lámal kousky chleba do talíře s gulášem.

„Znám tě," zašeptala.

Neodpověděl a nepřestal lámat chleba.

„Ty jsi Ansset, že?"

Ani teď nedal najevo, že ji slyšel.

„Jestli jsi Ansset," žádala, „tak dál lámej chleba. Jestli Ansset nejsi, ukousni si přímo z bochníku."

Myslela si, jak je chytrá, stařec však hodil celý zbytek chleba do talíře.

A jedl a nevnímal ji, jako by ani neexistovala. Několik dalších dětí si všimlo, jak se snaží s ním mluvit, a povídaly si o tom mezi sebou. Bála se, že porušila nějaké pravidlo; rozhodně ničeho nedosáhla, když se starce pokusila přimět k řeči.

Nemohla tu příležitost ale jen tak jednoduše pustit. Prosila ho: „Anssete, jestli *jsi* to ty, chci, abys mě učil. Chci se naučit všechny tvé písně."

Změnil se rytmus žvýkání? Zarazil se na chvíli, aby se mohl zamyslet? Nebyla si jistá, ale pořád cítila naději.

„Anssete, já se tvé písně naučím! *Musíš* mě učit!"

A pak, úplně vyčerpaná svou troufalostí, od něj odešla a sedla si mezi ostatní děti, které ji hned prosily, aby jim pověděla, co mu říkala a jestli jí ten starý muž odpověděl. Neřekla jim nic. Cítila, že by se na ni stařec mohl zlobit, kdyby někomu pověděla o své jistotě, kdo je. *Byl* to Ansset? Odmítala o tom pochybovat.

Následujícího dne starý muž do Duhové kuchyně nepřišel, a už nikdy do ní nevstoupil, pokud tam právě jedla Fiimma.

6

Mlčení začalo být nesnesitelné mnohem dřív, než Ansset očekával. Nejspíš za to mohly přetrvávající vzpomínky na tiché dny věznění v Mikalových komnatách, když mu bylo patnáct. Nebo to bylo jen tím, že – jako se to stává tolika starým lidem – začal být upovídaný a omezení, které pro něj slib mlčení znamenal, na něm leželo s větší tíhou, než jakou by cítil, kdyby byl mladý. Ať tak či onak, uvědomil si, že touží používat hlas, a tak potichu vyhledal Rruk, získal její souhlas a odcestoval na první ze svých dovolenek, jak těm cestám v duchu říkal.

Prvních pár dovolenek netrávil mimo území Domu písní. Nebylo to třeba, protože Dům písní vlastnil víc než třetinu jediného kontinentu planety. Celé týdny cestoval po lesích v Údolí písní a jen se opatrně vyhnul těm několika málo výpravám, které přivezly děti z Domu. Vydal se k jezeru, obklopenému prstencem hor, kde mu Esste poprvé řekla, že ho miluje, kde mu poprvé ukázala skutečnou moc Sebeovládání.

A byl překvapen, když zjistil, že stezka zmizela. Cožpak se sem už žádné děti nevodí? Byl si jist, že ano – lesy stále protínaly cesty pro vznášedla a tráva na nich nebyla vysoká – jasný znak, že čas od času přijíždějí návštěvníci. Ale od paty vodopádu nevedla nahoru žádná schůdná stezka. Vzpomínal, jak jen to šlo, a nakonec, velmi unavený, vystoupil na vrchol a přehlédl celé jezero.

Čas se ho nedotkl.

Pokud byly stromy vyšší, nepostřehl to. Pokud se změnila voda, nevzpomínal si, jak vypadala kdysi. K hladině stále přilétali ptáci, aby lovili ryby, vítr stále hrál nepopsatelnou melodii na listy a jehličí.

Jsem starý, pomyslel si, když stanul na břehu. Vzdálenou minulost si dokážu vybavit mnohem snáze než včerejšek. Protože když zavřel oči, dovedl si vedle sebe představit Esste, slyšel její hlas.

Uvolnil Sebeovládání, protože byl sám, a dovolil, aby mu vytryskly slzy vzpomínek; horké slunce vysušovalo vláhu, která mu stékala z koutků očí. Ale pláč, jakkoli laskavý, mu nedokázal přinést uklidnění.

A tak zazpíval.

Po tak dlouhém mlčení zněl jeho hlas žalostně. I to nejméně nadané Pískle by zazpívalo líp. Věk si zahrál s výškou jeho hlasu, a pokud jde o modulaci, tak prakticky neexistovala. Byl to jen hrubý témbr starého hlasu, který v mládí prošel nadměrnou zátěží.

Kdysi byl schopný zpívat s ptáky a obohacovat jejich zpěv. Teď ptáci umlkali, když zpíval, a jeho hlas byl na tom místě vetřelec.

Tehdy se z celého srdce rozplakal a přísahal si, že už se nikdy tak neponíží.

Byl ale bez písní příliš dlouho, v paláci i v Domě. Příliš mnoho let nezpíval, aby ostatní neslyšeli jeho prázdnotu, jeho porážku.

Tady, hluboko v lese, nikdo jiný nebyl, a když zazpívá špatně, uslyší to jen on sám. Proto ve stejný den, kdy přísahal, přísahu ihned porušil a zazpíval znovu. Nebylo to lepší, ale tentokrát se už necítil tak zle.

Třebaže je tohle jediný hlas, který mám, myslel si, stejně je to pořád hlas.

Nikdo jiný ho už zpívat neuslyší, tím si byl jist. Uslyší ale sám sebe, a vyzpívá to, co v sobě tak dlouho, příliš dlouho držel. Znělo to nepěkně, nebylo to takové, jaké chtěl, ale účelu to posloužilo. Vyprázdnilo mu to přeplněnou duši a ve vlastním chrčivém zpěvu nacházel jistou útěchu.

Při první dovolence poznal Údolí písní tak, jak ho znalo jen málo lidí, protože sem nikdo nepřicházel pro zábavu a bez dohledu. Avšak Údolí budilo příliš mnoho vzpomínek a bylo příliš osamělé – samota byla dobrá, nedokázal ji ale snášet příliš dlouho.

Na druhou dovolenku se vydal do jednoho ze tří útočišť Domu písní.

Nemohl se vydat do místa, které se jmenovalo Útočiště a leželo na břehu největšího jezera planety, protože tam se uchylovali učitelé a mistři z Domu písní, když si potřebovali odpočinout od práce. Tam by musel dodržovat svůj slib mlčení.

Další dvě mu ale byla otevřená.

Strážnice byla ostrov z písku a kamení, omývaný vlnami mělkého moře, položený daleko na jihu. Byl plný jakési divoké krásy a kamenné město Strážnice, rozložené na nejsevernějším konci, bylo uklidňujícím místem, zeleným ostrovem v pustině. Kdysi byla Strážnice pevnost, ve dnech, kdy byl Dům písní vesnice a světem otřásala válka. Teď sem přicházeli nešťastníci.

Z Domu písní každoročně vyjížděly stovky zpěváků, aby do patnácti let sloužily lidem. Jen několik za dekádu bylo Pěvci, ale i zpěváci byli ceněni vysoko, a všichni byli po příjezdu doma vítáni.

Někteří zpěváci se natolik přizpůsobili světu, na kterém sloužili, že se domů vrátit nechtěli. Hledač, kterého pro ně poslali, se je snažil několik dní přesvědčit, když ale přesvědčování nezabíralo, nikdo je k návratu nenutil násilím. Dům písní jim pak hradil vzdělání, dokud nedosáhli dvaadvaceti let, stejně jako Hluchým.

Někteří zpěváci se vrátili do Domu písní a rychle našli radost ve výuce, stali se dobrými učiteli a zůstali v Domě písní po celý zbytek života, kromě výjezdů do Útočiště.

Mohli se časem stát Mistry písní, pokud byli dost schopní. A to oni vládli Domu písní.

Byly ale i jiné možnosti. Ne všichni, kdo se vrátili na Tew, se hodili pro práci učitele, a musela se pro ně hledat jiná místa. A ne všichni zpěváci sloužili po celou určenou dobu. Byli mezi nimi i ti, kteří nedokázali snést vnější světy, kteří potřebovali známé kamenné zdi, ústraní, přísnost a rutinu. Někteří zešíleli. „Cena hudby," tak tomu říkali vůdci Domu písní a pečlivě se starali o všechny, kdo zaplatili cenu nejvyšší – získali hlas, ale ztratili rozum.

To byli ti, jež se uchylovali na Strážnici, a Ansset s nimi směl mluvit, protože se do Domu písní neměli už nikdy vrátit.

Moře mezi pouští Mžour a ostrovem Strážnice bylo mělké, sotva na několika místech hlubší než dva metry, plné pohyblivých písků, takže by se dalo překročit v podstatě i pěšky, kdyby slunce nebylo tak nebezpečně horké a dno tak nevyzpytatelné. Dalo se přeplout, nepohodlně, v člunu s plochým dnem a s plátěným baldachýnem, aby byl člověk celou plavbu ve stínu. Ansseta vezl jeden mladý Hluchý, který tu trávil tři měsíce v roce jako převozník. Hluchý dychtivě

povídal – bylo tu málo návštěvníků – a Ansset slyšel v jeho hlase klid tohoto místa. Přestože pevnina byla pouště a voda nehluboká, existoval tu život. Pod hladinou líně proplouvaly ryby. Ptáci se pro ně potápěli a polykali je přímo za letu. Velký hmyz se pohyboval po hladině vody nebo přímo pod ní, aby mohl dýchat.

„Tady se setkává všechen život," vykládal chlapec. „Ryby pod vodou nemohou žít bez hmyzu, který se pohybuje na hladině nebo těsně pod ní. Ptáci by nemohli žít, kdyby se nemohli potápět do vody pro ryby. A hmyz se živí rostlinami z vodní hladiny. Veškerý život tady existuje právě díky té tenké vrstvě vody, která se dotýká vzduchu." Chlapec se hodně naučil. Neměl hlas, měl ale bystrý rozum a srdce, a tady si našel místo pro sebe. Když nemohl žít ve vodě, dokázal žít ve vzduchu.

Řekl: „Víš, Dům písní by nemohl žít, kdyby neposílal zpěváky do vnějšího světa."

A Ansset odpověděl: „A vnější svět, všechny vnější světy – nejspíš by opravdu nedokázaly existovat bez Domu písní."

Chlapec se zasmál. „Já myslím, že hudba je jen luxus, to si myslím. Je krásná, ale nepotřebují ji."

Ansset si nechal nesouhlas pro sebe. A chvilku přemýšlel, jestli by ten chlapec nemohl mít pravdu.

Na Strážnici žilo jen sedm lidí, takže se nemohlo stát, že by pro Ansseta neměli pokoj. Tři z nich byli Slepí, takže šílení byli jen čtyři.

Jedna z těch šílených byla dívka, ne víc než dvacetiletá, která denně chodila z chladu věží k moři, tam si nahá lehla, napůl ponořená do vody. Její tělo se s přílivem a odlivem pohybovalo. A kdykoli zavál větřík, zazpívala naříkavou, překrásnou melodii, která se nikdy neopakovala, přesto se zdála neměnná, píseň o samotě a o mysli stejně klidné a zdánlivě pusté, jako je moře. Když se vítr utišil, utišila se i píseň, takže dívka po většinu času jen tiše ležela. S nikým nemluvila a zdálo se, že ani nevnímá ničí existenci, přesto snědla, co před ni postavili, a poslušně vykonávala těch několik málo pokynů, které dostávala.

Další šílený byl starý muž, který na Strážnici strávil celý život. Vyjížděl na dlouhé výlety a zdál se být úplně normální. „Vyléčili mě už dávno," říkal, „ale mně se víc líbí tady." Byl dohněda opálený

sluncem a na mořském břehu sbíral korýše, kteří tvořili významnou součást jídelníčku obyvatel Strážnice. Pořád dokola vyprávěl tytéž historky a pokud ho nikdo nepřerušil, opakoval je jednu po druhé stejnému člověku po celý den a dlouho do noci. Ansset mu jednou dovolil vypovídat se. Starý muž nakonec usnul. Nikdy žádný ze svých příběhů neobměnil. Ansset se na něj zeptal jednoho ze Slepých. „Ne," odpověděl mu Slepý. „Žádná z těch historek není pravdivá."

A zbývající dva byli drženi v bezpečí pokojů, kde byli svědky jejich šílenství jen Slepí, kteří se o ně starali. Někdy je Ansset zaslechl zpívat, ale písně byly pokaždé příliš vzdálené, než aby je mohl slyšet dobře.

Ansset navštívil Strážnici jen jednou – bylo to víc, než dokázal unést. Existovali lidé, jak si uvědomil, kteří zaplatili za své písně vyšší cenu než on, a přesto dostali méně. Sám ve skalnatých horách, za věžemi města, zpíval a učil se nové ozvěny a nové emoce, které vkládal do svých písní.

A zpíval s dívkou, která ležela částečně ponořená v moři, a ona nepřestala zpívat, když ho zaslechla. Jednou se na něj dokonce podívala a usmála se a on cítil, že by jeho hlas nakonec nemusel být tak odporný. Zazpíval jí píseň lásky a následujícího dne Strážnici opustil.

Dalším útočištěm, mnohem větším než ostatní, byl Ostroh. Právě tady žila většina Slepých, zpěváků, kteří se vrátili a zjistili, že je skutečně nebaví učit, že se nehodí na učitele. Ostroh byl městem lidí, kteří zpívali neustále, ale životy trávili jinými věcmi než hudbou.

I Ostroh ležel na břehu moře: rozlehlé kamenné budovy (protože děti z Domu písní nemohou být dlouho vzdáleny od kamene), se tyčily nad rozbouřeným, ledovým mořem. Podle věku tam nebyly žádné děti – ale hry, které se hrály v lesích, na polích i ve studené vodě zálivu, byly všechny dětské. Jak mu Rruk vysvětlila, než se do Ostrohu vydal: „Vzdali se většiny svého dětství výměnou za zpěv pro radost jiných lidí. Teď mohou být dětmi, všichni, kdo chtějí."

Všechno však nebyla jen hra. Ostroh měl velké knihovny a v nich učitele, kteří si osvojovali znalosti vesmíru a předávali je stále mladším Slepým, dokud nakonec nezemřeli, obvykle šťastní. Tady si

nikdy neříkali Slepí, samozřejmě – tady byli prostě lidé, jako kdyby takhle žil každý. Ti, kdo prokázali mimořádné schopnosti v oblasti organizace a administrativy, byli posíláni do služby do Domu písní; ostatní byli po většinu času spokojení v Ostrohu.

Ansset ale nebyl. Město leželo na krásném místě a lidé byli příjemní, bylo ale přelidněné a ačkoli zde směl mluvit, měl pocit, že se na něj dívají divně, protože nikdy nezpíval. Dost brzy pochopili, kdo je – jeho totožnost nebyla mezi Slepými žádným tajemstvím – a třebaže s ním jednali uctivě, neměl naději navázat přátelství. Jeho podivný život byl pro většinu z nich nepochopitelný a raději ho nechávali o samotě.

Proto nebylo divné, že ačkoli Ostroh navštívil několikrát, vracel se do Domu písní brzy, zhruba po týdnu. Mluvit se Slepými a prozpěvovat si sám v lese nebo v poušti mu nemohlo nahradit dětské písně.

Po nějaké době objevil další důvod proč se vracet. Nikdy neměl v úmyslu porušit svou přísahu mlčení; cítil se zahanben, když zjistil, že mu Rruk po tom všem nemůže věřit, že jeho Sebeovládání nestačí, aby ho zastavilo. Některé sliby se ale nedají dodržet, to věděl. A některé by se dodržet neměly. A tak v jednom tichém pokoji Domu, kde ho Esste kdysi učila dosáhnout písní až ke zdem místnosti, zazpíval.

7

Kdyby Ller nebyl Fiimminým Mistrem písní, nemusel na to nikdo přijít. A pokud by Fiimma byla horší zpěvačkou, nemuselo to Llerovi dělat takové starosti, aby to hlásil. Fiimma byla ale očividně na dobré cestě stát se Pěvcem. A změny v jejích písních, které by byly pro jiného Mistra záhadou, dokázal Ller snadno vysvětlit, protože věděl o Anssetově přítomnosti. A ve Fiimminých podivných nových písních poznal jeho písně.

Nejprve si myslel, že je to jen chvilkové selhání – že Fiimma někde Ansseta zaslechla a to, co slyšela, zahrnula do své hudby. Nová témata se ale ukázala jako stálá. Fiimma zpívala písně, které vyžadovaly zkušenosti, jaké dosud nezískala. Vždycky zpívala o smrti, teď ale zpívala o zabíjení; zpívala o vášni, kterou ještě neprožila; její melodie vypovídaly o bolesti z utrpení, kterým ještě nemohla projít, ne za těch pár let, co byla na světě.

„Fiimmo," oslovil ji. „Já to vím."

Měla Sebeovládání. Neukázala nic z toho překvapení a strachu, který musela pocítit.

„Řekl ti, že složil slib mlčení?"

Přikývla.

„Pojď se mnou."

Ller ji zavedl do Vysoké síně a Rruk je pustila dovnitř. Už mnohokrát slyšela Fiimmu zpívat – dívenka se zdála slibná už od začátku. „Chci, aby sis poslechla Fiimmin zpěv," řekl Ller.

Fiimma ale zpívat nechtěla.

„Pak ti to budu muset povědět sám," vzdychl. „Vím, že je tu Ansset. Myslel jsem, že jsem jediný zpěvák, který o tom ví. Fiimma ho ale slyšela zpívat. Změnilo ji to."

„Můj hlas je teď krásnější," bránila se Fiimma.

„Zpívá věci, o kterých by neměla nic vědět."

Rruk se podívala na dívku, ale promluvila k Llerovi. „Llere, můj příteli, Ansset zpívával věci, které neznal. Zachytil je z hlasů lidí, kteří s ním mluvili, tak, jak to žádný jiný zpěvák nedokázal.“

„Fiimma tu schopnost ale dosud nepředvedla. Není pochyb, Rruk. Nejenže Ansset zpívá v Domě písní, ale navíc učí Fiimmu. Nevím, jaké podmínky jsi mu uložila a jakými sliby se ti zavázal, ale myslel jsem, že bys to měla vědět. Její hlas je zkažen.“

Tehdy Fiimma Rruk zazpívala a smetla všechny pochyby o Anssetově vlivu. Když předtím zpívala Llerovi, očividně ukrývala věci, které se od Ansseta naučila. Teprve teď se jí hlas rozezněl plnou silou a úplně se lišil od hlasu, který Fiimma měla jen před několika měsíci.

Píseň byla silnější, než měla právo být. Dívka se naučila emocím, které neměla důvod pocítit. Naučila se triky, subtilní manipulace a změny hlasu, které vzbuzovaly bázlivé překvapení, neodvolatelně přitahovaly pozornost a divže nepřekonaly Sebeovládání Rruk a Llera. Píseň byla nádherná, byla však i strašná, bylo to něco, co by nemělo vycházet z úst dítěte.

„Co ti to udělal?“ zeptala se Rruk, když píseň skončila.

„Naučil mě zpívat nejkrásnějším hlasem, jaký mám,“ řekla Fiimma. „Copak jsi to neslyšela? Nebylo to krásné?“

Rruk neodpověděla. Jen zavolala hlavního dozorce a poslala ho pro Ansseta.

8

„Věřila jsem ti," vyčetla Rruk Anssetovi.

Neodpověděl.

„Učil jsi Fiimmu. Zpíval jsi jí. A vědomě jsi ji učil věci, které se učit neměla."

„Ano," přiznal tiše.

„To poškození je trvalé. Už nikdy se jí nevrátí původní hlas, její čistota je tatam. Byl to náš nejkrásnější hlas za celá léta."

„To pořád je."

„Už není sama sebou. Anssete, jak jsi mohl? Proč jsi to udělal?"

Chvíli mlčel a pak se rozhodl. „Věděla, kdo jsem."

„To vědět nemohla."

„Nikdo jí to neřekl. Prostě to věděla. Když jsem to zjistil, držel jsem se od ní nejdál, jak jen to bylo možné. Po dva roky jsem odešel, kdykoli jsem ji spatřil. Protože o mně věděla."

„A proč jsi v tom nepokračoval?"

„Nedovolila mi to. Pronásledovala mě. Chtěla, abych ji učil. Slýchala o mně po celou dobu od chvíle, kdy sem přišla, a chtěla poznat můj hlas. A jednoho dne přišla za mnou do pokoje, který nikdo nepoužívá, kam jsem někdy chodil kvůli – kvůli vzpomínkám. A prosila mě."

Rruk vstala a odstoupila od něj. „Pověz mi, jak tě donutila. Pověz mi, proč jsi prostě nevyšel ze dveří."

„Chtěl jsem. Ale Rruk, ty to nechápeš. Ona chtěla slyšet můj hlas. Chtěla mě slyšet zpívat."

„Myslela jsem, že zpívat nemůžeš."

„Nemůžu. A taky jsem jí to řekl. Porušil jsem slib a promluvil jsem na ni, řekl jsem 'Žádné písně nemám. O všechny jsem před lety přišel'."

A jakmile to vysvětlil, Rruk pochopila. Protože jeho řeč byla písní a stačila, aby se prolomily všechny bariéry.

„Chápej, ona mi to zazpívala zpátky," vysvětloval Ansset. „Vzala má slova a pocity a zazpívala mi je. Hlas měla tak krásný. Vzala můj zbídačený hlas a udělala z něj píseň. Tu píseň, kterou bych byl sám zazpíval, kdybych to dokázal. Pak už jsem si nemohl pomoci. Ani jsem nechtěl."

Rruk se k němu obrátila. Měla Sebeovládání, ale on věděl – nebo si myslel, že ví –, co si myslí. „Rruk, přítelkyně. Ty každý den slýcháš stovku dětí zpívat své písně. Všech ses jich dotkla, všem jim zpíváš ve velkém sálu, víš, že tihle zpěváci vyjdou ven a že se vrátí, a v těch letech, která budou následovat, se mezi jejich hlasy zachová i tvůj hlas.

Ale ne můj! Můj nikdy! Možná moje dětské písně, než jsem odešel. Ale tehdy jsem ještě nežil. Ještě jsem se nenaučil všemu důležitému. Rruk, znám věci, na které by se nemělo zapomenout. Nemůžu to ale nikomu říct, jedině zpěvem, a jen někdo, kdo zpívá, může mému hlasu rozumět. Chápeš, o co mi jde?

Nemůžu mít děti. V Susquehanně jsem žil u rodiny, která mě milovala, nebyly to ale nikdy mé děti. Nemohl jsem jim dát to, co mám hluboko v sobě, protože oni mým písním nedokázali naslouchat. A přišel jsem sem, kde bych mohl mluvit s každým a každý by mi rozuměl, a musím mlčet. To bylo v pořádku, mlčení byla moje cena za návrat, vím, že za štěstí se platí, a platil jsem rád.

Ale Fiimma, Fiimma je moje dítě."

Rruk zavrtěla hlavou a tiše mu zazpívala, že lituje toho, co musí udělat, ale že ho musí poslat pryč. Porušil dané slovo a poškodil dítě, a bude muset odejít. Co se stane s dítětem, o tom rozhodne později.

Na chvíli se zdálo, že její rozhodnutí tiše přijme. Vstal a šel ke dveřím. Ale místo aby odešel, otočil se. A zakřičel na ni. Křik se změnil v píseň. Pověděl jí o radosti z nalezení Fiimmy, ačkoli ji nehledal. Pověděl jí, jaká muka mu způsobilo vědomí, že jeho písně navždy zemřely, že jeho hlas, bez ohledu na to, jak moc se zlepšil, když sám zpíval v lese a v poušti, je neodvolatelně ztracen, neschopný vyjádřit věci ukryté v jeho nitru. „Vychází ze mě ošklivý

a slabý, ale ona slyší, Rruk. Rozumí. Překládá si ho svou vlastní dětskou čistotou a on z ní vychází krásný.“

„A ošklivý. Máš v sobě ošklivé věci, Anssete.“

„Ano, mám! A ošklivé věci jsou i na tomhle místě. A některé z nich jsou živé a dýchají a pokoušejí se žalostně zpívat na Strážnici. Některé z nich si hrají jako ztracené děti v Ostrohu a předstírají, že ve zbytku života mají na práci významné věci. Vědí ale, že je to lež! Vědí, že jejich životy skončily, když jim bylo patnáct, když se vrátili domů a nemohli se stát učiteli. Všichni žijí své životy jen patnáct let a ten zbytek, zbývajících sto let, jsou ničím! To má být krásné?“

„Tys žil déle než patnáct let,“ připomněla mu Rruk.

„Ano. Já prožil všechno. A přežil jsem. Našel jsem způsoby, Rruk, jak přežít. Jak dlouho myslíš, že by někdo tak křehký a tak nadaný jako Fiimma mohl venku vydržet? Myslíš, že by přežila to, čím jsem prošel já?“

„Ne.“

„A teď vydrží. Protože zná všechny mé způsoby. Ví, jak udržet při životě naději, když je všechno ostatní mrtvé. Ví to, protože jsem ji to naučil, a tohle se ozývá z jejích písní. Je to syrové a hrubé, ale v *ní* to bude krásné. Myslíš si, že to poškodí její písně? Budou jiné, ale to obecenstvo venku – já vím, co chce. Chce ji. Takovou, jaká je teď. Daleko víc, než by ji chtěli předtím.“

„V Susquehanně ses naučil řečnit,“ řekla Rruk.

Zasmál se a znovu se obrátil ke dveřím. „Někdo řečnit musí.“

„Jde ti to moc dobře.“

„Rruk,“ oslovil ji, stále k ní obrácený zády. „Kdyby to byl někdo jiný než Fiimma. Kdyby jen nebyla tak skvělou zpěvačkou. Kdyby tolik nestála o můj hlas. Nikdy bych nebyl porušil slib, který jsem ti dal.“

Šla za ním ke dveřím, kde stál. Dotkla se jeho ramene a přejela mu prsty po zádech. Otočil se a ona vzala jeho hlavu do dlaní, přitáhla si ji a zlíbala mu oči a rty.

„Celý život,“ vzdychla, „jsem tě milovala.“

A rozplakala se.

9

Ta zvěst se po Domě písní rozšířila rychle, roznesli ji Hluší. Děti se měly vrátit do Společné místnosti a do Cel, kde na ně měli dohlížet Slepí a vodit je k jídlu, pokud bude třeba. Všichni učitelé, lektoři a mistři, velmistři a Mistři písní a každý hledač, který byl doma – všichni byli svoláni do velkého sálu, protože Mistr písní z Vysoké síně k nim chce promluvit.

Ne zazpívat. Promluvit.

Tak přišli, ustaraní, a potichu i nahlas se dohadovali, co se děje.

Rruk před nimi stanula a znovu se dokonale ovládala, takže nikdo nepoznal, že ztratila Sebeovládání. Za ní na kamenném pódiu stál Ansset, ten starý muž. Ze všech učitelů ho jediný Ller poznal a podivil se – určitě ho měli tiše vykázat, a ne ho přivést na shromáždění. A přece Ller cítil, že v něm doutná malá jiskra naděje. Možná, že bude Mikalův Pěvec znovu zpívat. Absurdní přání – slyšel ty strašné změny, kterých doznaly jeho písně ve Fiimmině hlasu. Stále ale doufal. Protože znal Anssetův hlas a protože ho slyšel, nemohl jinak než po něm zase toužit.

Rruk promluvila jasně, ale byla to *slova.* Nedokázala se svěřit písni.

„Běh událostí mě přivedl na post Mistra písní ve Vysoké síni," připomněla. „Nepomyslel na mě nikdo kromě Onna, který tam měl stanout sám. Dům písní ale utváří náhoda. Před lety byl zaveden zvyk, že při výběru vedení Domu písní důvěřujeme náhodě, ta určí, kdo je a kdo není vhodným kandidátem po smrti Mistra písní z Vysoké síně. A ta náhoda mě postavila na toto místo, kde je mou povinností Dům písní chránit.

Nemám ho ale jen chránit. Zdi Domu písní nejsou z kamene, aby nás udělaly slabými. Jsou z kamene, abychom se naučili být silní. A

věci se někdy musí změnit. Někdy se musí něco stát, i když se tomu dá zabránit. Někdy musíme pustit do Domu písní něco nového.“

Teprve tehdy si Ller všiml Fiimmy, která seděla ve vzdáleném koutě velkého sálu – jako jediná studentka.

„Něco nového se *stalo*,“ oznámila Rruk a pokynula dívce, která čekala a vypadala strašně vyděšeně, ne proto, že by dávala najevo strach, ale protože nedávala najevo nic, když pomalu vstala a kráčela na pódium.

„Zpívej,“ požádala ji Rruk.

A Fiimma zpívala.

A když píseň skončila, byli učitelé uneseni. Nedokázali se ovládat. Odpovídali jí zpěvem. Protože místo nevinné a prosté dětské písně, místo pouhé virtuozity, dotkla se Fiimmina píseň hlubin, jaké většina posluchačů nikdy nepoznala. Vyrvala jim z nitra pocity, o jejichž přítomnosti ani nevěděli. Zpívala jim, jako by byla stejně stará jako Země a jako by jí procházela veškerá bolest milénií lidské historie a zanechala ji sice zjizvenou, ale zdravou, zanechala ji moudrou, ale plnou naděje.

A tak jí zazpívali to, co v sobě nemohli držet; zpívali své vzrušení, obdiv, vděk; nejvíce ze všeho zpívali svou naději, znovu oživenou její písní, třebaže nevěděli, že nějakou naději potřebují; nevěděli, že si kdy zoufali.

Konečně skončily i jejich písně a zavládlo ticho. Rruk poslala Fiimmu, aby se posadila zpátky do rohu. Dívka cestou jednou klopýtla – byla zesláblá. Ller věděl, co ji ta píseň stála. Fiimma si očividně uvědomila, že má Anssetův osud ve svých rukou, a proto zpívala lépe, než si myslela, že to dovede, kvůli vlastní potřebě, kvůli lásce k tomu starému, starému muži.

„Zpěváci.“ Rruk znovu promluvila a její nezpěvný hlas zazněl v tichu hrubě. „Mělo by vám být jasné, že s tímhle dítětem se něco stalo. Zažila cosi, co děti z Domu písní nikdy zažít neměly. Já ale nevím. Ublížilo jí to? Pomohlo jí to? Čím byla její píseň? A to, co ji změnilo; měli bychom to dostat my všichni, a všechny děti?“

Ller mlčel. Věděl, jak je důležité, aby dítě našlo svůj vlastní hlas. A hlas Fiimmy, když zpívala, byl pořád jejím vlastním hlasem. Určitě ne hlasem dítěte, kterým byla před několika měsíci. Nebyl to

však ani Anssetův hlas. Stále byl Fiimmin, ale bohatší, temnější. Ale ne černý. Protože zatímco se s Anssetovým učením prohloubila temnota jejího hlasu, stal se i jas jasnějším.

Nikdo nemluvil. Nebyli na to připraveni – ani na Fiimminu píseň, ani na dilema, které jim Rruk předložila. Nevěděli dost. Podivnost Fiimminy písně byla zjevně způsobena utrpením, ale hlas Rruk nenaznačoval, že by jim nějaké chystala. Bylo dost jasné – i když místo zpěvu mluvila –, že se sama obává řešení, které vybrala. Zachovali tedy mlčení.

„Tohle od vás není pěkné," vytkla jim. „Necháváte rozhodnutí na mně. A když rozhodnu špatně, bude to jen a jen moje chyba, kterou si zodpovím."

Tehdy vstal Ller a promluvil, protože ji v tom nemohl nechat samotnou.

„Jsem Fiimmin učitel," uvedl, ačkoli to už všichni věděli. „Měl bych cítit závist, protože její hlas změnil někdo jiný než já. Měl bych se zlobit, že moje práce s ní zůstala nedokončená. Nic takového ale necítím. A necítil by to nikdo z vás. Kdybych za vámi přišel a řekl vám, že znám způsob, jak zdvojnásobit hlasový rozsah všech vašich dětí, nepřistoupili byste na to? Kdybych za vámi přišel a řekl vám, že znám způsob, jak by vaše děti mohly zpívat dvakrát tak hlasitě a mnohem měkčeji, než zpívají teď, nevyužili byste té příležitosti? Všichni víte, že to nejdůležitější je emoce, která se za písní skrývá. To, co se stalo Fiimmě, neznásobilo rozsah jejích emocí dvakrát, ale tisíckrát. Změnilo to její písně. Vím lépe než kdokoli z vás, jak velmi je to změnilo, a ne všechny ty změny jsou správné. Existuje ale něco, co by tohle dítě nebylo připravené zpívat? Existuje něco, co by tohle dítě nebylo připravené vytrpět a vydržet? Jsem si vědom nebezpečí, která naznačuje Rruk, ale ta nebezpečí jsou cenou. A za tu cenu můžeme získat moc, jakou jsme ještě nikdy neměli."

Na konci své řeči Ller zpíval a když jeho píseň dospěla ke konci, začalo se ozývat pochvalné mumlání, ačkoli bylo poznamenané strachem. Ale stačilo to. Rruk rozpřáhla ruce a vykřikla: „Díky vám, že jste při mně!"

Pak je poslala pro děti, aby je všechny přivedli do velkého sálu.

10

A Ansset jim zazpíval.

Nejprve nechápaly, proč je přivedli, aby si poslechly tohoto starce. Neprahly po zvuku jeho hlasu jako Fiimma. Zdál se jim drsný. Ve výškách zněl falešně, nebyl silný. Písně byly hrubé a postrádaly lehkost.

Ale po chvíli, zhruba po hodině, mu začínaly rozumět. A jakmile mu porozuměly, začaly ho cítit. Starcovy hrubé melodie byly jen záměry – děti začaly zběžně vnímat náznaky hudby, kterou jim chtěl zpívat. Začaly chápat příběhy vyprávěné jeho hlasem a cítit spolu s ním přesně to, co on.

Zpíval jim svůj život. Zpíval jim od začátku: svůj únos, život v Domě písní, své mlčení i muka, která byla nakonec překonána a ze kterých ho vyléčila Esste během martyria, kterým prošli ve Vysoké síni. Zpíval jim o Mikalovi. Zpíval jim písně svého zajetí, svého zabíjení a své bolesti nad Mikalovou smrtí. Zpíval jim o Riktorsi Ashenovi a zpíval jim o svém zoufalství, když ho Dům písní nepřijal. Zpíval jim o Kyaren, která byla jeho přítelkyní, když to nejvíc potřeboval, zpíval jim o tom, jak spravoval Zemi. Jak oživoval každou událost, byly jeho emoce téměř takové, jaké cítil v dané chvíli. A protože je cítil tak silně, cítilo je stejně silně i jeho obecenstvo, protože pokud Ansset přišel o půvab hlasu, ten jen získal na síle a dokázal zasáhnout srdce takovým způsobem, jakým to nedokázal žádný jiný zpěvák, navzdory slabinám.

A když zpíval o své lásce k Josifovi a o Josifově smrti, když zpíval o té strašné písni, která připravila Riktorse o rozum a zabila Fretku, bylo to víc než kdokoli dokázal snést. V celém sálu povolilo Sebeovládání.

Nezlomil je jen jeho hlas, ale i vyčerpání. Ansset nezpíval krátce, protože některé písně vyžadovaly dostatek času. Teprve čtvrtý den,

kdy mu hlas už často selhával únavou a občas přecházel do šepotu, když už nemohl vyloudit ani tón – teprve tehdy je dovedl na pokraj šílenství, kde už sám byl.

Celou děsivou hodinu se Ller a Rruk báli, že se zmýlili, že to, co Ansset dělá, se nedá vydržet, že Domu písní zasadili ránu, ze které se nikdy nevzpamatuje.

Ansset ale pokračoval. Zpíval uzdravující vliv Essteiných písní, zpíval něžnou lásku Kyaren a Správce a jejich rodiny; zpíval o smíření s Riktorsem; zpíval o letech služby říši a jak nakonec miloval všechny, které v životě potkal.

A zpíval o návratu domů.

Na konci šestého dne Anssetův hlas ztichl a jeho práce byla u konce.

Trvalo dlouho, než se projevily účinky. Nejprve byly všechny písně, které zněly ve všech Společných místnostech a Sálech, horší; všechny děti klopýtaly pod tíhou nového daru. Ale po několika dnech začaly nadanější děti zahrnovat do svých písní Anssetův život. Po pár týdnech to dělaly ve větší či menší míře všechny děti. I učitele ta zkušenost obohatila, takže zpěv, který se rozléhal Domem písní, získal nový rozměr.

A toho roku i zpěváci, kteří z Domu písní vyšli, připadali lidem, u nichž byli ve službě, jako Pěvci. A Pěvci byli tak silní, tak nádherní, že lidé po celé říši říkali: „S Domem písní se něco stalo.“ Ti, kdo slyšeli zpívat Ansseta, když byl ještě dítětem v paláci, si někdy uvědomovali, že takové písně už kdysi slyšeli. „Zpívají jako Mikalův Pěvec,“ soudili. „Nepomyslel jsem si, že něco takového ještě někdy uslyším, ale zpívají jako Mikalův Pěvec.“

11

Ansset zazpíval svůj život dětem z Domu písní a cítil, že z něj spadlo těžké břemeno. Šel s Rruk do Vysoké síně a pokusil se jí vysvětlit, co cítí. „Nevěděl jsem, že tohle je to, co chci udělat. Ale kvůli tomu jsem se vrátil domů.“

„Já vím,“ usmála se Rruk.

Teď už se se Sebeovládáním neobtěžovala. Viděla Ansseta celého, celý jeho život, jak ho odhalil až do posledního místečka, když stál na pódiu ve Vysoké síni. Teď už neexistovala žádná tajemství. A tak asi hodinu plakal úlevou, pak s ní tiše seděl další hodinu a nakonec se Rruk zeptala:

„Co chceš teď dělat? Už nemáš důvod k mlčení. Můžeš tu žít tak, jak sám budeš chtít. Dělej, cokoli dělat chceš.“

Ansset se zamyslel, ne ale nadlouho.

„Ne,“ zavrtěl hlavou. „Udělal jsem všechno, co jsem tu udělat měl.“

„Ano,“ přikývla. „Ale co bude dál? Kam půjdeš?“

„Nikam.“ A dodal: „Vytvořil jsem Dílo?“

„Ano,“ odpověděla, a věděla, že mu dává svolení zemřít.

„Vytvořil jsem Dílo, které je hodné tohoto místa?“

A znovu, ačkoli si nikdo z nich nic podobného nikdy nepřipustil, potvrdila: „Ano.“

„Teď?“ zeptal se.

„Ano,“ odpověděla, a když odcházela z místnosti, otvíral všechny okenice a nechával dovnitř proudit studený vzduch pozdního podzimu. Jen Mistři písní ve Vysoké síni měli svolení zvolit si čas, kdy je jejich dílo u konce – až do tohoto okamžiku. Bylo by ale absurdní, myslela si Rruk, upírat největšímu Pěvci ze všech smrt, kterou měli zaručenu ostatní, kteří si tu poctu zdaleka tolik nezasluhovali.

Když vycházela ze dveří, promluvil na ni. „Rruk.“

Otočila se k němu.

„Byla jsi první, kdo mi dal lásku, a jsi poslední.“

„Všichni tě milují.“ Nepokoušela se bránit slzám.

„Snad. Myslel jsem si, že zemřu a zmizím z vesmíru, Rruk. Ale díky tobě jsou to teď všechno moje děti.“ Usmál se a jí se podařilo mu úsměv oplatit; běžela zpátky do místnosti, ještě jednou ho objala, jako kdyby byli pořád děti a ne starý muž a stará žena, kteří se znali příliš dobře a přece málo. Pak se otočila a nechala ho tam, zavřela za sebou dveře. Za tři dny udělaly zima a hlad své. Tolik si přál odejít, že neváhal ani chvíli a dokonce ani v posledních vypjatých okamžicích nehledal teplo pokrývky. Zemřel nahý na kameni a Rruk si pomyslela, že nikdy neviděla nikoho vypadat tak spokojeně, s kameny, které ho tlačily do zad a s větrem, který mu nelítostně chladil nahé tělo.

Odložili pohřeb s ohledem na příjezd císaře. Efrimovi rodiče, Kyaren a Správce, přijeli jako první. Kyaren neplakala, ačkoli se málem zhroutila, když se v soukromí svěřila Rruk: „Věděla jsem, že zemře, ale nikdy jsem si nepomyslela, že to bude tak brzy a že už ho do té doby neuvidím.“ A znovu porušila precedens, ačkoli porušování tabu se stávalo v Domě písní stále obvyklejším. Efrim, Kyaren a Správce se zúčastnili pohřbu a vyslechli písně, a nikdo jim neměl za zlé, když při Fiimmině pohřební písni neovladatelně plakali.

Ze všech obyvatel Domu písní šla ale na pohřeb jen Rruk, kromě Hluchých, kteří ve skutečnosti všechno zařídili. „Není to pohled, který by nějak zvlášť přitahoval písně,“ vysvětlila Kyaren, když spolu stály u hrobu, „dívat se, jak někoho smrt sklátila. Země se nad ním uzavírá tak neodvolatelně.“

A ty dvě ženy, jediné, kdo zbyl z lidí, kteří ho milovali v dětství, stály a navzájem se držely kolem pasu, zatímco Hluší zahazovali hrob hlínou. „On není mrtvý, víš,“ vzlykala Kyaren. „Nikdy se na něj nezapomene. Budou si ho pamatovat navěky.“

Ale Rruk věděla, že vzpomínky, ať už přetrvají jakkoli dlouho, blednou, a jednou bude Ansset jen jménem ztraceným v knihách, ze kterých se budou učit pedanti. Možná jeho jméno přežije v lidových

příbězích, ale vyprávění změní k nepoznání historii Pěvcova života – už příběhy o Mikalově Pěvci byly v porovnání se skutečnými událostmi mnohem barvitější. Vznešenější, a bylo v nich o tolik méně bolesti.

Něco z Ansseta ale přetrvá. Ne že by každý věděl, kdo to byl Ansset. Ale jak zpěváci a Pěvci opouštěli Tew a putovali Galaxií, brali s sebou to, co se naučili z hlasů zpěváků v Domě písní. A teď byl tím mocným podtónem Anssetův život, který jim nezištně věnoval, navždy silný a navždy plný krásy, bolesti a naděje.

Card, Orson Scott (1951 –

Málokterý americký SF autor dokáže svou tvorbou zapůsobit na čtenáře tak hluboce, jako to ve vrcholných dílech předvedl americký spisovatel Orson Scott Card, jenž se právě pro tuto schopnost právem stal během 80. let jedním z předních představitelů fantastického žánru a toto postavení si udržel dodnes. Narodil se 24. 8. 1951 v Richlandu ve státě Washington, v letech 1971 až 1973 působil jako misionář mormonské církve v Brazílii a dnes žije v Greensboro v Severní Karolíně. Začínal jako autor divadelních her, do žánru SF vstoupil novelou *Ender's Game* (1977-nom. Hugo) v magazínu *Analog.* O rok později získal cenu J. W. Campbell Award pro nadějného nováčka roku. V debutovém románu **Hot Sleep** (1979) je dlouhověký telepat Jason Worthing vyslán do vesmíru na palubě lodi vezoucí lidská embrya, výukové roboty a jiný materiál, s cílem založit a vést na jiné planetě zemědělskou kolonii. V upravené a přepracované podobě vyšel román pod názvem **The Worthing Chronicle** (1983). Do stejného prostředí jsou zasazeny také povídky shrnuté ve sbírce **Capitol** (1979) a souhrnným vydáním celého cyklu je kniha **The Worthing Saga** (1990), doplněná o několik navazujících příběhů. Kratší práce z raného období shrnuje sbírka **Unaccompanied Sonata and Other Stories** (1980), jejíž titulní povídku *Unaccompanied Sonata* (Omni 1979-nom. Hugo a Nebula, č. Sonáta bez doprovodu-Ikarie 11/93) známe i u nás.

Hrdina románu **Songmaster** (1980, č. Mistr písní/Laser 2007) byl jako dítě unesen a prodán do pěveckého domu, kde je objeven jeho zcela neobvyklý hudební talent. Ten ho již v chlapeckém věku zavede do služeb galaktického císaře, následující pokojný život však naruší palácové spiknutí, při kterém jeho laskavý pán umírá. Román obsahuje známé povídky *Mika's Songbird* (Analog 1978-nom. Hugo a Nebula) a *Songhouse* (Analog 1979-nom. Hugo). Po zvláštní

planetě putuje hrdina románu **A Planet Called Treason** (1979), později přepracovaného jako **Treason** (1988, č. Zrada/Návrat 2000). Potomci vyhnanců, kteří zde našli domov, se díky velkému nedostatku zdrojů potřebných k technologickému rozvoji zaměřili na prohlubování schopností předků. Potomci geologů jsou tak schopni komunikace s kamenem, potomci biologů se naučili regenerovat chybějící části lidského těla. Hrdina příběhu je pro vrozenou genetickou vadu vyhnán z domova a na své pouti získá neuvěřitelné schopnosti, díky nimž změní budoucnost celé civilizace. Následovala fantasy **Hart's Hope** (1983), ve které obyvatelstvo země strádající pod pustošivou nadvládou kruté královny vidí naději na osvobození v magii. Román vznikl rozšířením stejnojmenné novely z antologie **Chrysalis** (ed. Roy Torgeson 1980).

Rozhodujícím průlomem v Cardově kariéře se stalo rozvedení debutové práce v románu **Ender's Game** (1985-Hugo, Nebula, č. Enderova hra/Laser 1994, 2002), kde jsou v galaktické válce proti mimozemské rase úlového typu využívány intuitivní vůdčí schopnosti dětského protagonisty. Zdá se, že jedinou nadějí pro lidstvo je právě geniální chlapec Andrew Wiggin, přezdívaný Ender, který skutečně dovede dlouholetou válku k totálnímu vítězství. Na závěr však Ender zjišťuje, že celý konflikt byl pouze velkým nedorozuměním, které způsobilo vzájemně odlišné chápání pojmu inteligence. Děj románu si všímá především chlapcova důmyslně vedeného výcviku ve vesmírné bitevní škole. Napravit vinu za vyhlazení celého inteligentního druhu se Ender snaží v románu **Speaker for the Dead** (1986-Hugo, Nebula, Locus, SF Chronicle, č. Mluvčí za mrtvé/Laser 1995, 2002). Nový domov pro dosud nezrozenou královnu úlu, která mu byla svěřena, nalezne na planetě Lusitanie, kde se nachází další nehumanoidní mimozemská rasa. Vláda Hvězdného kongresu se v obavě před tamním ničivým virem, který může v budoucnu ohrozit celé lidstvo, rozhodne tuto planetu zničit a s ní i oba mimozemské druhy spolu s lidskou kolonií. Román překvapil posunem od dobrodružné četby k příběhu s hlubokým filozofickým podkladem. Oba díly vyšly společně v knize **Ender's War** (1986). Snahy změnit rozhodnutí kongresu popisují závěrečné romány série **Xenocide** (1991-nom. Hugo, č. Xenocida/Classic 1995,

Laser 2002) a **Children of the Mind** (1996, č. Děti ducha/Laser 1998, 2002), kde se životní osudy hlavního hrdiny uzavřou.

Události odehrávající se paralelně s dějem prvního svazku celého cyklu popisuje Stínová série: **Ender's Shadow** (1999, č. Enderův stín/Laser 2001), **Shadow of the Hegemon** (2001, č. Hegemonův stín/Laser 2003) a **Shadow Puppets** (2002, č. Stínové loutky/Laser 2004) a **The Shadow of the Giant** (2005, č. Stín obra/Laser 2008), jejíž děj se soustředí především na malého Fazolka, Enderova neméně geniálního společníka z Bitevní školy pro velitele vesmírné flotily. První setkání Endera s umělou inteligencí Jane líčí povídka *Investment Counselor* (Far Horizons, ed. Robert Silverberg 1999, č. Investiční poradce-SF legendy/BETA 2000).

Různé kratší práce tohoto cyklu shrnul v nepříliš rozsáhlém souboru **First Meetings** (2002, rozš. 2003, č. První setkání/Laser 2004), kde se poprvé objevila povídka *The Polish Boy* (2002, č. Polský chlapec) a *Trachet's Pest* (2003, č. Obtížný student).

Zdá se, že úspěch Stínové série autora podnítil k napsání nových prací z enderovského prostředí. Prozatím ve svém internetovém magazínu *Intergalactic Medicine Show* zveřejnil několik kratších příběhů o vedlejších postavách – *Mazer in Prison* (2005), *Pretty Boy* (2006), *Cheater* (2006) a *Gloriously Bright* (plánováno na rok 2007). Do budoucna plánuje napsat přímé pokračování **Enderovy hry,** jež by pod názvem **Ender in Exile** (dosud nepublikováno) zachycovalo Enderovy osudy jako tzv. Mluvčího za mrtvé. Jakýmsi zastřešujícím dílem obou cyklů (Endera a Fazolka) by se měl stát román pod pracovním názvem **Shadows in Flight** (dosud nepublikováno). Samostatně vydaná novela **A War of Gifts** (2007) se odehrává během prvních Enderových let na Bitevní škole a zobrazuje konflikt mezi žáky a instruktory, v jehož středu je prostý akt vánočního daru přátelům, jenž je však v přímém rozporu se zákazem oslavy jakýchkoli nábožensky založených svátků.

Do zajímavé sbírky **The Folk of the Fringe** (1989) byl shrnut mormonsky orientovaný cyklus povídek z postkatastrofického světa budoucnosti, ve kterém autor klade důraz především na snahu o vybudování nové civilizace. Nejznámějšími součástmi souboru jsou povídky *The Fringe* (F&SF 1985-nom. Hugo a Nebula, č. Okraj-

F&SF 4/97) a *America* (IASFM 1987, č. Amerika-Nejlepší povídky sci-fi 1988/Laser 1993).

Příhody magií nadaného chlapce z alternativní Ameriky v dobách osidlování západu popisuje úspěšná románová série Příběhy Alvina Tvůrce: **Seventh Son** (1987-Locus, Ditmar, nom. Hugo a WFA, č. Sedmý syn/Laser 1999), **Red Propriet** (1988-Locus, nom. Hugo a Nebula, č. Rudý prorok/Laser 2000), **Prentice Alvin** (1989-Locus, nom. Hugo a Nebula, č. Učeň Alvin/připravuje Laser na rok 2008), **Alvin Journeyman** (1995-Locus, č. Tovaryš Alvin/připravuje Laser), **Heartfire** (1998) a **Crystal City** (2003). Poslední díl ponese zřejmě název **Alvin Master** (nepub.). První tři svazky vyšly společně pod názvem **Hatrack River: The Tales of Alvin Maker** (1989), následující dva poté v knize **Alvin Wandering** (1998). Magické nadání propůjčuje Alvinovi schopnost vnořit se do srdce věcí a přetvořit je podle svého. V jeho příběhu jsou zakódovány životní osudy zakladatele mormonské církve Josepha Smithe (1805-1844). První díl série obsahuje známou novelu *Hatrack River* (IASFM 1986-World Fantasy Award, nom. Hugo a Nebula), druhý díl obsahuje povídku *Carthage City* (IASFM 1987) a třetí díl povídky *Runaway* (IASFM 1987) a *Dowser* (IASFM 1988-Asimov's ReadersToll), z poslední doby pak do cyklu patří povídky *Gooses* (Amazing 1998) a *Grinning Man* (Legends, ed. Robert Silverberg 1998, č. Šklebil-Legendy/Beta 1999) a The Yazoo Queen (Legends II, ed. Robert Silverberg 2003). Román **Wyrms** (1987, č. Corvi/Laser 1998) sleduje pouť mladé dívky za záhadným Nečorvem – dívka se má stát rozhodující silou v nadcházejícím období změn na planetě mnoha inteligentních ras.

Kratší práce byly vydány také v souborech **Cardography** (1987) a **The Maps in a Mirror: The Short Fiction of Orson Scott Card** (1990-Locus, č. Mapy v zrcadle/Laser 2002), která ve čtyřech dílech pojmenovaných **The Changed Man** (1992, č. Hrobka písní/Laser 2002), **Flux** (1992, připravuje Laser), **Monkey Sonatas** (1993) a **Cruel Miracles** (1993) shrnuje téměř celou autorovu povídkovou tvorbu. Souborem tří povídek a z nich vytvořených divadelních her je titul **Posing as People** (2005). Z povídek jmenujme především *Eye for Eye.* (IASFM 1987-Hugo a Seiun, č. Oko za oko-Ikarie 5/97) a

Dogwalker (IASFM 1989-Locus, nom. Hugo, č. Pejskař-Ikarie 11/92 a Nejlepší povídky sci-fi 1990/Laser 1995). Rady začínajícím autorům poskytují knihy **Character and Viewpoint** (1988) a **How to Write Science Fiction and Fantasy** (1990-Hugo), v nichž zúročil zkušenosti z výuky psaní na různých univerzitách či ve workshopech. Novelizací stejnojmenného filmu je román **Abyss** (1989, sp. James Cameron), v němž se pracovníci podmořské stanice setkají s mimozemskou civilizací. Chování obyvatel planety Harmonie je psychologicky usměrňováno počítačem v románové sérii Návrat domů: **The Memory of Earth** (1992, č. Vzpomínky na Zemi/Classic 1996), **The Call of Earth** (1992), **The Ships of Earth** (1994), **Earthfall** (1995) a **Earthborn** (1995). Série popisuje výpravu na téměř zapomenutou Zemi, kde obyvatelé planety hledají pomoc poté, co řídící počítač začne vykazovat známky poruchy a na planetě zbavené kontroly se pozvolna objevují známky propukajícího chaosu. První tři díly vyšly společně jako **Homecoming: Harmony** (1994).

Na pomezí mainstreamu a dark fantasy se pohybuje částečně autobiografický román **Lost Boys** (1992), v němž se autor mimo jiné vyrovnává s mozkovým postižením syna. Jde o rodinné drama, ve kterém rodiče bojují s neviditelným zlem za záchranu nejstaršího potomka. Titul vznikl na základě povídky *Lost Boys* (F&SF 1989-Locus, nom. Hugo a Nebula, č. Ztracení chlapci-F&SF 2/92). Román **Pastwatch: The Redemption of Christopher Columbus** (1996) líčí výpravu obyvatel nepříliš lákavé budoucnosti s cílem přesvědčit Kolumba o tom, že křesťanství je morálně neslučitelné s otroctvím a imperiálním dobyvatelstvím. Román je ceněn především pro věrohodné vykreslení charakteru samotného Kolumba, který je zde popsán jako zbožný muž a charismatický vůdce. Po tragické smrti rodiny tráví svůj čas hrdina románu **Homebody** (1998) při renovaci starých domů a na cestě z města do města narazí v americkém Greensboro na dům s neméně tragickou minulostí. Neklidný a bohatý samotář z románu **Treasure Box** (1996) potkává dívku svých snů, s níž se také velmi brzy ožení, idylické štěstí však záhy pokazí setkání s její velmi podivnou rodinou.

Hrdinou fantasy románu **Enchantment** (1999) je americký student původem z Ukrajiny, jenž se po letech vrací do své domoviny a z věčného spánku probudí zakletou princeznu. S tou poté putuje do její minulosti, kde se utká se zlou čarodějnicí Babou Jagou. Planetoložka Carol Jeanne Cocciolone se spolu s rodinou a v doprovodu geneticky upravené inteligentní opičky účastní kolonizační vesmírné výpravy v chystané trilogii **Mayflower** (sp. Kathryn H. Kidd), zatím vyšel pouze první díl **Lovelock** (1994), na druhém dílu jménem **Rasputin** (nepub.) se stále ještě pracuje. V pohádkovém příběhu pro dospělé čtenáře **Magie Mirror** (1999) kombinuje středověké motivy se současností, knihu bohatě ilustroval Nathan Andrew Pinnock. Neméně výpravně ilustrovanou knihou je krátký román **Robota** (2003), který za doprovodu obrazů Douga Chianga sleduje boj tenčící se lidské civilizace proti neúprosným robotickým zabijákům.

Fantasy Magie Street (2005) je příběhem zvláštního sirotka, jenž se od okolí, velkoměstského prostředí afroamerické čtvrtě, odlišuje nejen tím, že dokáže proniknout do fantastického světa, v němž mají události přímý vliv i na všední realitu. Zajímavou politickou fikcí je román **Empire** (2006), v němž se Spojené státy propadají do krvavého konfliktu dvou politických přesvědčení, zatímco většina národa se snaží nastolit mír uprostřed hroutícího se amerického snu. Samostatně vydaná novela **The Space Boy** (2007) je příběhem chlapce, jenž se červí dírou vydá za záchranou matky ztracené v neznámém světě. Román **Invasive Procedures** (2007, sp. Aaron Johnston) popisuje snahu zdiskreditovaného vědce vyvinout lék na celou řadu genetických chorob. Léčba je však díky své náročnosti potenciálně nebezpečná, což vede až k snahám o zastavení přelomového výzkumu.

Do budoucna připravuje autor román pro mládež **The Bully and the Beast** (2007), jenž vznikne rozvedením jedné z jeho povídek. Zajímavějším projektem je epická fantasy trilogie **Mithermages** (dosud nepublikováno), v níž se vrací ke světu známému z fantasy povídek *Sandmagic* (Swords Against Darkness 4, ed. Andrew J. Offutt 1979, č. Písečná magie-Ikarie 12/94) a *Stonefather* (Wizards, ed. Jack Dann & Gardner Dozois 2007).

Sestavil také antologie **Dragons of Light** (1980), **Dragons of Darkness** (1981), **Future on Fire** (1990, sp. Martin H. Greenberg), **Black Mist and Other Japanese Futures** (1997, sp. Keith Farrell), **Future on Ice** (1998), **Masterpieces: The Best Science Fiction of the Century** (2001 – č. Mistrovské kusy: Nejlepší SF 20. století/Laser 2003) a **Empire of Dreams and Miracles: The Phobos Science Fiction Anthology** (2002, sp. Keith Olexa) a **Hitting the Skids in Pixeltown: The Phobos Science Fiction Anthology 2** (2003, sp. Keith Olexa a Christian O'Toole). Historický román z amerického západu **Saints** (1984=**Woman of Destiny**) je příběhem morálně i duševně silné členky mormonské církve. Zcela přirozený život Mojžíše oproštěný od všech legend citlivě tlumočí román **Stone Tables: A Novel** (1997). V připravované trilogii historických knih čerpajících z knihy Genesis se chystá osvětlit osudy několika pozoruhodných žen té doby, patří sem romány **Sarah** (2001), **Rebekah** (2001) a **Rachel & Leah** (2004) a **The Wives of Israel** (dosud nepublikováno). Do fantastiky nepatří také **antologie Turning Hearts: Stories of Family Life** (1994) a knihy **Listen, Mom and Dad** (1978), **Ainge** (1982), **Saintspeak** (1982) a **A Storyteller in Zion** (1993). Básnickou tvorbu shrnuje kniha **An Open Book** (2003).

V poslední době se věnuje rovněž fenoménům moderní kultury, seriálem *Lost* se zabývá jako editor nebeletristických eseji v knize **Getting Lost** (2006), naopak profesor Snape a jeho vztah k slavnému Harry Potterovi je předmětem knihy **The Great Snape Debate** (2007, sp. Amy Bernerová a Joyce Millmanová).

Jeho dílem se zabývá např. Michael R. Collings pod tituly In the Image of God: Theme, Characterization, and Landscape in the Fiction of Orson Scott Card (1990) a Storyteller: The Official Bibliography and Guide to the Works of Orson Scott Card (2001) či Edith S. Tysonová v knize Orson Scott Card: Writer of the Terrible Choice (2003).

Martin Šust

Orson Scott Card
MISTR PÍSNÍ

Obálka Alois Křesala
Překlad Alena Švomová
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová
Sazba provedena v LaTeXu
Vytiskl PBtisk Příbram s.r.o.
Vydalo Nakladatelství Laser-books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 326 00
tel+fax: 377 246 407
www.laser-books.cz
v edici Laser jako 338. publikaci
Edice SF svazek 189.
Plzeň 2007, vydání 1.